

DAM CURSUS



Tjalling Goedemoed

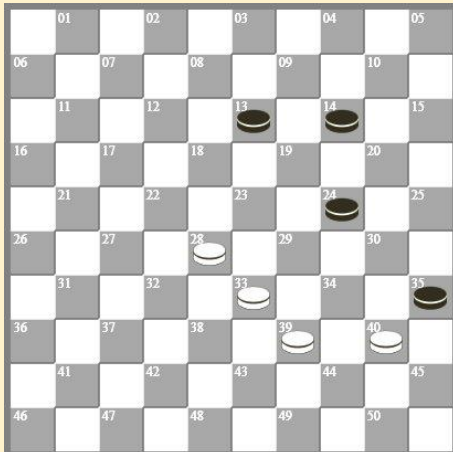
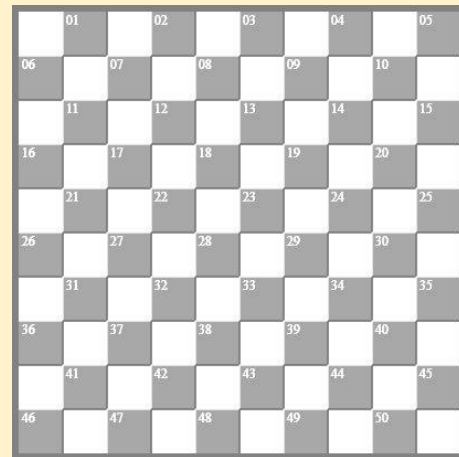
Een gids voor de beginnende en meer gevorderde speler van het internationale 10x10 damspel

Inhoudsopgave

1.	Notatie	3
2.	Combinaties	5
3.	Coup Philippe	9
4.	Haarlemmer zet	12
5.	Coup Royal	15
6.	De hielslag	18
7.	Kaatsingszet	21
8.	De Bomzet	24
9.	De boogzet	28
10.	Coup Napoleon	31
11.	Oplossingen 1-10	34
12.	Meer combinaties	37
13.	Forcing	41
14.	De vrije zet	45
15.	De plakker	49
16.	De tegenstander dam geven	52
17.	De vleugelaanval	56
18.	Het schijffer	61
19.	Sterke dreigingen	65
20.	Basisschijven	70
21.	Lokzetten	74
22.	Oplossingen 11-20	78
23.	Damzetten	81
24.	De dam wordt gevangen	85
25.	Formaties	89
26.	Vastzetten van de tegenstander	93
27.	Tactisch vastlopen	97
28.	Uitbuiten van zwakke plekken	101
29.	Opsluitingen	105
30.	De hekstelling	109
31.	De kettingopsluiting	113
32.	Rechtere vleugelopsluiting	116
33.	Oplossingen 21-30	120
34.	Andere opsluitingen	127
35.	Het eindspel	131
36.	Oppositie	134
37.	Dam tegen schijven	137
38.	De hoofdiagonaal	143
39.	De trictrac lijnen	145
40.	Kwadranten	150
41.	Het opzetten van een hinderlaag	154
42.	Tactiek in het eindspel	157
43.	Praktische eindspelen	162
44.	Oplossingen 31-40	165

1. Notatie

De vakjes van het dambord zijn genummerd van 1 tot 50. Het diagram toont de manier waarop het bord is genummerd. In het begin van het spel bevinden de zwarte schijven zich op de velden 1 tot 20, wit op de velden 31 tot 50.



We kunnen nu de zetten noteren.

33–29 betekent dat de schijf op 33 zich verplaatst naar 29.

Na deze zet moet zwart drie schijven slaan :

35x22 (meerslag regel : men moet het grootst aantal stukken slaan!). Schijf 35 gaat naar. Omdat het een slag is noteren we een "x" in plaats van een "-" tussen de cijfers.

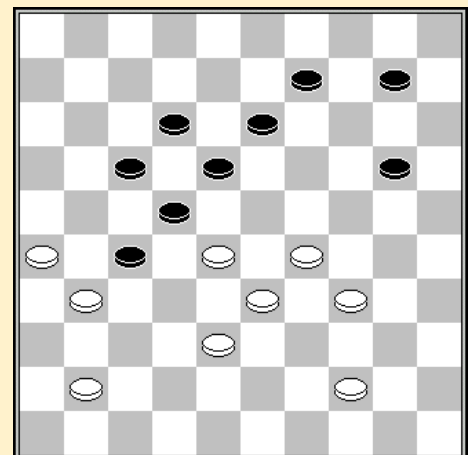
Wit speelt 29x27, slaat 4 schijven en veegt het bord leeg.

Wit voert hier een mooie combinatie uit met een *coup Turc*.

Oefening 1.1 : Plaats de stand op het bord en speel de volgende zetten:

26–21 17x46
28x19 46x14
29–23 14x29

Schrijf de laatste slag van wit op !

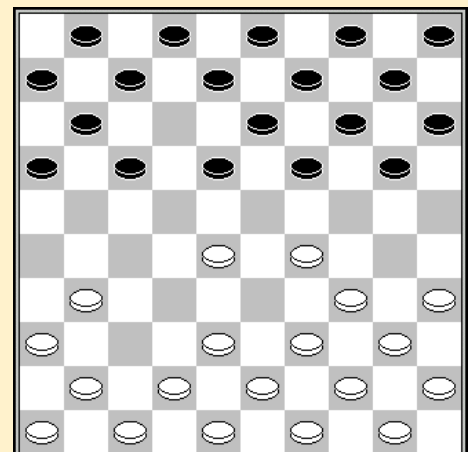


Oefening 1.2 : Plaats alle schijven op het bord en probeer de onderstaande zetten te volgen. Voor de zetten staat het nummer van de zet. Dus 1.32–28 betekent dat bij de eerste zet wit schijf 32 naar veld 28 speelt.

1. 32–28 18–23
2. 33–29 23x32
3. 37x28 12–18?

Een vraagteken (?) betekent een zwakke zet of een fout. Een uitroepteken (!) betekent: een sterke zet.

Dit is de positie die nu op uw bord zou moeten staan. Wit kan een combinatie uitvoeren. Men dient dus schijven weg te geven en er meer terugslaan. Probeer de oplossing te vinden !



Oefening 1.3

Zwart heeft net een zet gespeeld en daardoor witte schijven in twee richtingen aangevallen.

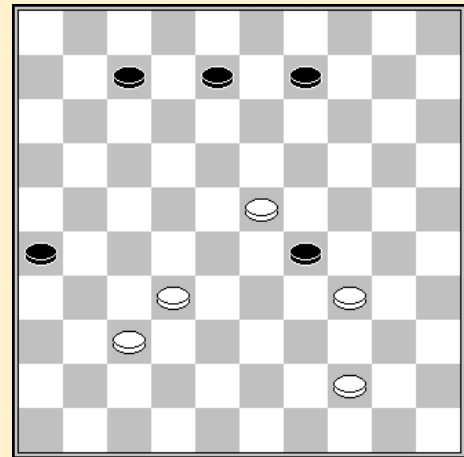
Welke was de laatste zet van zwart ?

Speel de volgende zet:

37 – 31!

Hoe moet zwart nu slaan?

Schrijf de slagen van zwart en wit op.

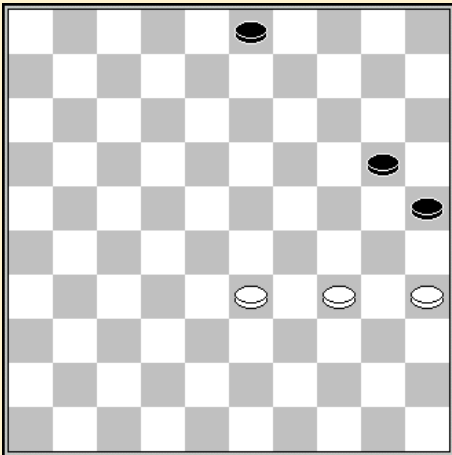


Oefening 1.4

Wit kan schijf 20 winnen door deze aan te vallen.

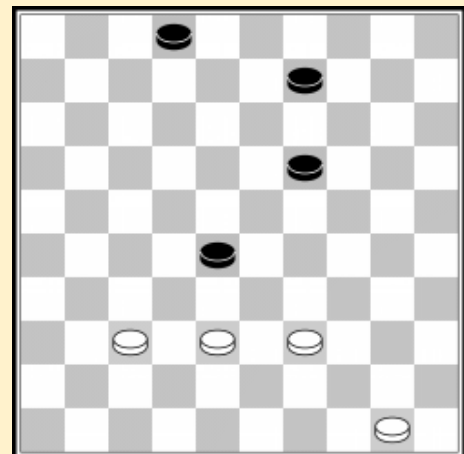
Schrijf de drie zetten die wit moet spelen op. We tonen u de zwarte zetten :

- 3 – 9
- 9 – 14
-



Oefening 1.5

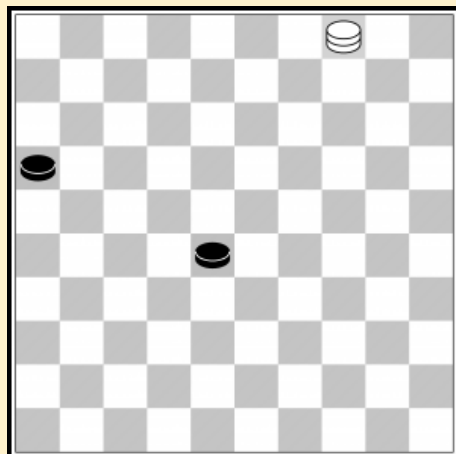
Schijf 28 is niet goed verdedigd. Wit aan zet kan de schijf winnen door ze aan te vallen. Schrijf de zet op die wit moet doen om de schijf te winnen.



Oefening 1.6

Laat ons dit nog eens doen. De witte dam moet twee zwarte schijven tegenhouden. Stop eerst schijf 16 en daarna de andere schijf.

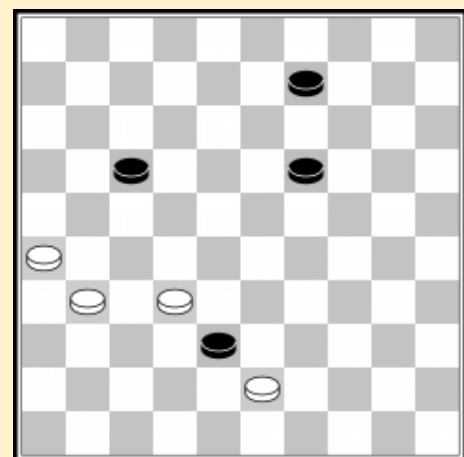
- 28 – 33
- 16 – 21
- 33 – 39
-



Oefening 1.7

Wit doet een zet waarna de tegenstander drie schijven moet slaan. Nadien slaat wit 4 schijven naar dam.

Schrijf de hierboven beschreven zetten op.

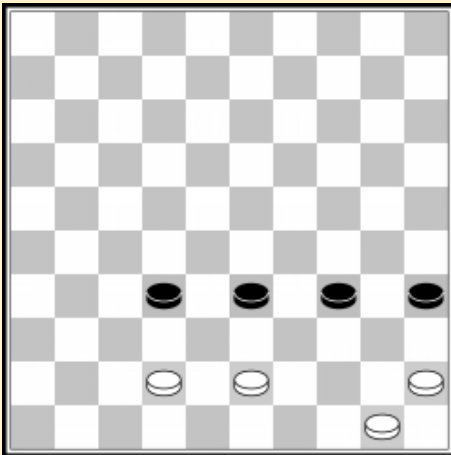
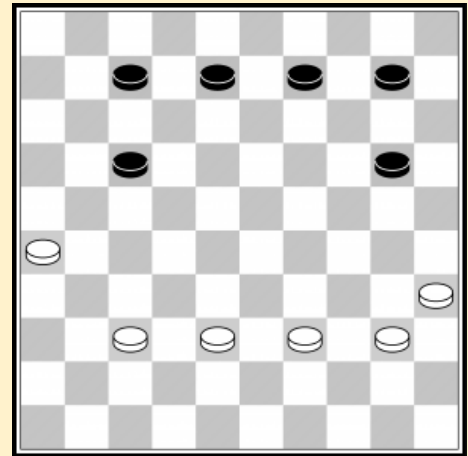


2. Combinaties

Een combinatie of slagzet is een reeks van zetten waarin de tegenstander meerdere schijven moet slaan waarna jezelf meer stukken kunt nemen of een dam behalen.

Wit geeft al zijn schijven behalve één, voor het maken van een slagzet.

1. 26-21 17x26
2. 37-31 26x37
3. 38-32 37x28
4. 39-33 28x39
5. 40-34 39x30
6. 35x11



In dit diagram moet men zijn schijven in de juiste volgorde weggeven.

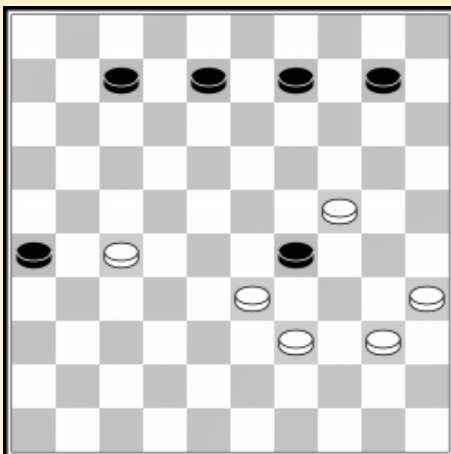
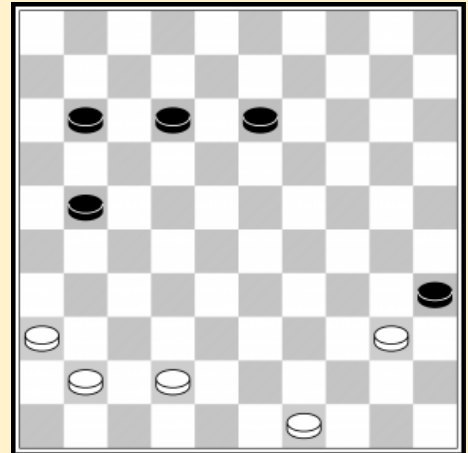
Na 1. 45-40? slaat zwart 34x45.

1. 42-38 33x42
2. 43-39 34x43
3. 45-40 35x44
4. 50x28

Wit wil een zwarte schijf op 31 !

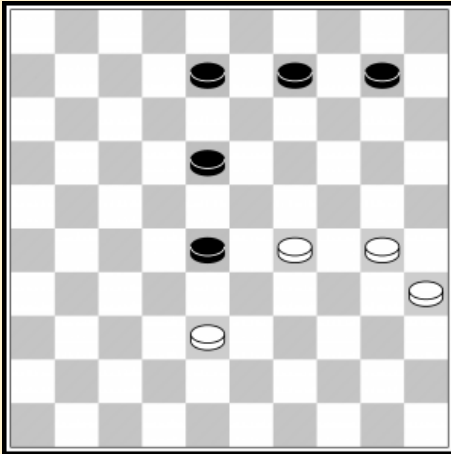
Wit moet om te beginnen 49-43 spelen, bij andere zetten moet wit terug slaan na 35x44 door 49x40 waarna hij niet meer aan zet is !

1. 49-43! 35x44
2. 43-39 44x33
3. 42-38 33x42
4. 41-37 42x31
5. 36x9



Wit wil dat zwart naar 20 gaat en schijf 26 naar veld 30 verhuist. Omdat zwart moet slaan op de volgende zet, heeft wit een vrije zet.

1. 33-28! 29x20
2. 27-21 26x17
3. 28-22 17x28
4. 39-33 28x39
5. 40-34 39x30
6. 35x11

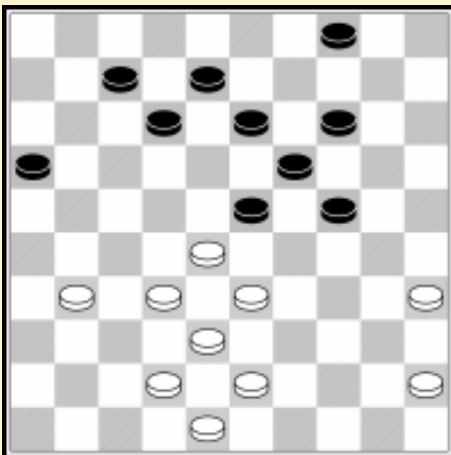
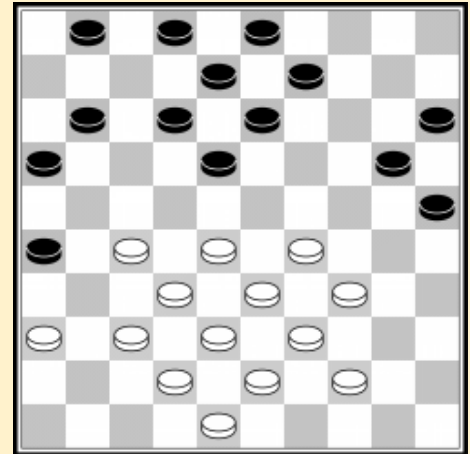


Oefening 2.1

Schrijf de combinatie voor wit op !

Wit kan soms één of meer schijven slaan tijdens een combinatie. In dit geval moet zwart weer slaan zodat wit aan zet blijft. Wit verwijdert schijf 13 zodat hij een slag naar dam kan uitvoeren.

1. 34-30! 25x23
2. 28x19 13x24
3. 37-31 26x28
4. 33x4



Wit geeft drie schijven weg om er zelf vier te kunnen slaan.

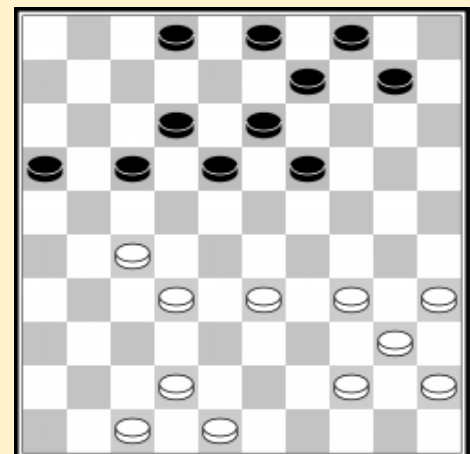
1. 33-29 24x22
2. 32-28 ad lib
3. 38x20

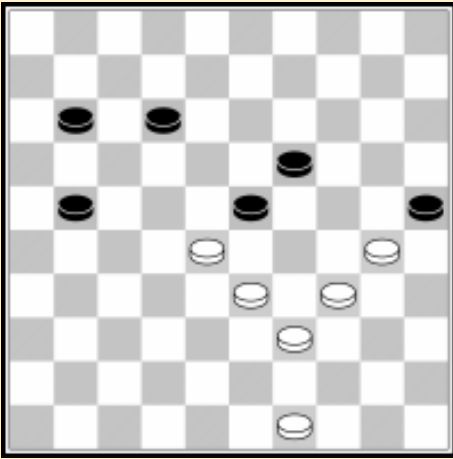
Bij de eerste zet moet zwart meerslag nemen. Bij de tweede zet kan zwart kiezen hoe hij een stuk neemt, maar dit maakt geen enkel verschil.

De meerslagregel is zeer belangrijk bij het uitvoeren van een combinatie. Men moet altijd het grootst aantal schijven slaan !

Oefening 2.2

Wit aan zet kan een combinatie uitvoeren. Bij de eerste zet moet zwart meerslag nemen. Schrijf de combinatie op !



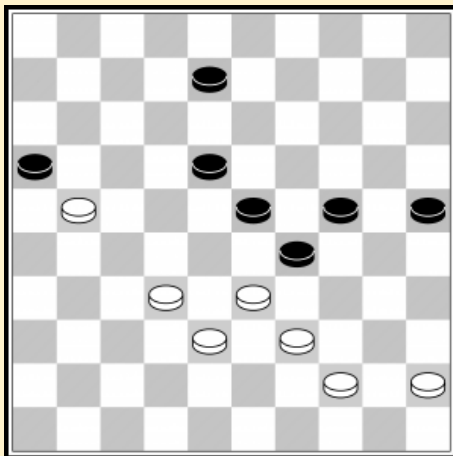
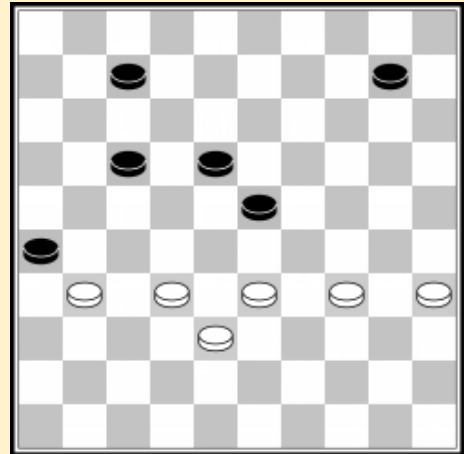


Wit brengt een zwarte schijf naar 34 door achterwaarts te slaan 34 x 43.

1. 33-29 23x32
2. 29-23 19x28
3. 39-33 28x39
4. 34x43 25x34
5. 43-39 34x43
6. 49x18

Bij de tweede zet slaat wit een schijf, maar zwart blijft aan slag, zodat de combinatie verder kan gaan.

1. 33-28 26x37
2. 28x19 37x28
3. 19-14 10x19
4. 38-33 28x30
5. 34x2

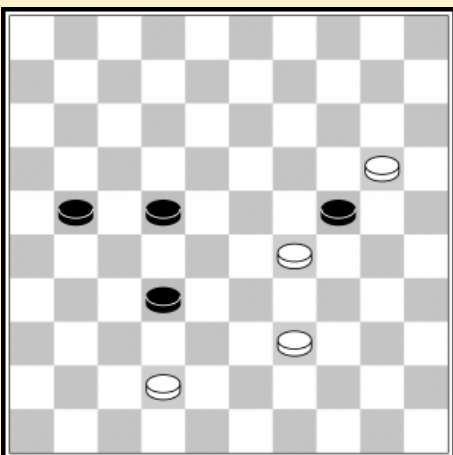
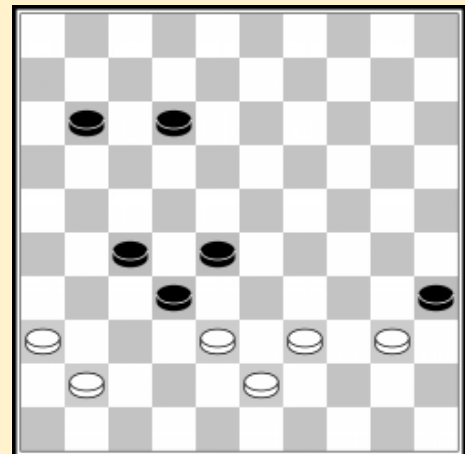


Tijdens de combinatie slaat wit twee schijven. Door het verwijderen van schijf 23 verkrijgt wit een 45x3 slag.

1. 33-28! 16x27
2. 28x30 25x43
3. 38x49 27x38
4. 49-43 38x40
5. 45x3

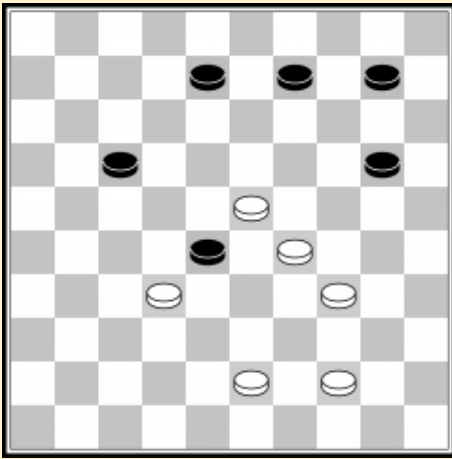
Oefening 2.3

Noteer de combinatie voor wit !



Soms is het zinvol om naar de meest vreemde zetten te kijken die men kan doen ! Zwart aan zet kan één of twee schijven slaan (natuurlijk moet hij er twee nemen indien de situatie niet verandert). Wit offert echter drie schijven !

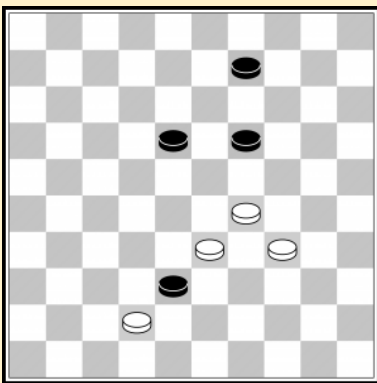
1. 42-38 32x23
2. 20x16



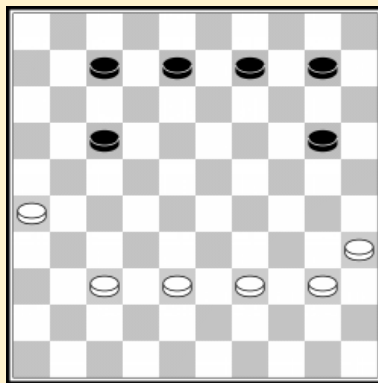
1. 29-24! 20x27
2. 23x5

Oefening 2.4

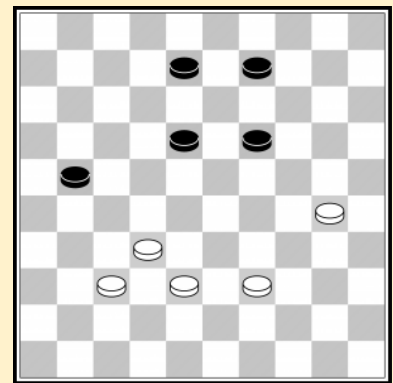
Noteer de combinatie voor wit !



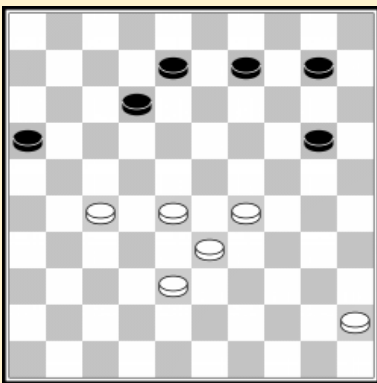
C 2.1



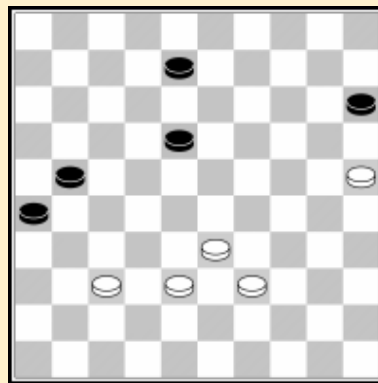
C 2.2



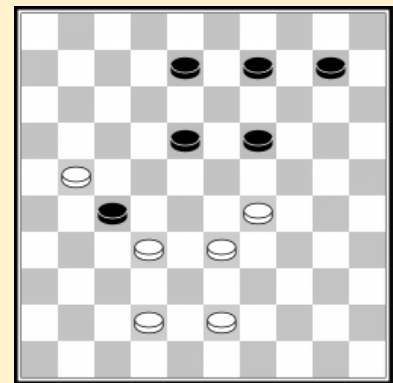
C 2.3



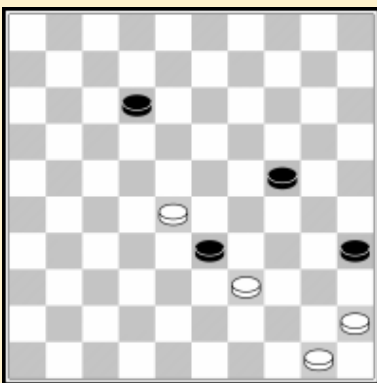
C 2.4



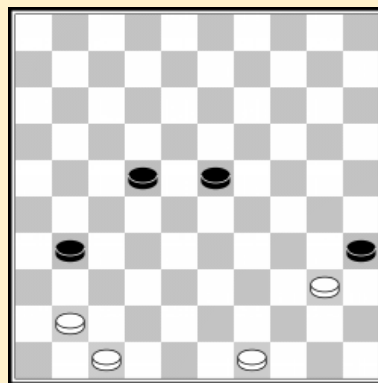
C 2.5



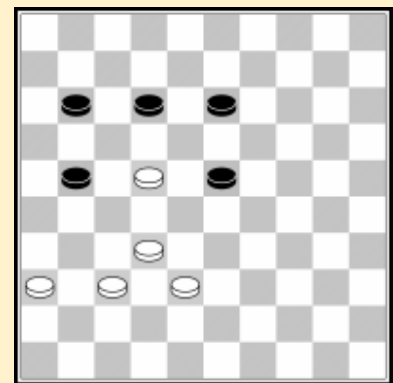
C 2.6



C 2.7



C 2.8



C 2.9

3. Coup Philippe

Het Franse woord voor combinatie is **coup**.

Veel combinaties hebben een naam gekregen. De meeste namen werden gegeven door Franse spelers, die de sterkste spelers van de wereld waren in het begin van de 20^{ste} eeuw. Een zeer belangrijk type van combinatie is genoemd naar de Franse damspeler Philippe. In heel veel partijen speelt deze combinatie een rol.

Onderstaand diagram toont het basispatroon van de Coup Philippe.

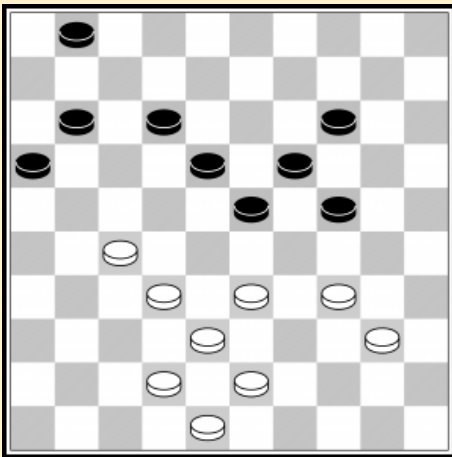
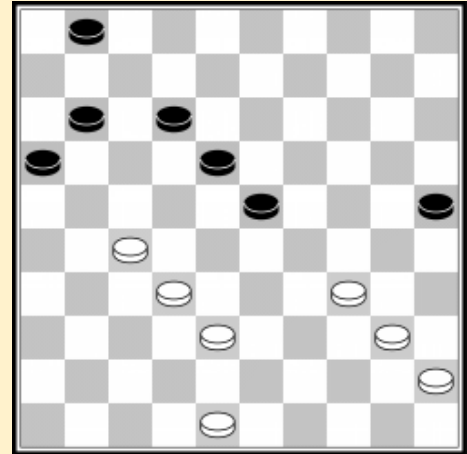
Wit heeft het volgende doel:

Hij verwijdert de schijven 18 en 16.

Hij plaats een zwarte schijf op 34.

Hij slaat 4 zwarte schijven : 40 x 16.

1. 27-22! 18x27 2. 32x21 16x27 3. 34-30 25x34
4. 40x16

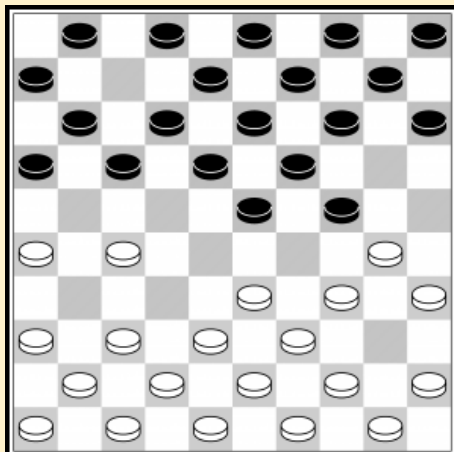
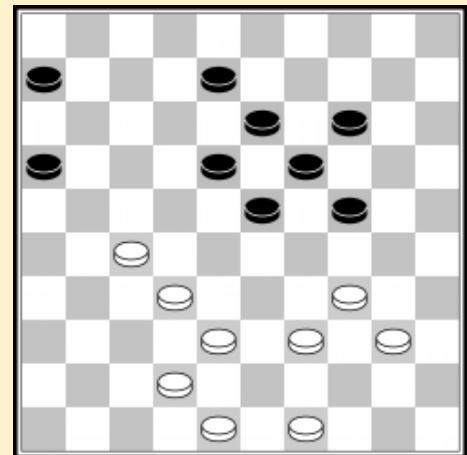


Hetzelfde patroon maar deze keer slaat wit van 38 naar 16.

Voorbeeld 3.1 Noteer dit tweede voorbeeld van de Coup Philippe!

In dit geval neemt wit de slagzet 38x20. De schijf op 20 gaat naar dam.

1. 27-22! 18x27 2. 32x21 16x27 3. 34-30 24x33
4. 38x20



Schijven 16 en 18 worden op een andere manier verwijderd in dit voorbeeld.

1. 26-21 17x26 2. 27-22 18x27 3. 37-31 16x37
4. 41x21 16x27 5. 33-29 24x33 6. 38x16

Laten we eens kijken naar een opening van een partij waarin de coup Philippe een rol speelt.

1. 33-28 18-23 2. 39-33 12-18 3. 44-39 7-12 4. 31-26 20-25?

Wit plaats een schijf aan de rand van het bord in de hoop dat zijn tegenstander hetzelfde zal doen. Wit verwijdert de schijven 18 en 16 en voert de slag 40x16 uit.

5. 28-22 17x28 6. 33x22 18x27 7. 32x21 16x27 8. 34-30 25x34 9. 40x16

Laten we een andere opening bekijken:

1. 32-28 18-23 2. 38-32 12-18 3. 31-27 7-12 4. 43-38 20-24 5. 37-31 17-21

normaal speelt wit 31–26 in dergelijke situatie, maar hier stelt hij een val op voor zijn tegenstander

6. 27-22 18x27 7. 31x22 12-18?

Zwart valt schijf 22 aan, maar wit heeft een slagzet voorbereid.

8. 22-17! 21x12

Na 11x22 9.28x26 wint wit een schijf.

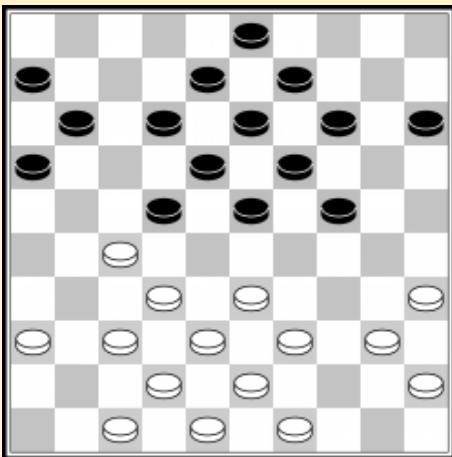
9. 28-22 18x27 10. 32x21 16x27 11. 33-29 24x33 12. 38x16

Nu veranderen we de 4^{de} zet van zwart. We laten zwart spelen :

4... 17-22 5. 28x17 11x31 6. 36x27 1-7 7. 49-43 20-24 8. 41-36

Oefening 3.2 Wit hoopt dat zijn tegenstander een zet speelt waarna hij een coup Philippe kan uitvoeren.

Op welke zet hoopt wit ?



1. 33-28! 22x44

Zwart moet 2 schijven nemen, waardoor wit de mogelijkheid heeft de schijven 18 en 16 te verwijderen.

**2. 27-22 18x27 3. 32x21 16x27 4. 43-39 44x33
5. 38x16**

In deze positie is de coup Philippe redelijk moeilijk, omdat zwart slagkeuze heeft. Probeer te begrijpen wat er gebeurt.

1. 27-22!

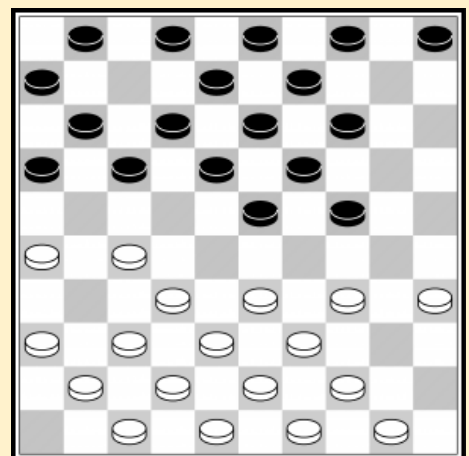
Zwart heeft de keuze. Indien hij 18x27 neemt is de combinatie gemakkelijk : 32x21 16x27 33–29 24x33 38x16 en wit staat 2 schijven voor. Beter voor zwart is 17x28.

1... 17x28 2. 33x22 18x27 3. 32x21 16x27

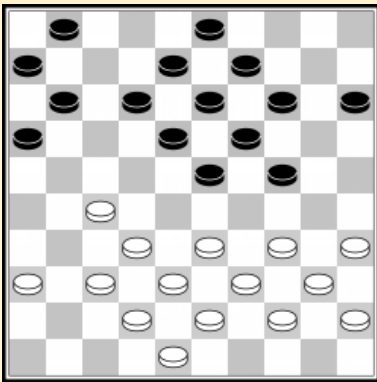
Het eerste doel is bereikt. Schijven 18 en 16 zijn verwijderd. Nu moet wit nog een zwarte schijf op 33 krijgen. Wit geeft 3 schijven om dit voor elkaar te krijgen.

4. 35-30! 24x35 5. 44-40 35x33 6. 38x16

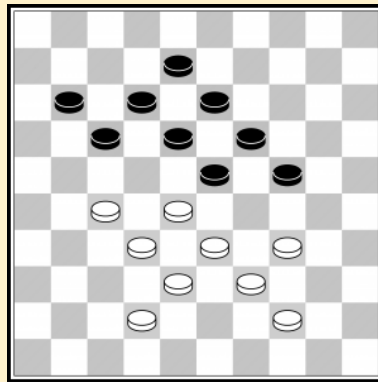
De stand lijkt gelijk. Als men het nadert bekijkt is het duidelijk dat schijf 27 niet kan verdedigd worden. Wit zal dus een schijf winnen. Dit kan je zelf onderzoeken.



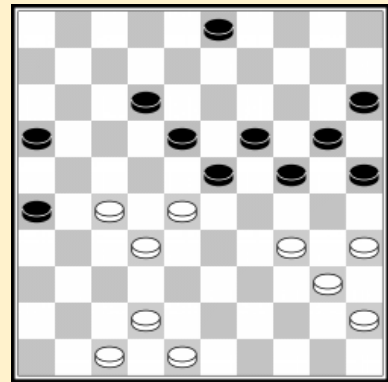
In de voorbeelden 3.1 / 3.8 is wit aan zet en hij kan een coup Philippe uitvoeren.



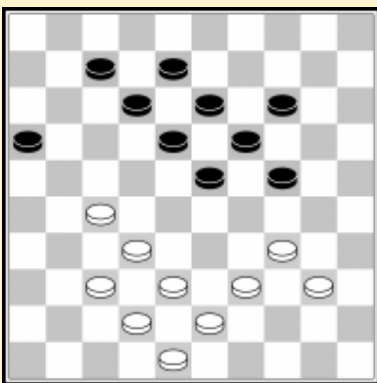
C 3.1



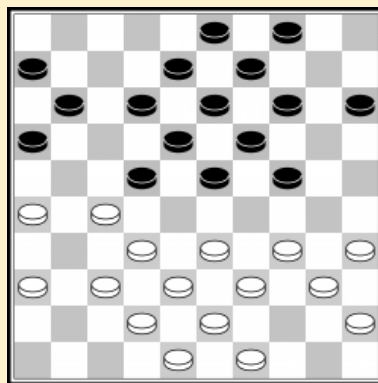
C 3.2



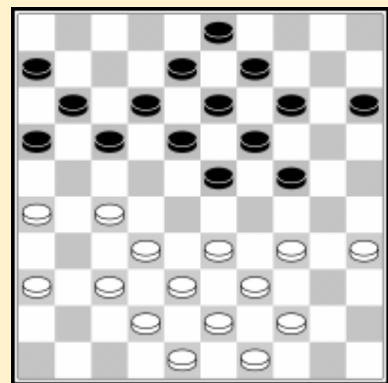
C 3.3



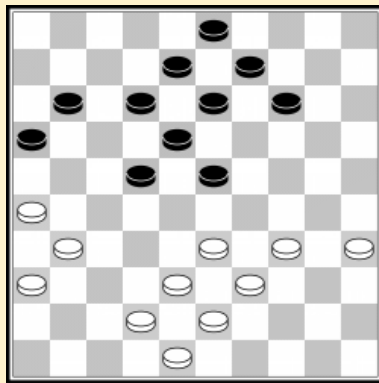
C 3.4



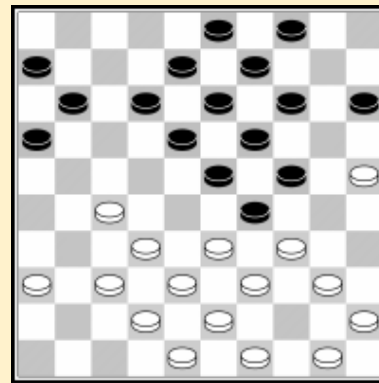
C 3.5



C 3.6



C 3.7



C 3.8

4. Haarlemmer zet

Dit is een combinatiepatroon dat is genoemd naar de Nederlandse stad Haarlem. Het is een veel voorkomende slagzet.

Dit diagram toont het principe van de combinatie.

Wit brengt 3 schijven in een rij op 19, 23 en 28.

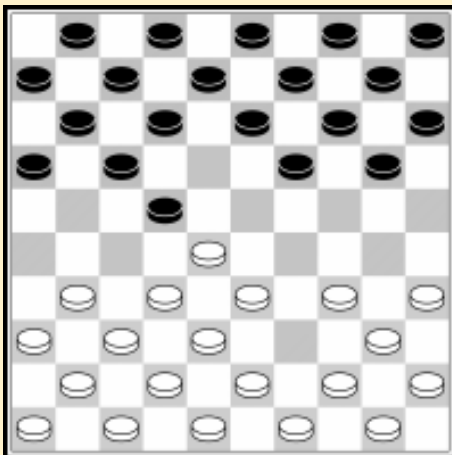
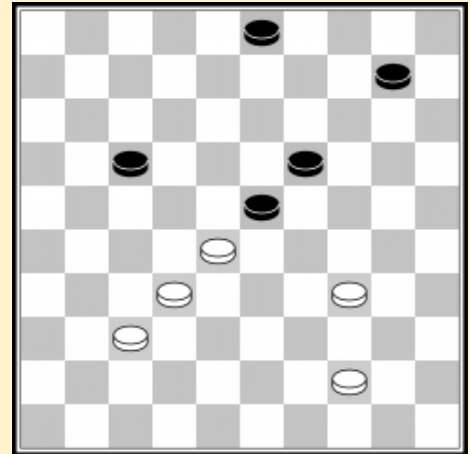
Dan verwijdert hij de middenschijf, schijf 23.

Daarna kan wit 3 schijven slaan met 32 x 5.

1. 28-22! 17x28

2. 34-29 23x34

3. 32x5



De reden dat deze combinatie zo bekend is, is omdat ze al kan voorkomen na slechts twee zetten in een partij ! Kijk :

1. 33-28 18-22 2. 39-33?

Een fout. Zwart wint 2 schijven door :

2.... 22 – 27 3. 32x21 16x27 4. 31x22 19-23

5. 28x19 17x30 6. 35x24 20x29

En schijf 19 gaat eveneens verloren.

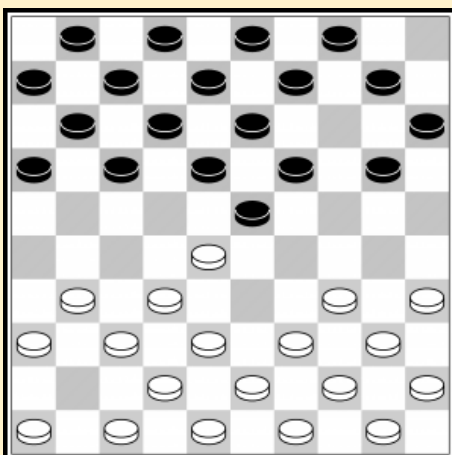
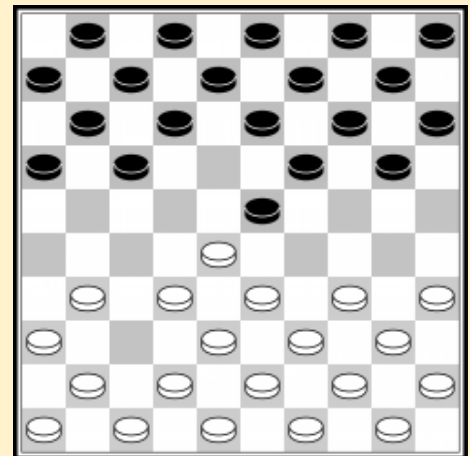
Dezelfde combinatie is mogelijk na :

1. 32-28 18-23 2. 37-32?

Zwart kan 3 schijven op een rij plaatsen : 32, 28 en 23. Dan verwijdert hij schijf 28. Daarna kan hij slaan 19x26.

1... 23-29! 2. 33x24 20x29 3. 34x23 17-22

4. 28x17 19x26



In het begin van de partij kan de Haarlemmer zet vaak een rol spelen.

Laat ons het volgende spelen :

1. 32-28 19-23 2. 28x19 14x23 3. 37-32 10-14

4. 41-37 14-19 5. 33-28 5-10?

Het patroon is hetzelfde : wit plaats 3 schijven op een rij 19, 23 en 32 en verwijdert de middelste schijf 23.

Zie je hoe de combinatie uitgevoerd wordt?

We spelen nu vanuit de beginstand :

1. 32-28 18-23 2. 33-29 23x32 3. 37x28 16-21

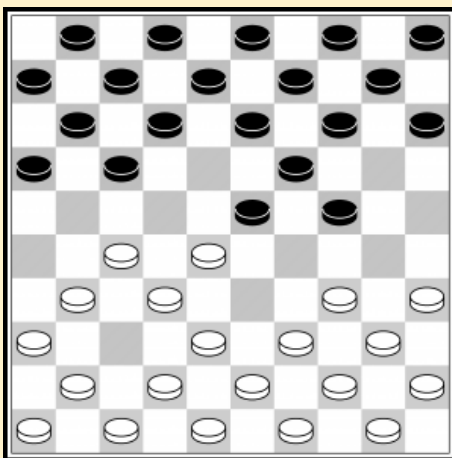
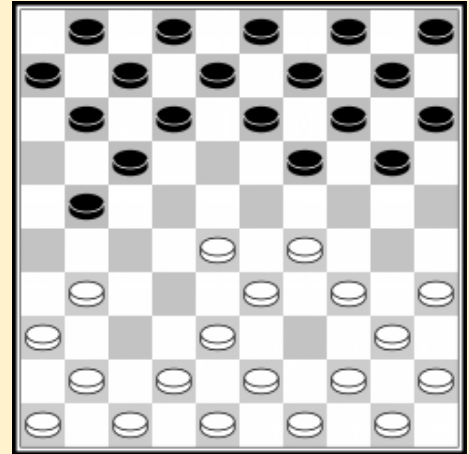
Wit kan een ruil doen 4. 28-23 19x28 5. 29-24 20x29 6. 34x32 of 4. 31-26 of 4. 38-33 spelen.

De logische zet 4. 39-33 voorwaarts naar het centrum (wat normaal goed is zoals we later zullen leren) wordt beantwoord door een Haarlemmer zet.

4. 39-33?

4... 21-27! 5. 31x22 19-23 6. 29x18 12x32

7. 38x27 17x30



Vanuit de opening spelen we :

1. 33-28 18-23 2. 31-27 20-24 3. 37-31?

Zwart gebruikt de meerslagregel om hier een Haarlemmer zet uit te voeren.

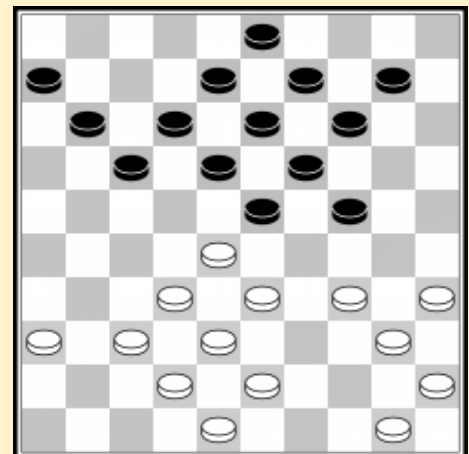
1... 23-29! 2. 34x23 17-22 3. 27x18 13x33

4. 38x20 19x26

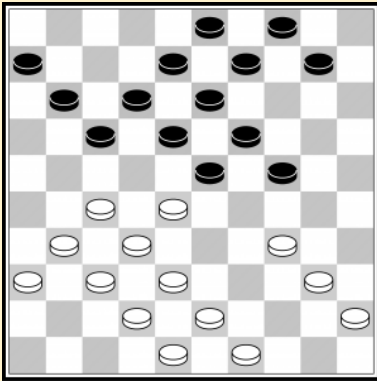
Eerst opent wit veld 14. Nadien wordt een zwarte schijf verplaatst naar veld 28 op een manier die men goed moet onthouden.

1. 34-29 23x34 2. 40x20 14x25 3. 35-30 25x34

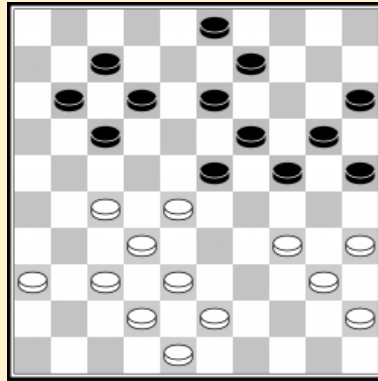
4. 28-22 17x39 5. 38-33 39x28 6. 32x5



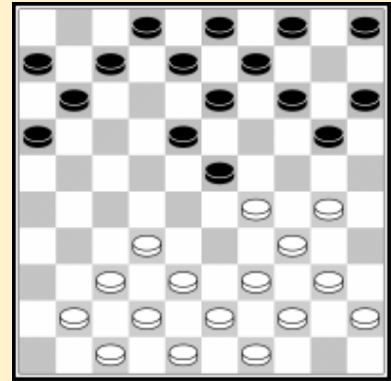
In elk van de volgende oefeningen met wit aan zet kan deze een Haarlemmer zet uitvoeren.



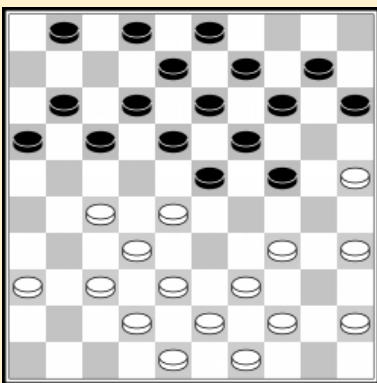
C 4.1



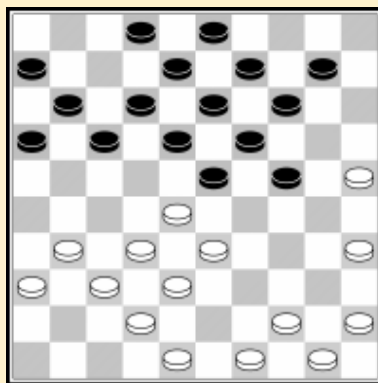
C 4.2



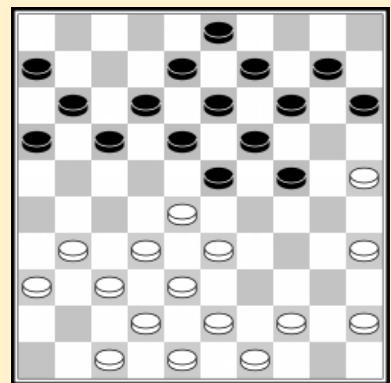
C 4.3



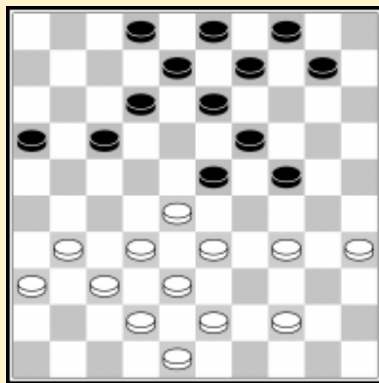
C 4.4



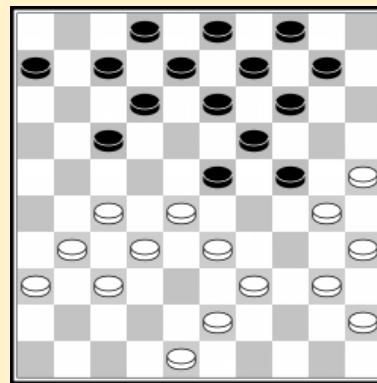
C 4.5



C 4.6



C 4.7



C 4.8

5. Coup Royal

Het patroon van de coup Royal is als volgt :

1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x34

3. 40x7

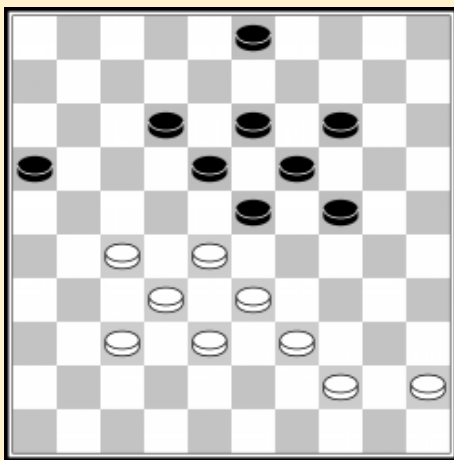
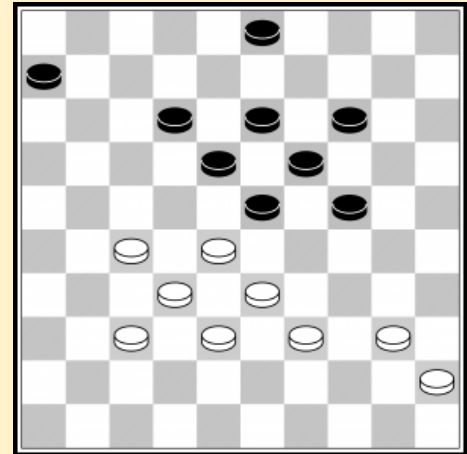
De eerste zet 27-22 helpt verschillende doelen te bereiken :

Schijf 18 wordt verwijderd.

Omdat schijf 32 verdwijnt moet zwart 3 schijven nemen naar 34.

Wit neemt meerdere zwarte schijven met schijf 40.

Schijven 40 en 45 werken prima samen. De formatie van schijven 40 en 45 wordt de Olympische formatie genoemd.



In dit voorbeeld is de Olympische formatie nog niet voltooid. Tijdens de combinatie verkrijgt wit een vrije zet om de formatie te voltooien door 44-40 te spelen.

**1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x34 3. 44-40! 16x27
4. 40x7**

De stand is veel beter voor wit omdat hij nog over de Olympische formatie beschikt. Wit creëert een dreiging door

1. 43-39!

Een dreiging is een sterke zet (die meestal het begin is van een combinatie) die men wil spelen bij de volgende zet. In dit geval wil wit 27-22!! spelen op de volgende zet. We kunnen dus zeggen : Wit dreigt de coup Royal uit te voeren.

Wat kan zwart doen om deze winnende coup Royal te voorkomen ?

Indien zwart 11-17 of 12-17 speelt, vervolgt wit met het winnende 27-22!. De enige zet die zwart geen schijf kost, is 15-20. Na deze zet vormt wit een langere formatie dan 40, 45 door een extra schijf op 34 te plaatsen. Nu is de formatie 34, 40, 45.

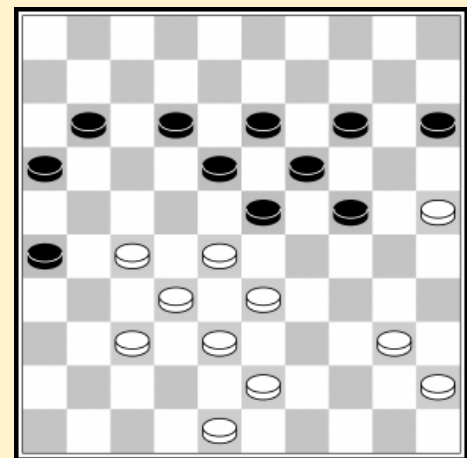
1... 15-20 2. 39-34!

Er is nu een nieuwe dreiging. Wit wil ruilen met 34-29 23x34 40x29 om een (positioneel) winnende positie op te bouwen.

Bijvoorbeeld : 2... 11-17 3. 34-29! 23x34 4. 40x29 17-21 5. 45-40 12-7 6. 40-35 17-22 7. 28x17 21x12 8. 32-28 12-17 9. 38-32 17-22 (na 17-21 10. 48-42 moet zwart schijven gaan offeren) 11. 28x17 19-23 12. 27-22! 18x38 13. 29x9 14x3 14. 25x14 38x29 en wit wint.

Na 2... 24-30 3. 34-29! 23x34 4. 40x29 30-35 is er de simpele zet 29-23 W+1.

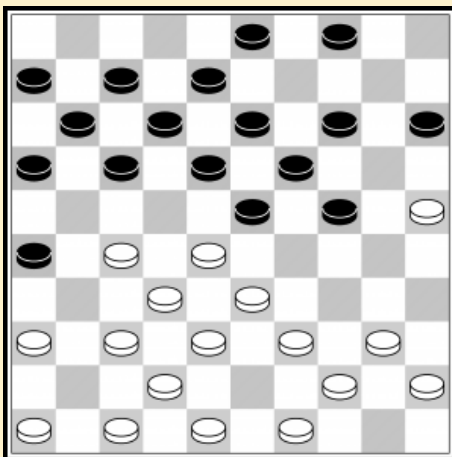
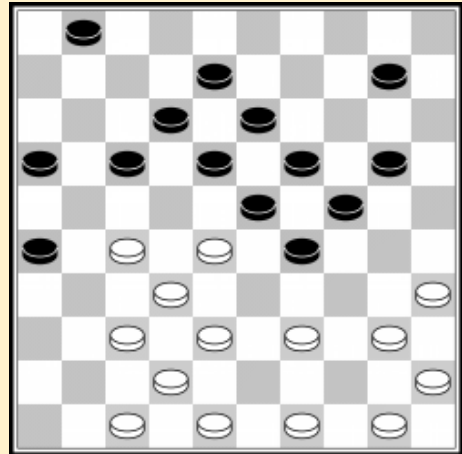
Na 2... 23-29 3. 34x23 18x29 speelt wit 4. 48-43 11-17 (hetzelfde plan voor wit na 13-18) 5. 43-39 17-21 6. 40-35 en op de volgende zet speelt wit 35-30 +.



Deze positie toont enkele praktische ideeën in een normale positie.

Soms is de coupe Royal enkel het begin van een diepere combinatie. In dit geval wordt de coup Royal gevolgd door een damzet.

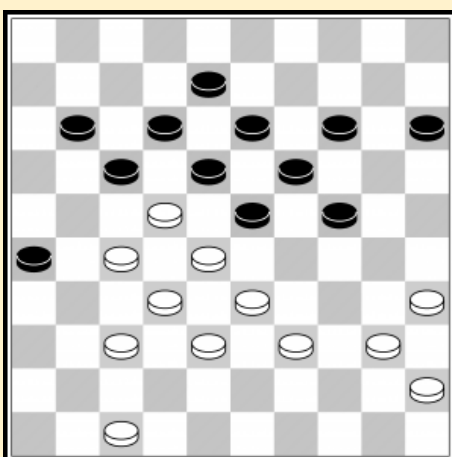
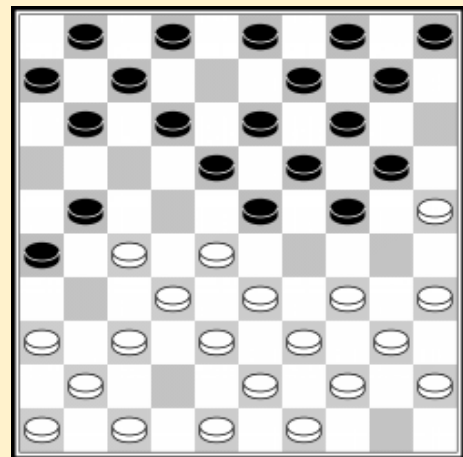
1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x34 3. 35-30 20x40
4. 50x30 16x27 5. 37-32 27x38 6. 42x4



1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x34 3. 40x18 16x27
4. 47-41 12x23 5. 37-31 26x37 6. 41x1

Direct vanuit de opening trapt wit in een mooie valstrik. Wit heeft net 31-27 gespeeld, schijf 21 aanvallend. Men zou verwachten dat zwart 11-16 speelt, maar deze voert een mooie combinatie uit :

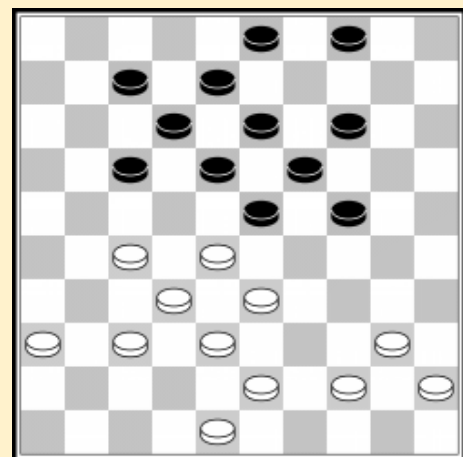
- 1... 24-29!! 2. 33x15 19-24 3. 28x17 11x33
4. 39x28 24-30 5. 35x24 14-20 6. 25x14 10x50

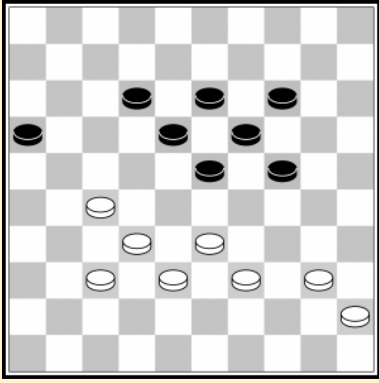


1. 37-31 26x37 2. 32x41 23x34 3. 40x9 17x39
4. 45-40 13x4 6. 40-34 39x30 7. 35x2

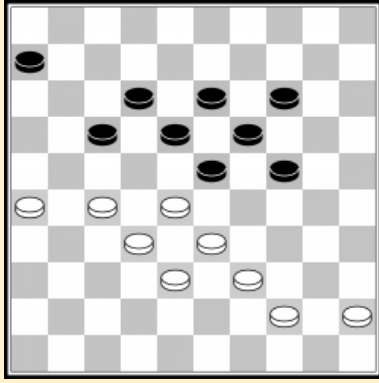
Wit forceert een winnende coup Royal. Na 37-31 dwingt de dreiging 27-22 zwart 7-11 te spelen.

1. 37-31! 7-11 2. 27-22! 18x27 3. 32x21 17x37
4. 43-39 23x34 5. 40x16

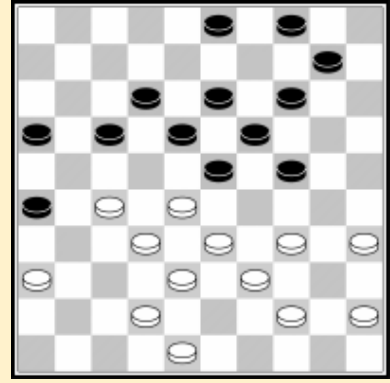




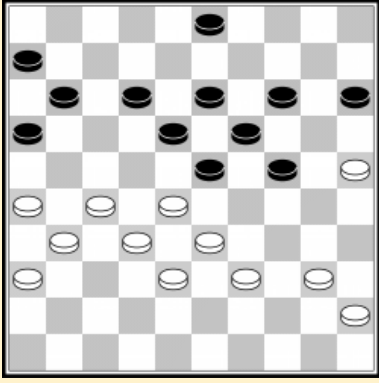
C 5.1



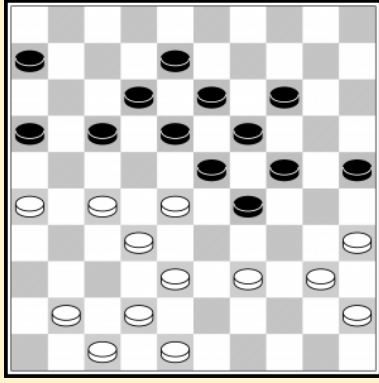
C 5.2



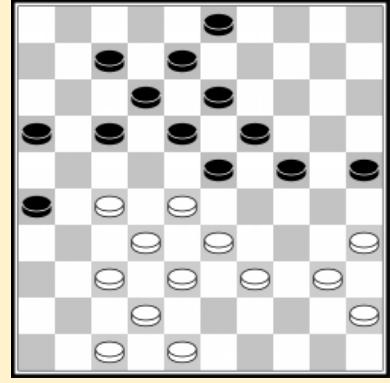
C 5.3



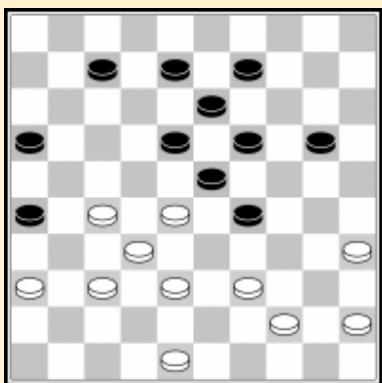
C 5.4



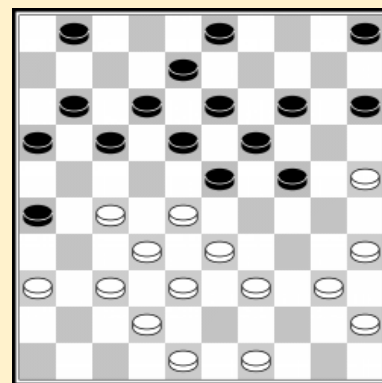
C 5.5



C 5.6

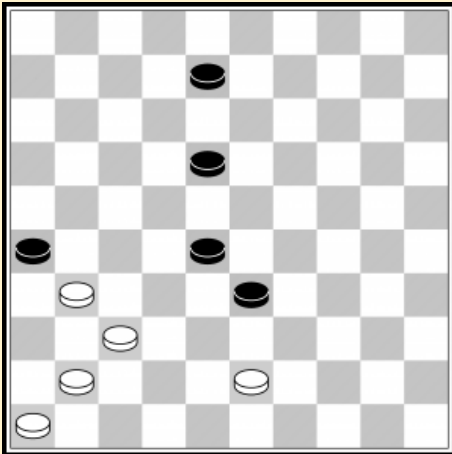


C 5.7



C 5.8

6. De hielslag



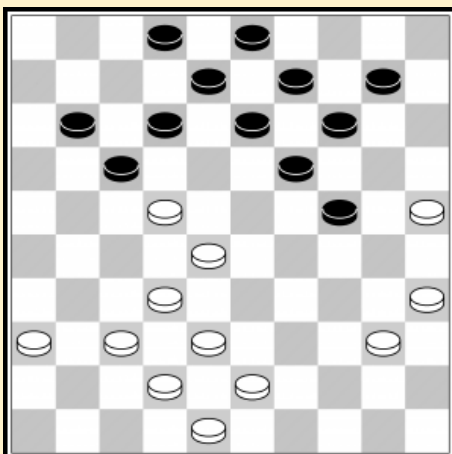
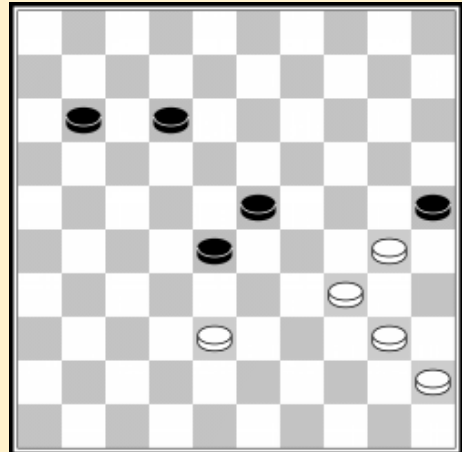
Het meest belangrijke thema van deze slagzet is dat het veld (in dit geval veld 37) wordt geopend door terug te slaan zodat zwart naar dit veld moet slaan.

1. 43-38! 33x42 2. 37x48 26x37 4. 41x3

De combinatie kan op verschillende plaatsen op het bord uitgevoerd worden.

In dit geval wordt veld 34 geopend.

1. 38-33! 28x39 2. 34x43 25x34 3. 40x16



Soms moet men het hielslag gedeelte van een combinatie voorbereiden.

Wit krijgt een dam op veld 5, door de volgende acties :

Schijf 14 wordt verwijderd.

Een zwarte schijf wordt na veld 33 gebracht, waarna wit kan achteruit ruilen met 28x39, hierbij veld 28 openend. Zwart moet slaan met veld 22 waarna wit naar veld 5 slaat.

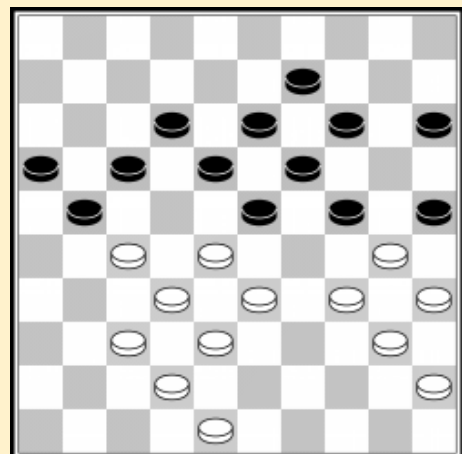
**1. 35-30! 24x44 2. 25-20 14x25 3. 43-39 44x33
4. 28x39 17x28 5. 32x5**

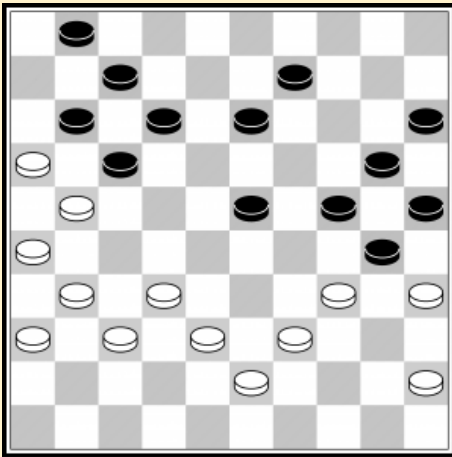
Wit behaalt de volgende doelen :

Schijf 18 wordt verwijderd.

Veld 34 wordt geopend door achteruit te slaan met 34x43. Zwart moet 25x34 slaan, waarna wit slaat naar veld 7 en op weg gaat naar dam.

**1. 27-22! 18x27 2. 28-22 17x39 3. 34x43 25x34
4. 40x7**





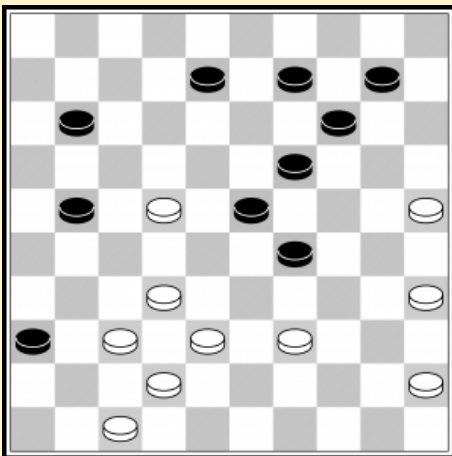
1.38-33?

Een gevaarlijke zet die een pad naar dam opent voor zwart.

**1.... 23-29! 2. 34x23 30-34 3. 39x8 12x3
4. 21x12 7x49 5. 16x7 49x2**

In dit voorbeeld transporteert wit een dam naar veld 33 en gebruikt een vrij tempo om 44-40 te spelen.

**1. 36-31! 27x36 2. 47-41 36x47 3. 44-40 47x33
4. 29x38 20x29 5. 34x3**



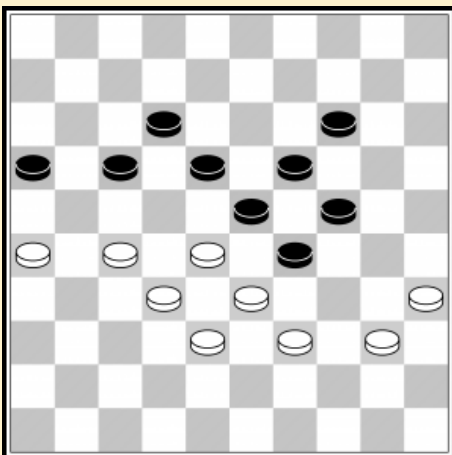
Deze stand kwam voor in een partij tussen twee grootmeesters : G. Jansen versloeg Gantwarg tijdens het Wereldkampioenschap 1992.

Wit wil een zwarte schijf op veld 27 waarna hij een ander schijf naar 43 brengt om een hielslag uit te voeren.

**1. 22-18! 22x13 2. 37-31 36x27 3. 25-20 14x25
4. 35-30 25x43 5. 38x49 27x38 6. 42x15**

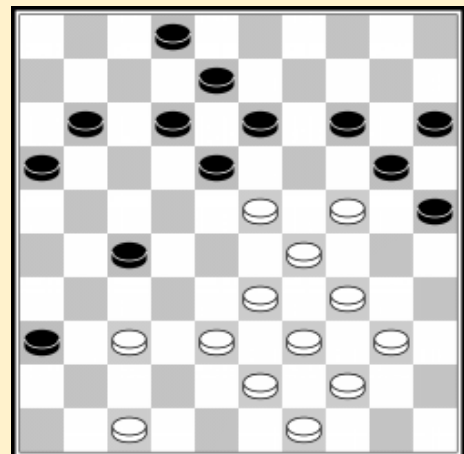
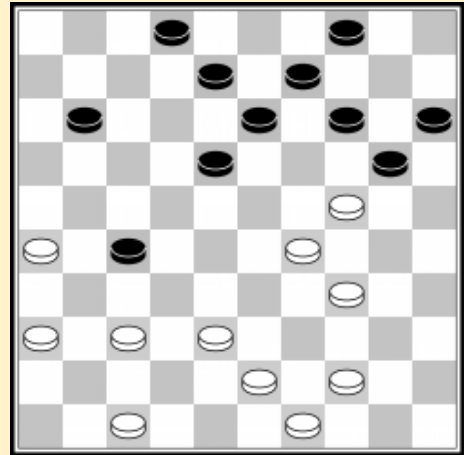
Wit wil een 39x6 slagzet uitvoeren.

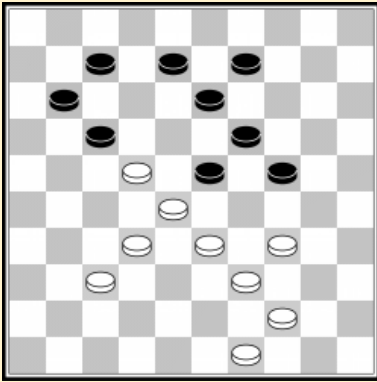
**1. 24-19! 13x24 2. 37-31 36x27 3. 38-32 27x38
4. 33x42 24x33 5. 39x6**



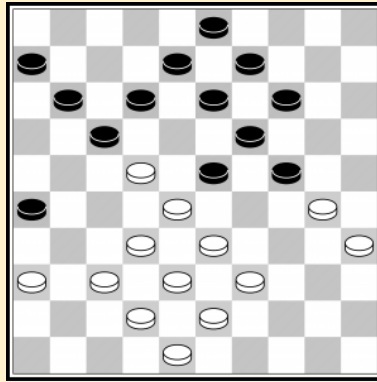
Dit is een speciaal geval ! Veld 33 wordt geopend terwijl tegelijkertijd schijf 33 de combinatie ondersteunt !

**1. 28-22! 17x37 2. 27-21 16x27 3. 35-30 24x44
4. 33x42 44x33 5. 38x7**

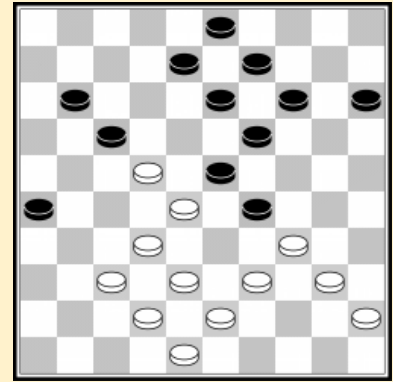




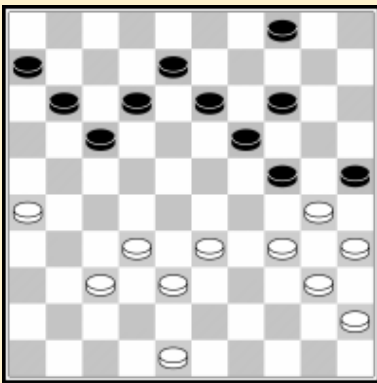
C 6.1



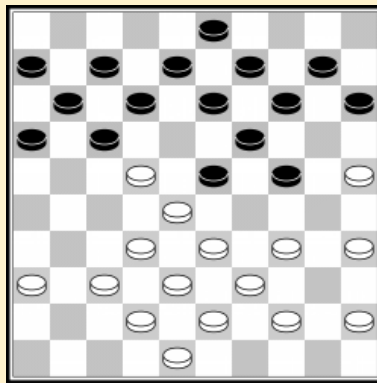
C 6.2



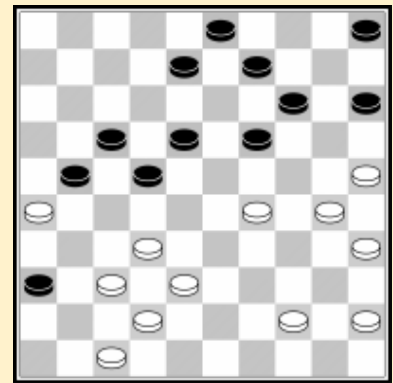
C 6.3



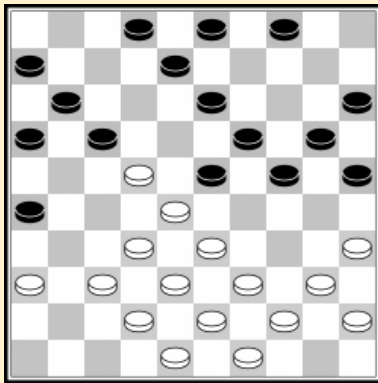
C 6.4



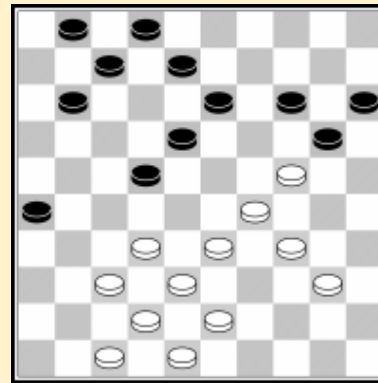
C 6.5



C 6.6

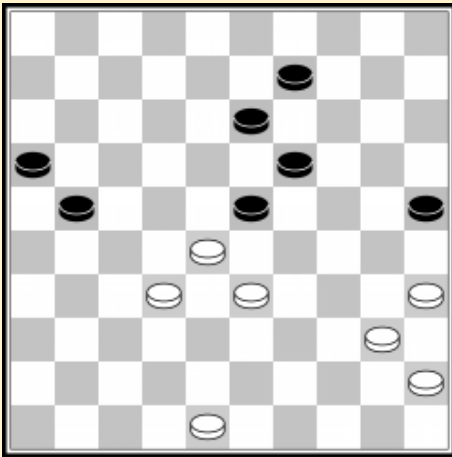


C 6.7



C 6.8

7. Kaatsingszet

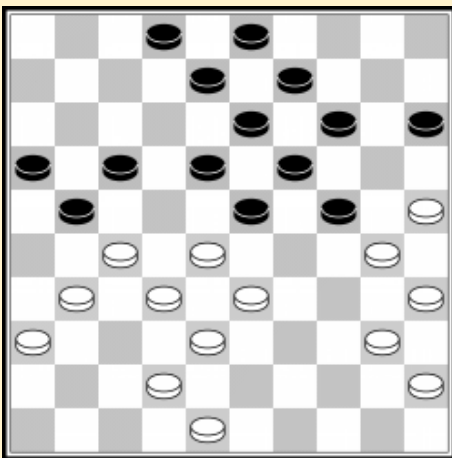
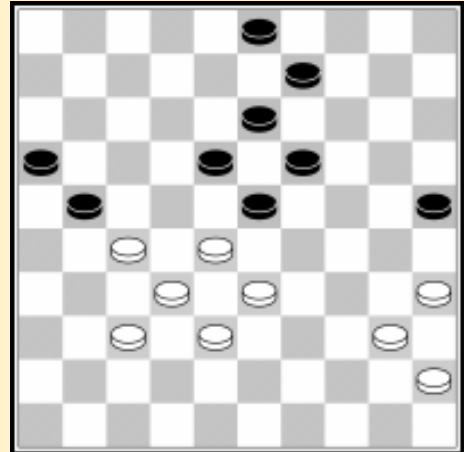


In een kaatsingszet volgen er verschillende slagen op rij.

1. 35-30! 25x34 2. 40x18 13x22 3. 28x26

In dit voorbeeld moet wit veld 18 eerst openen voor de kaatsingszet kan uitgevoerd worden.

1. 27-22! 18x27 2. 35-30 25x34 3. 40x18 13x22
4. 28x26



Na het verwijderen van schijven 17 en 18 kan wit de kaatsingszet uitvoeren en een schijf winnen.

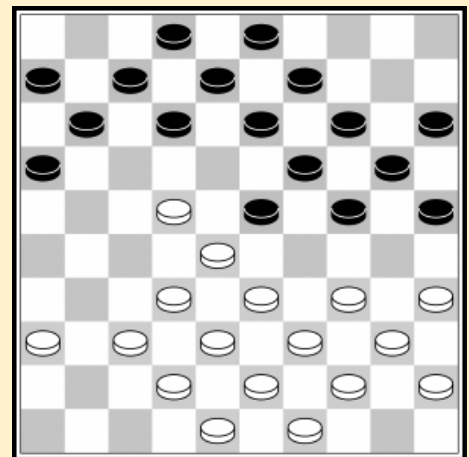
1. 27-22 18x27 2. 31x11 16x7 3. 25-20 14x34
4. 40x18 13x22 5. 28x26

Hier is de situatie meer complex, omdat zwart slagkeuze heeft op de eerste zet.

1. 22-17!

Indien zwart 1... 12x21 slaat vervolgt wit met : 2. 34-30 25x34
3. 40x18 13x22 4. 28x26 met schijfwinst. De andere slagkeuze laat een langere combinatie toe.

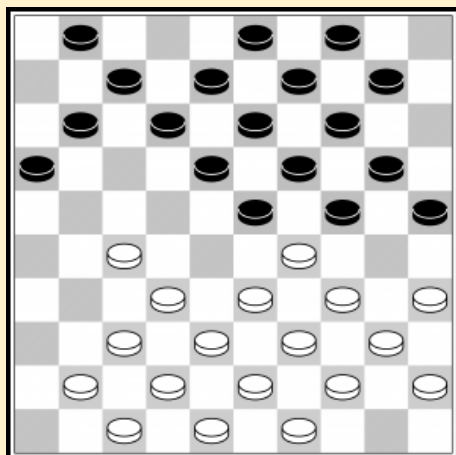
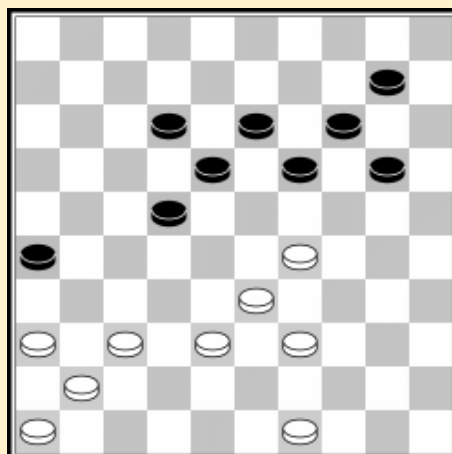
- 1.... 11x22 2. 28x17 12x21 3. 34-30 25x34
4. 40x18 13x22 5. 33-29 24x33 6. 39x26



We zien een gelijkaardig idee op een andere plaats op het bord. Bij de eerste zet heeft zwart slagkeuze maar enkel naar het centrum nemen heeft enige zin.

1. 29-23! 19x28
2. 37-31 26x37
4. 41x23 18x29
5. 33x4

Bij het berekenen van een combinatie moet men nooit vergeten te letten op zetten waarbij zwart slagkeuze heeft.



1. 27-22 18x27
 2. 32x21 16x27
 3. 29x18 12x23
- Na 13x22 wint wit een schijf door 33-29 24x33 39x6.

4. 34-30 25x34
 5. 40x18 13x22
 6. 33-29 24x33
 7. 39x6
- Wit wint een schijf.

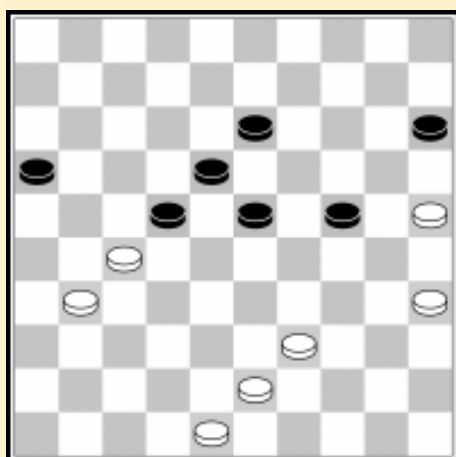
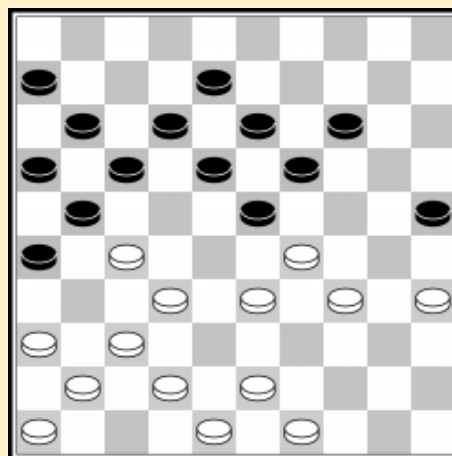
1. 35-30!

Wit heeft een mooie stand en omsingelt het zwarte centrum. Zwart wil ruimte scheppen en ruilt naar veld 28. Wit heeft dit echter voorzien en behaalt voordeel door een kaatsingszet.

- 1... 23-28
2. 33x22 17x28
3. 32x23 19x28

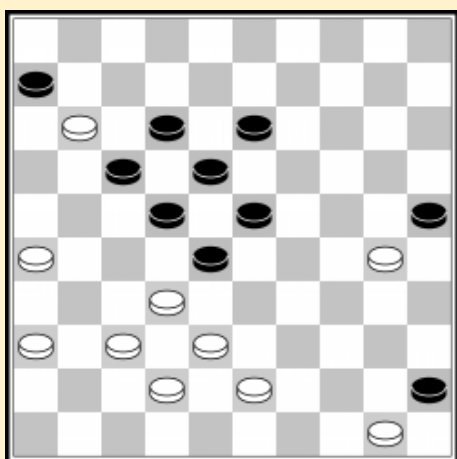
Wit heeft nu een vrij tempo.

4. 43-39! 21x32
5. 39-33! 28x39
6. 34x43 25x23
7. 37x10



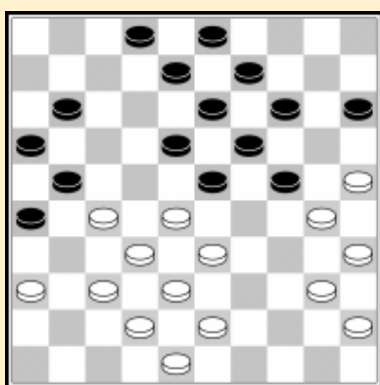
Wit dacht een sterke zet te doen, maar vergiste zich schromelijk

1. 25-20? 24-30!
2. 35x24 13-19
3. 24x13 18x9
4. 27x29 15x44

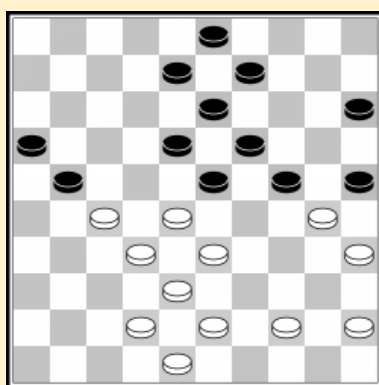


Dit is een bekende compositie van de Nederlandse auteur Gortmans. We hopen dat u kunt genieten van dit kunstwerk waarin wit een kaatsingszet uitvoert, eindigend in een verrassende, winnende stand.

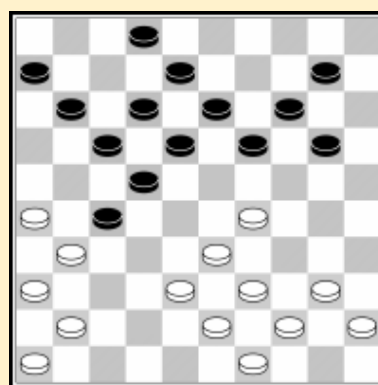
1. 38-33! 28x48 2. 50-44 25x34 3. 44-39 34x43 4. 42-38 48x31 5. 36x27 22x31 6. 11x22 18x27 7. 32x21 43x32 8. 26x17



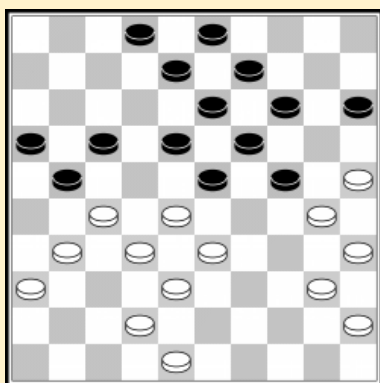
C 7.1



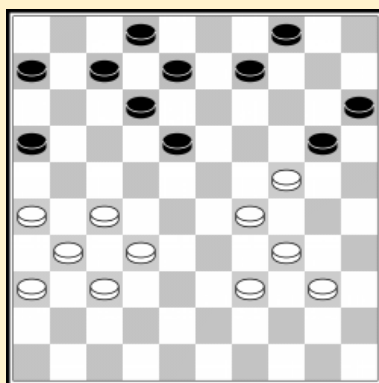
C 7.2



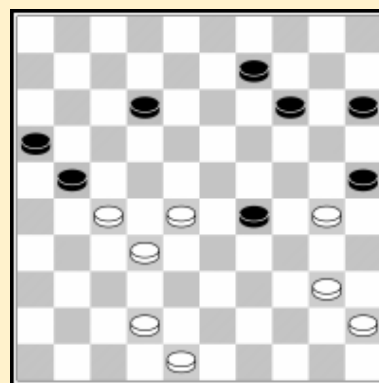
C 7.3



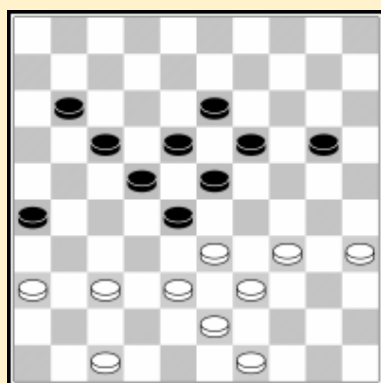
C 7.4



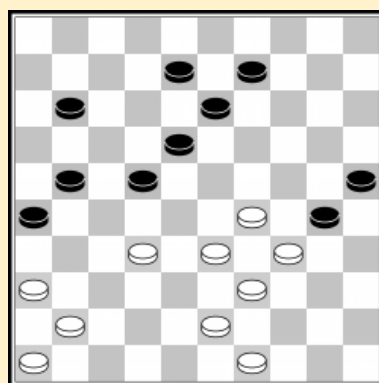
C 7.5



C 7.6



C 7.7



C 7.8

8. De Bomzet

In deze stand kan wit winnen gebruik makend van het combinatieve idee van de bomzet.

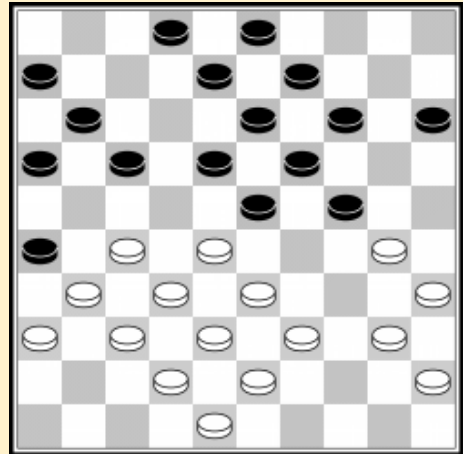
1. 27-21! 16x27 2. 32x12 23x41

Dit is waar het allemaal om draait. Zwart moet 2 schijven nemen waardoor schijf 12 schade aanricht in de zwarte stand. Schijf 12 blaast de zwarte stand op als een bom.

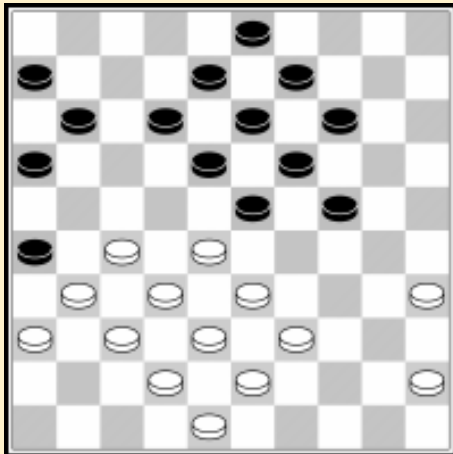
3. 12x23 19x28 4. 30x10 15x4 5. 36x47 26x37

6. 33x22

En wit wint tevens schijf 37. Wit wint twee schijven door de "bom".



Zwart aan zet



Nadat zwart speelt

1... 12-17?

Kan wit een bomzet uitvoeren met 27-21. Dit is een standaard situatie, wit wint een schijf.

Het berekenen van de bomzet is vaak erg ingewikkeld. Dit is een stand uit een partij tussen twee jonge Nederlandse spelers.

1. 39-34!

Het lijkt alsof zwart een goede bomzet kan uitvoeren, maar wit heeft verder gerekend...

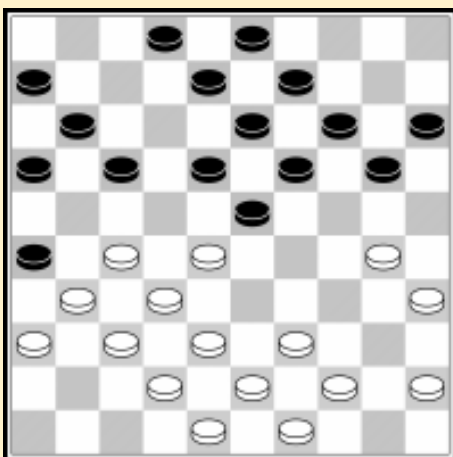
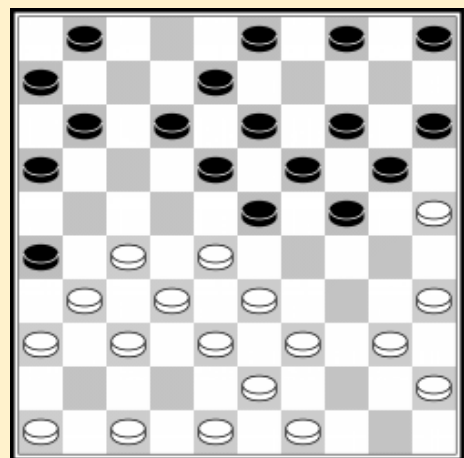
Het open veld 9 blijkt een probleem te zijn voor zwart.

1... 24-30? 2.35x24 19x39 3. 28x10 39x28

4. 25x14 4-9 5. 32x23 15x4

Wit heeft nu twee vrije zetten ! Hij gebruikt deze om een schijf te winnen.

6. 43-39! 18x29 7. 39-33 9x20 8. 33x15



Het nemen van de bomzet 27-21 resulteert in een grote ruil. Wit moet een extra schijf geven voor de "bom te dropen".

1. 30-24! 20x29 2. 27-21 16x27 3. 32x12 23x41

4. 12x34 26x37 5. 36x47

Wit zal een schijf winnen bij de volgende zet.

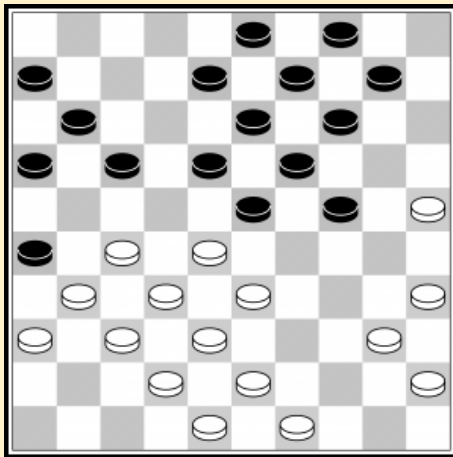
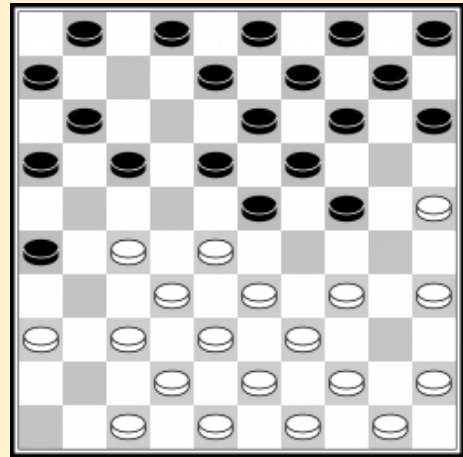
Zwart heeft net de gevaarlijke zet 12-17 gespeeld. Wit berekende dat de bomzet resulteert in een gelijk aantal schijven :

1. 27-21? 16x27 2. 32x12 23x41 3. 12x23 19x28
4. 33x22 13-19 5. 46x37 24-29 6. 34x23 19x17 =.

Het is niet genoeg om enkel naar de bomzet te kijken in dergelijke situaties. Men moet controleren of wit van schijf 34 kan af geraken en de bomzet nadien kan doen.

1. 25-20! 14x25 2. 34-29 23x34 3. 39x30 25x34
4. 27-21 16x27 5. 32x14 9x20

En na 6. 44-39 13-19 7. 39x30 20-25 8. 50-44 25x34 9. 44-39 enz. wint wit een schijf.



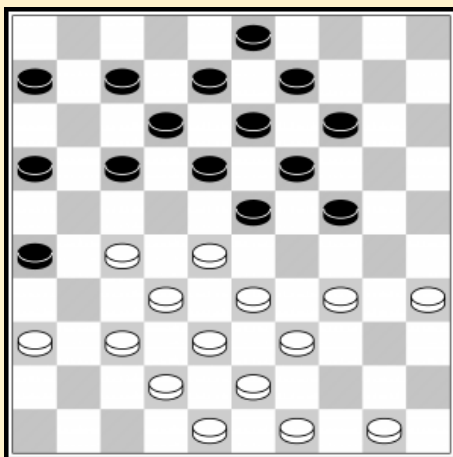
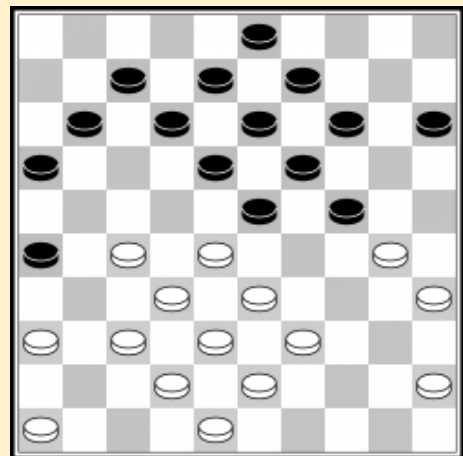
Om de schijven 23 en 14 te kunnen verwijderen moet wit eerst schijf 24 verwijderen.

1. 33-29! 24x22 2. 25-20 14x25 3. 35-30 25x34
4. 40x29 23x34 5. 27-21 16x27 6. 32x5

Indien zwart 11-17? speelt in dergelijke standen kan men ook kijken naar een combinatie die de atoombomzet genoemd wordt, omdat de impact zelfs groter is dan de conventionele bomzet.

Een bomzet bevat altijd de zet 27-21. Een atoombomzet bevat de zetten 27-22 16x27 32x21.

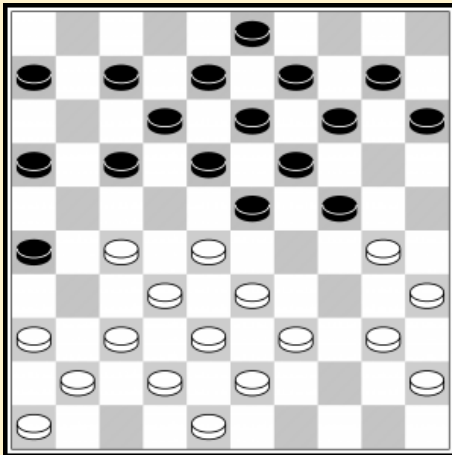
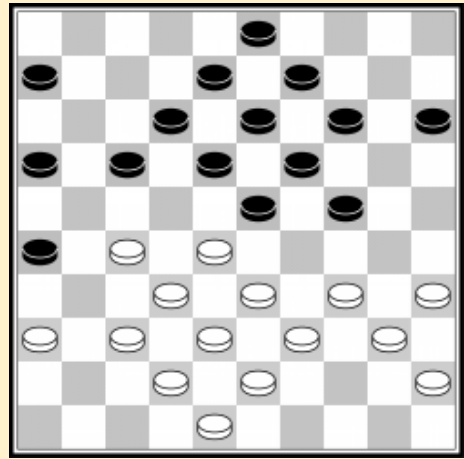
1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x41 3. 46x37 16x27
4. 37-31 26x37 4. 42x2



Een onmiddellijk combinatie met 27-22 kan enkel lukken met een schijf op 46. In dit geval verwijdert wit schijf 23 voordat hij 27-22 enz. speelt.

1. 35-30 24x35 2. 34-29 23x34 3. 39x30 35x24
4. 27-22 18x27 5. 32x21 16x27 6. 37-31 26x37
7. 42x2

1. 34-29 23x34
2. 40x20 15x24
3. 27-22 18x27
4. 32x21 16x27
5. 37-31 26x37
6. 42x11 6x17
7. 28-23 19x28
8. 33x11



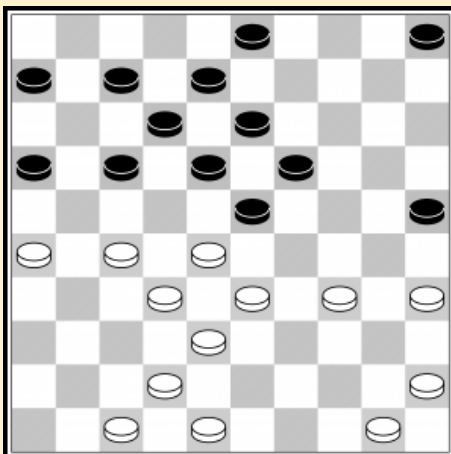
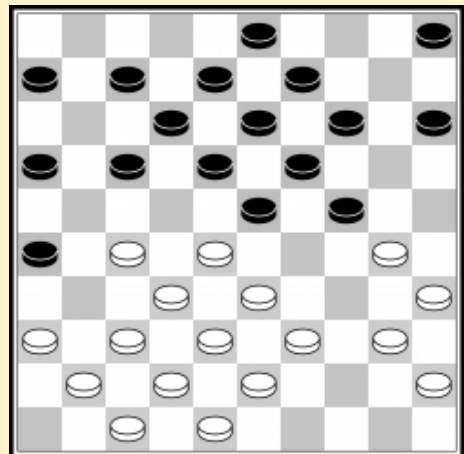
Indien wit een schijf heeft op 46 en 41 werkt een onmiddellijk 27-22 natuurlijk wel.

1. 27-22 18x27
2. 32x21

Zwart heeft de vervelende keuze tussen 2... 16x27
 3. 37-31 enz. of 2... 23x32 3.37x28 16x27
 4.28-23 19x28 5.33x2.

Het hebben van een schijf op 41 biedt wit een ander idee om een atoombomzet uit te voeren :

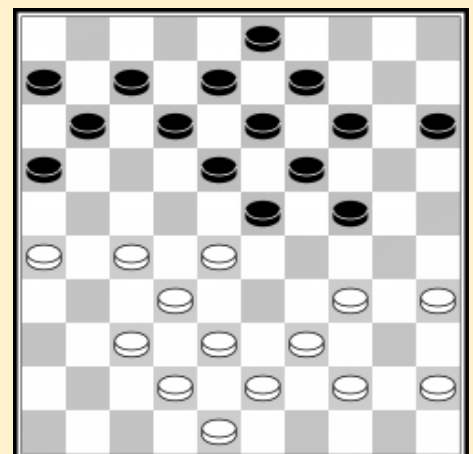
1. 27-22 18x27
2. 32x21 16x27
3. 37-31! 26x46
4. 40-34 23x32
5. 47-41 46x37
6. 42x2

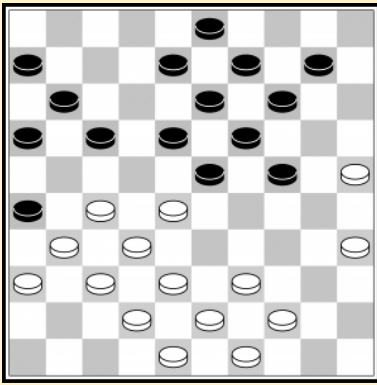


6Wit moet schijf 25 op en neer gooien om in staat te zijn schijf 23 te verwijderen door 33-29.

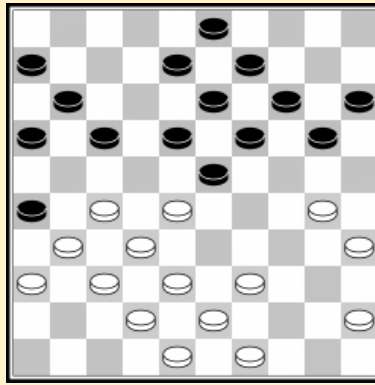
1. 34-30 25x34
2. 35-30 34x25
3. 33-29 23x34
4. 27-22 18x27
5. 32x21 16x27
6. 28-23 19x28
7. 38-32 27x38
8. 42x2

- 1 ... 11-17?
2. 35-30 24x35
3. 34-29 23x34
4. 39x30 35x24
5. 27-22 18x27
6. 32x21 16x27
7. 28-23 19x28
8. 37-32 28x37
9. 42x2

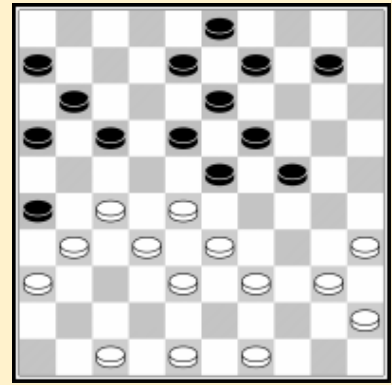




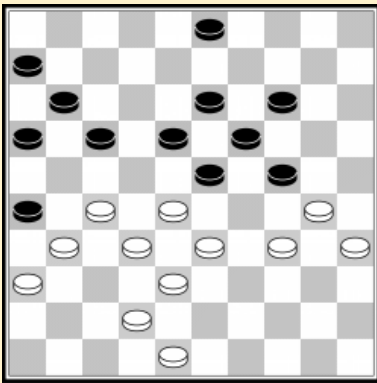
C 8.1



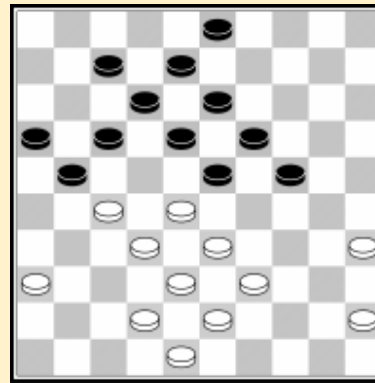
C 8.2



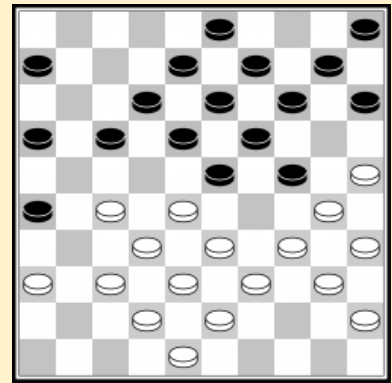
C 8.3



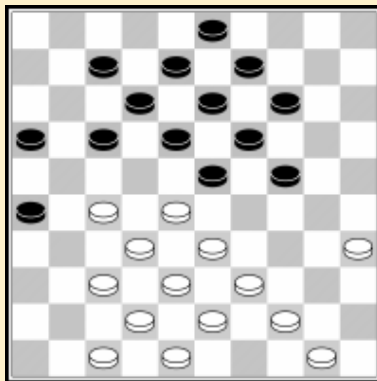
C 8.4



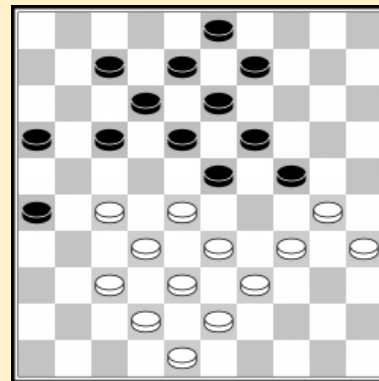
C 8.5



C 8.6

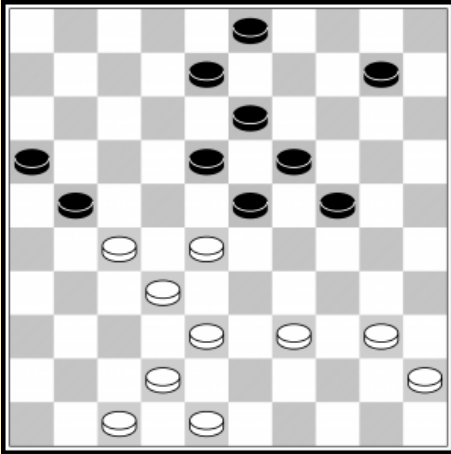


C 8.7



C 8.8

9. De boogzet

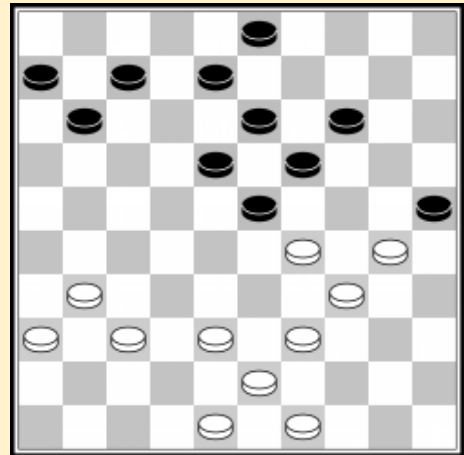


De zwarte schijf 18 wordt verplaatst naar veld 29. De schijf verplaatst zich in de vorm van een boog van 18 naar 29. Tijdens het uitvoeren hiervan krijgt wit een vrije zet omdat schijf 23 moet slaan op de volgende zet.

1. 27-22! 18x27
2. 38-33 27x29
3. 39-34 23x32
4. 34x5

In dit voorbeeld wordt hetzelfde patroon getoond, maar deze keer in een andere richting.

1. 30-24 19x30
2. 39-33 30x28
3. 38-32 23x34
4. 32x1

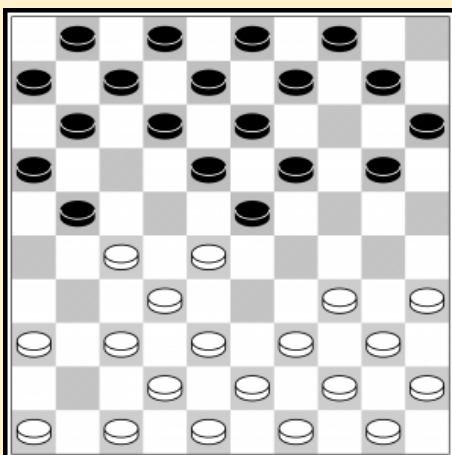


Laat ons alle schijven op het bord plaatsen en de volgende zetten spelen :

1. 32-28 19-23
2. 28x19 14x23
3. 37-32 10-14
4. 41-37 14-19
5. 33-28

Nu is 5-10 verboden, zoals we reeds zagen in de les over de Haarlemmer zet.

Het is juist om de ruil 17-22 28x17 11x22 te spelen. Zwart speelt normaal :



- 5.... 17-21
6. 31-27 5-10?

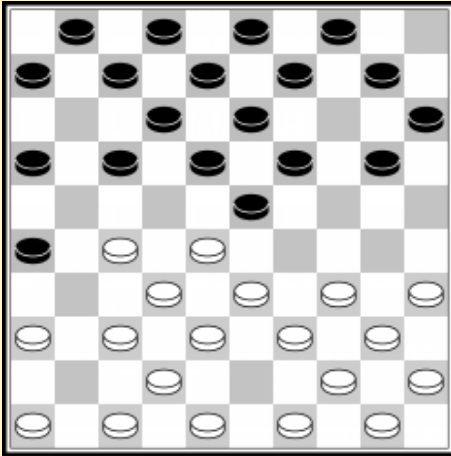
Wit kan een boogzet uitvoeren. Schijf 18 wordt naar veld 29 gebracht. Het slaan 23x32 op de volgende zet geeft wit een vrije zet.

7. 27-22! 18x27
8. 38-33 27x29
9. 37-31!

Dit is de beste manier om de vrije zet te gebruiken. Nu wordt de schijf op veld 32 onmiddellijk aangevallen door de dam op veld 5.

- 9... 23x32
10. 34x5

Hierna is het een goed idee om de dam te verbergen achter de eigen schijven, zodat ze niet zo gemakkelijk kan gevangen worden. Nadat de stand van de tegenstander is verzwakt kan men de dam terug in het spel brengen om er combinaties mee uit te voeren of schijven aan te vallen.



Indien zwart speelt

6... 21-26

Kan wit proberen zwart weer een valstrik op te zetten door

7. 38-33

Hierna mag zwart weer niet 5-10 spelen. Zie je de boogzet ?

7... 11-17 8. 43 - 38 5-10?

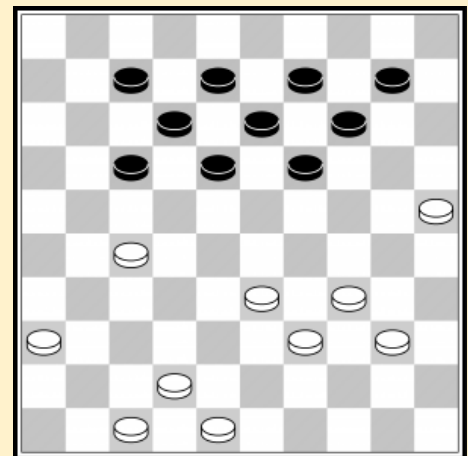
Wit kan een damzet uitvoeren hoewel deze niet winnend is. Zwart heeft slagkeuze bij de tweede zet van de combinatie, maar wit eindigt in elk geval op veld 5.

9. 27-22 18x27 10. 32x21 23x43 11. 49x38 16x27 12. 38-32 27x29 13. 34x5

De dam wordt gevangen door 13... 13-19! 14.5x11 6x17 met gelijk aantal schijven.

De boog waarmee schijf 18 naar veld 29 gaat is veel groter nu.

1. 25-20! 14x25 2. 27-22 17x28 3. 33x22 18x27
4. 36-31 27x36 5. 47-41 36x38 6. 39-33 38x29
5. 34x1

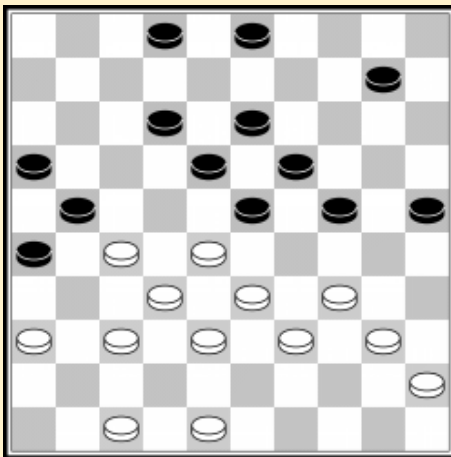


Dit is een zeer moeilijke maar mooie combinatie. Schijf 18 wordt naar veld 29 gebracht op een speciale manier.

Zwart krijgt een dam op veld 47 terwijl een van zijn schijven wordt vastgezet op veld 43. Na de damzet kan de witte dam meer schijven slaan.

1. 27-22 18x27 2. 36-31 27x36 3. 47-41 36x47
4. 37-31 26x37 5. 32x41 23x43 6. 41-37 47x29
7. 34x5 43x34 8. 40x20 15x14 9. 5x26

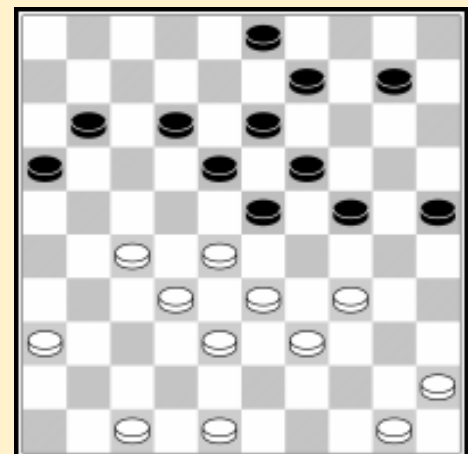
Dit is de Grand Prix combinatie. We geven een ander voorbeeld.

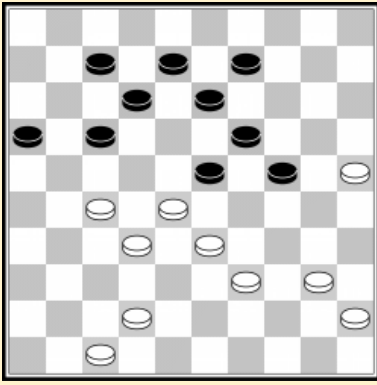


Grand prix combinatie

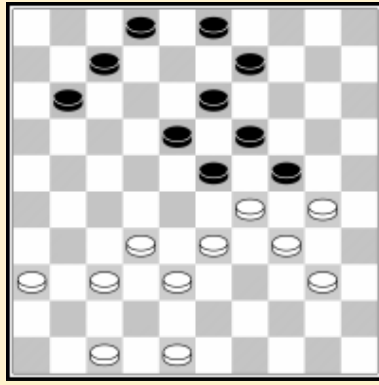
Wit wint twee vrije zetten die het mogelijk maken de Olympische formatie op te bouwen. De gevangen schijf op veld 43, komt in het spel nadat wit zijn dam heeft, en zorgt voor meer schade aan de zwarte stand.

1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x43 3. 45-40 16x27
4. 36-31 27x36 5. 47-41 36x47 6. 50-45 47x29
7. 34x5 43x34 8. 40x20 25x14 9. 5x16

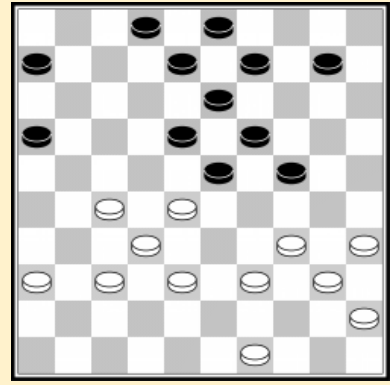




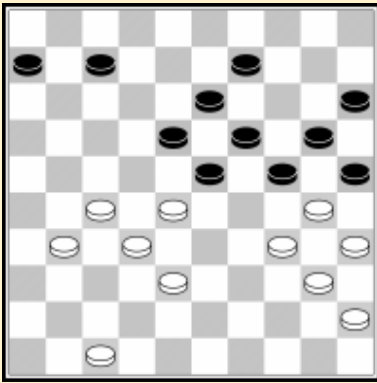
C 9.1



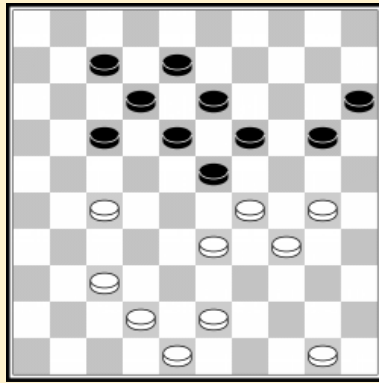
C 9.2



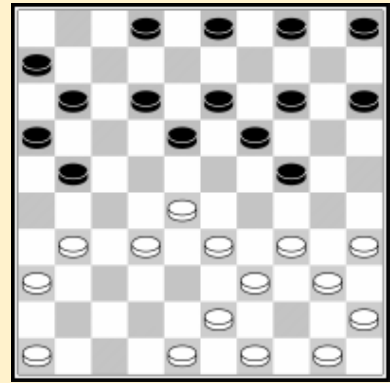
C 9.3



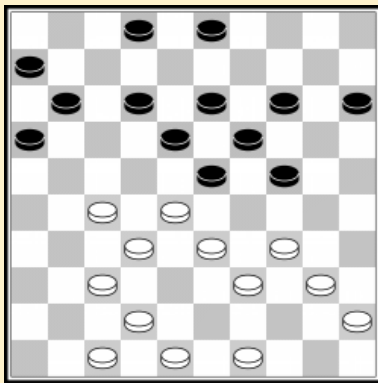
C 9.4



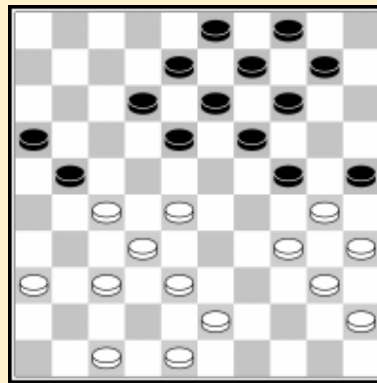
C 9.5



C 9.6



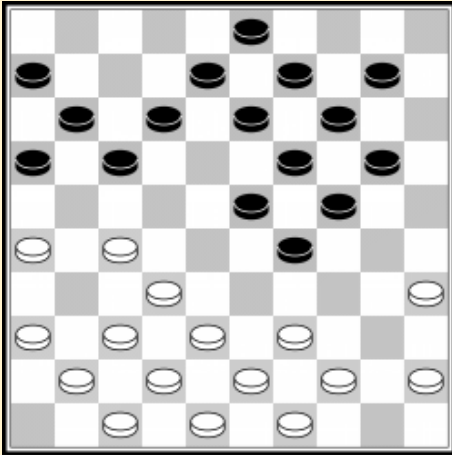
C 9.7



C 9.8

10. Coup Napoleon

Een legende vertelt ons dat de beroemde keizer Napoleon verlekkerd was op dammen met zijn officieren en generaals.



Het verhaal vertelt dat Napoleon ooit deze stand op het bord had tegen een generaal. Napoleon voerde de volgende vernietigende combinatie uit :

1. 27-22! 17x28
2. 37-31 28x46
3. 38-32 46x28
4. 35-30 24x35
5. 26-21 16x27
6. 31x4

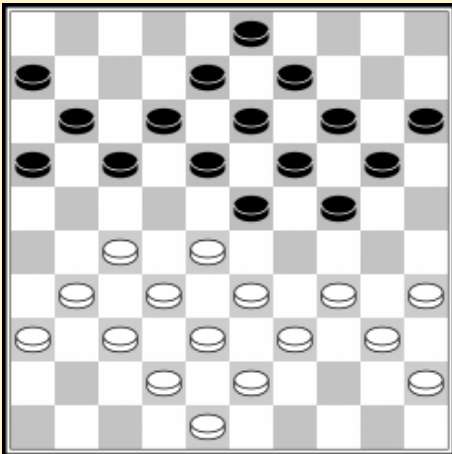
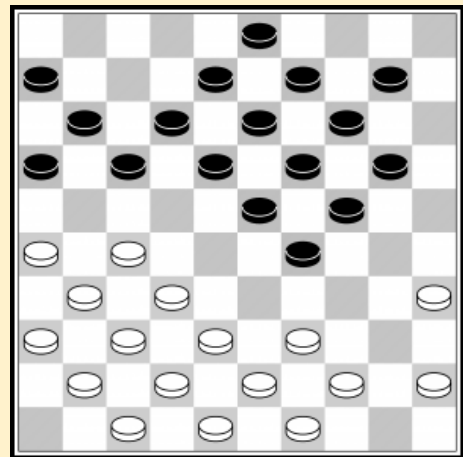
Bij toevoegen van een zwarte schijf op veld 18 en een witte schijf op veld 31 is de combinatie ook mogelijk.

1. 27 -22 18x27

Na 1... 17x28 is wit's doel om een schijf naar 28 onmiddellijk bereikt. Wit gaat verder met 35-30 24x35 26-21 16x27 31x4.

2. 31x22 17x28

Nu gaat de combinatie verder op dezelfde manier als in het eerste voorbeeld : 37-31 28x46 38-32 46x28 35-30 24x35 26-21 16x27 31x4 +.



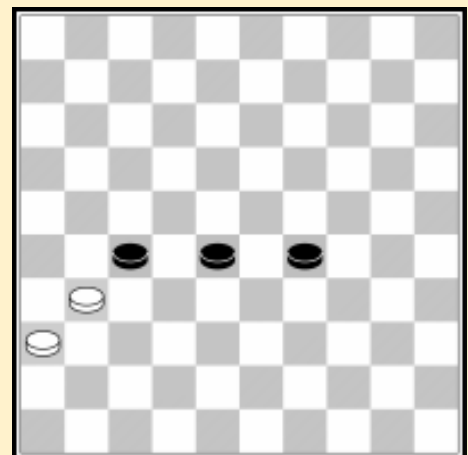
We zien dat beide spelers een identieke stand hebben. Een dergelijke stand wordt symmetrisch genoemd. Zwart maakt hier een fout :

1... 24-29? 2. 33x24 20x29

Veld 29 wordt het kerkhofveld genoemd, omdat het erg gevaarlijk om naar dit veld te gaan, hoewel het soms ook erg sterk is. In dit geval kan wit een kleine coup Napoleon uitvoeren, met schijfwinst.

3. 28-22! 17x28
4. 27-21 16x27
5. 31x24 19x30
6. 34x25

Het slaan binnen een coup Napoleon wordt gekarakteriseerd door voorwaarts slaan, gevolgd door een slag achterwaarts en vervolgens weer voorwaarts.



Laat ons eens een partij bekijken waarin succesvol was met een coupe Napoleon in de opening.

Rabatel-Drost

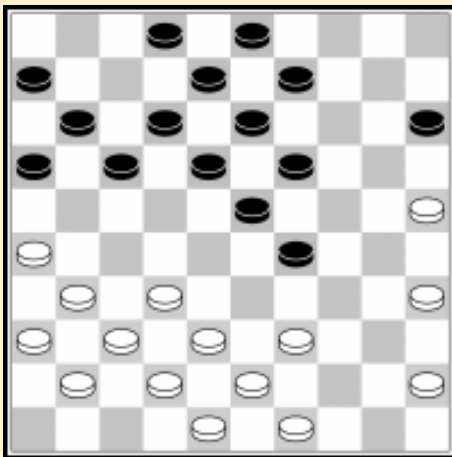
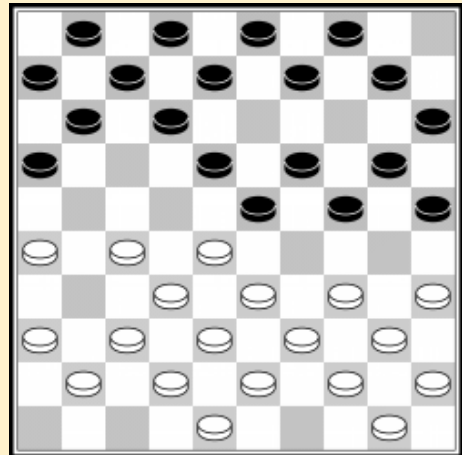
1. 32-28 20-25 2. 38-32 14-20 3. 31-27 17-21
 4. 43-38 21-26 5. 37-31 26x37 6. 42x31 10-14
 7. 47-42 5-10 8. 41-37 20-24 9. 46-41 18-23
 10. 49-43 14-20 11. 31-26 13-18

Wit moet op zijn tellen passen. Zowel 37-31 als 36-31 worden bestraft met een combinatie.

Op 12. 37-31 neemt zwart de boogzet 24-29 12. 33x22 12-17 13. 28x19 17x46 +.

Nadat wit 36-31? speelt voert zwart een coup Napoleon uit.

12. 36-31 24-29! 13. 33x22 23-29 14. 34x23 16-21
 15. 27x16 25-30 16. 35x24 20x47



Wit forceert een coup Napoleon.

1. 39-33! 19-24
 Na 1... 29-34 2. 33-29 gaat schijf 34 verloren.
 2. 33-28! 13-19 3. 28-22! 18x27 4. 31x22 17x28
 5. 37-31 28x46 6. 38-32 46x28 7. 35-30 24x35
 8. 26-21 16x27 9. 31x4

In de partij Hisard-Chiland (Yalta 1961) speelde wit een gelijkaardige sterke zet.

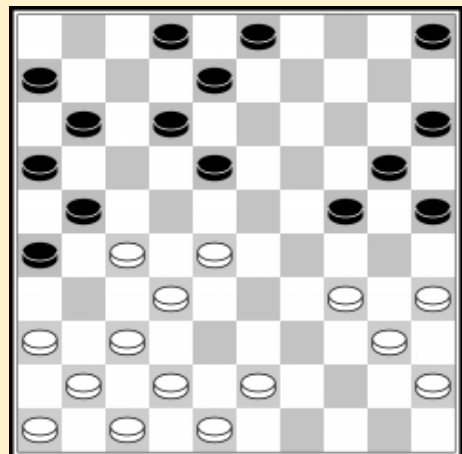
1. 28-22?

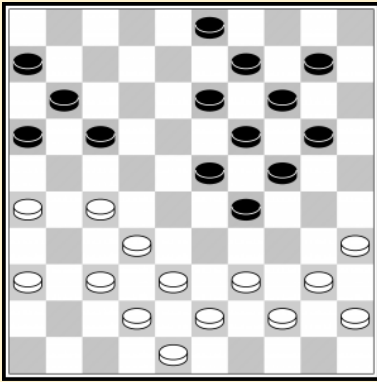
Zwart antwoordde met 1... 5-10 2. 22x13 8x19 waarna 3. 32-28! 21x23 4. 34-30 25x34 5. 40x7 volgde.

Op 1... 8-13 zou wit laten volgen 2. 32-28 21x23 3. 42-38 18x27 4. 34-30 25x34 5. 40x7 16-21 6. 7x16 waarna zwart in de problemen zit.

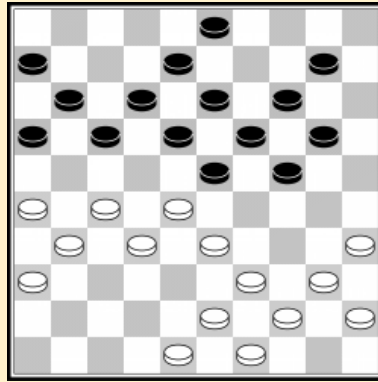
Echter, zwart had een fameuze combinatie kunnen uitvoeren, die onmiddellijk na de partij getoond werd door de legendarische grootmeester Baba Sy uit Senegal.

- 1... 3-9!! 2. 22x4 26-31 3. 37x17 11x31 4. 36x27 12-18
 5. 4x22 16-21 6. 27x16 24-29 7. 34x23 25-30
 8. 35x24 20x49

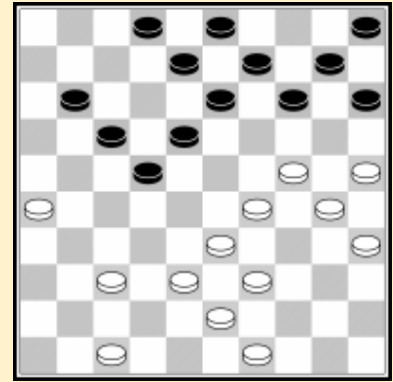




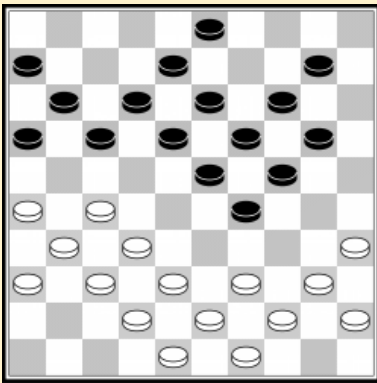
C 10.1



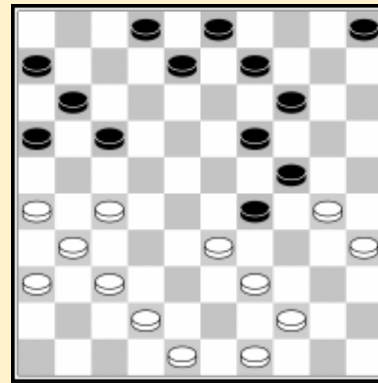
C 10.2



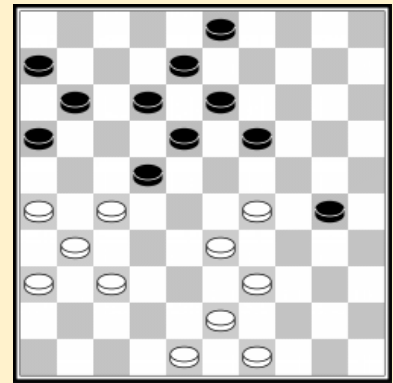
C 10.3



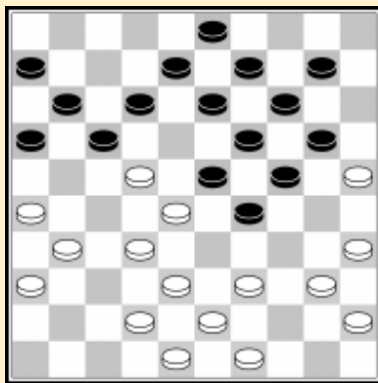
C 10.4



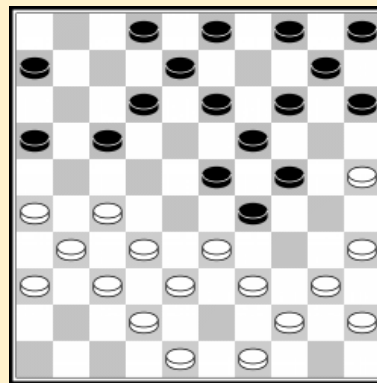
C 10.5



C 10.6



C 10.7



C 10.8

Oplossingen les 1 tot 10

Les 1: Notatie

Oef 1.1 33x31

Oef 1.2 Wit kan de combinatie op twee manieren uitvoeren :

1) 29-24 19x30 35x24 20x29 34x21 16x27 31x22 W+2

2) 28-23 19x28 29-24 20x29 34x21 16x27 31x33 W+2

Oef 1.3 Zwart speelde 24-29.

37-31! 26x19 34x1

Oef 1.4 35-30 3-9 33-29 9-14 30-24

Oef 1.5 38 - 33

Oef 1.6 4-27 28-33 27-43 16-21 43x16 33-39 16-49

Oef 1.7 26-21 17x28 43x3

Les 2: Combinaties

Oef 2.1 38-33 28x39 29-23 18x29 30-24 29x20 40-34 39x30 35x2

Oef 2.2 27-21 16x29 34x5

Oef 2.3 38-33 35x44 33x31 44x33 31-27 32x21 43-38 33x42 41-37 42x31 36x18

Oef 2.4 29-24 19x28 42x4

C 2.1 26-21 17x26 37-31 26x37 38-32 37x28 39 - 33 28x39 40-34 39x30 35x11

C 2.2 30-24 19x30 39-34 30x39 38-33 39x28 32x14

C 2.3 27-21 16x27 28-22 27x18 29-23 18x29 33x2

C 2.4 37-31 26x37 38-32 37x28 33x2

C 2.5 29-23 19x28 21x5

C 2.6 39-34 33x22 34-29 24x33 45-40 35x44 50x8

C 2.7 49-43 35x44 43-39 44x33 41-37 31x42 47x27

C 2.8 22-18 13x22 32-28 22x31 36x29

Les 3 Coup Philippe

Oef 3.1: 27-22 18x27 32x21 16x27 33-29 24x33 38x16

Oef 3.2 Wit hoopte op 7-11? 27-22! 18x27 32 x21 16x27 33-29 24x33 38x16.

C 3.1 27-22 18x27 32 x21 16x27 33-29 24x33 38x16

C 3.2: 27-21 17x26 28-22 18x27 32x21 26x17 33-29 24x33 38x16

C 3.3 27-22 18x38 42x33 23x32 33-28 37x28 34-30 25x34 40x7

C 3.4 27-22 18x27 32x21 16x27 34-30 24x33 38x20

C 3.5 33-28 22x44 27-22 18x27 32x21 16x27 43-39 44x33 38x16 met winst van schijf 27.

C 3.6 27-22 17x28 33x22 18x27 32x21 16x27 35-30 24x35 44-40 35x33 38x16 wint schijf 27.

C 3.7 26-21 16x27 33-28 22x44 31x22 18x27 43-39 44x33 38x16

C 3.8 27-22 18x27 32x21 16x27 34-30 24x44 33x24 19x30 25x34 44x33 38x16

Les 4: Haarlemmer zet

C 4.1 28 -22 17x28 34-29 24x33 38x29 23x34 32x5

C 4.2 28-22 17x28 34-30 25x34 40x18 13x31 32x25

C 4.3 29 - 24 20x29 32-28 23x32 34x1

C 4.4 25-20 14x25 28-22 17x28 34-29 24x33 38x29 23x34 32x5

C 4.5 35-30 24x35 25-20 14x25 33-29 23x34 28-22 18x27 31x22 17x28 32x5

C 4.6 35-30 24x35 33-29 23x34 25-20 15x24 44-40 35x44 49x20 14x25 28-22 18x27
31x22 17x28 32x5

C 4.7 35-30 24x35 44-40 35x44 34-29 23x34 33-29 34x23 28-22 17x28 43-39 44x33
38x7 2x11 32x5

C 4.8 25-20 14x34 40x18 13x22 27x18 12x23 35-30 24x35 33-29 23x34 39x30 35x24
28-22 17x28 32x5

Les 5: Coup Royal

C 5.1 27-22 18x27 32x21 16x27 33-28 23x34 40x7

C 5.2 26-21 17x26 27-22 18x27 32x21 23x34 44-40 26x17 40x7

C 5.3 35-30 24x35 34-30 35x24 27-22 18x27 32x21 23x34 44-40 16x27 40 x7

- C 5.4** 27-21 16x27 31x22 18x27 32x21 23x34 40x16
C 5.5 27-22 18x27 32x21 23x34 41-37 16x27 37-32 27x38 42x33 29x38 40x7
C 5.6 27-22 18x27 32x21 23x34 40x20 25x14 33-28 16x27 28-23 19x28 37-32 28x37 42x2
C 5.7 27-22 18x27 23x34 37-32 16x38 35-30 34x25 48-43 38x40 45x1
C 5.8 27-22 18x27 32x21 23x34 40x7 1x12 45-40 16x27 37-31 26x37 42x22 17x39 40-34
 39x30 35x2

Les 6: Hielslag

- C 6.1** 33-29 24x33 34-29 23x43 28x48 17x28 32x1
C 6.2 22-18 13x22 37-31 26x37 32x41 23x32 38x16
C 6.3 37-31 26x37 32x41 23x32 38x27 17x28 34x32
C 6.4 26-21 17x26 37-31 26x39 34x43 25x34 40x16
C 6.5 35-30 24x35 34-29 23x34 39x30 35x24 25-20 14x25 33-29 24x33 28x39 17x28 32x5
C 6.6 29-23 18x29 37-31 36x27 25-20 14x34 44-39 34x43 38x49 27x38 42x2 (of 42x4)
C 6.7 33-29 23x34 39x30 25x34 40x29 24x33 28x39 17x28 32x25
C 6.8 33-28 22x33 37-31 26x28 38-32 28x37 29x38 20x29 34x3

Les 7: Kaatsingszet

- C 7.1** 27-22 18x27 25-20 14x34 40x18 13x22 28x6
C 7.2 27-22 x 44-40 x 40x18 13x22 28x26
C 7.3 29-23 19x28 26-21 17x37 41x23 18x29 33x4
C 7.4 27-22 18x27 31x11 16x7 25-20 14x34 40x18 13x22 28x26
C 7.5 42-38 25x34 38-33 29x38 32x43 21x23 40x7
C 7.6 27-21 16x38 37-32 38x27 31x13 8x30 34x3
C 7.7 34-29 23x34 39x30 28x48 30-25 48x31 25x21 26x17 36x9
C 7.8 32-27 21x32 36-31 26x37 43-38 32x43 39x48 30x28 41x14

Les 8: Bomzet

- C 8.1** 35-30 24x35 25-20 14x25 27-21 16x27 32x12 23x41 12x5 26x37 36x47
C 8.2 30-24 20x29 27-21 16x27 32x12 23x41 12x34 26x37 36x47
C 8.3 27-21
 1) 16x27 32x12 23x34 12x5 26x37 40 x20
 2) 26x37 32x41 23x34 12x5
C 8.4 27-21 16x27 32x12 23x43 12x23 19x39 30x10 39x30 35x24 26x37 48x39 37x48 10-5
 48x19 5x23
C 8.5 35-30 24x35 33-29 23x34 39x30 35x24 27-22 18x27 28-23 19x37 42x2
C 8.6 34-29 23x34 40x20 15x24 27-22 18x27 32x21 16x27 37-31 26x37 42x11 6x17 28-23
 19x28 33x11
C 8.7 35-30 24x35 33-29 23x34 39x30 35x24 27-22 18x27 32x21 16x27 28-23 19x28 37-32
 28x37 42x2
C 8.8 34-29 23x25 27-22 18x27 32x21 16x27 28-23 19x28 33x2

Les 9: Boogzet

- C 9.1** 27-21 16x29 39-34 23x32 34x3
C 9.2 30-24 19x28 40-35 23x34 32x1
C 9.3 27-22 18x27 32x21 23x43 (of 23x41 met dezelfde combinatie) 49x38 16x27 38-32 27x38
 39-33
 38x29 34x5
C 9.4 27-22 18x36 47-41 36x47 38-33 47x29 32 - 27 23x21 34x3 25x34 3x30
C 9.5 30-24 19x28 43-38 23x34 27-22 18x27 37-32 28x37 42x2
C 9.6 28-22 18x29 34x23 19x28 31-27 21x32 43-38 32x34 40x7
C 9.7 27-22 18x29 37-31 23x32 34x23 19x28 42-38 32x34 40x7
C 9.8 27-22 18x27 36-31 27x36 47-41 36x47 38-33 47x29 34x23 25x34 40x20 14x25 23x5

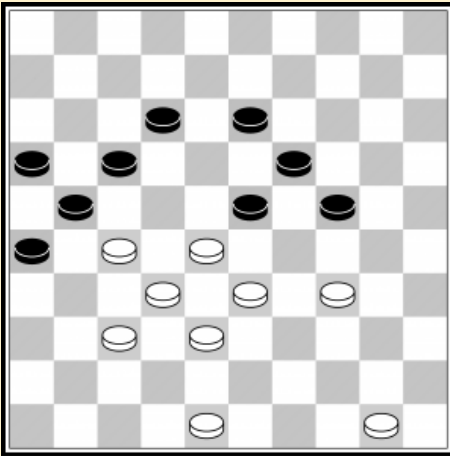
Les 10: Coup Napoleon

- C 10.1** 27-22 17x28 37 - 31 28x37 38-32 37x28 35-30 24x35 26-21 16x27 31x4
C 10.2 27-22 18x29 28-22 17x28 35-30 24x35 26-21 16x27 31x4

C 10.3 26-21 17x26 24-19 14x34 33-29 34x23 25-20 15x24 30x6
C 10.4 27-22 18x27 31x22 17x28 37-31 28x37 38-32 37x28 35-30 24x35 26-21 16x27 31x4
C 10.5 30-25 29x47 39-33 47x29 35-30 24x35 27-22 17x28 26-21 16x27 31x4
C 10.6 39-34 30x28 29-23 18x29 27x9 3x14 26-21 16x27 31x2
C 10.7 35-30 24x33 28x39 17x37 38-32 37x28 26-21 16x27 31x4
C 10.8 32-28 23x34 25-20 29x47 20x7 2x11 40x20 15x24 39-33 47x29 35-30 24x35 27-22
18x27 26-21 16x27 31x2

11. Meer combinaties

Er zijn nog veel meer combinaties met een naam.
We zullen ze niet alle tonen, maar geven wel enkele mooie voorbeelden.



Coup Raphael

Deze combinatie wordt door veel dammers als de mooiste beschouwd.

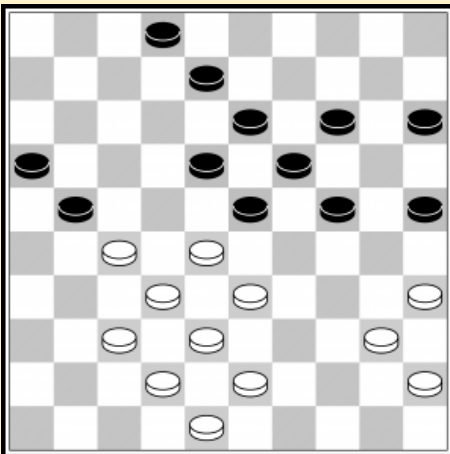
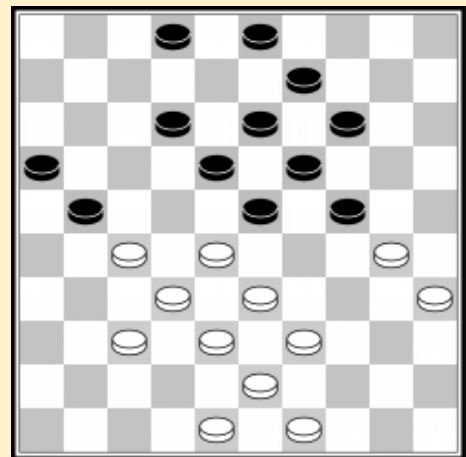
1. 34-29! 23x34
2. 28-23 19x39
3. 37-31 26x28
4. 50-44 21x43
5. 44x11 16x7
6. 48x17

De overblijvende stand (zwart 7, wit 17) noemen we **oppositie**. De speler aan zet verliest altijd in het geval van oppositie.

Maan zet

1. 27-22! 18x27
2. 33-29 24x31
3. 30-24 27x38
4. 43x32 19x30
4. 28x37

Schijf 24 wordt op een speciale manier verwijderd. De laatste slag van wit heeft de vorm van een halve maan.



Coup Raichenbach

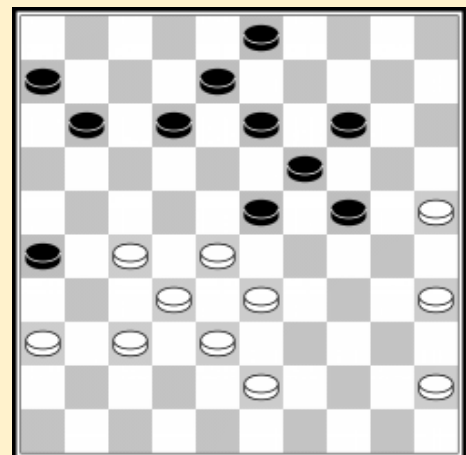
Deze combinatie is vergelijkbaar met de Coup Philippe. Nu moet schijf 24 verplaatst worden naar veld 22 waar ze kan gebruikt worden later in de combinatie.

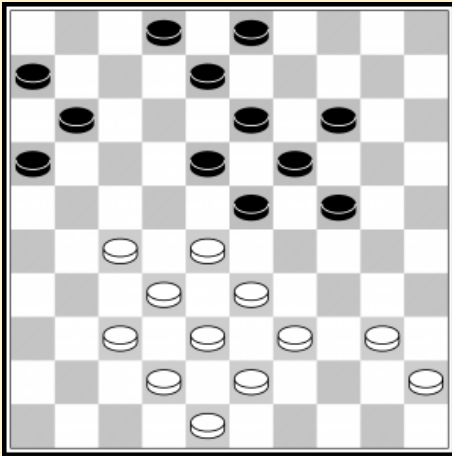
1. 27-22! 18x27
2. 33-29 24x22
3. 35-30 25x34
4. 40x20 15x24
5. 32-28 22x33
6. 38x20

Coup Deslauriers

Deze combinatie is genoemd naar de voormalige Canadese wereldkampioen, Marcel Deslauriers. Karakteristiek voor deze combinatie is dat wit schijf 23 naar veld 21 transporteert door terug te slaan met 32x41. Schijf 24 gaat naar veld 31. En schijf 36 voert de slagzet uit.

1. 37-31! 26x37
2. 32x41 23x21
3. 33-29 24x42
4. 41-37 42x31
5. 36x20





Coup Springer

Deze combinatie is genoemd naar de Nederlandse wereldkampioen 1928 Benedictus Springer.

Omdat zwart twee schijven moet slaan op de tweede zet kan wit schijf 21 geven op veld 17, en daardoor een zwarte schijf op 22 doen belanden. Dan wordt schijf 41 gebruikt om mee te combineren :

1. 27-22! 18x27 2. 32x21 23x41 3. 21-17 11x22
4. 42-37 41x32 5. 38x29

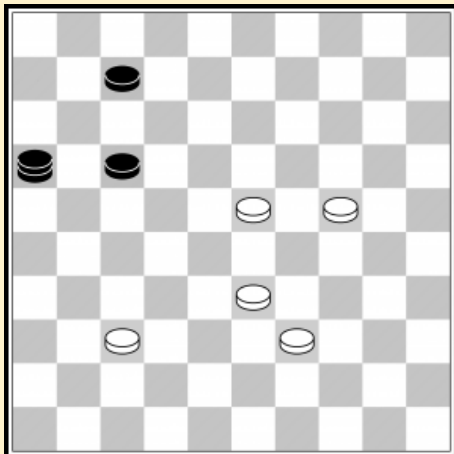
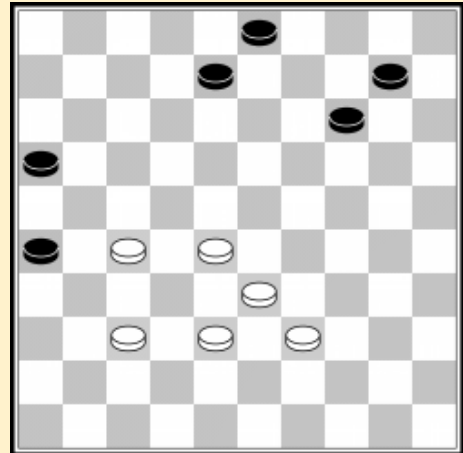
Zetje van Weiss

Isidore Weiss was de eerste wereldkampioen dammen in het begin van de 20^{ste} eeuw. In die tijd werd het dammen gedomineerd door combinaties. Later werd het positionele spel belangrijker.

1. 37-31 26x37 2. 27-21 16x27 3. 28-22 27x18
4. 38-32 37x28 5. 33x2

Nadat zwart de dam gevangen heeft wint wit door oppositie

- 5... 3 - 8 6. 2x10 5x14 6. 39-34



Coup Turc

Dit is een speciale combinatie waarin de vijandelijke dam wordt gevangen.

1. 37-32!!

Drie kenmerken zijn karakteristiek voor de coup Turc :

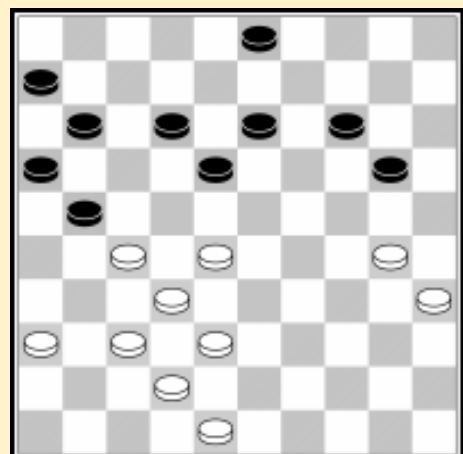
- 1) De zwarte dam moet het meeste aantal schijven slaan (meerslag regel).
- 2) Hij kan slechts éénmaal over schijf 32 springen.
- 3) Hij moet eerst de slag beëindigen en pas dan mogen de schijven van het bord. De witte schijf op 33 blijft dus op zijn plaats om de winnende slag naar veld 2 te maken.

- 1... 16x28 2. 33x2

Semi Turc

1. 30-24! 20x29 2. 38-33 29x47 3. 48-42 47x42
4. 37x10

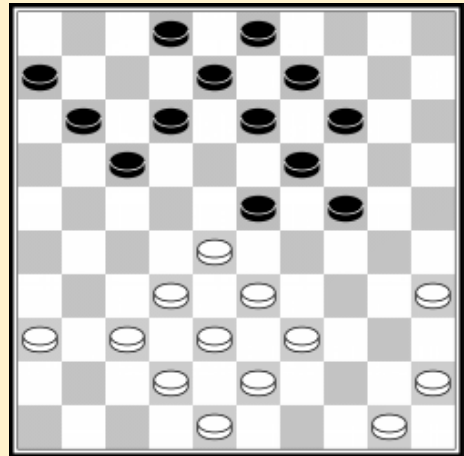
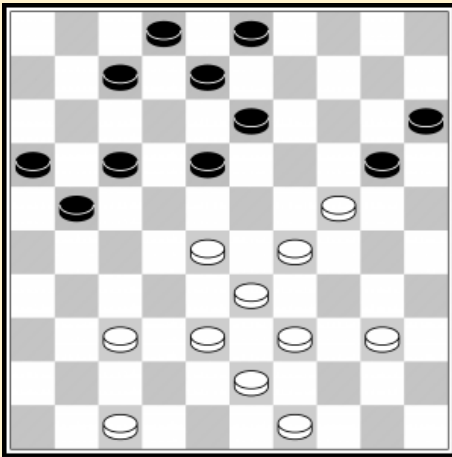
Kenmerk 2 speelt hier geen rol. Daarom is het slechts een semi-Turc. In feite is het geven van slechts drie schijven nooit een volledige coup Turc.



Valluikslag

De schijf op 24 wordt verplaatst naar veld 44, waar ze **gevangen zit tussen twee witte schijven**. De schijf op veld 44 wordt gebruikt voor een combinatie lijkend op de coup Philippe.

1. 35-30 24x35
2. 45-40 35x44
3. 28-22 17x28
4. 33x22 44x33
5. 38x16



Katapult zet

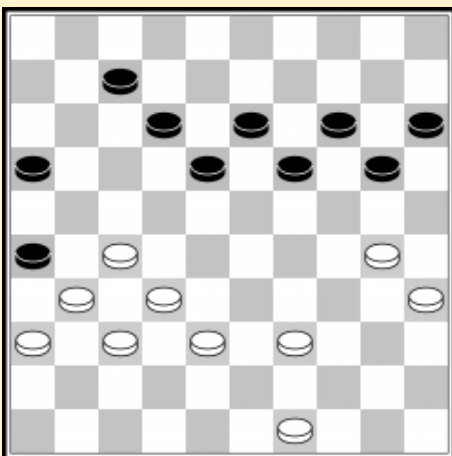
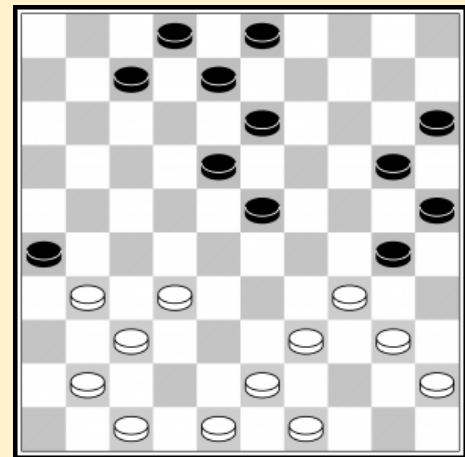
Schijf 18 wordt tussen de witte schijven geplaatst. Daarna wordt de schijf terug naar zijn originele plaats gebracht waardoor wit in staat is een combinatie uit te voeren.

1. 29-23! 18x29
2. 28-23 29x18
3. 39-34 20x29
4. 34x1

Coup Manoury

1. 32-28! 23x32
2. 37x28 26x46
3. 40-35 46x40
4. 35x24 20x29
5. 45x1

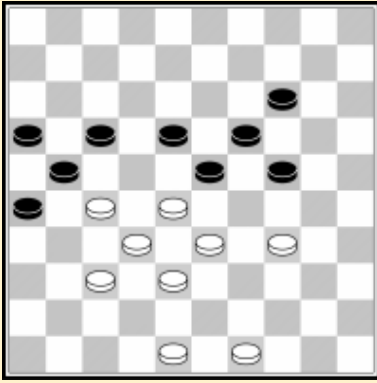
De coup Manoury is gekenmerkt door het niet eerst slaan van de dam, maar eerst een schijf, waarna de dam een meerdere schijven worden geslagen.



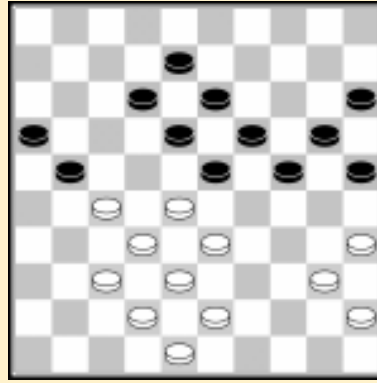
Coup Ricou

Nadat wit een zwarte schijf naar veld 29 verplaatst, speelt hij 27-21 **hetgeen zwart slagkeuze geeft, hetgeen typisch is voor de coup Ricou**. Het is echter niet van belang hoe zwart slaat, het doel is een schijf op veld 17 te krijgen en dan schijf 29 naar veld 27 te verplaatsen om de slag 31x2 uit te voeren.

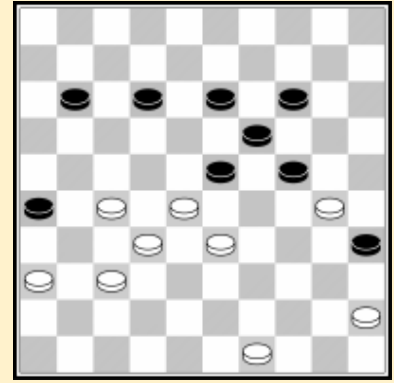
1. 30-24! 19x30
2. 35x24 20x29
3. 27-21 16x27
4. 32x21 26x17
5. 38-33 29x38
6. 37-32 38x27
7. 31x2



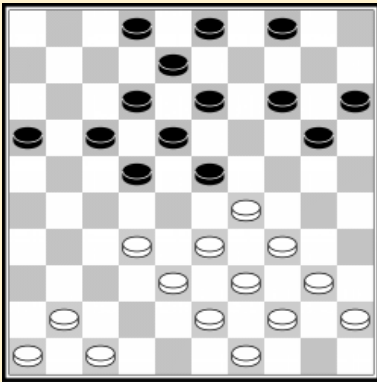
C 11.1



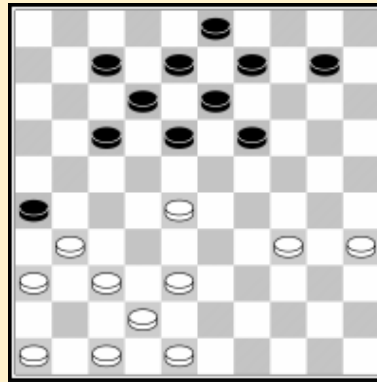
C 11.2



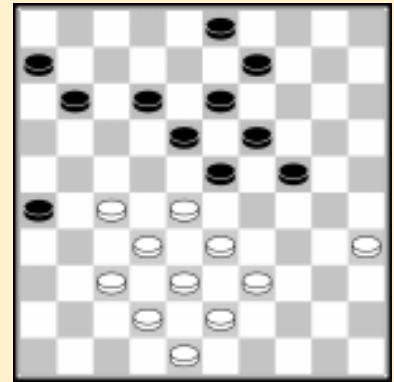
C 11.3



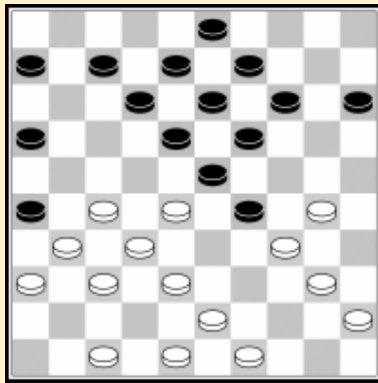
C 11.4



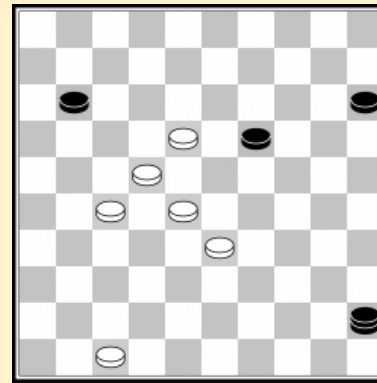
C 11.5



C 11.6



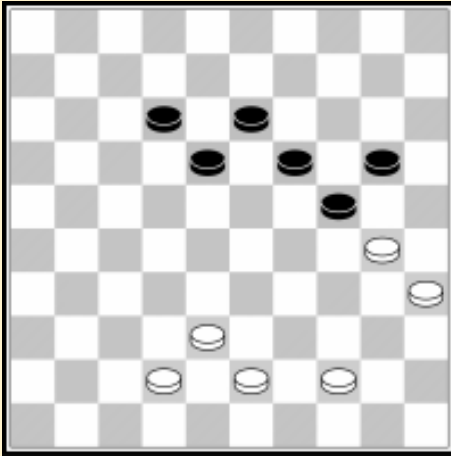
C 11.7



C 11.8

12. Forcing

In sommige situaties kan men een combinatie forceren. Voor de combinatie plaats vindt speelt men een zet die de tegenstander dwingt op een bepaalde manier te antwoorden. Na dit geforceerde antwoord kan men een combinatie uitvoeren.



Wit valt schijf 20 aan.

1. 30-25!

Nu kan zwart de aangevallen schijf enkel verdedigen met de ruil 18-23 25x14 19x10. Hierna kan wit een coup Philippe uitvoeren.

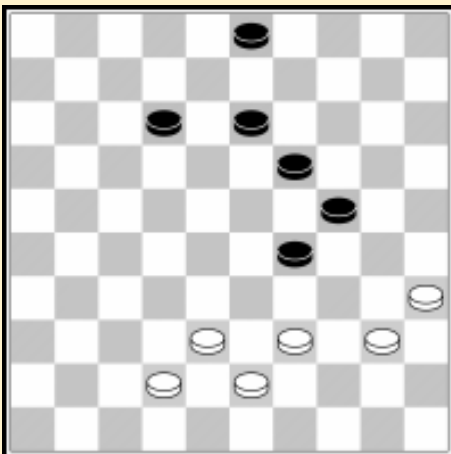
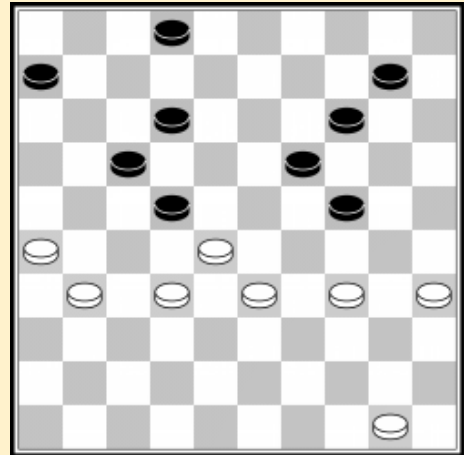
- 1... 18-23 2. 25x14 19x10 3. 35-30! 24x35
4. 44-40 35x44 5. 43-39 44x33 6. 38x7

Wit begint met een forcing :
Hij valt aan met 34-29, en dwingt zwart 14-20 te spelen.

1. 34-29! 14-20 2. 26-21! 17x37 3. 28x8 37x39

Wit heeft twee vrije zetten. Hij gaat niet naar dam maar gebruikt de vrije zetten om een andere combinatie uit te voeren :

4. 50-45 2x13 5. 45-40 24x33 6. 40-34 39x30
7. 35x4



In dit voorbeeld speelt wit twee forcings voor een valluikslag uit te voeren.

1. 39-34! 19-23* 2. 34-30 13-19*

Het * -teken wil zeggen dat de zet gedwongen is.

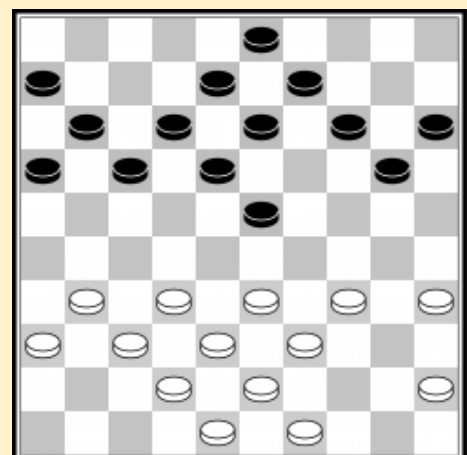
3. 40-34! 29x40 4. 35x44 24x35 5. 44-40 35x44
6. 43-39 44x33 7. 38x7

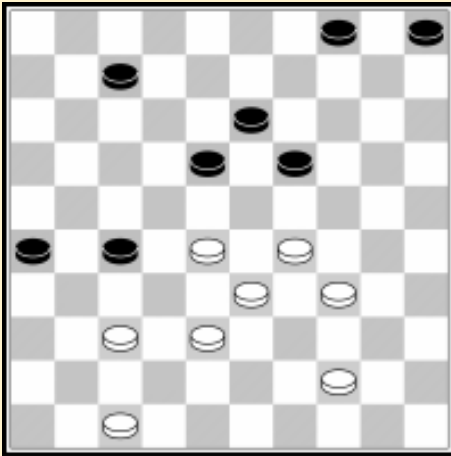
Soms heeft de tegenstander meer dan één antwoord, maar het resultaat blijft hetzelfde.

In dit geval heeft zwart geen goed antwoord na :

1. 33-28!!

Onderzoek deze stand zelf !





Wit haalt zijn voordeel uit de openingen in de zwarte stand.

1. 44-39!

Dreigt 28-23 19x28 33x31 W+1.

1... 27-31 2. 37-32! 7 - 12

Wit dreigde 28-22 18x27 32x21 29-23 19x28 33x2.

2... 7-11 is niet mogelijk wegens 32-27 31x22 28x6. Na 7-12 echter krijgt wit een doorbraak.

3. 28-22 18x27 4. 32x21 26x17 5. 29-23 19x28 6. 33x11

1. 31-26! 22x31 2. 36x27

Wit dreigt 26-21 17x26 37-31 26x28 33x4 terwijl 2... 9-13 wordt bestraft door een coup Philippe

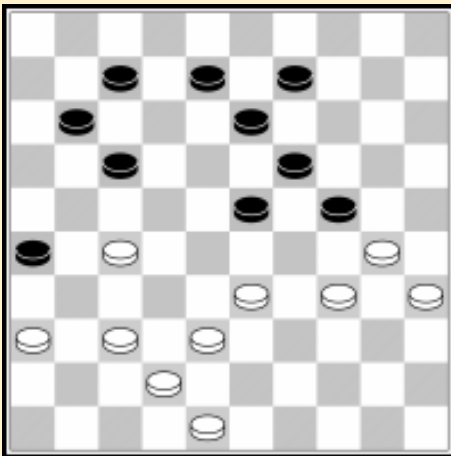
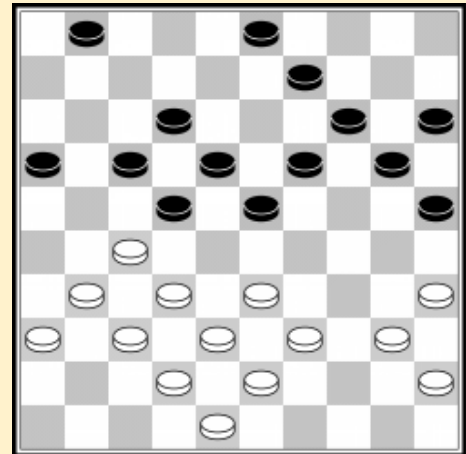
3. 27-22 17x28 4. 33x22 18x27 5. 35-30 25x34 6. 40x9.

Zwart moet dus 17-22 spelen waarna wit een speciale vorm van de valluikslag.

2... 17-22 3. 35-30 25x34 4. 39x30 22x31

5. 30-24 19x30 6. 40-34 30x28 7. 26-21 16x27

8. 37x26 28x37 9. 42x4



Wit is in staat schijf 13 te verwijderen en voert een combinatie uit met behulp van de dam van de tegenstander.

1. 27-21 8-12 2. 33-29 24x33 3. 38x18 13x22

4. 37-31 26x37 5. 42x31 17x37 6. 48-42 37x48

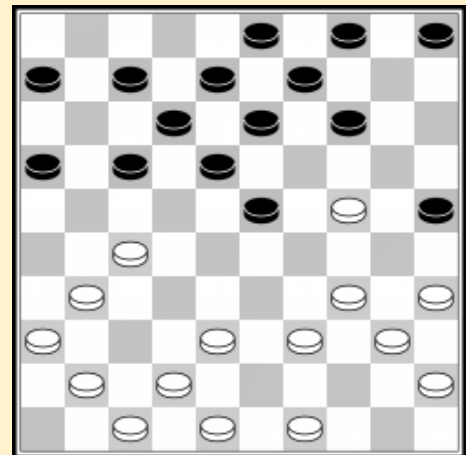
7. 30-25 48x30 8. 35x4

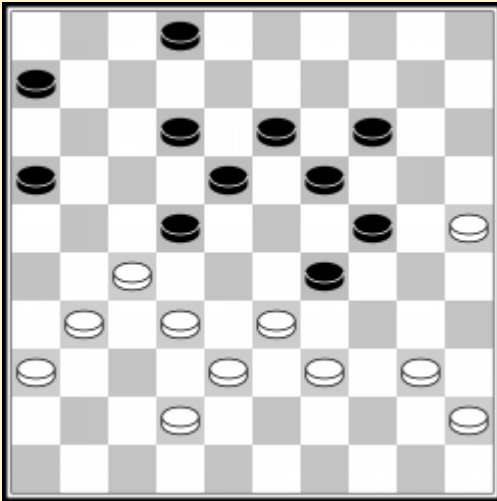
Wit forceert zijn tegenstander tot het spelen van 14-19 waarna schijf 19 getransporteerd wordt naar veld 28, hierna is wit in staat een combinatie te doen met 27-22.

1. 49-43! 14-19

Zwart moet de dreiging 24-19 13x24 34-30 tegengaan.

2. 39-33 19x28 3. 27-22 18x27 4. 31x2





Wit forceert winst op een zeer verrassende manier.

1. 32-28!! 2-8

Andere zetten helpen evenmin.

1... 12-17 2.28-23 19x28 3.39-34 28x30
4.25x21 W+1

1.... 18-23 2.27x20 23 x34 3.42-38! 24x15
4.33x13 +

2. 28x17 12x34 3. 42-37! 29x38 4. 40x9 13x4

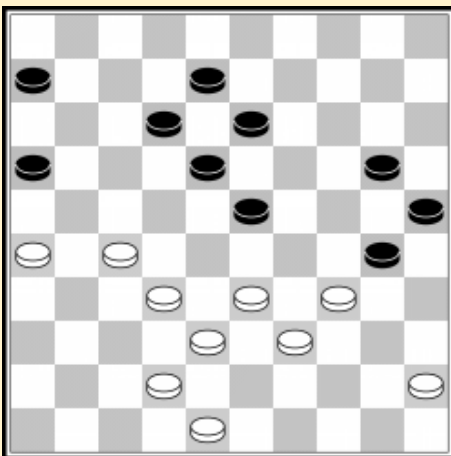
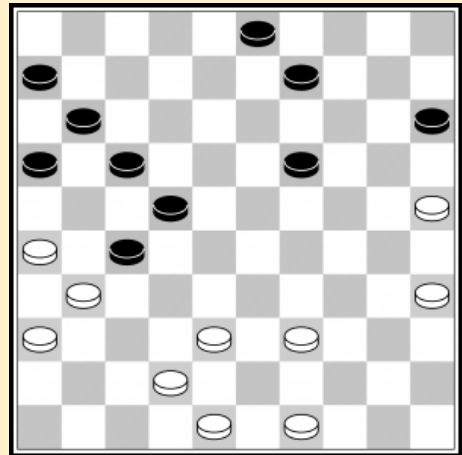
5. 37-32 38x27 6. 31x2

De zwarte stand heeft enkele zwaktes. Er zijn openingen op veld 12 en 13. Wit kan een damzet forceren door het aanvallen van schijf 27.

1. 42-37! 7-12 2. 37-32 11-16 3. 32x21 16x27

4. 26-21 17x37 5. 48-42 37x48 6. 39-34 48x30

7. 35x4



1. 33-29!

Wegens de dreiging 27-22 is zwart verplicht te antwoorden met een gepland offer.

1.... 23-28 2. 32x23 30-35

Zwart dacht dat het in orde was wegens de dreiging 20-24. Maar wit verrast zijn tegenstander.

3. 34-30! 25x21 4. 26x17 12x21 5. 23x3

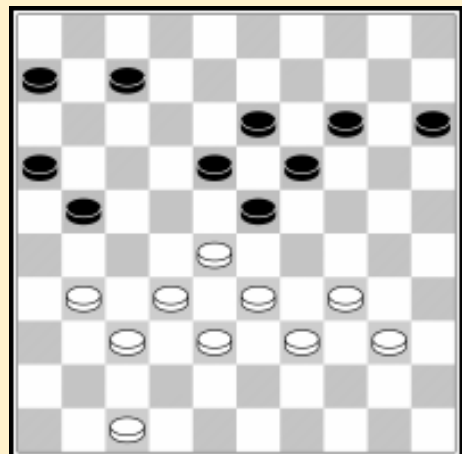
Het lijkt overdreven op het eerste gezicht maar wit's volgende zet forceert een winnende combinatie.

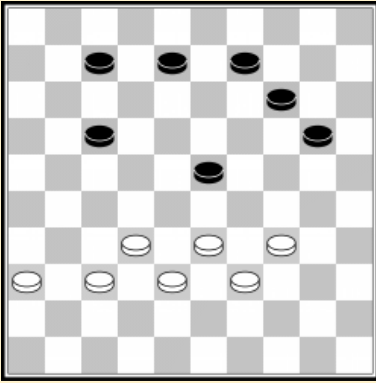
1. 31-26!! 21 - 27

1... 18-22 wordt beantwoord door 2. 26x17 22x11 3. 33-29! 13-18 4. 29-24 19x30 5. 28x10 15x4 6. 34x25 W+1.

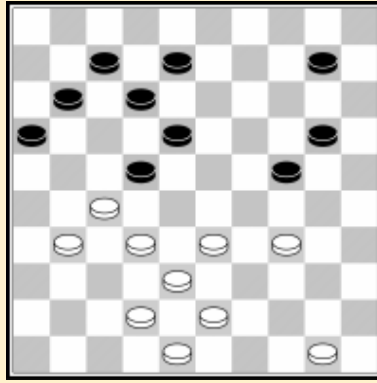
2. 32x21 23x43 3. 39x48 16x27 4. 37-32 27x29

5. 34x1

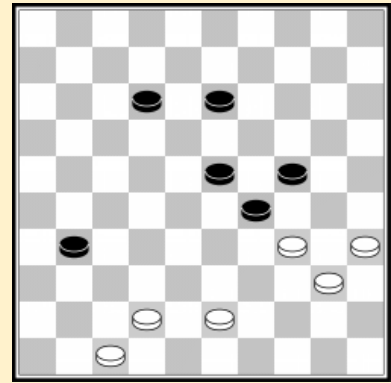




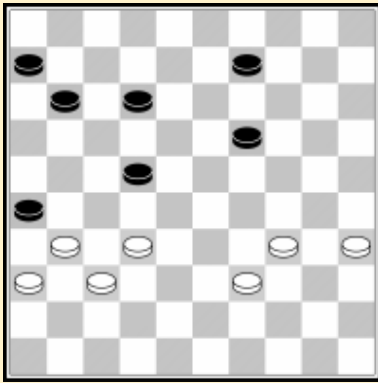
F 12.1



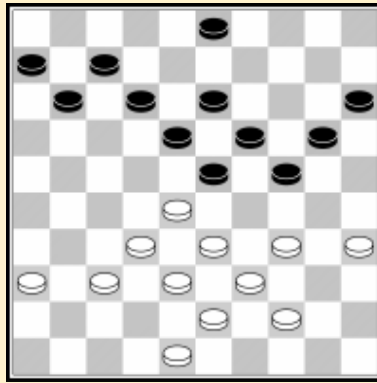
F 12.2



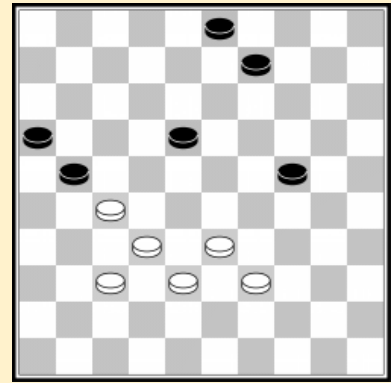
F 12.3



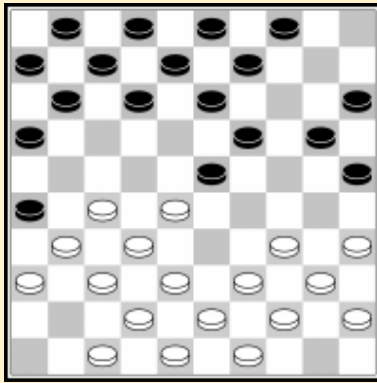
F 12.4



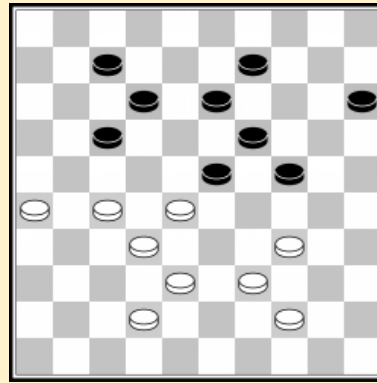
F 12.5



F 12.6

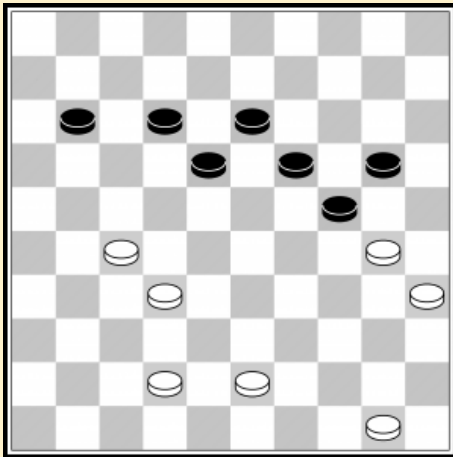


F 12.7



F 12.8

13. De vrije zet



In het eerste voorbeeld van het laatste hoofdstuk valt wit een schijf aan. Men moet er rekening mee houden dat het aanvallen van een schijf de tegenstander een vrije zet aanbiedt. Het is daarom gevaarlijk een schijf aan te vallen. Indien wit hier aanvalt met 30-25, is zwart niet gedwongen 18-23 te spelen. Zwart kan zijn vrije zet gebruiken om een zetje van Weiss uit te voeren.

1. 30-25? 19-23! 2. 25x14 24-30 3. 35x24 23-29
4. 24x33 13-19 5. 14x23 18x47

Indien zwart 5... 18x49? slaat wordt de dam gevangen met 50-44 49x40 35x44 W+1.

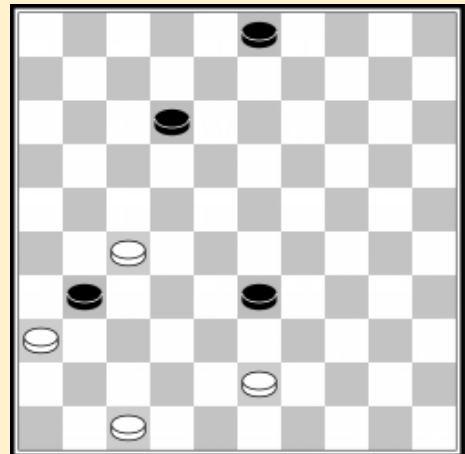
Terug naar de stand van het diagram. Indien wit niet 30-25 mag spelen, wat moet hij dan spelen om zich te verdedigen tegen de dreigende aanval van zwart met 20-25?

Wit kan 1. 50-44 spelen met de bedoeling een ruil te doen na 20-25 door 2.44-39 25x34 3. 39x30.

Zwart heeft net de witte schijf op 27 aangevallen. Wit heeft nu een plan :

De schijf op 31 gaat naar veld 22. Indien hij schijf 33 naar veld 31 kan brengen heeft hij een combinatie.

1. 47-41! 31x22 2. 43-38 33x42 3. 41-37 42x31
4. 36x7



Laat ons alle schijven op het bord zetten en we spelen :

1. 33-28 18-23 2. 39-33 12-18 3. 44-39 7-12 4. 31-27 20-24

Dit is de oude Nederlandse opening. Deze opening was zeer populair en wordt nog steeds gespeeld ! Wit bezet de sterke velden 27 en 28, terwijl zwart in bezit is van de velden 23 en 24. We noemen dit een **klassieke structuur**. De stand is nu symmetrisch.

5. 37-31 14-20 6. 34-30

Zwart kan nu 20-25 spelen. Wit kan geen gebruik maken van de vrije zet die hij krijgt. Een normale voortzetting na 20-25 is: 7. 41-37 25x34 8. 40x20 15x24.

Dingen veranderen na :

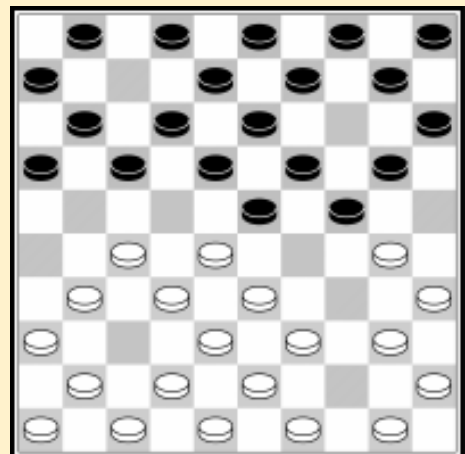
- 6... 17-21

Nu moet wit weerstaan aan de uitdaging aan te vallen met 31-26?

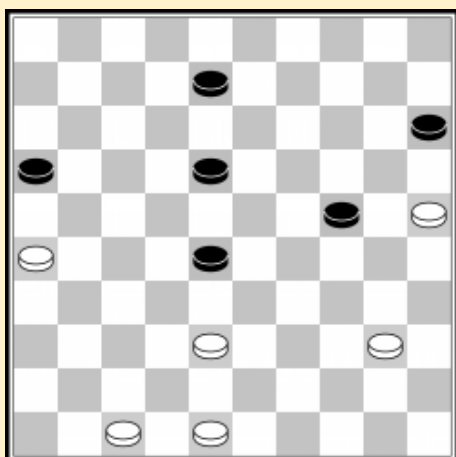
7. 31-26? 24-29!!

Zwart gebruikt de vrije zet om een schijf te winnen. Bijvoorbeeld : 8. 26x17 11x31 9. 36x27 29 - 34! 10. 40x29 23x25 Z+1.

Na 7. 41-37 is het zwart's beurt om uit te kijken. Na 20-25 wint wit een schijf met 27-22!.



Het aanvallen van schijven is gevaarlijk, omdat het de tegenstander een vrije zet geeft !



In deze compositie (Scheijen) forceert wit winst door het creëren van een vrije zet.

1. 25-20! 24-30 2. 38-32! 28x37 3. 26-21 15x24
4. 47-42 16x27 5. 42x2 30-35 6. 2x30 35x44
7. 30-39 44x33 8. 48-43

In deze compositie van H. van Meggelen wordt een mooie manier getoond om een vrije zet te gebruiken.

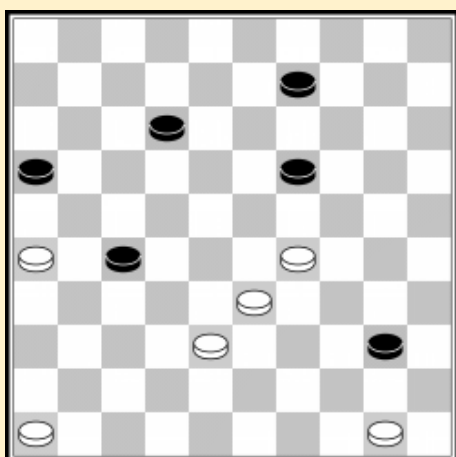
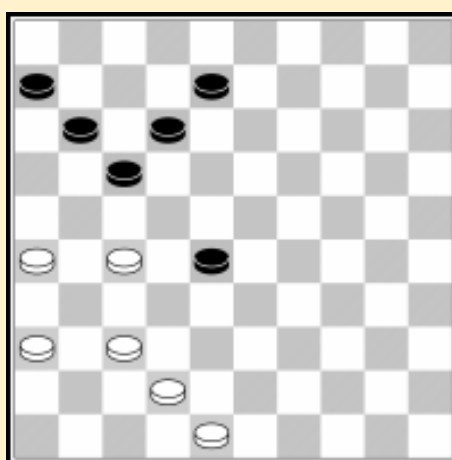
1. 27-22! 28-33 2. 26-21!

Schijf 21 of 22 wordt geofferd op veld 17. 2... 17x26 biedt de langste verdediging.

- 2... 17x26 3. 22-17 ad lib 4. 42-38 33x31
5. 36x7 6-11 6. 7x16 26-31 7. 48-42 31-36
8. 42-37 8-12 9. 16-11 12-18 10. 11-7 18-22

Wit moet opletten : na 11. 7-2? 22-28 is het remise.

11. 37-31! 36x27 12. 7-2 27-32 13. 2-11 22-27 14. 11-16



In deze compositie (D. v.d. Berg) zorgt wit voor een vrije zet om een combinatie te kunnen uitvoeren.

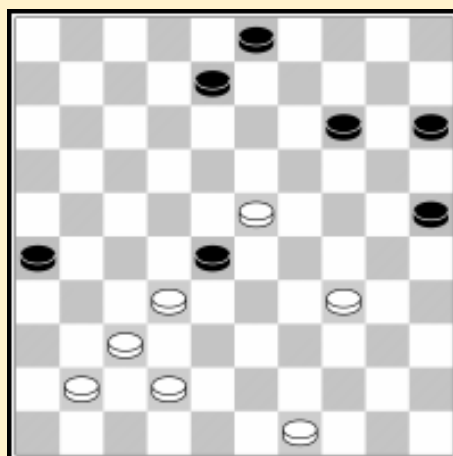
1. 26-21! 27-31 2. 33-28 16x27 3. 50-44 40x49
4. 29-23 49x32 5. 23x3 32x5 6. 3x37 5x41
7. 46x37

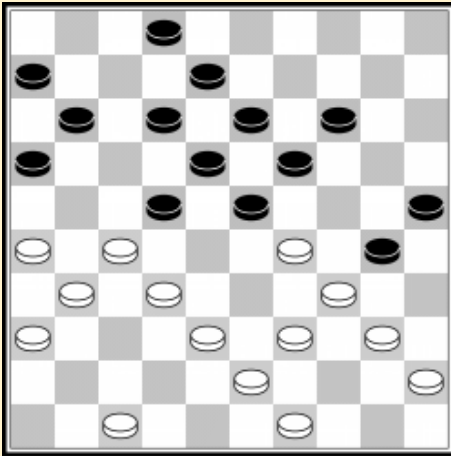
Wit creëert niet minder dan 3 vrije zetten. Wit gebruikt zijn vrije zetten om een trip van 49 naar 35 te maken.

1. 37-31!!

Het maakt niet uit welke van de 4 mogelijke slagen zwart het eerst neemt. In elk geval krijgt zwart dammen op 46 en 48, waarna de dammen zullen eindigen op veld 19 en 30 als buit voor de marcherende schijf op veld 49.

- 1... 26x48 2. 49-44 28x46 3. 44-40 46x19
4. 40-35 48x30 5. 35x2





Wit creëert een vrije zet en voert een mooie combinatie uit. Wit forceert dat schijf 30 de witte schijven aanvalt, en hem de mogelijkheid geeft een combinatie voor te bereiden.

1. 29-24! 30-35
2. 34-30!! 35x42
3. 47x38 25x34
4. 27-21! 16x27
5. 32x21 19x30
6. 21-17 12x21
7. 26x10

Zwart heeft net 17-21 gespeeld, 21-27 dreigend.

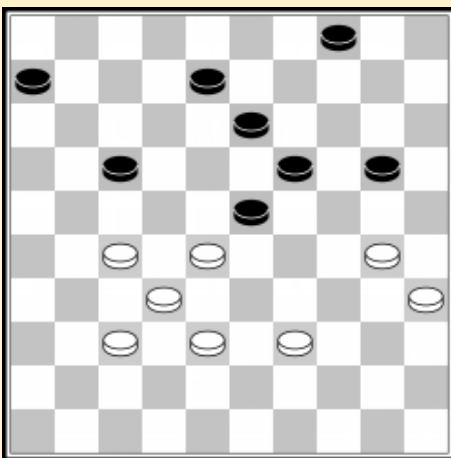
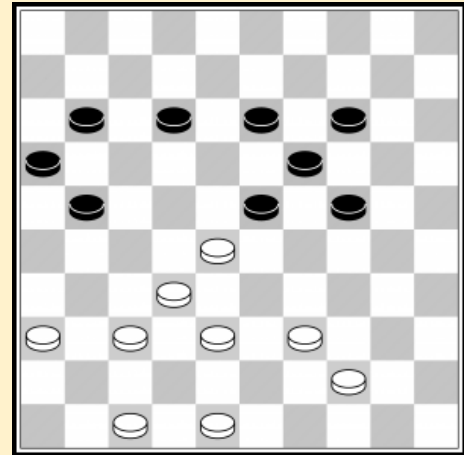
1. 36-31 21-27?

Na 2. 31x22 12-18 verliest wit.

2. 32x21! 23x34

Wit kan de vrije zet gebruiken om een coup Royal uit te voeren, omdat de meerslagregel moet toepassen.

3. 44-40 16x36
4. 40x16



In deze partijstand offerde wit een schijf hopend op een voordeel, maar zijn tegenstander profiteerde van de vrije zet die hij kreeg.

1. 30-24? 20x29
2. 39-33 29-34
3. 33-29

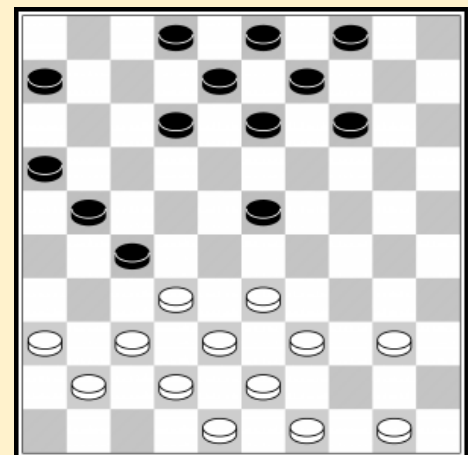
Na 3... 13-18? 4. 29x40 zou zwart in problemen zitten.

3... 34-39 4. 29x9 4x13 5. 28-22 enz. zal waarschijnlijk eindigen in remise. Maar zwart voerde een simpele combinatie uit en won.

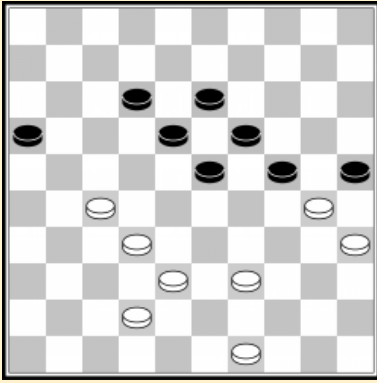
- 3.... 4-9!
4. 29x40 17-22!
5. 27x29 19-23
6. 28x19 13x31

In de partij speelde wit een naïeve zet waardoor zijn tegenstander een vrije zet kreeg. Zwart gebruikt het spoor 6x46 voor een combinatie. Hij moet enkel een schijf naar veld 11 zien te krijgen...

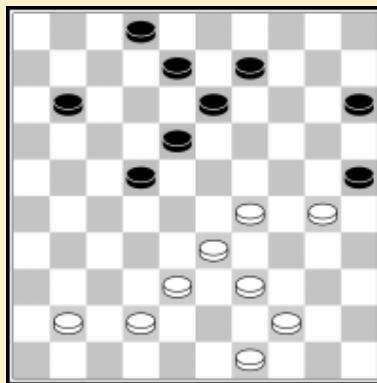
1. 37-31? 2-7!
2. 31x22 23-29
3. 33x24 13-19
4. 24x11 6x46



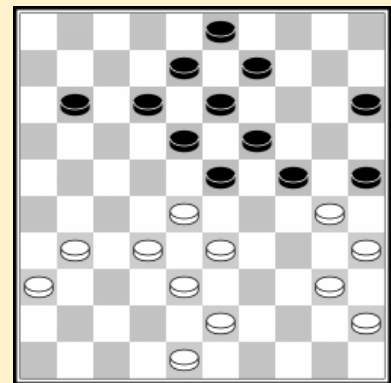
In oef 13.7 en 13.8 dient men een forcing uit te voeren !



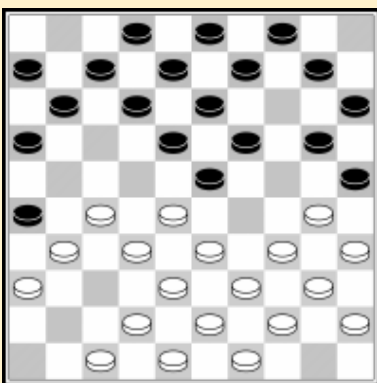
C 13.1



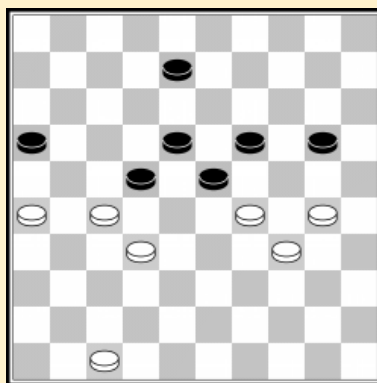
C 13.2



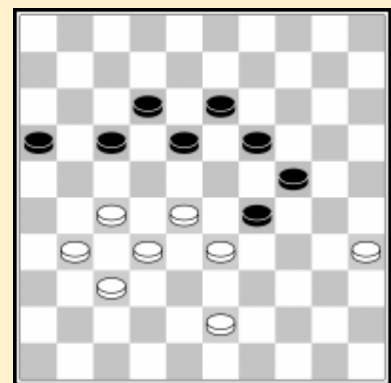
C 13.3



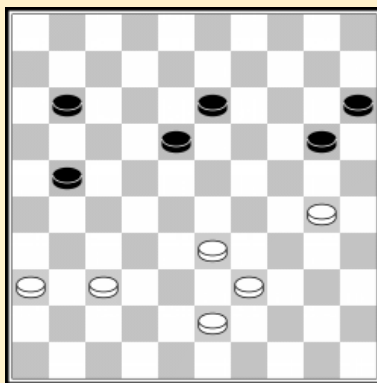
C 13.4



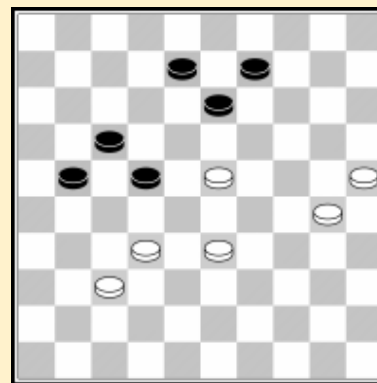
C 13.5



C 13.6



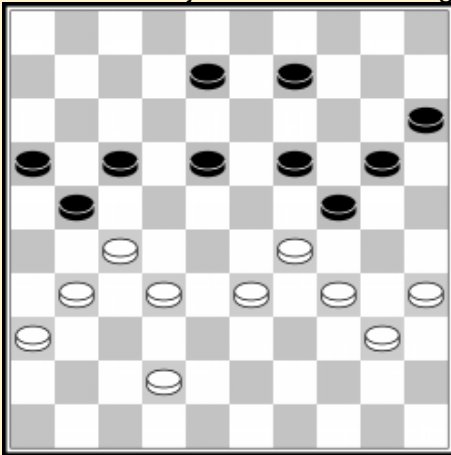
F 13.7



F 13.8

14. De plakker

Meerdere schijven aanvallen kan gevaarlijk zijn. De tegenstander kan een plakker doen.



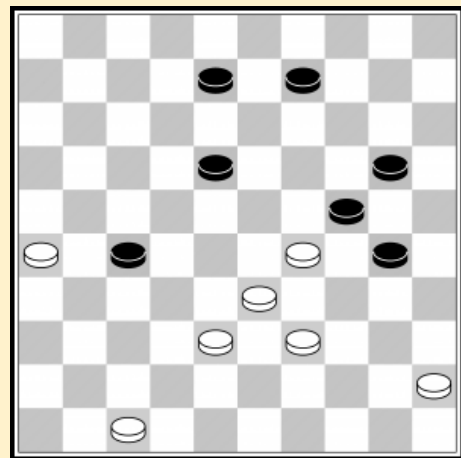
In de partij speelde zwart 21-26. In dit geval is deze zet erg gevaarlijk. Niet alleen valt hij meerdere schijven aan, maar zijn stand is zeer kwetsbaar wegens de vele openingen, vooral de opening op veld 13. Wit nam een combinatie om twee dammen te halen.

- 1... 21-26?
2. 27-22! 26x30
3. 22x2 24x33
4. 35x4

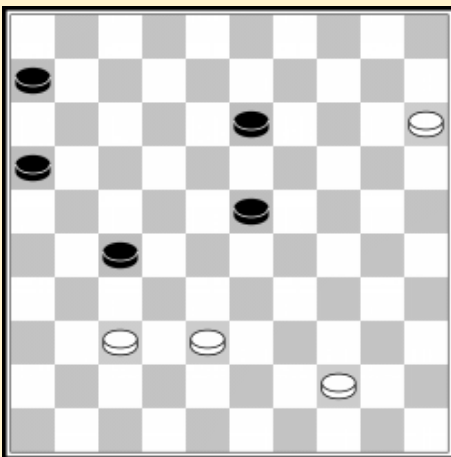
Wit kan een combinatie uitvoeren met behulp van een plakker.

1. 39-34! 30x28
2. 26-21! 24x42
3. 21x25 42-48
4. 45-40

De zwarte dam wordt gevangen : 48-26 5. 47-42 26x48
6. 40-34 48x30 7. 25x34 +



Het aanvallen van meerdere schijven is gevaarlijk wegens de mogelijkheid van een plakker !



In de partij speelde wit 38-33 met schrik voor de plakker die in het spel komt na 15-10 23-28 maar in dit geval heeft wit een mooie oplossing.

1. 15-10 23 - 28

Wit kan niet onmiddellijk naar dam gaan. Indien hij naar veld 5 gaat wordt de dam gevangen en na 2. 10-4 is de plakker 28-32 3. 4x36 32x43 remise.

2. 37-32!! 28x37
3. 10-4!

Nu werkt de plakker 27-32 niet : 4. 4x48 32x43 5. 48x25 +

- 3... 27-31
4. 4x36
- 16-21
5. 38-32
- 37x28
6. 36-41

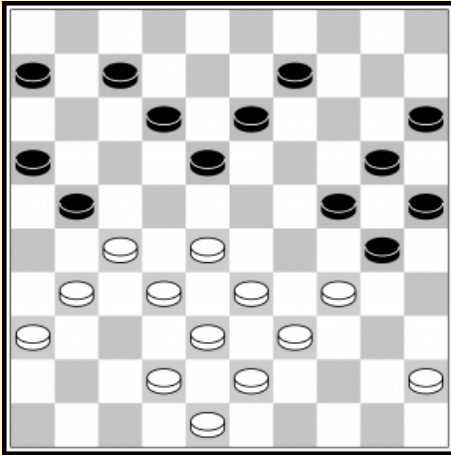
Het is ook mogelijk om eerst 44-39 te spelen en een aanval te doen gebruik makend van de dam op de volgende zet.

- 6... 28-33
7. 41-47
- 21-27
8. 47x20
- 27-32

De partij is nog niet over nu. Blijf altijd geconcentreerd tot de partij helemaal ten einde is.

9. 20-42
- 6-11
10. 44-39!
- 11-17
11. 39-33!
- 17-21
12. 42-26!
- 21-27
13. 26-48

Bij het verdedigen van een moeilijk eindspel kan men vaak gebruik maken van een plakker, vooral wanneer de dam van de tegenstander meerdere schijven aanvalt.



Een stand uit een partij G. Kolk-H. Jansen.
Wit forceerde een combinatie gebruik makend van een plakker. Tijdens de combinatie creëert wit een vrije zet die het mogelijk maakt zijn dam te activeren.

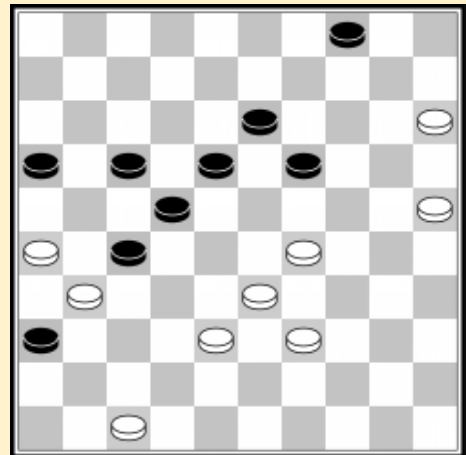
1. 28-22! 21-26

Zwart kan de dreiging 31-26 niet ontlopen door 7-11 wegens 2. 22-17 11x22 3. 31-26 22x31 4. 26x19 24x13 5. 36x27 W+1.

2. 33-29!! 26x17 3. 27-22! 24x44 4. 22x2 30x39 5. 2x49

Wit had een winnende combinatie kunnen forceren met behulp van een plakker.

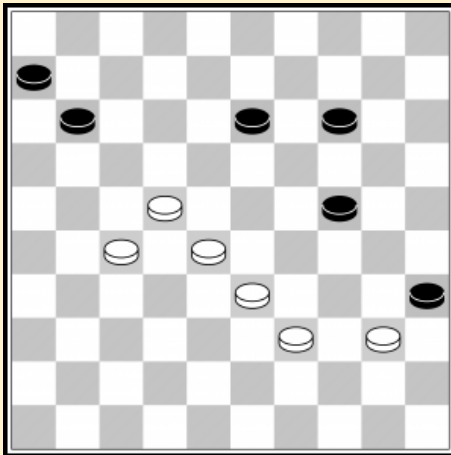
- 1. 25-20 19-23 2. 38-32! 23x43 3. 32x23 36x27
4. 33-28 22x33 5. 23-19 13x24 6. 20x49**



In composities zien we vaak een speciaal soort plakker.

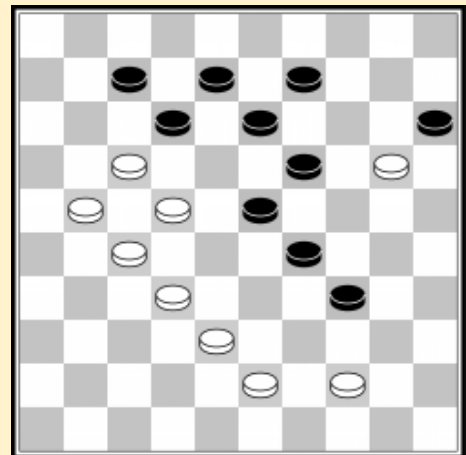
- 1. 22-17 11x31 2. 33-29! 35x22 3. 29x36**

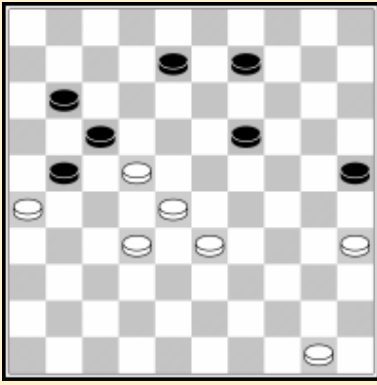
Op de tweede zet zorgt 33-29 voor een meerslag voor zwart. In dit geval wordt dit een **Afrikaanse plakker** genoemd.



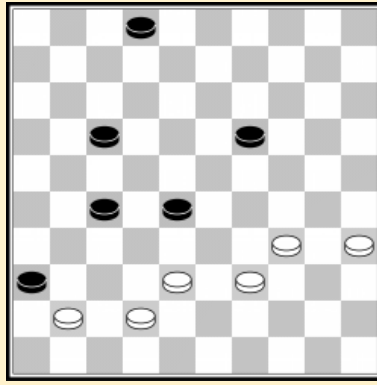
In deze compositie gebruikt wit een Afrikaanse plakker om een combinatie uit te voeren en het bord leeg te vegen met zijn dam.

- 1. 17-11! 7x16* 2. 22-18 13x31 3. 38-33 16x40
4. 33x2 15x24 5. 2x28 40-45 6. 28-50**

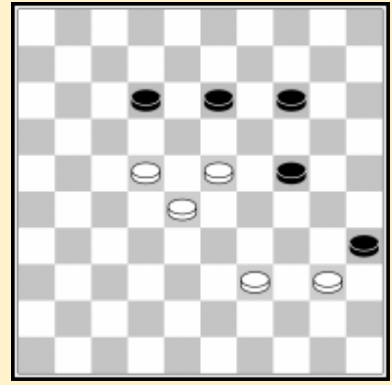




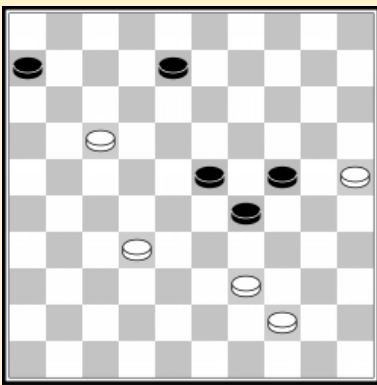
C 14.1



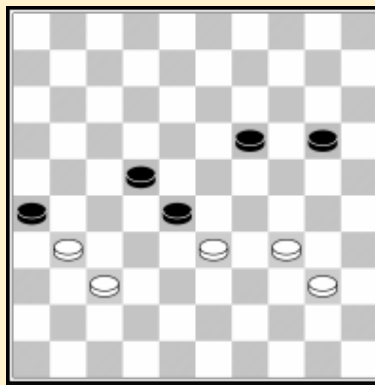
C 14.2



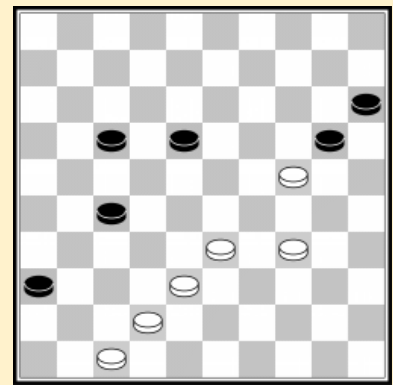
C 14.3



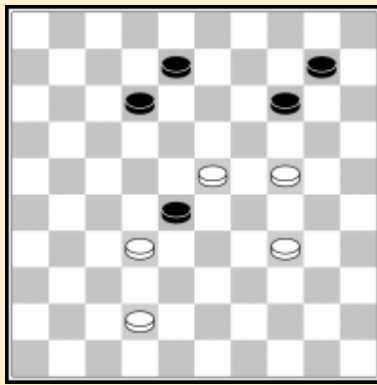
C 14.4



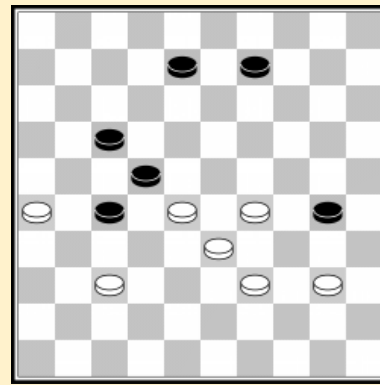
C 14.5



C 14.6

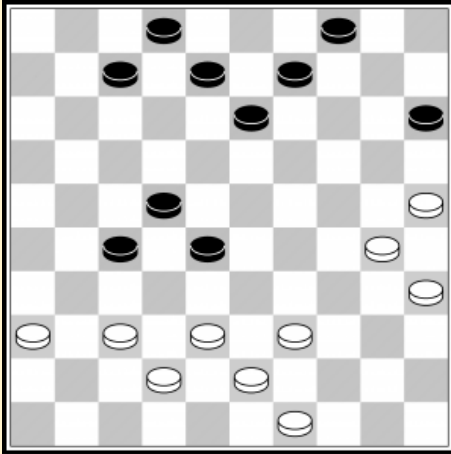


C 14.7



C 14.8

15. De tegenstander dam geven



Soms kan men een combinatie uitvoeren door de tegenstander een dam te geven.

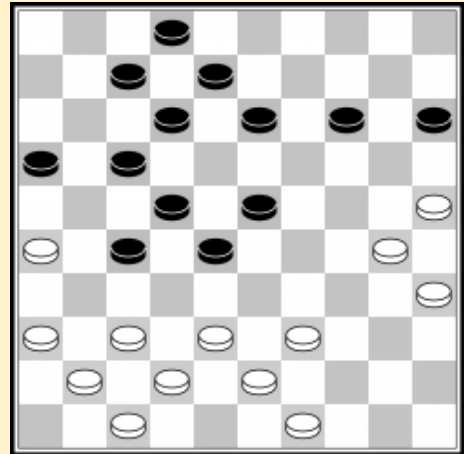
Wit heeft een zwarte schijf nodig op veld 20 om een slagzet uit te voeren.

Hij kan een dam op dit veld krijgen :

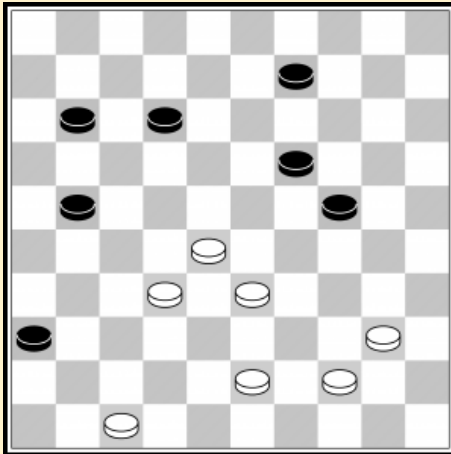
1. 38-32! 27x47
2. 30-24 47x20
3. 25x1

Wit geeft zijn tegenstander een dam op veld 48. Dan transporteert hij de dam naar veld 31, terwijl op hetzelfde moment schijf 27 wordt verwijderd.

1. 39-33! 28x48
2. 38-32 27x38
3. 42x33 48x31
4. 36x20 15x24
5. 30x28



In sommige situaties is er een goede reden om te kijken naar combinaties na het geven van een dam aan de tegenstander. Een dergelijke komt voor als de tegenstander een schijf op veld 36 heeft.



We bekijken deze compositie van Swizinski.

Men moet nu altijd uitkijken voor combinaties met 47-41. In dit geval is er geen onmiddellijke combinatie, maar wit kan een slagzet forceren.

1. 40-34!

Wit brengt de dreiging 47-41 36x47 44-40 47x29 34x3 in het spel. Hiertegen heeft zwart slechts één goed antwoord. Nadien voert wit een mooie combinatie uit gebruik makend van de meerslagregel.

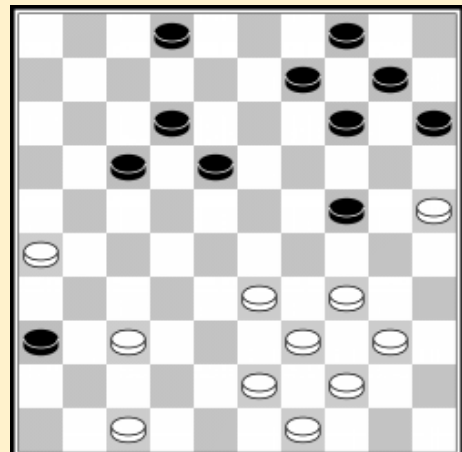
- 1... 9-14
2. 47-41! 36x47
3. 32-27! 47x23
4. 27x9

Zwart aan zet

Dit is een stand uit een partij (Winkel-Heusdens) die werd gespeeld tijdens het Nederlands kampioenschap 2008.

Zwart heeft grote problemen wegens de mogelijke combinaties met 47-41. Zwart kan bijvoorbeeld niet 14-19 spelen. Zoek zelf uit welke combinaties wit kan nemen nadat zwart 14 – 19 speelt.

Op 1... 18-23 speelt wit 2. 37-32! En na 2-7 (er is geen betere zet) forceert wit een combinatie met 3. 40-35 dreigt 25-20 14x25 34-30 25x34 39x28 W+1, dus zwart moet spelen 3... 14-19 en in plaats van een schijf te winnen met 25-20 is nog meer overtuigend :



4. 47-41! 36x47 5. 44-40 47x29 6. 32-28 23x32 7. 34x5 W+.

1... 15-20

Dit verzwakt de stand van zwart nog meer. De positie van schijf 14 is zeer kwetsbaar nu. Wit moet zijn pijlen richten op dit zwakke punt :

2. 33-28!

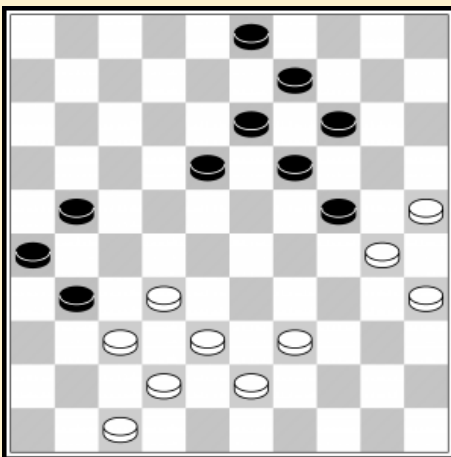
Wit bereidt de ruil 28-23 18x29 34x23 voor. Bijvoorbeeld : 2... 10-15 3. 28-23! 18x29 4. 34x23 9-13 5. 23-19 14x23 6. 25x14 enz. ziet er zeer gevaarlijk uit voor zwart.

Indien zwart 28-23 verhindert door 9-13 heeft wit een combinatie waarbij hij de dam op een verrassende manier gebruikt.

2... 9-13 3. 47-41! 36x47 4. 43-38! 47x22 5. 26-21 17x26 6. 34-29 24x33 7. 39x19 14x23 8. 25x5

In sommige situaties is het zelfs mogelijk de tegenstander twee dammen te geven.

Wit kan een combinatie forceren op een spectaculaire manier.



1. 47 - 41!!

Dreigt schijf 31 te winnen door 41-36. Zwart heeft dus geen echte keuze.

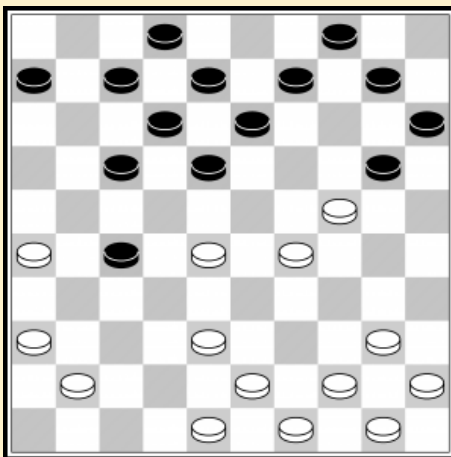
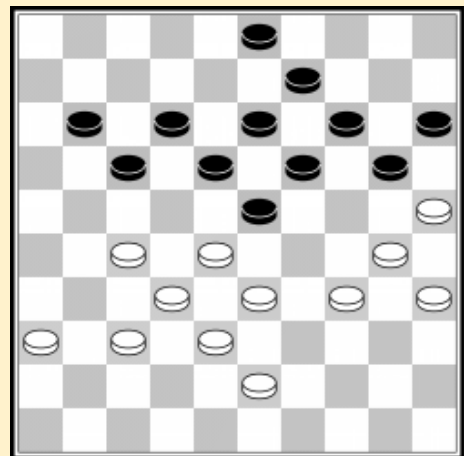
1... 31-36

Wit gebruikt zijn vrije zet om zwart een tweede dam te bezorgen !

2. 32-28! 36x47 3. 37-31! 26x48 3. 38-33 47x29 4. 28-23 19x28 5. 30x8 3x12 6. 39-34 48x30 7. 35x4

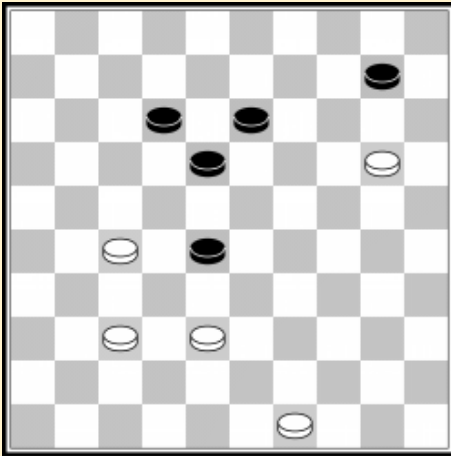
Dit is een ander type combinatie. De zwarte dam wordt al snel na de combinatie gevangen.

1. 27-21! 17x26 2. 30-24! 19x48 3. 28x6 48x31 4. 36x27



Door zijn tegenstander een dam te geven krijgt wit een vrije zet die hij gebruikt om veld 12 te openen en vervolgens een damzet uit te voeren.

1. 28-22! 17x28 2. 36-31 27x47 3. 26-21 47x33 4. 29x38 20x29 5. 21-17 12x21 6. 38-33 28x39 7. 43x5

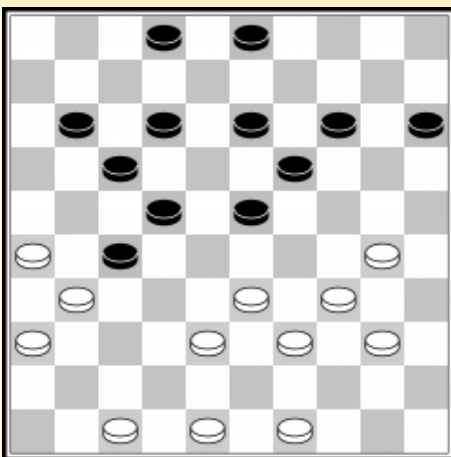
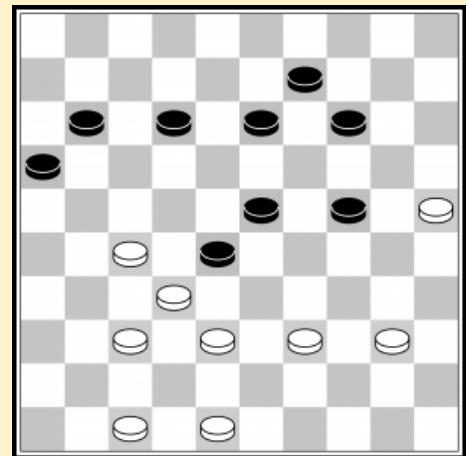


Nadat men zijn tegenstander een dam heeft gegeven kan men soms gebruik maken van een plakker. Wit forceert een combinatie door een dam te geven en daarna een plakker te spelen.

1. 20-15 10-14 2. 38-33 28x39 3. 49-43 39x48
4. 15-10 48x22 5. 10x28

In een partij Koepman-Wiersma speelde zwart de gevaarlijke zet 1... 13-18? die wit in staat stelde een vrije zet te creëren door de voorpost op 28 aan te vallen. Wit gebruikte zijn vrije zet om een combinatie te spelen waarin hij zijn tegenstander een dam geeft en hij daarna een plakker doet.

- 1... 13-18? 2. 38-33! 9-13 3. 33x22 12-17
4. 40-35! 17x28 5. 39-33 28x39 6. 48-43 39x48
7. 35-30 48x22 8. 30x6

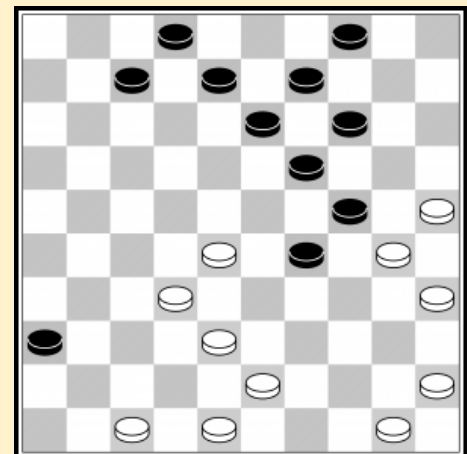


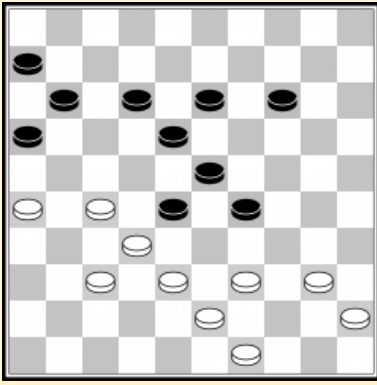
Zwart heeft een sterke voorpost op veld 27 en lijkt een goede aanval te hebben in deze partijstand (R. v.d. Pal-Bedinovs 1995). Wit haalt echter voordeel uit de gaten in de zwarte stand door zijn tegenstander een dam te geven, gevolgd door een plakker, met schijf- en later partijwinst.

1. 38-32 27x29 2. 39-33 29x38 3. 49-43 38x49
4. 31-27 49x24 5. 27x16

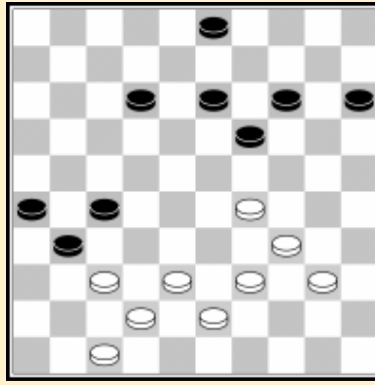
Dit is een speciaal geval waarin de tegenstander niet minder dan 3 dammen krijgt aangeboden !

1. 28-23! 19x37 2. 30x10 4x15 3. 38-33 29x49
4. 48-42 37x48 5. 47-41 36x47 6. 50-44 49x40
7. 45x34 48x30 8. 35x24 47x20 9. 25x1

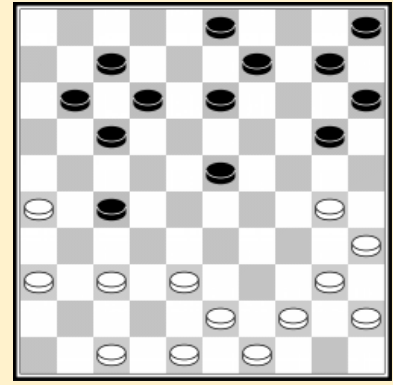




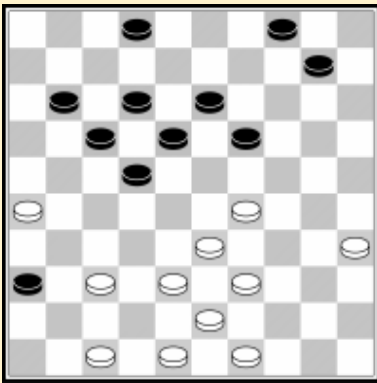
C 15.1



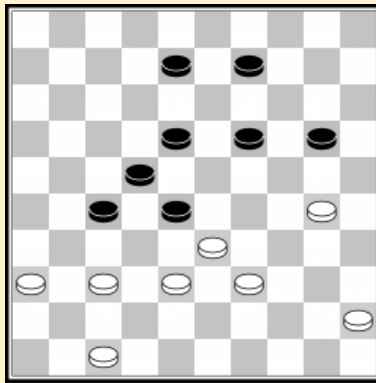
C 15.2



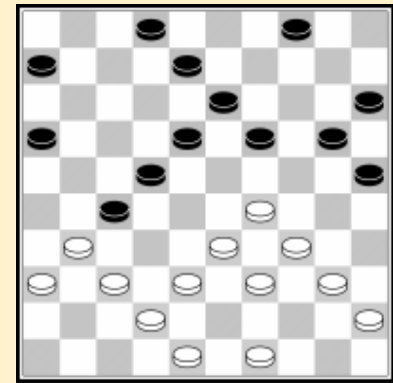
C 15.3



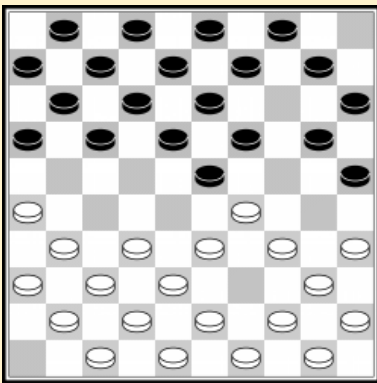
C 15.4



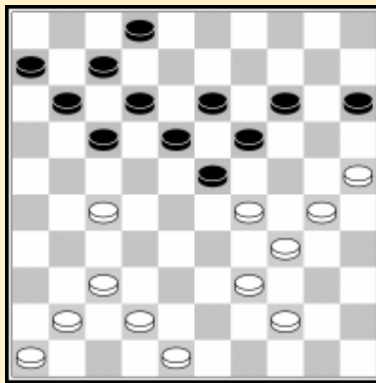
C 15.5



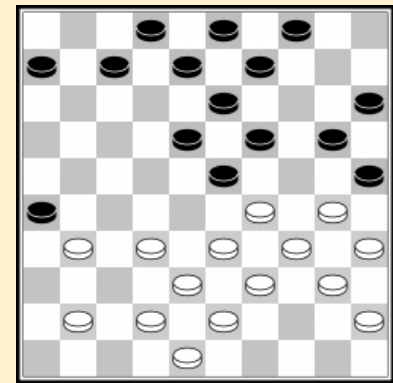
C 15.6



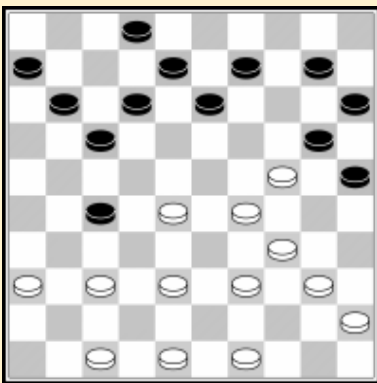
C 15.7



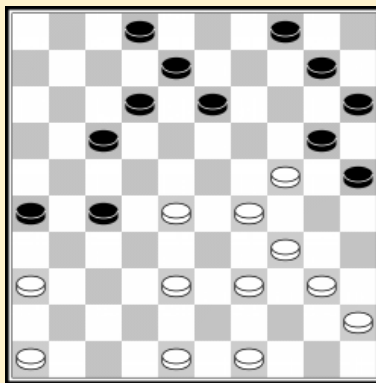
C 15.8



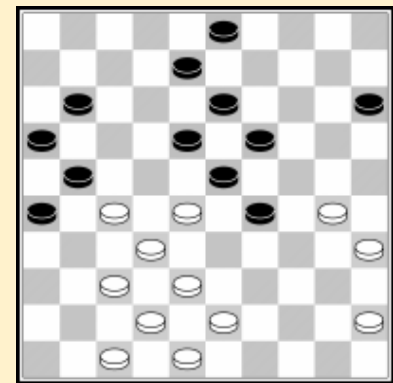
C 15.9



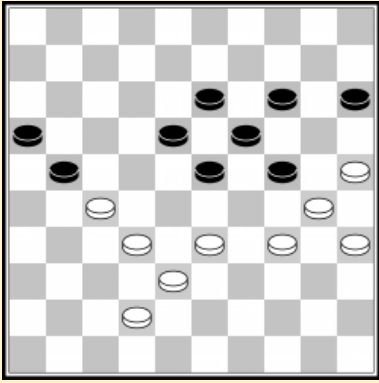
C 15.10



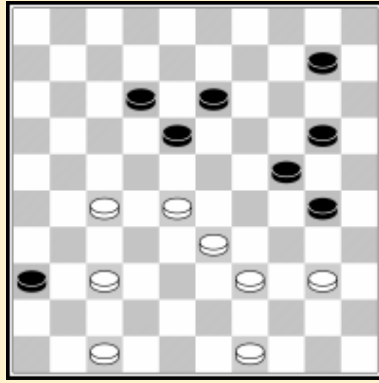
C 15.11



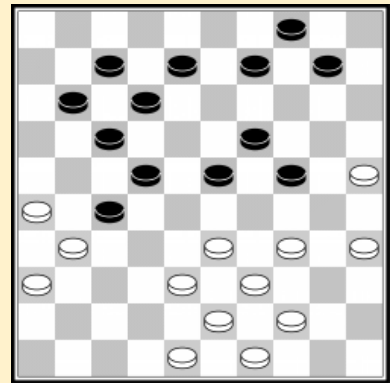
C 15.12



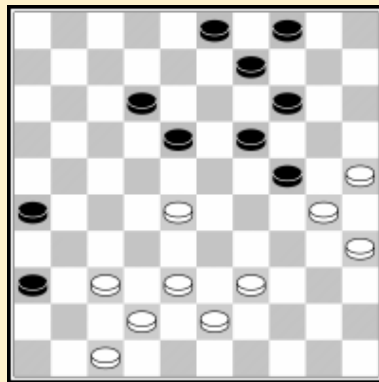
C 15.13



C 15.14

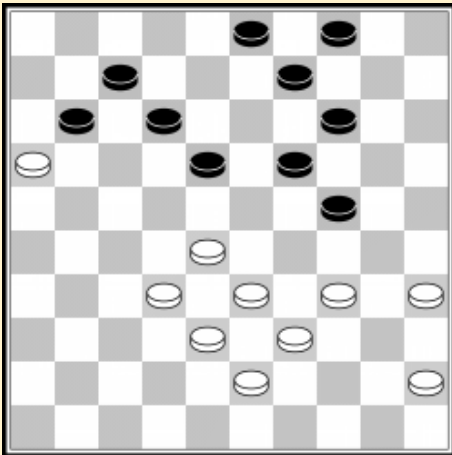


C 15.15



C 15.16

16. De vleugelaanval



De witte linkervleugel is zwak. Te weinig schijven moeten deze kant van het bord verdedigen. Zwart smeedt een plan om deze vleugel aan te vallen.

1... 12-17!

Wit kan zijn linkervleugel niet verdedigen met 32-27, omdat zwart antwoordt met 18-23!! 38 - 32 (check andere zetten zelf!) 23-29! 34x23 24-30 35x13 9x49 Z+.

2. 34-29 18-22! 3. 29x20 14x25

Het zwarte plan is erg simpel. Hij moet een schijf naar veld 12 brengen om de ruil 22-27 32x21 17x26 te kunnen doen en schijf 26 zal doorbreken met een beetje hulp van de andere schijven.

We tonen nu dit plan :

4. 39-34 19-24

Er is een beetje geduld nodig. Indien zwart te haastig 4... 3-8? speelt heeft wit een combinatie :

5. 32-27! 22x31 6. 28-22 17x48 7. 45-40 48x30 8. 35x2 =.

De zet 19-24 dreigt 25-30 34x25 24-29 33x24 22x44 de volgende zet is dus geforceerd.

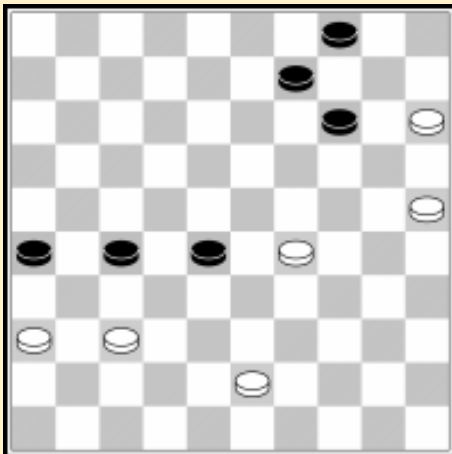
5. 34-29 3-8! 6. 29x20 25x14 7. 45-40 8-12 8. 40-34 22-27 9. 32x21 17x26 10. 38-32

Nu wordt een onmiddellijk 26-31 afgestraft door 32-27 31x22 28x8, dus zwart moet een beetje hulp bij halen.

10... 12-17!

11. 32-27 wordt beantwoord met 17-21 12. 27-22 21-27 13. 22x31 26x37 met doorbraak.

Anders gaat zwart naar dam met 26-31 enz.



Isjimbaev-Tsjizjow

In deze stand viel tienvoudig wereldkampioen Tsjizjow de linkervleugel van zijn tegenstander aan. Zijn aanval blijkt onstopbaar.

1... 27-32! 2. 43-39 32x41 3. 36x47 26-31

4. 29-24 31-36 5. 39-34 28-32 6. 34-29 32-37

7. 29-23 37-41 8. 23-18 9-13! 9. 18x20 41 - 46

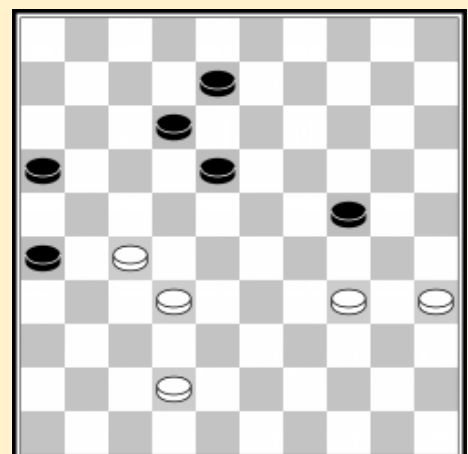
10. 47-41 46x30! 11. 25x34 36-41

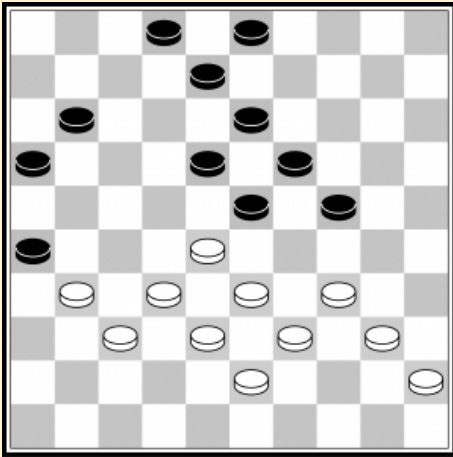
Omdat 12. 20-14 wordt beantwoord met 41-46 13. 15-10 4x15 14. 14-9 46-14! 15. 9x20 15x24 met oppositie, gaf wit op.

Soms helpt een offer om de weg naar dam vrij te maken. In dit geval wordt schijf 24 snel aangevallen na het offer :

1. 27-22!! 18x38 2. 42x33

En wit krijgt een doorbraak op de rechtervleugel.





De witte schijven werken perfect samen. Al zijn schijven zijn in contact met elkaar. Dit is goed. Wit valt schijf 24 aan. Indien hij 34-29 23x34 40x20 speelt kan zwart de verloren schijf terugwinnen met 19-23 28x19 13x15 =. Wit kan de aanval voorbereiden met een zeer sterke zet.

1. 31-27!

Nu heeft zwart moeilijkheden om een goede zet te vinden. Hij kan niet 8-12 spelen wegens schijfwinst voor wit met 34-29. Indien hij 1... 11-17 speelt wint de aanval met 34-29 23x34 40x20 nu, omdat na 19-23 28x19 13x15 wit 27-21! 16x27 32x23 speelt +.

Zwart moet dus 2-7 or 3 -9 spelen. In beide gevallen wint 34-29.

1... 2-7 2. 34-29! 23x34 3. 40x20 19-23 4. 28x19 13x15 5. 37-31! 26x28 6. 33x2

Wit wachtte met de aanval tot de zwarte stand was verzwakt en hij werd beloond voor zijn geduld.

Het lijkt erop dat wit hier niet 39-34 kan spelen, wegens 24-29. Maar kijk wat er vervolgens gebeurt :

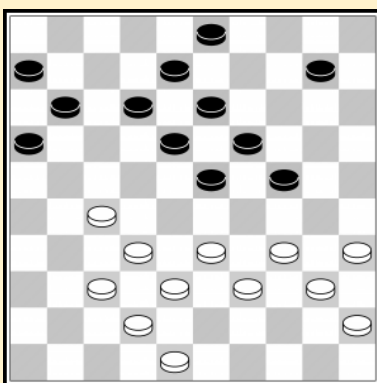
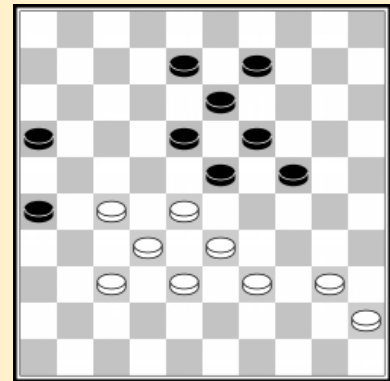
1. 39-34!

Indien zwart 24-29 2. 33x24 19x39 3. 28x19 13x24 speelt antwoord wit 4. 38-33! 39x28 5. 32x14 +.

Men moet overwegen of zwart een offer kan spelen voor hij 24-29 speelt. In dit geval falen zowel 16-21 als 26-31.

1... 26-31 2. 27x36!

24-29 is nog steeds niet mogelijk. Wit wint.



1.48-43!

Wit wil schijf 24 aanvallen. Hij dreigt 34-29.

1... 10-15 2. 34-29 23x34 3. 40x20 15x24 4. 39-34

Zwart kan de volgende aanval niet afslaan met 18-23 wegens 33-29 enz. noch kan hij 19-23 spelen wegens een coup Philippe: 27-22 18x27 32x21 16x27 33-29 24x33 38x16.

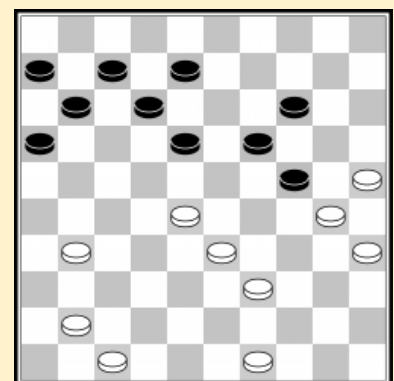
Dit betekent dat wit 34-29 speelt op de volgende zet met schijfwinst na 24-30 35x24 19x30 29-23 18x29 33x35.

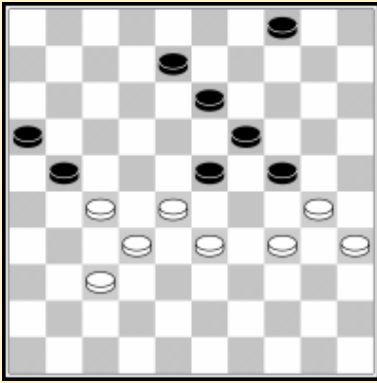
Scholma componeerde dit voorbeeld van een dubbel offer om een winnende aanval op schijf 24 te krijgen.

1. 28-22! 18x36 2. 39-34 12-18 3. 34-29 8-13 4. 29x9 13x4

Er is geen andere verdediging voor zwart, maar nu voert wit een winnende slagzet uit.

5. 47-42! 36x29 6. 30-24 ad lib 7. 25x1





In dit voorbeeld valt wit zwart's rechtervleugel aan. Schijf 21 is geïsoleerd van de rest van de zwarte schijven.

1. 37-31!

Zwart kan de dreiging 31-26 niet voorkomen.

1... 21-26 wordt beantwoord door 2. 33-29! 24x22 3. 27x9 26x28
4. 9-3 8-13 5. 3-9! enz. W+.

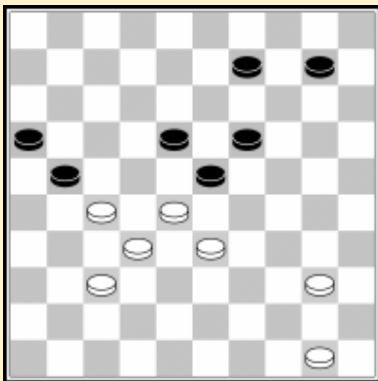
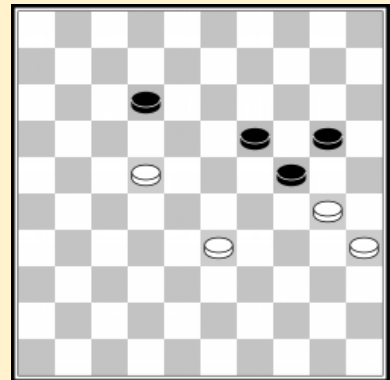
Zwart kan ook niet offeren met 1... 24-29 2.33x24 21 -26 om schijf 31 aan te vallen, omdat wit het antwoord 3. 27-22! 26x37
4. 32x41 23x32 5. 27-22 18x27 6.24x2 heeft met een winnend eindspel.

Indien wit onmiddellijk aanvalt met 1. 30-25? speelt zwart de plaker 12-17 met remise.

Wit won de partij door een verbazend offer :

1. 22-18!! 12x23 2. 30-25!

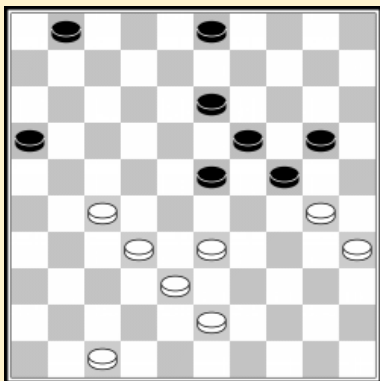
Wat nu ? Zwart is verplicht te zetten ! Na 2... 24-29 3.33x15 wint wit.



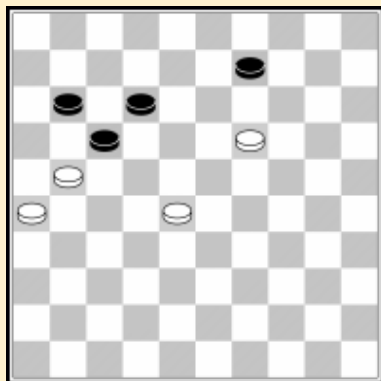
Wit forceert een mooie combinatie door schijf 21 aan te vallen :

**1. 28-22! 9-13 2. 37-31! 21-26 3. 33-29 26x17
4. 27-21 23x45 5. 21x5**

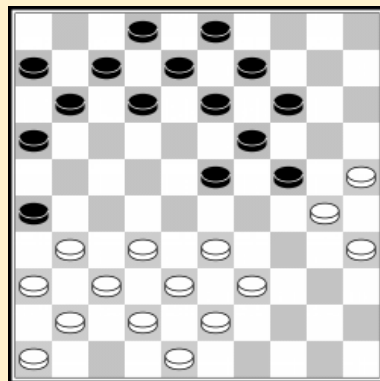
**Voorbeelden : Bij elke stand moet men zoeken naar de beste aanvallende zetten !
Vergeet niet om offers en combinaties in overweging te nemen bij het maken van uw plannen !**



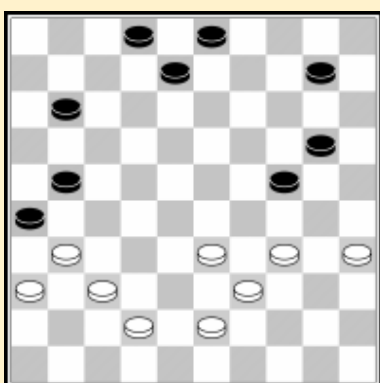
16.1



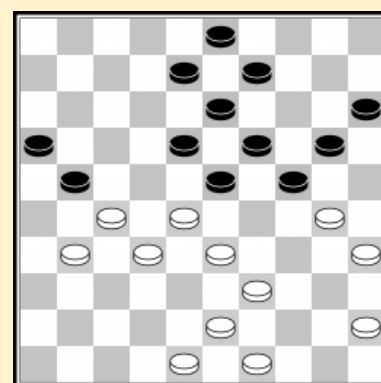
16.2



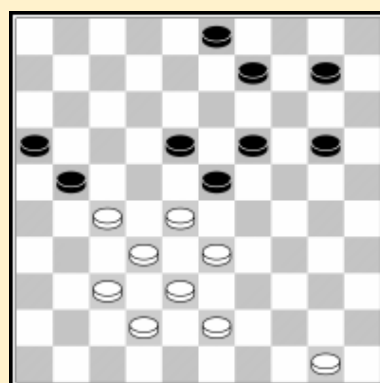
16.3



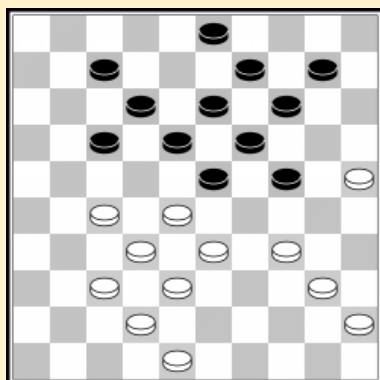
16.4



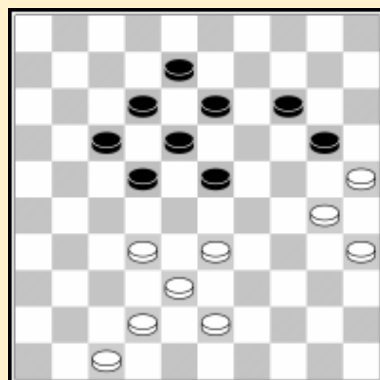
16.5



16.6

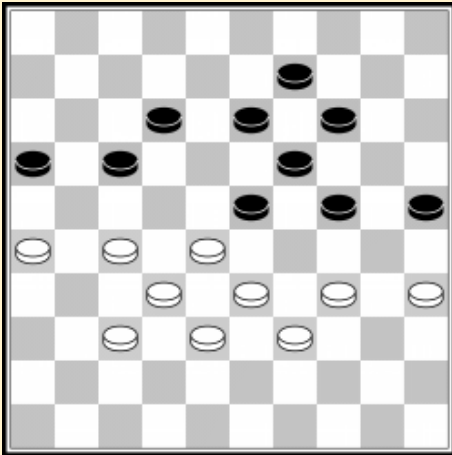


16.7



16.8

17. Het schijffoffer



Het offeren van een schijf is soms erg slim zoals we reeds zagen bij verschillende gelegenheden. Nadat men de tegenstander een schijf geeft kan men vaak met succes aanvallen.

In deze partijstand offert wit eerst een schijf en trekt daarna ten aanval. De sterke schijf op veld 24 wordt verwijderd om schijf 23 te kunnen aanvallen.

1. 35-30! 24x35 2. 33-29

Natuurlijk is dit een gevaarlijke situatie. Men moet zorgvuldig beoordelen of zwart geen plakker of combinatie heeft. In dit geval moet zwart veld 18 sluiten.

2... 12-18 3. 29-24 19x30 4. 28x10

Dussaut-De Heer 1886

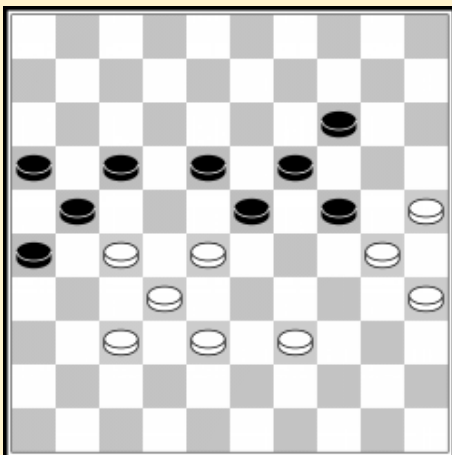
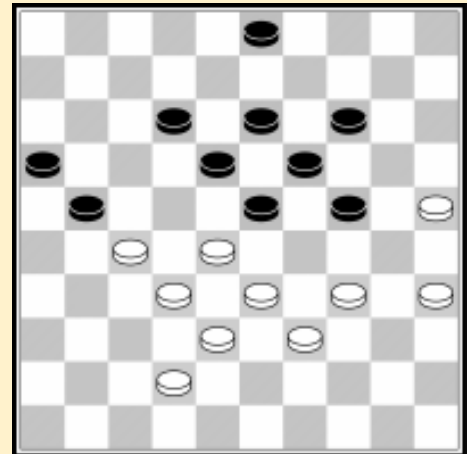
Een beroemde partij waarin de Franse speler Dussaut een dubbel offer plaatste. Zijn offer wordt nog steeds het offer van Dussaut genoemd. Noteer dat het eerste voorbeeld ook een offer van Dussaut was.

1. 35-30! 24x35 2. 27-22! 18x27 3. 33-29

Geen plakkers of combinaties beschikbaar voor zwart.

3.... 13-18 4. 29-24 19x30 5. 28x10

Wit won het eindspel.



Wit valt de kwetsbare schijf op veld 19 aan door middel van een offer gevolgd door een aanval.

1. 28-22! 17x28 2. 38-33

Zelfs de mogelijke plakker verliest voor zwart :

2... 26-31 3. 33x13 31x42 4. 32-28!!

Wit verwijdert schijf 24 om de kwetsbare schijf op veld 19 te kunnen aanvallen.

1. 25-20! 24x15 2. 35-30!

Dreigt 30-24, hetgeen ook gespeeld wordt na 15-20.

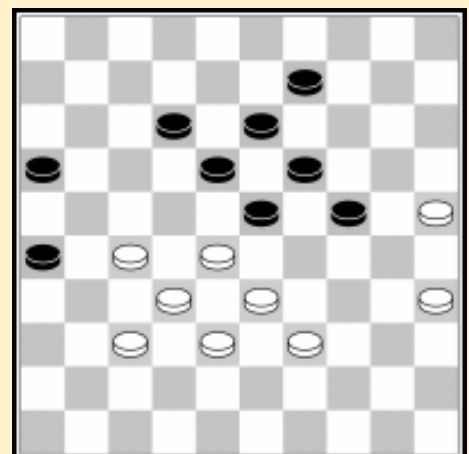
Zwart heeft geen andere keuze dan de schijf terug te geven.

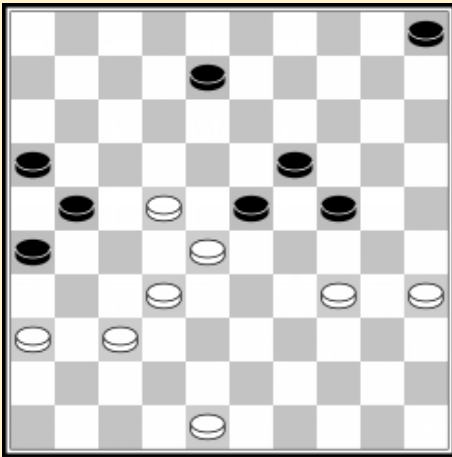
Echter hierna houdt wit een zeer sterke stand over.

2... 23-29 3. 33x24 9-14 4. 38-33! 14-20

5. 33-29 20-25 6. 39-34

Zwart heeft geen goede zet meer. Op 12-17 volgt 28-22 +.





In dit geval is het doel van het offer een doorbraak naar dam.

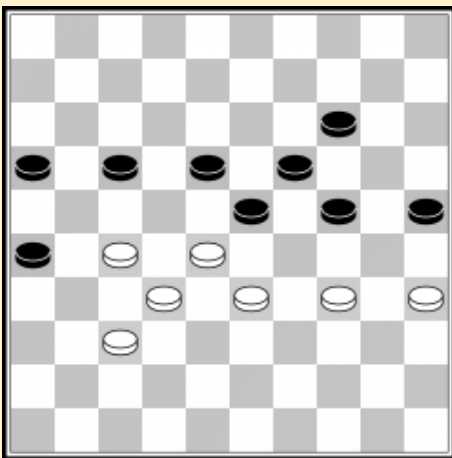
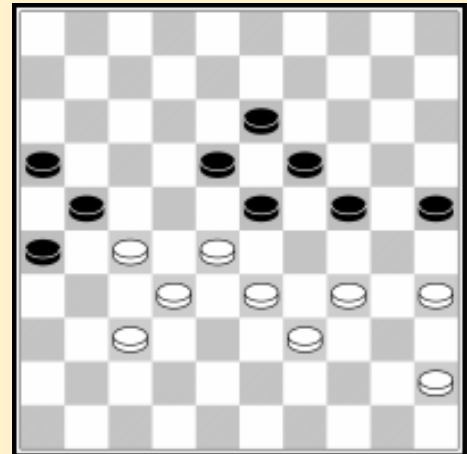
1. 37-31! 26x37 2. 32x41 23x32 3. 22-18!

Wit wil 18-13 8-12 13-9 spelen. Er is niet veel dat zwart hiertegen kan doen...

Beide spelers bezetten de sterke velden 27 en 28, voor zwart 23 en 24. Dit type standen noemt men een **klassieke stand**. In klassieke partijen spelen offers een belangrijke rol. Omdat schijf 24 zo sterk is wordt ze vaak verwijderd door een offer, zoals in dit voorbeeld.

1. 35-30! 24x35 2. 45-40 35x44 3. 39x50

Zwart moet minstens twee schijven teruggeven en verliest.



Deze stand is al in veel partijen voorgekomen. De manier om schijf 24 aan te vallen mag men niet vergeten!

1. 37-31!! 26x37 2. 32x41 23x21 3. 34-29

Wit offert twee schijven voor een winnende aanval.

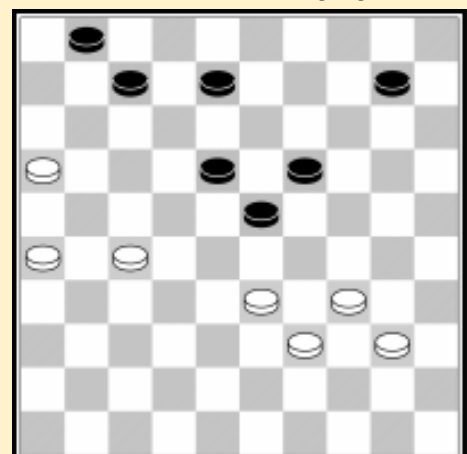
Deze stand werd gecomponeerd door de voormalige Nederlandse wereldkampioen Piet Roozenburg. Het offer wordt hier niet gevolgd door een aanval, maar door een dubbele dreiging.

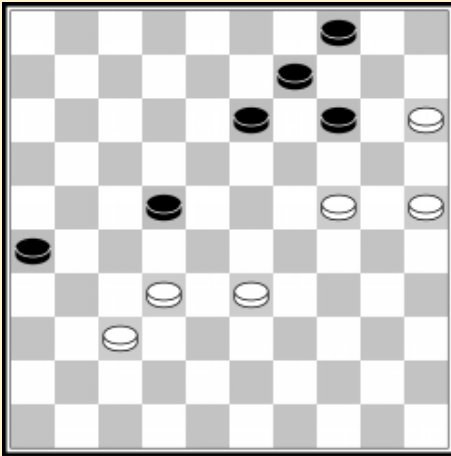
1. 16-11! 7x16 2. 26-21!

Wit dreigt een slagzet naar 3 of 5 : 33-28 23x32 27x38 16x27 38-32 27x38 39-33 38x29 34x3 + of 34x5 +.

2... 18-22 2. 27x29 16x27 wordt beantwoord met 3. 29-23 19x28 4. 33x31 +.

Zwart is zonder verdediging.





Wit speelde

1. 32-28! 22-27 2. 28-22 27x18 3. 33-28

En laat zijn tegenstander achter zonder goede zet.
3... 14-19 wordt beantwoord met 4. 32-28 18x20 5. 25x3 +

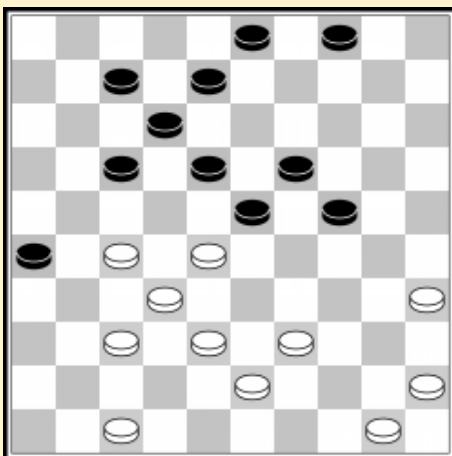
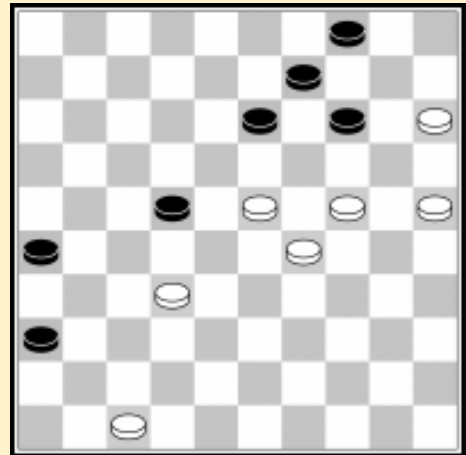
Wit lijkt in grote problemen te zitten. Zowel 24-20 als 32-28 22x33 29x38 verliezen door 13-19. In de partij verloor wit na 1. 25-20? 14x25 2. 23-19 13-18 en wit heeft geen doorbraak omdat op 3. 19-13 simpel volgt 22-27 4.13x31 36x38 Z+.

Wit had zwart's sterke formatie 4/9/13/14 moeten vernietigen.

1. 15-10!!

Twee mogelijkheden :

- 1) 1... 14x5 2. 23-19! 13-18 3. 29-23 18x20 4. 25x3 +
- 2) 1... 4x15 2. 32-28! 22x33 3. 29x38 26-31 4.38-32 en zwart kan enkel een aantal schijven teruggeven.



Dit is een mooie compositie van de Nederlandse grootmeester A. Scholma waarin een drievoudig offer wit de kans geeft een mooie combinatie uit te voeren.

1. 28-22 17x28 2. 27-21 26x17 3. 35-30!! 24x35

Een onmiddellijk 3. 38-33? wordt afgestraft door 3-9! 4. 33x22 24-30 5. 35x13 9x49

4. 38-33 18-22 5. 45-40! 35x44 6. 32-27 22x42

6. 33x13 44x33 7. 47x7

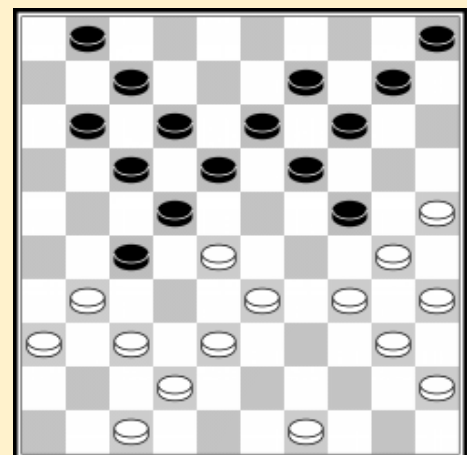
Dit offer, een compositie van Scholma is zeer verrassend :

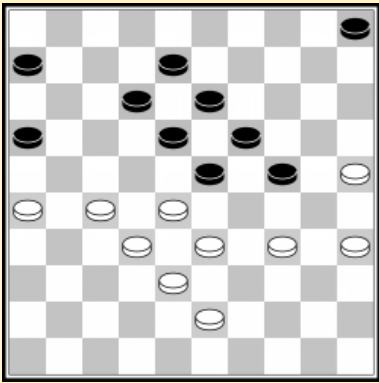
1. 25-20 24x15

Op 1... 14x25 2. 38-32 enz. wint.

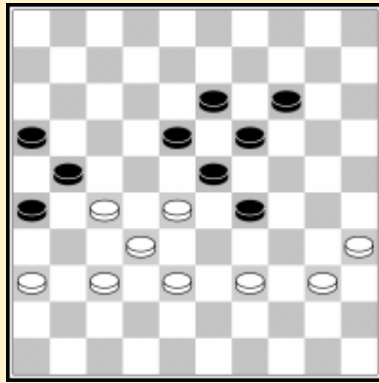
2. 37-32!!

Verbluffend. Zwart krijgt een dam en nog enkele schijven voor niets, maar daarna speelt wit 30-25 48x30 35x4... Er is geen redding voor zwart.

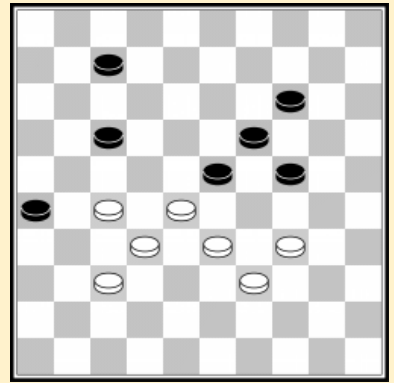




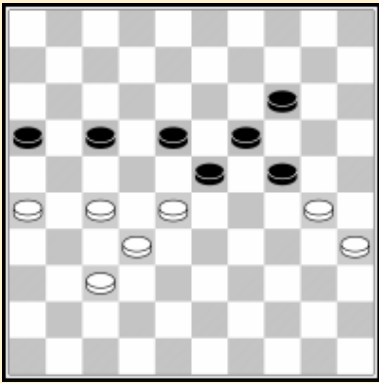
17.1



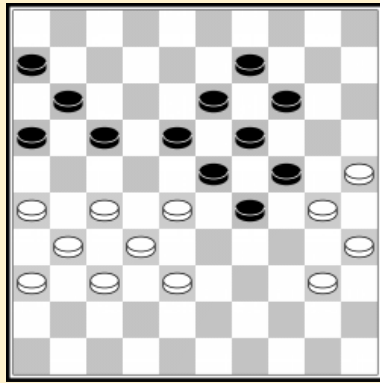
17.2



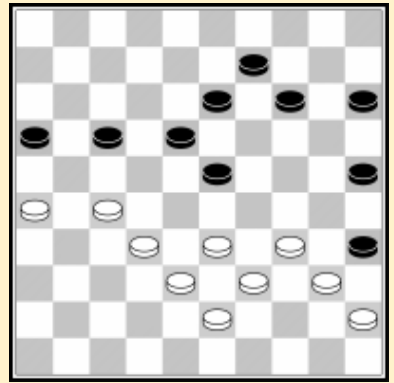
17.3



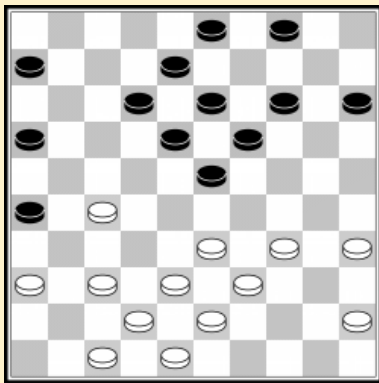
17.4



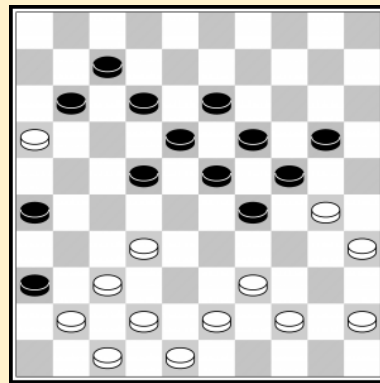
17.5



17.6



17.7



17.8

18. Sterke dreigingen

Laat ons vanuit de beginstand spelen :

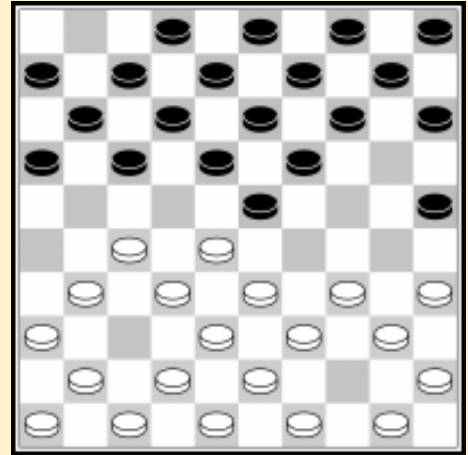
1. 33-28 18-23 2. 39-33 12-18 3. 44-39 7-12
4. 31-27 1-7 5. 37-31 20-25?

Zwart's laatste zet, het plaatsen van een schijf aan de rand van het bord was een erge fout. Wit kan zijn tegenstander confronteren met een sterke dreiging.

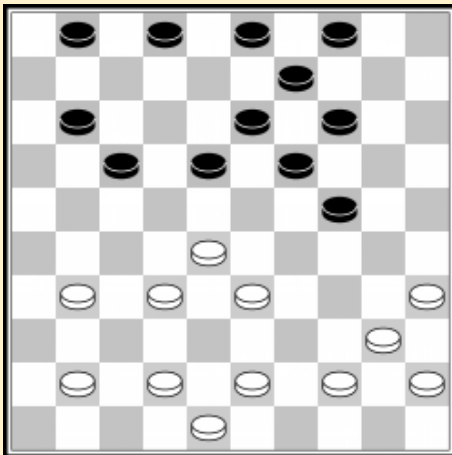
6. 27-22! 18x27 7. 31x22

Wit dreigt 22-18 13x22 34-30 25x34 40x27 W+1.

Er is niets dat zwart kan doen tegen deze dreiging !



Kijk naar de openingen in de witte stand ! Zwart aan zet moet kijken naar een manier om voordeel te halen uit deze zwaktes.



1... 18-23!!

Het zwarte plan is 13-18 te spelen bij de volgende zet, dreigt zowel de boogzet 24-30 als 24-29. Daarom moet wit de velden 37 en 39 sluiten. Maar zelfs dan kan wit een combinatie van zwart niet voorkomen.

2. 41-37 13-18!

Indien wit 31-27 speelt neemt zwart de boogzet met 24-30! 35x22 14-20 28x19 17x50 +.

3. 44-39 24-30!

Er is nog één opening over : veld 38.

4. 35x22 23-29 5. 33x24 14-19 6. 24x13 9x49

We herinneren ons nog dat de schijf op veld 36 vaak gebruikt kan worden voor combinaties. In dit geval confronteert wit zijn tegenstander met een dreiging. Indien zwart de dreiging wilt ontlopen heeft wit een mooie combinatie.

1. 39-33!

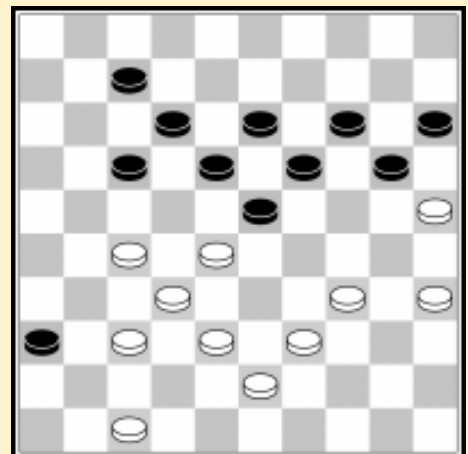
Wit dreigt 33-29. Bijvoorbeeld : 1... 7-11 2.33-29 11-16 3.27-22! enz. +

1... 23-29 kost een schijf, er is dus slecht één antwoord over om de dreiging 33-29 te voorkomen.

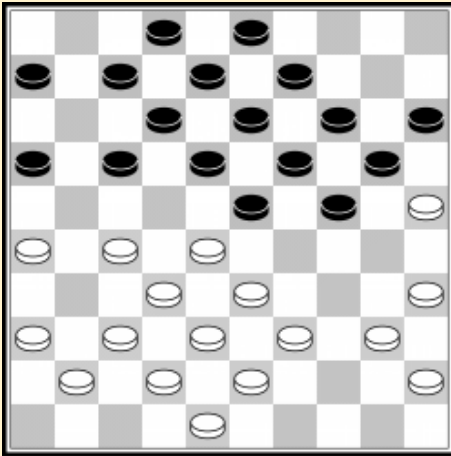
1... 20-24 2. 47-41! 36x47 3. 33-29!! 47x30

4. 29x9 13x4 5. 35x2

Een zeer mooie combinatie : de dam mag zes schijven slaan, maar wit heeft het laatste woord !



Te veel openingen maken uw stand gevaarlijk wegens mogelijke vijandelijke combinaties.



Hoogland - Molimard

Deze partij werd gespeeld tijdens het Wereldkampioenschap 1912. Wit deed een verkeerde ruil :

1. 27-21? 16x27 2. 32x21 23x32 3. 37x28

Zwart nam de gelegenheid te baat om zijn tegenstander te confronteren met een sterke dreiging :

3... 18-22!

Zwart dreigt een schijf te winnen met 24-29 enz.

Indien wit antwoordt met 4. 40-34 wint zwart met een Haarlemmer zet 24-29! 5. 34x23 22-27 6. 21x32 17-22 7. 28x17 19x46 +.

Wit werd slachtoffer van een nog meer vernietigende combinatie.

4. 39-34 22-27! 5. 21x32 17-22 6. 28x17 12x21 7. 26x17 24-30 8. 35x24 19x46

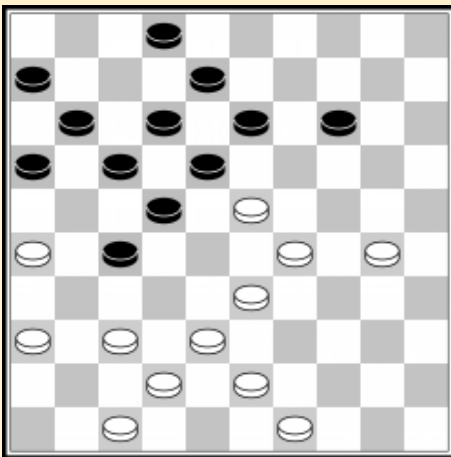
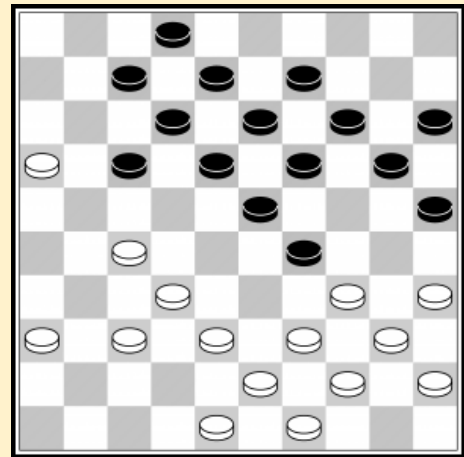
Thijssen-Tsjizjow

1.... 20-24!

Zwart dreigt een damzet naar veld 50 te forceren. Bijvoorbeeld : 2. 37-31 15-20!! en wit heeft geen zinnig antwoord tegen de dreiging 29-33! 38x29 24x33 39x28 25-30 35x15 14-20 15x24 19x50 28x19 13x24 Z+.

Indien wit speelt 2. 34-30 25x34 3. 39x30 15-20! dreigt zwart zowel 29-33 en 29-34.

Wit kan beide dreigingen niet pareren.



1. 30-24!!

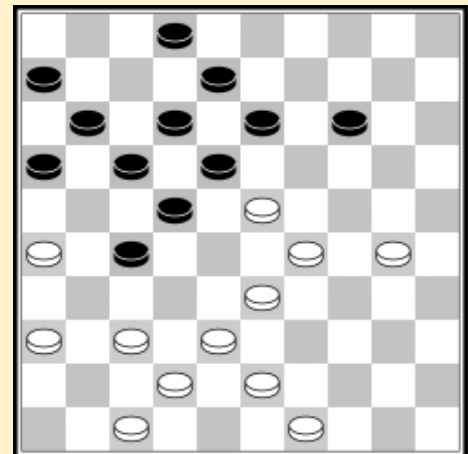
Dreigt 24-19, dus zwart kan de 4 voor 1 damzet niet weigeren.

**1... 13-19 2. 24x13 8x48 3. 29-23 18x29
4. 38-32 27x38 5. 42x24 48x31 6. 36x 7**

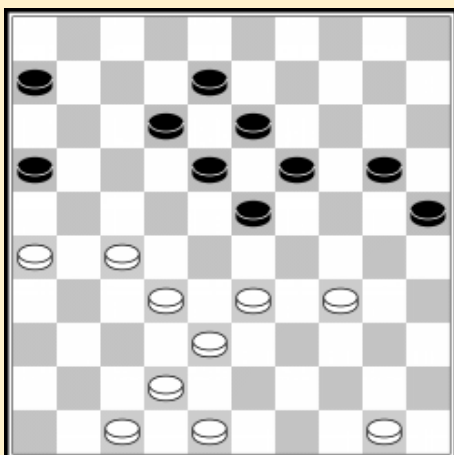
33-29!!

Sijbrands verraste zijn tegenstander tijdens een blindpartij. Zwart kan de slagzet met 12-17 29x13 13x35 of 11-17 29x7 8-12 enz. niet nemen wegens de tegencombinatie 27-22 17x28 32x5.

Op 12-18 voert wit de combinatie uit met 29-24 20x29* 27-22 18x27 32 x21 enz. W+



Een stille zet is een zet die de tegenstander niet confronteert met een dreiging, maar toch een combinatie oplevert na elk mogelijk antwoord.



Deze stand is uit een partij tussen twee jonge Nederlandse spelers. Wit (Rutger Oskam) overwoog wat zwart kan spelen op zijn volgende zet. Wit heeft een stand opgebouwd die zowel 20-24 en 19-24 onmogelijk maakt wegens een coup Philippe 27-22 18x27 32x21 16x27 33-29 24x33 38x9 (of 38x7) +.

Zwart kan tevens niet 12-17 spelen wegens 27-21 16x27 32x3 +.

De enige zet die zwart nog kan spelen is 6-11. Dus zocht wit naar een zet die een combinatie mogelijk maakt na 6-11.

1. 48-43!!

Zeer goed gespeeld ! Noteer dat wit zijn tegenstander helemaal niet met een dreiging confronteert, maar toch kan

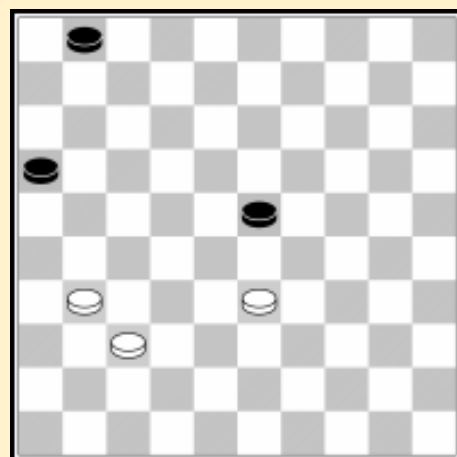
hij een combinatie uitvoeren na elke zet die zwart speelt.

Op 6-11 speelt wit 32-28! 23x21 26x6. Er is dus geen goede zet meer voor zwart...

Een kleine stand met een charmante oplossing. Gewoonlijk is het goed om je schijven naar het centrum te spelen, maar hier moet men net het tegenovergestelde spelen.

1. 31-26! 1-7 2. 37 - 31

Zwart kan 7-11 of 7-12 spelen maar beide zetten worden beantwoord met 33-28 23x32 31-27 32x21 26x6 of 26x8.

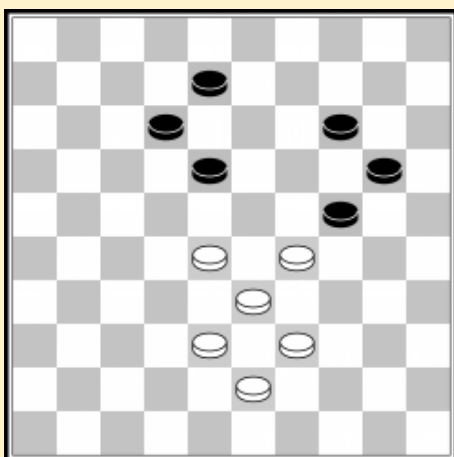


De witte schijven werken beter samen dan de zwarte. Wit kan dit bewijzen met een stille zet.

1. 28-23!!

Zwart kan op drie manieren antwoorden :

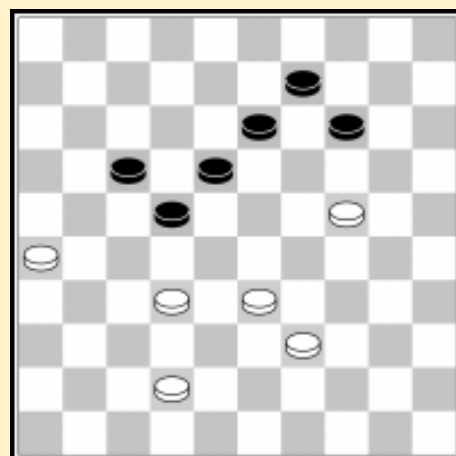
- 1) 1... 8-13 2.23-19 14x34 3.39x17
- 2) 1.. 18-22 2.23-18 12x34 3.39x10
- 3) 1... 24-30 2.29-24 30x28 3.33x2



1. 33-29!!

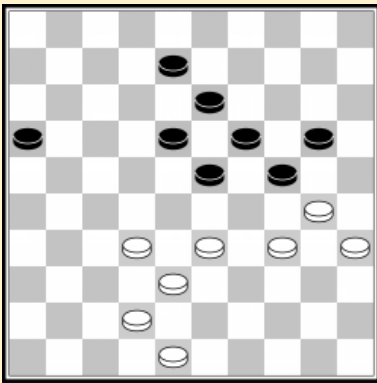
Er is geen dreiging maar zwart heeft slechts één antwoord waarna wit een combinatie uitvoert waarbij hij zijn tegenstander een dam geeft, gevolgd door een plakker.

- 1... 14-19 2. 29-23! 19x48 3. 26-21 49x19
4. 21x3**

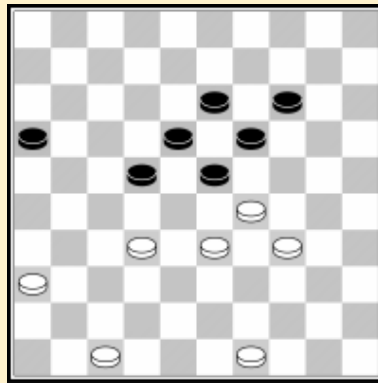


Oef. 18.1-18.8: Zoek naar een sterke dreiging !

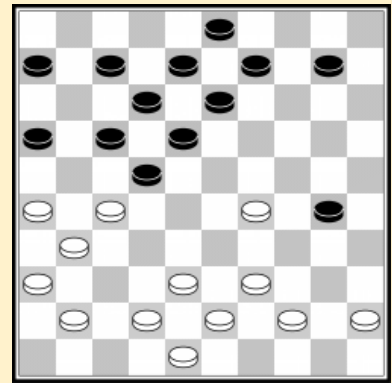
Oef. 18.9-18.16: Zoek naar een winnende stille zet !



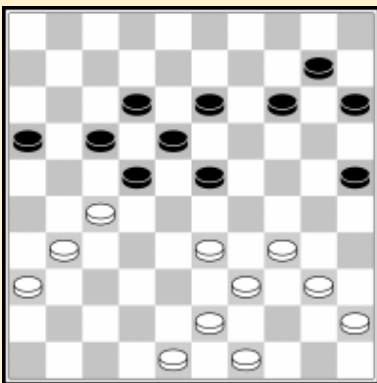
18.1



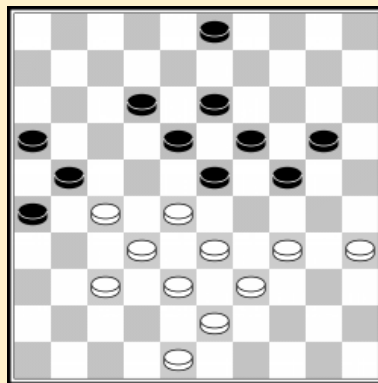
18.2



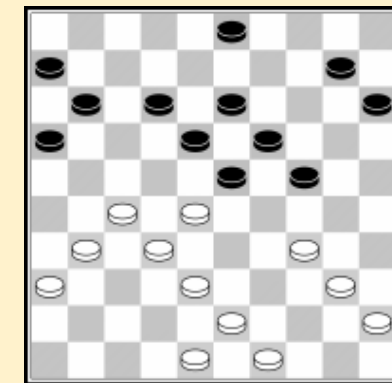
18.3



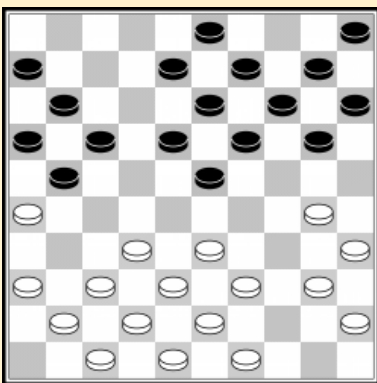
18.4



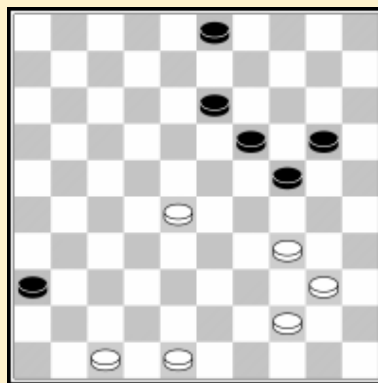
18.5



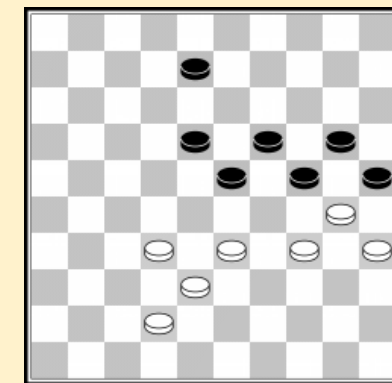
18.6



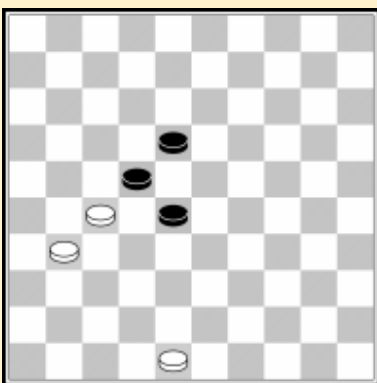
18.7



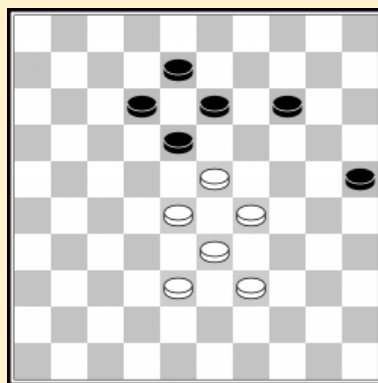
18.8



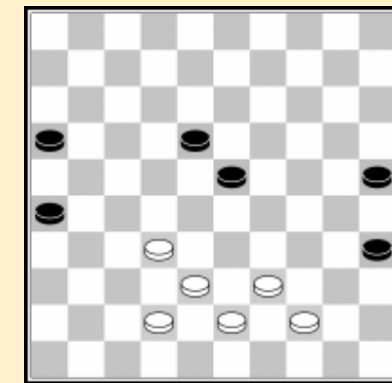
18.9



18.10

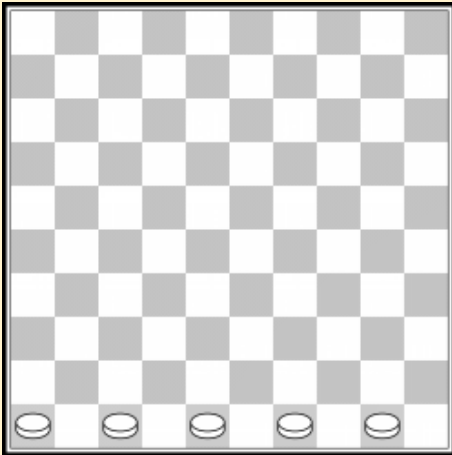


18.11



18.12

19. Basisschijven



De schijven 46-50 zijn wit's basisschijven. De zwarte basisschijven zijn 1-5.

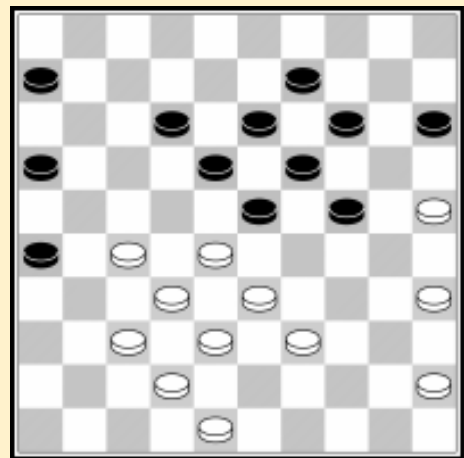
Gewoonlijk worden basisschijven slecht opgespeeld wanneer daar een goede reden voor is. Schijf 46 wordt als de minst waardevolle basisschijf beschouwd. Ze wordt vaak vroeg in de partij reeds opgespeeld. Schijf 48 wordt de meest waardevolle schijf genoemd, ze wordt de gouden schijf genoemd.

We zien een haast symmetrische stand.

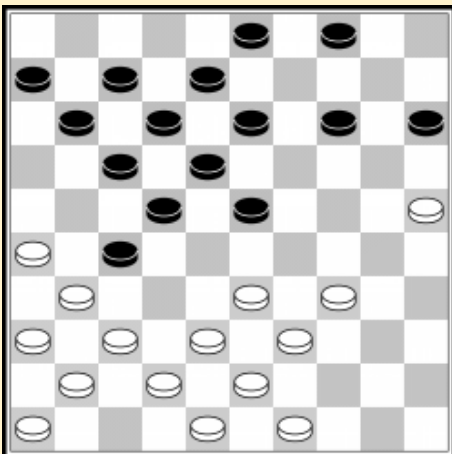
Er is slechts één verschil tussen de twee posities. Wit heeft zijn gouden schijf nog, zwart heeft een zwakke schijf op veld 15. Omdat zwart de gouden schijf mist, is schijf 9 zwak. Het is een hangende schijf. Zowel schijf 9 als 15 zijn inactief. Wit gebruikt de formatie 37/42/48 om controle te verkrijgen over de linkervleugel. Zwart zal snel geen goede zetten meer hebben.

1. 37-31 26x37 2. 42x31 6-11 3. 31-26 11 - 17
4. 48-42 23-29 5. 42-37

Het is reeds gedaan. Zowel 5... 18-23 als 5... 15-20 worden beantwoord met 6.35-30 enz. +



Wiersma-Sijbrands



1. 49-44?

Zwart speelt een aanval met een voorpost op veld 27. In dit geval is het gevaarlijk om te spelen zonder basisschijf 49. Zonder de formatie 38/43/49 kan wit de voorpost niet meer afruilen. Meer zelfs, zijn tegenstander kan voordeel halen uit het open veld 49 door de dreiging van damzetten.

1... 14-19!

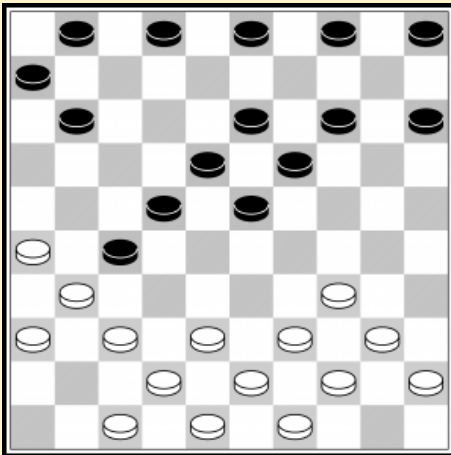
Zwart dreigt 27-32! te spelen. Bij het zoeken naar combinaties is het zinvol te kijken naar het offeren van de meest vooruitgeschoven schijven. De zet 27-32 verwijdert schijf 38 en maakt de weg naar dam open.

Laat ons wit's verboden zetten eens overlopen :

- 1) 2. 37-32 23-28! 3. 32x14 27-32 4. 38x27 13-19 5. 14x23 18x49 6. 27x18 47x29 +
2) 2. 34-29 23x34 3. 39x30 17-21 4. 26x28 27-32 5. 38x27 15-20 6. 25x23 18x40 +
3) 2. 34-30 19-24! 3. 30x28 27-32 4. 38x27 15-20 5. 25x14 13-19 6. 14x23 18x40
7. 27x18 12x32 8. 37x28 17-21 9. 26x17 11x44
4) 2. 44-40 27-32 3. 38x27 (37x28 23x32 38x27 15-20 Z+) 23-29 4. 34x14 13-19
5. 14x23 18x49 6. 27x18 49x35 +

Zetten als 2. 33-28 of 2. 33-29 zijn helemaal niet attractief. Wit besliste te ruilen met 2. 25-20 15x24 3. 33-28 22x33 4. 38x20. Zwart kreeg een geweldige aanvallende stand en won de partij

(4... 4-10! 5. 31x22 18x27 6. 43-38 [6. 20-15 19-24 7. 15x4 24-29 8. 4x31 29x47 Z+1] 10-15 7. 39-33 15x24 8. 33-29 24x33 9. 38x9 3x14 10. 42-38 17-22 met voordeel voor zwart).



Valneris - Hezemans

Om u een idee te geven hoe deze stand bereikt werd geven we de openingszetten van de partij :

1. 32-28 18-23 2. 33-29 23x32 3. 37x28 17-22
4. 28x17 11x22 5. 39-33 12-18 6. 44-39 19-23
7. 50-44 14-19 8. 41-37 16-21 9. 31-26 21-27
10. 46-41 07-11 11. 29-24 20x29 12. 33x24 19x30
13. 35x24 10-14 14. 37-31 13-19 15. 24x13 08x19
16. 41-37 09-13

De situatie is erg verschillend van het vorige voorbeeld. De zwarte aanval is niet zo sterk. Wit moet de juiste formaties opbouwen om de aanval te neutraliseren. Hij valt de voorpost aan en verwijdert centrumschijf 23 met de ruil 34-29x29.

Na het verwijderen van de zwarte voorpost breekt wit uiteindelijk door op de linkervleugel.

Natuurlijk kon wit dit niet doen zonder schijf 49 ! Zie hier hoe wit dit plan succesvol uitvoert.

17. 37-32! 11-16 18. 32x21 16x27 19. 42-37 6-11

20. 37-32 11-16 21. 32x21 16x27 22. 47-42 2-7

Zwart kan de voorpost niet verdedigen door 23-28 omdat na 23. 42-37 18-23 24. 34-29! 23x34 25. 40x29 (dreigt 29-23) zwart verloor een schijf.

23. 42-37 7-11 24. 37-32 11-16 25. 32x21 16x27 26. 48-42 1-7 27. 42-37 7-11

28. 34-29! 23x34 29. 40x29 3-8 30. 29-23! 18x29 31. 38-33 29x38 32. 43x21 11-16

33. 49-43! 16x27 34. 43-38 19-23 35. 37-32 13-18 36. 32x21 8-12 37. 31-27 22x31

38. 36x27 23-29

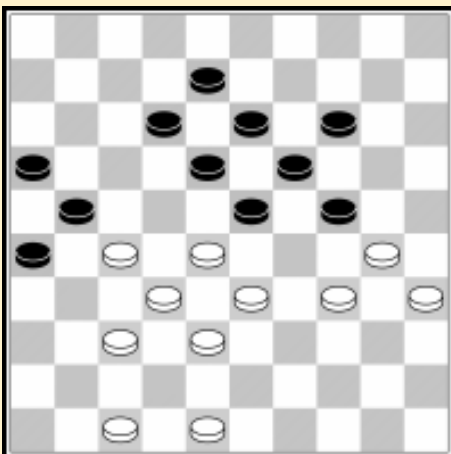
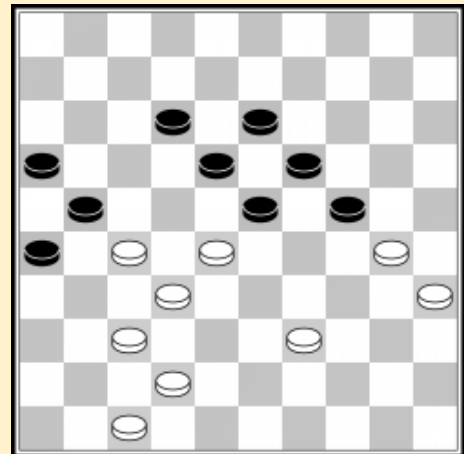
38... 12-17 39. 21 x12 18x7 40. 26-21 enz. stopt de doorbraak ook niet.

39. 38-32 Zwart gaf op.

Schijf 47 kan een zeer sterke verdediger zijn, vooral in klassieke standen. Dank zijn schijf 17 kan wit een mooie winst forceren.

1. 42-38 12-17 2. 28-22! 17x28 3. 38-33!

Zwart heeft geen goede verdediging. Na 3... 26-31 4. 37x17 28x37 5. 39-34 heeft zwart geen zetten meer...



Wit heeft 2 sterke basisschijven in deze klassieke stand. Welke schijf moet hij spelen ? Er is geen algemene regel over de te spelen schijf. Dit kan men enkel weten door de stand te analyseren. We bekijken de beide mogelijkheden.

1. 48-43 ziet er mooi uit na 1... 12-17? 2. 43-39 maar zwart kan 1... 23-29 2. 34x23 18x29 spelen en ruimte winnen. Wit mag dit niet toelaten als hij wil winnen.

Schijf 47 gaat gewoonlijk naar veld 41 in dergelijke standen. Dit is logisch, omdat me nu 2 zetten meer kan spelen op deze vleugel (41-36 & 36-31) terwijl na 47-42 de schijf

hangende is. In dit geval heeft 47-41 nog een ander voordeel. Zwart's natuurlijke zet 12-17 kan beantwoord worden met een slagzet !

1. 47-41!!

Na 1... 12-17 wordt zwart's stand opgeblazen met 2. 34-29! 23x25 3. 28-23 19x39 4. 38-33 39x28 5. 32x3 21x32 6. 3x19 +.

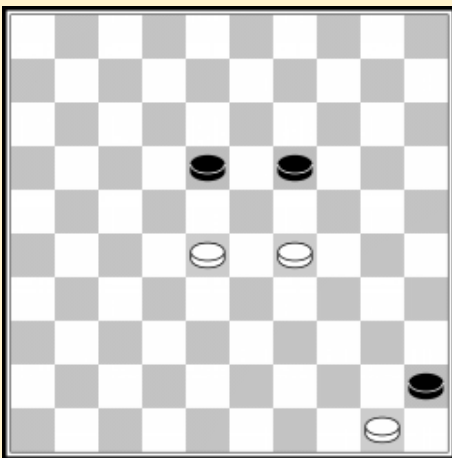
1... 23-29 2. 34x23 18x29 3. 41-36!!

Een excellente, geduldige zet. Wit bereidt ideale omstandigheden voor, voor het eindspel dat bereikt wordt na 28-23.

3... 12-18 4. 28-23! 19x39 5. 30x10

Zwart kan nu niet 39-44 spelen wegens de combinatie 6.37-31! 26x28 7.10-5 21x43 8.5x3 +. After 5... 29-33 6.38x29 39-44 white takes the shot 7.29-23 18x29 8.37-31 26x28 9.10-4 21x32 10.4x3 +.

After sacrificing 2 pieces by 26-31 6.37x17 39-44 7.10-4 white has a won endgame.



Zwart aan zet

De schijf op 45 wordt gestopt door schijf 50. Je zou verwachten dat wit nooit schijf 50 kan opspelen. In dit eindspel (gecomponeerd door V. Nicod) verliest zwart wegens enkele tricks.

Zwart kan op twee manieren proberen door te breken :

- 1) 1... 18-23 2. 29x18 19-24 3. 18-12 (naar 3 gaan wint ook) 24-30 4. 12-7 30-34 5. 7-1 34-39 6. 50-44! 39x50 7. 1-6 +
- 2) 1... 19-23 2. 28x19 18-22 3. 19-14 22-27 4. 14-10 27-32 5. 10-5 32-38 6. 50-44!! Een briljante zet ! Wit dreigt 44-40+ te spelen, terwijl 6... 45 - 50 7. 29-23! ook verliest.

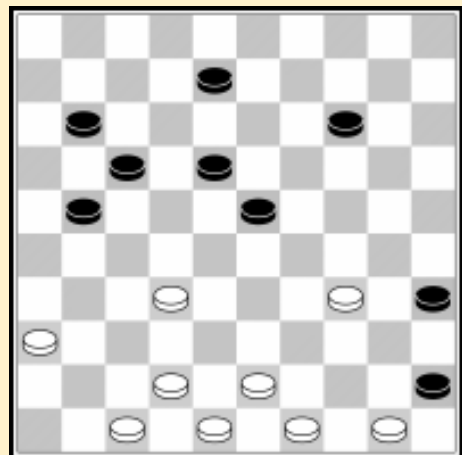
Galkin

Dit is een beroemde compositie. Wit forceert winst op een zeer speciale manier :

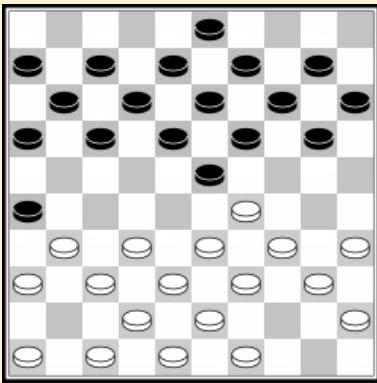
1. 34-30! 35x24 2. 50-44!!

Zwart kan niet naar dam gaan : 45-50 32-27 50x31 36x7. Wit dreigt zowel 44-40 45x34 32-27 21x32 43-38 32x43 48x10 + en 44-40 45x34 32-28 23x32 43-39 34x43 49x7. Op 18-22 kan wit de slagzet 3. 44-40 45x34 4. 32-27 21x32 5. 43-39 34x43 6. 49x9+ nemen en 17-22 wordt beantwoord door 3. 44-40 45x34 4. 32-28 22x33 5. 43-39 33x44 6. 49x9.

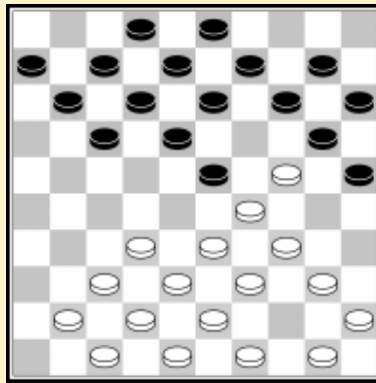
Zwart heeft evenmin een goede manier om te offeren, dus hij verliest.



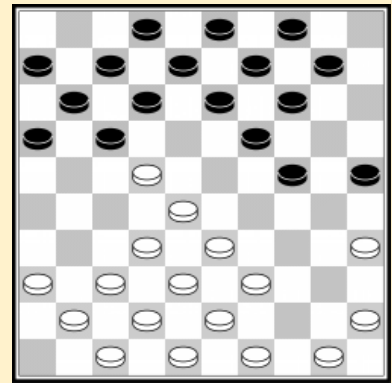
In de oefeningen moet men de beste van twee zetten kiezen.



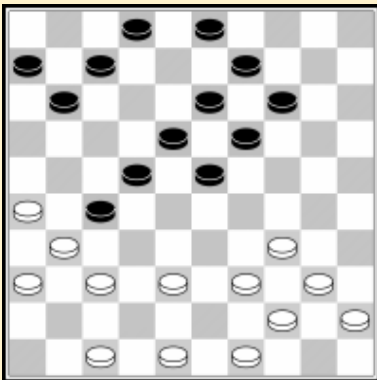
19.1 46-41 / 47-41



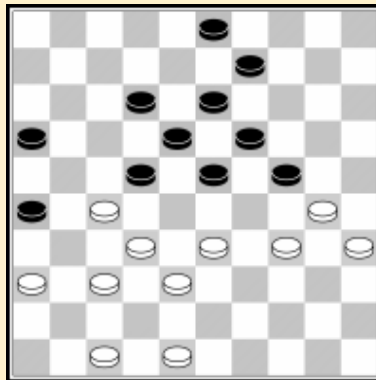
19.2 50-44 / 49-44



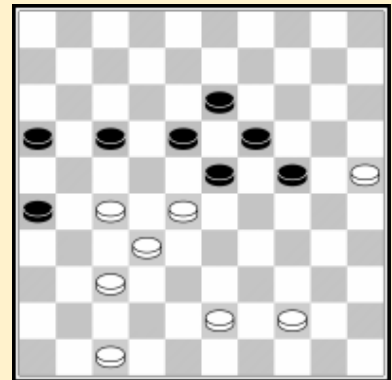
19.3 50-44 / 49-44



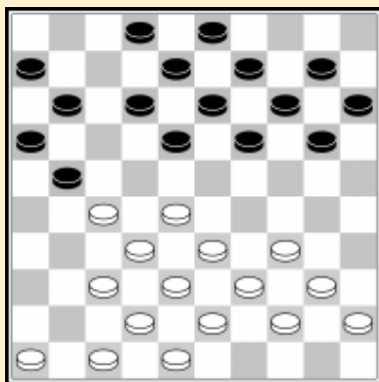
19.4 48-43 / 49-43



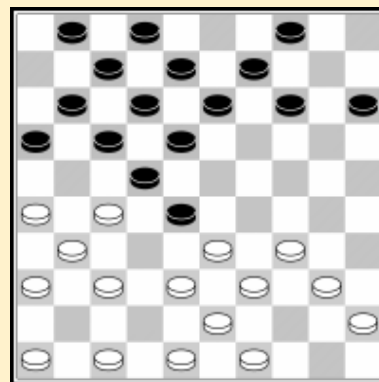
19.5 47-42 / 48-42



19.6 47-41 / 47-42



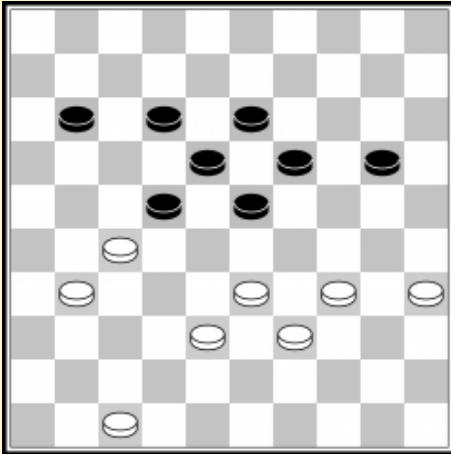
19.7 46-41 / 47-41



19.8 47-41 / 48-42

20. Lokzetten

In deze stand wil wit een valstrik opzetten voor zijn tegenstander.



1. 33-29?!

Het ?! – teken betekent dat wit speculeert dat zijn tegenstander een zet zal doen die er goed uitziet maar die eigenlijk een fout is.

In dit geval ziet het ernaar uit dat zwart winst kan forceren door 19-24. Indien wit de opening sluit met 39-33 wint zwart een schijf door 22-28 33x22 24x42 47x38 12-17 Z+1.

Maar wit bereidde een valstrik voor.

1... 19-24? 2. 34 - 30!!

De verrassing. Zwart moet 4 schijven slaan met schijf 23.

2... 23x21 3.30x6

1. 44-39?!

Wit lok een valluikslag uit.

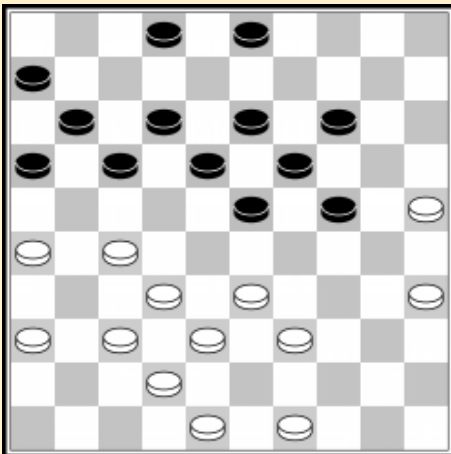
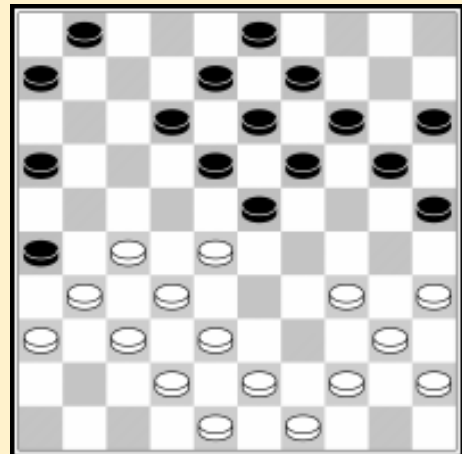
1... 16-21? 2. 27x16 6-11 3. 16x7 23-29

4. 34x23 18x29 5. 7x18 13x44

Zwart gaat naar veld 44 met de bedoeling een dam te krijgen. Wit haalt echer voordeel uit de openingen in de zwarte stand, vooral uit de opening op veld 13.

6. 40-34! 29x40 7. 45x34

Naar dam gaan met 44-50 verliest wegens 8. 49-44 50x30 9. 35x2 +. Het is beter om een schijf te offeren met 9-13 39x30 enz. om in de partij te blijven.



1. 49-44?!

Wit offerde haar tegenstander een damzet. In de partij berekende zwart de damzet accuraat en voerde deze niet uit. Dit is de berekening die zwart deed :

1... 24-30 2. 35x24 19x30 3. 25x34 23-28

4. 33x22 17x28 5. 32x23 18x49 6. 38-33! 49x21

7. 26x10

Zwart speelde 1... 2-8 en kreeg een goede stand.

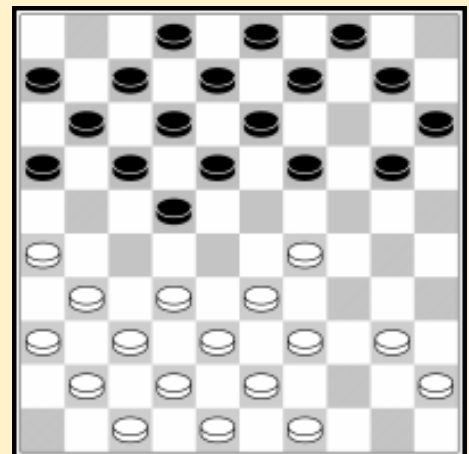
1. 39-34?!

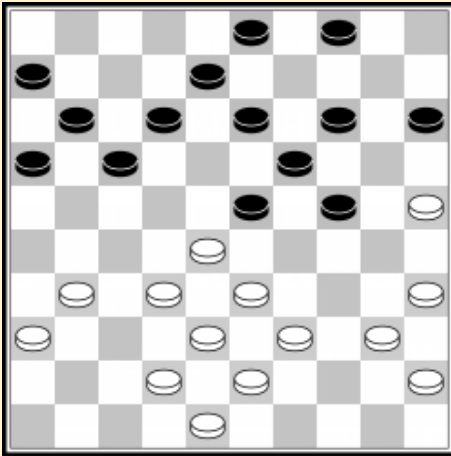
Wit speelde een lokzet : een zet die de tegenstander verleidt een combinatie uit te voeren waarna hij zelf een combinatie kan uitvoeren.

1... 22-27? 2. 32x21! 16x27 3. 31x22 17x30

4. 29-23 18 x29 5. 40-34 30x39 6. 43x5

Er was slagkeus voor zwart op de 4^{de} en 5^{de} zet. Controleer zelf dat andere manieren van slaan eveneens een damzet opleveren voor wit.





1. 39-34?!

Het lijkt erop dat wit een fout gemaakt heeft. Zwart kan een Haarlemmer zet nemen ! Maar wit rekende dieper.

- 1... 23-29? 2. 34x23 17-22 3. 28x17 19x26
4. 33-28!! 11x33 5. 38x7**

Wit moet ook uitkijken voor andere combinaties. Indien zwart de bomzet neemt 1... 24-30 2. 35x24 19x39 3. 28x10 39x26 4. 10-5 heeft wit een dam voor twee schijven.

Indien de schijf op 6 op veld 1 stond in deze stand was wit niet in staat 1. 39-34 te spelen wegens de combinatie 17-22! 2. 28x6 24-30 3. 35x24 19x26 Z+2.

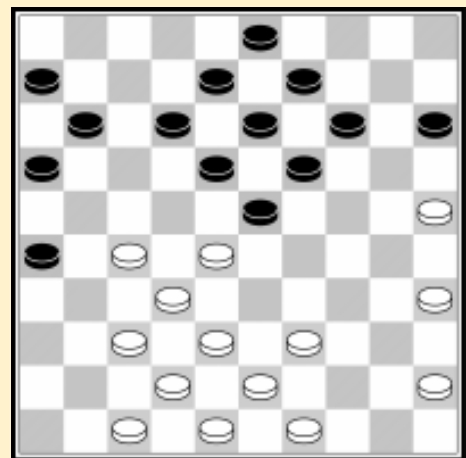
Indien men een lokzet wilt spelen moet men altijd uitkijken dat men niet zelf in een lokzet trapt (zoals in het geval dat schijf 6 op veld 1 stond)!

1. 35-30?!

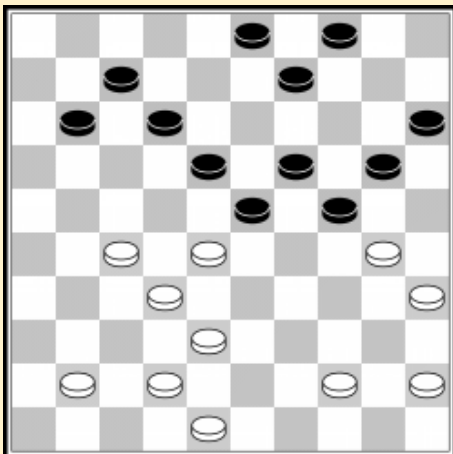
Kan zwart weerstaan aan het nemen van de hielslag ? Door deze zet uit te voeren wordt schijf 13 verwijderd. Wit zal deze opening gebruiken om een damzet te uit te voeren.

- 1... 14-20? 2. 25x14 19x10 3. 28x19 13x35
4. 37-31! 26x28 5. 27-21 16x27 6. 38-32 27x38
7. 42x2**

De witte dam kost een schijf maar na 11-16 8. 2-8 8-13 9. 8-13 wint wit een schijf en kan de partij gemakkelijk beëindigen.



Het is zeer gevaarlijk om een opening te hebben op veld 38 (13)

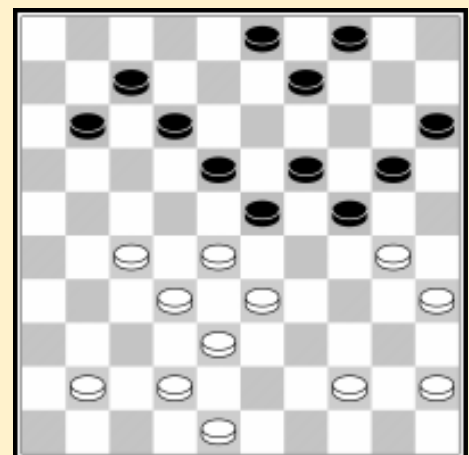


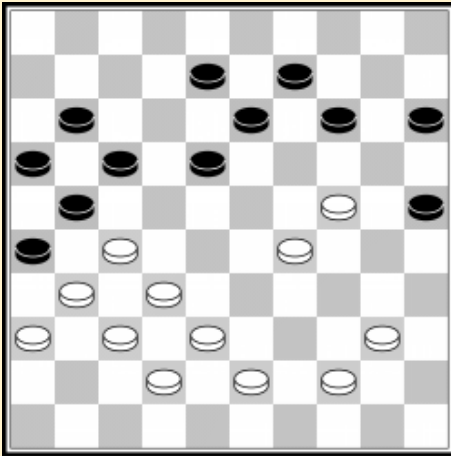
Wit aan zet lijkt een groot probleem te hebben. Wat moet hij doen tegen de dreiging 18-23 na 38-32 gevolgd door 24-29 enz. Wit vindt een combinatie om het probleem op te lossen !

- 1. 48-43?! 18-23? 2. 35-30! 23x21 3. 34-29 25x23
4. 33-28 23x32 5. 38x9 17x28 6. 9-3**

Wit speelde 1. 46-41?! zwart uitnodigend voor een boogzet.

- 1... 24-29? 2. 33x22 12-17 3. 28x19 17x46
4. 19-13! 9 x18 5. 30-24 20x29 6. 42-37 46x40
7. 45x1**



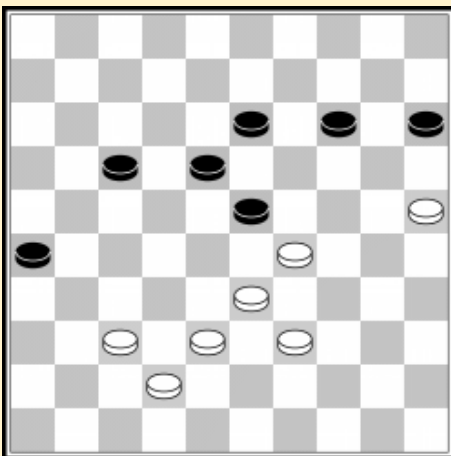
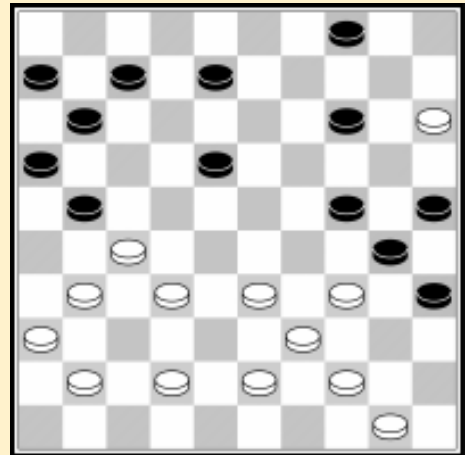


Zwart's valstrik is klaar. Wit wilde ruilen met 27-22 18x27 31x22 17x28 32x23 maar werd verrast door zwart's antwoord 17x28...

1. 27-22 17x28!
2. 32x3 13-19
3. 24x4 11-17
4. 3x20 15x33
5. 38x29 17-22
6. 4x27 21x41
7. 36x47 26x50

Wit zag dat zijn tegenstander dreigde met 4-10 15x4 21-26 4x22 26x17. Wit vond een valstrik om deze combinatie te beantwoorden.

1. 43-38?! 4-10?
2. 15x4 21-26
3. 4x22 26x17
4. 44-40! 35x44
5. 27-22 17x28
6. 33x22 44x33
7. 38x9 30x39
8. 9-4

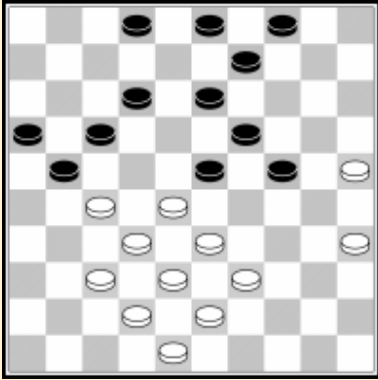


1. 29-24?! 23-29?

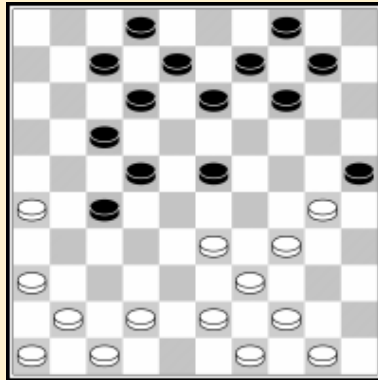
Wit bereidde een combinatie voor met een bekend tintje : hij geeft zijn tegenstander een dam en werkt met een plakker om de stand open te breken.

2. 37-31! 26x48
3. 25-20 48x19
4. 20x9 13x4
5. 33x11

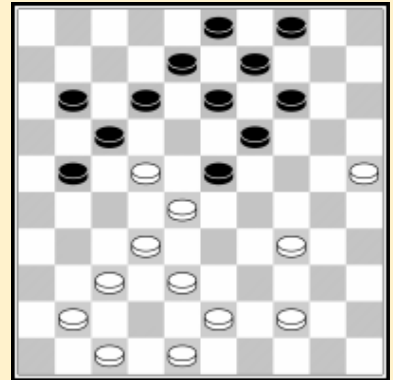
Het mooie aan deze combinatie is dat wit niet onmiddellijk een slagzet uitvoert met de plakker, maar dat deze de stand opent voor een slagzet die nog moet komen !



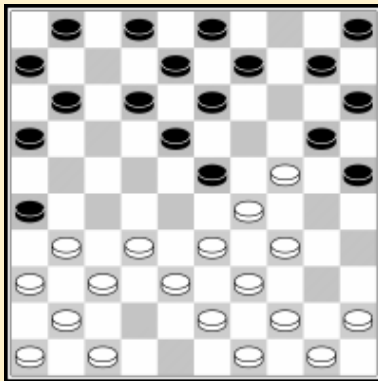
20.1 39-34?! 24-30?



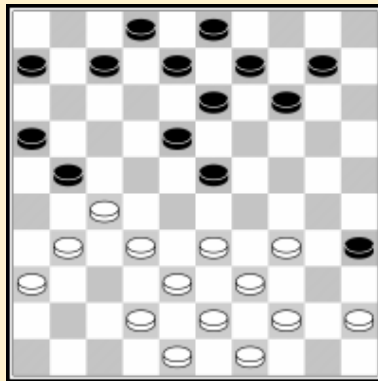
20.2 30-24?! 14 -19?



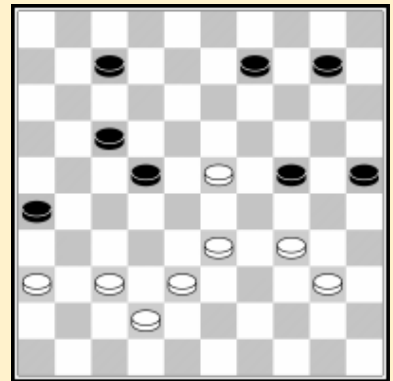
20.3 34-30?! 14-20x10?



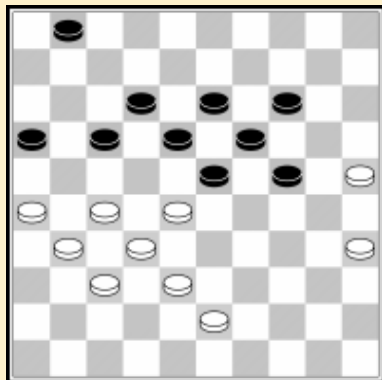
20.4 33-28?! 25-30?



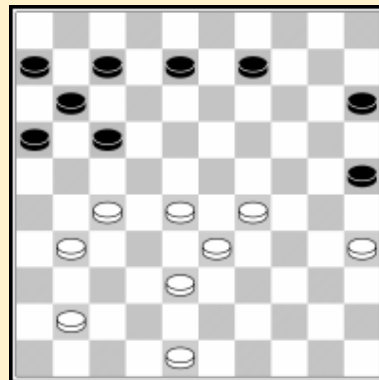
20.5 33-28?! 21-26?



20.6 37-32?! 24-29? 33x24 22-28



20.7 38-33?! 23-29?



20.8 29-24?! 25-30?

Oplossingen lessen 11 - 20

Les 11: Andere combinaties

- C 11.1** 34-29 23x34 28-22! (28-23 enz. is remise) 17x39 37-31 26x28 49-44 21x43 44x13 19x8 48x10 (Coup Raphael)
- C 11.2** 27-22 18x27 33-29 24x22 35-30 25x34 40x7 (Coup Raichenbach)
- C 11.3** 37-31 26x37 32x41 23x21 33-29 24x33 49-43 35x24 43-38 33x42 41-37 42x31 36x29 (Coup Deslauriers)
- C 11.4** 32-27 22x31 41-37 31x42 29-24 20x29 33x24 41x33 39x10 (valluikzet)
- C 11.5** 28-22 17x28 37-32 28x37 38-32 37x28 47-41 26x37 41x5 (katapultzet)
- C 11.6** 27-22 18x27 32x21 23x41 21-17 11x22 (or 12x21) 42-37 41x32 38x7 (Coup Springer)
- C 11.7** 30-24 19x39 28x10 15x4 43x23 18x29 27-21 16x27 32x21 26x17 38-33 29x38 37-32 38x27 31x2 (Coup Ricou)
- C 11.8** 47-41 45x1 22-18 1x22 28x6 19-23 6-1 23-28 1-29 28-32 29-42 enz. +

Les 12: Forcing

- F 12.1** 33-28 14-19 28-22 17x28 34-29 23x43 32x1 43x41 36 x47
- F 12.2** 32-28 11-17 34-30 24x35 28-23 18x29 33x4
- F 12.3** 34-30 13-19 40-34 29x40 35x44 24x35 44-40 35x44 43-39 44x33 42-37 31x42 47x7
- F 12.4** 32-27 12-18 37-32 26x28 39-33 28x30 35x4 22x31 4x22 11-17 22x11 6x17 36x27
- F 12.5** 37-31 21-26 32-28 26x37 27-22 18x27 28-22 27x18 38-32 37x28 33x4
- F 12.6** 34-29 23x34 39x30 20-25 28-23 19x50 30x17 11x22 38-33 50x28 32x1
- F 12.7** 28-22 12-18 (11-17 22x11 6x17 27-21 16x27 31x11 7x16 34-30 25x34 40x7 1x12 W+1) 27-21 26x28 34-30 25x34 40x29 23x34 32x25
- F 12.8** 27-22 24-29 (7-11 22-18 13x33 38x16 +) 22x2 29x49 32-27 23x34 2-16 49x21 16x17

Les 13: het vrije tempo

- C 13.1** 42-37 25x32 37x6
- C 13.2** 39-33 25x34 27-22 18x27 32x21 16x27 33-29 24x33 38x9 (of 38x7)
- C 13.3** 31-26 25x34 40x20 15x24 32-27 23x21 26x6
- C 13.4** 33-29 26x37 32x41 23x21 29-24 20x29 34x5
- C 13.5** 31-26 29x49 28-22 17x28 32x14 49x21 26x30
- C 13.6** 26-21 22x31 32-28 choice 30-25 choice 25x3
- C 13.7** 30-25 20-24 25-20 24-30 43-38 15x24 33-29 24x31 36x7 18-22 39-34! 30x39 7-2 13-18 2-7
- C 13.8** 23-18 22-27 37-31 27x29 31-26 13x22 30-214 29x20 25x12 17x8 26x28 +

Les 14: De plakker

- C 14.1** 38-32 27x29 26-21 22x44 21x34 44-49 34-30 25x34 50-44 49x40 35x44
- C 14.2** 39-33 28x30 35x13 36x47 38-32 47x8 32x3
- C 14.3** 23-18 12x32 22-18 35x33 18x27
- C 14.4** 39-34 29x49 25-20 49x12 20x7 (gemiste kans in Georgiev-G. Jansen Wk 2005)
- C 14.5** 37-32 28x30 40-34 26x28 34x32
- C 14.6** 47-41 20x40 38 - 32 47x29 32x45
- C 14.7** 23-19 28x48 24-20 48x13 20x7
- C 14.8** 29-24 30x19 37-32 27x29 26-21 22x35 21x34

Les 15: Damgeven

- C 15.1** 38-33 29x38 49-44 38x49 37-31 28x37 31x42 49x21 26x10
- C 15.2** 38-32 27x49 39-33 49x35 34-30 35x24 29x7
- C 15.3** 30-24 36-31 27x36 26-21 17x26 47-41 36x47 43-39 47x33 39x6
- C 15.4** 26-21 17x26 47-41 36x47 37-31 26x37 38-32 37x28 48-42 47x38 43x5
- C 15.5** 30-24 19x30 36-31 27x36 37-32 28x37 38-32 37x28 47-41 36x47 39-34 47x40 45x32
- C 15.6** 29-24 19x30 38-32 27x47 40-35 47x40 35x24 20x29 45x3 (coup Manoury)
- C 15.7** 26-21 16x27 32x21 17x26 33-28 23x32 37x28 26x46 29-23 18x29 34x5 46x19 5x46
- C 15.8** 27-21 17x26 30-24 19x30 25-20 15x33 39x17 30x50 42-38 11x22 38-33 50x28 37-31 26x37 41x1

- C 15.9** 33-28 26x46 30-24 19x30 28x19 13x44 40x49 46x40 35x24 20x29 45x1 (coup Manoury)
C 15.10 38-32 27x38 28-22 17x28 49-43 38x49 37-32 49x19 32x5
C 15.11 38-32 27x38 28-22 17x28 36-31 26x37 49-43 38x49 46-41 49x19 41x5
C 15.12 38-33 29x49 30-24 19x30 28x19 13x24 37-31 26x28 45-40 21x32 48-43 49x38 42x2
 (met de dodelijke dreiging 40-34 +)
C 15.13 27-22 18x27 33-29 24x33 38x20 27x47 20-14 19x10 30-24 47x20 25x5
C 15.14 47-41 36x47 40-35 47x29 39-33 29x22 28x19 24x13 35x4 (semi Turc)
C 15.15 26-21 17x37 48-42 37x48 33-29 24x42 43-38 42 33 39x6 48x30 35x11
C 15.16 37-31 26x48 47-41 36x47 38-33 47x29 28-23 19x28 30x10 4x15 39-34 48x30 35x4

Les 16: Vleugelaanval

- 16.1** 32-28 23x21 30-25
16.2 19-13 9x18 21 - 16
16.3 32-28 23x32 37x28 26x37 41x32 en zwart kan de dreiging 28-23 niet ontlopen.
16.4 34-30 3-9 30x19 9-14 39-34 14x23 33-28 23x41 36x47 26x30 35x4 +
16.5 31-26 24-29 (23-29 26x17 29x38 28-23 19x37 43x41 gevolgd door de doorbraak 27-21
 16x27 17-11) 26x17 29x38 17-11 16x7 27-21 38x16 30-25 23x32 25x1
16.6 37-31 21-26 27-22
16.7 34 - 29 23x34 40x20 10-15 28-22 17x39 27-21 15x24 21-17 12x21 38-33 39x28 32x1
16.8 32-28 23x32 38x27 22x31 33-29 en 30-24 op de volgende zet met uiteindelijk doorbraak.

Les 17: Het offer

- 17.1** 25-20 24x15 33 - 29
17.2 27-22 18x27 39-33
17.3 37-31 26x37 32x41 23x21 34-29 14 -20 29-23 19x28 33x2
17.4 26-21 17x26 28-22
17.5 26-21 17x26 28-22 11-17 22x11 16x7 27-21 26x17 38-33 29x27 31x2 (Scholma)
17.6 34-30 35x44 (35x24 33-28 +) 39x50 25x34 45-40 34x45 33-28
17.7 27-22 18x27 33-29 23-28 37-31 26x37 42x33
17.8 32-27 22x31 30-25 11-17 25x14 19x10 42-38 31x33 39x8 12x3 47-42 36x40 45x1

Les 18: Een sterke dreiging

- 18.1** 32-27 dreigt 27-22
18.2 32-27 22x31 36x27
18.3 39-33 dreigt zowel 29-23 18x29 33x35 als 27-21 16x27 33-28 22x24 31x2
18.4 34-29 23x34 40x29 dreigt 29-23 (ook mogelijk na 17-21)
18.5 34-29 23x34 39x30 (dreigt 30-25) 20-25 28-23 19x39 30x17 21x12 43x34
18.6 38-33 dreigt 27-21 enz. en omdat 10-14 een schijf verliest is er geen goede verdediging voor zwart.
18.7 30-24 20x29 33x24 19x30 35x24 (dreigt 24-19 32-27) 14-20 (14-19 40-35 19x30 35x24
 Met dezelfde dreiging) 39-34 20x29 32-27 21x32 37x19 13x24 34x21
18.8 44-39 dreigt 47-41 36x47 39-33 enz.
18.9 32-27 9-13/14 27-22 18x27 33-29 +
18.10 48-43! (48-42? 28-32! 27x38 22-28 =) 28-33 43-38 m33x42 31-26 22x31 26x48
18.11 39-34 18-22 (14-20 or 13-19 39 34 +) 28x17 12x21 23-19 +
18.12 39-34
18.13 37-32 14-19 (18-22 24-19 13x24* 32-27 21x23 29x7 +) 40-35 19x30 35x24 18-22 24-19
 13x24 32-27 21x23 29x7
18.14 28-22 20-24 22-18 23x12 34-29 24x33 32-28 33x22 27x9
18.15 43-38 17 - 21 (23-28 29-23 +) 31-26 22x33 26x8 13x2 24x22 33x24 30x28
18.16 32-27 22x31 36x27 12-17 (9-14 27-22 18x27 24-20 15x24 29x7) 37-31 26x48 27-21
 48x19 21x12

Les 19: Basisschijven

- 19.1** 47-41! maakt de ruil 32-28 23x32 7x28 26x37 41x32 mogelijk.
19.2 50-44! 49-44? laat 14-19! 40-35? 19x30 35x24 18-22 Z+ toe
19.3 49-44! Op 50-44 kan zwart de combinatie 19-23 28x30 25x34 39x30 17x50 + nemen.

19.4 48-43! Wit moet de formatie 38/43/49 hebben

19.5 48-42! 22x31 36x27 24-29 (op 12-17 volgt 27-21 16x27 32x12 18x7 33-29 24x33 38x18 13x22 27-31 26x48 30-25 48x30 35x4 +) 33x24 9-14 24-20! 14x25 38-33 (nadat 47-42 zou gespeeld zijn was deze zet niet mogelijk ! Wegens 23-28 enz.) 9 3-9 33-29! Met een goe de stand voor wit.

19.6 47-42! voorkomt 16-21 18-22 wegens 43-38. Na 47-42 heeft wit een winnende stand.

19.7 46-41! In dergelijke situaties moet men gewoon de schijven centraliseren.

19.8 47-41 geeft wit de mogelijkheid schijf 28 te verwijderen door 37-32x32.

Les 20: Lokzetten

20.1 39-34?! 24-30? 35x24 19x39 28x8 39x28 32x23 21x41 23-18! 2x22 42-37 41x32 38x7

20.2 30-24?! 14-19? 33-29! 19x30 29x18 12x23 39-33 30x37 41x5

20.3 34-30?! 14-20 25x14 19x10? 28x19 13x35 22-18! 12x23 32-28 23x32 38x7

20.4 33-28?! 25-30 34x14 10x30 28x19 13x42 37x48! 26x28 39-34 30x39 44x4

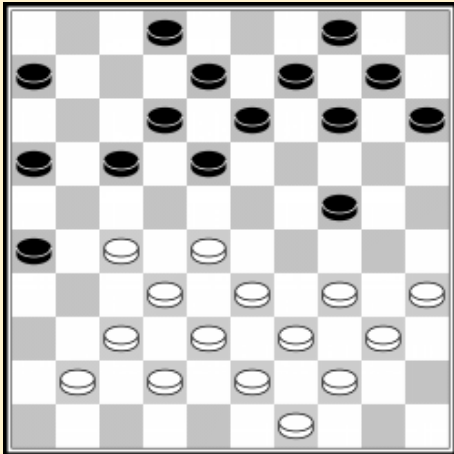
20.5 33-28?! 21-26? 28x19 26x28 42-37 14x23 34-29 23x34 39x30 35x24 27-21 16x27 38-32 27x38 43x1

20.6 37-32?! 24-29? 33x24 23-19 28x48 40-35 48x30 36-31 26x37 38-32 37x28 19-14 9x29

20.7 38-33?! 23-29? 35-30! 29x49 25-20 14x34 28-22 17x28 32x14 49x21 26x39

20.8 29-24?! 25-30 28-22 17x39 27-21 16x47 48-43 47x20 43x1

21. Damzetten



Combinaties met het oog een dam te behalen zijn belangrijk en vaak mooi om te zien.

Wit wilde aanvallen en speelde

1. 28-23? 18x29 2. 34x23

Om de combinatie te ontdekken moet men kijken of er een weg naar dam te vinden is. In dit geval is dit 8x19x28x37x46.

Men weet dan wat er te doen staat :

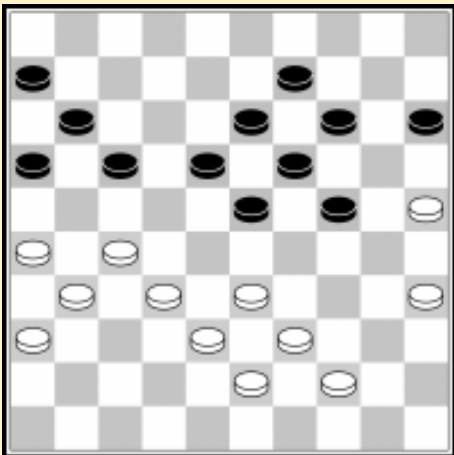
Verwijderen van schijf 37.

Transporteren van een schijf naar veld 13.

2... 16-21! 3. 27x16 26-31 4. 37x26 24-30

5. 35x24 13-19 6. 24x13 8x46

De dam kost niets en hierdoor gemakkelijk winnend.



Zwart heeft net 12-18 gespeeld en wit zag een weg naar dam. De route is 32x21x12x23x14x3.

Wat moet wit doen ?

Verwijderen van schijven 14 en 23.

De slagzet uitvoeren met 27-21.

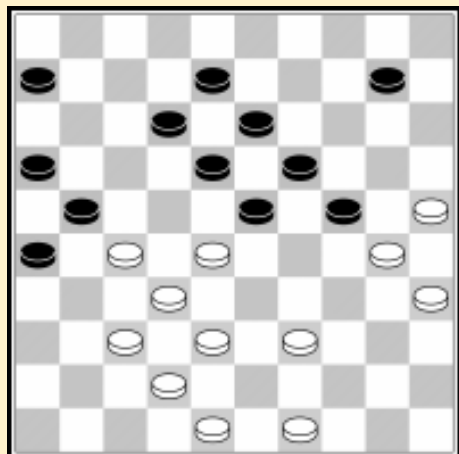
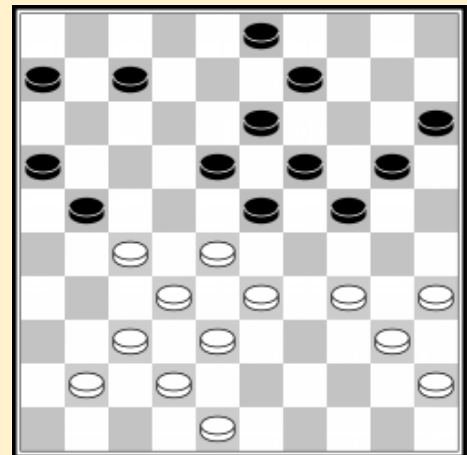
1. 35-30 24x35 2. 33-29 23x34 3. 39x30 35x24

4. 25-20 14x25 5. 27-21 16x27 6. 32x3

Wit ontdekt een route naar dam : 32x1. Om de slag te kunnen uitvoeren moet men schijf 23 verwijderen en een schijf transporteren naar veld 28. Gewoonlijk kost dit wit teveel schijven, maar in dit geval kan hij meerdere schijven slaan met zijn dam.

1. 35-30! 24x44 2. 34-29 23x34 3. 28-23 19x39

4. 38-33 39x28 5. 32x1 21x32 6. 1x27

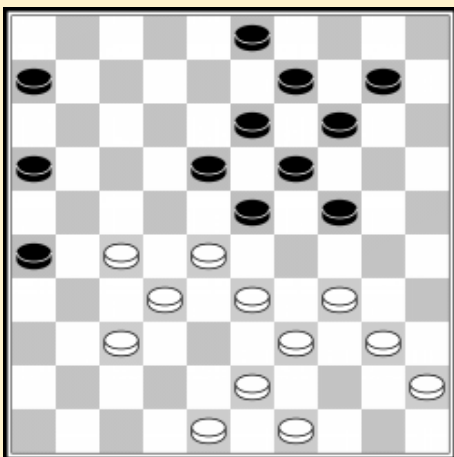


In deze stand wil wit schijf 13 verwijderen. Om dit voor elkaar te krijgen moet hij eerst schijf 24 verwijderen. Nadat hij veld 13 geopend heeft kan hij een vrije zet krijgen door 37-31 te spelen waardoor hij de slag 33x2 kan uitvoeren.

1. 25-20! 24x15 2. 30-24 19x30 3. 28x19 13x24

4. 37-31 26x28 5. 38-33 21x32 6. 33x2

Wit heeft een dam voor 2 schijven. Wegens de dreiging 39-34 zal wit gemakkelijk winnen.



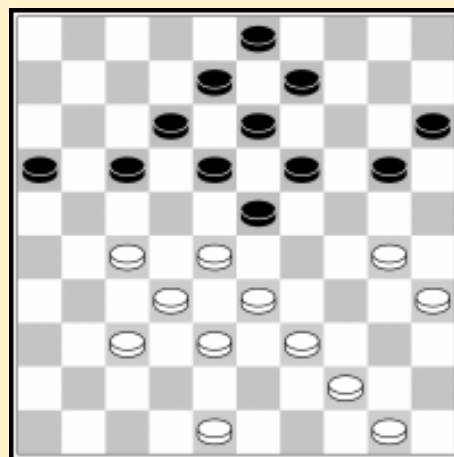
Wit gebruikt een valluikslag om een dam te halen. Velden 14 en 23 worden geopend. Een zwarte schijf wordt naar veld 38 gebracht waarna 37-31 wit de slag naar dam geeft.

1. 34-29! 23x34
2. 40x20 14x25
3. 28-23 18x38
4. 37-31 26x28
5. 43x5

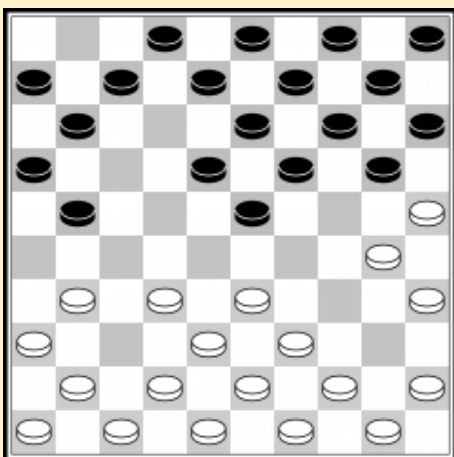
Vergeet nooit te kijken naar zetten die de tegenstander slagkeuze bieden. In deze stand kan wit schijf 13 verwijderen door 30-24 en een schijf naar veld 28 brengen. Nadat biedt de schijf op 30 wit de zet 39-34 met slag naar dam. In deze combinatie heeft zwart meerdere keuzes, maar het idee blijft hetzelfde.

1. 30-24 20x29
2. 33x24 19x30
3. 28x19 13x24
4. 27-21 16x27
5. 32x21 17x26
6. 37-31 26x37
7. 38-32 37x28
8. 39-34 30x39
9. 44x2

Controleer zelf dat andere slagkeuzes van zwart eveneens resulteren in een dam voor wit.



Soms, reeds in de opening van een partij, moet men al uitkijken voor damzetten.



1. 34-30 18-23 2. 30-25 12-18 3. 40-34 7-12 4. 34-30 1-7
Zwart speelt logische zetten in de richting van het centrum. Wit bereidt een valstrik voor.

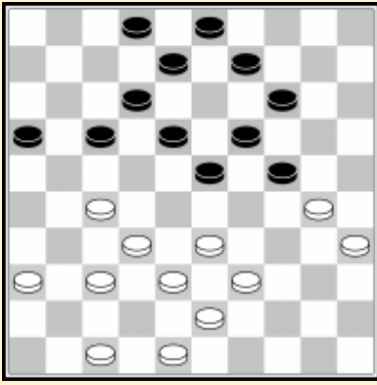
5. 31-26 17-21
6. 26x17 12x21
7. 37-31?!

Wit hoopt dat zwart speelt :

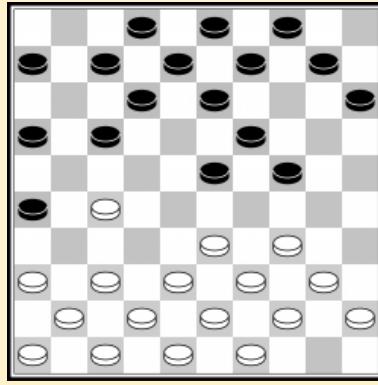
- 7... 21-26?
8. 33-29!! 26x28
9. 30-24! 19x30
- 9... 23x34 10.39x30 20x29 11.38-33 +

10. 35x24 23x34
11. 39x30 20x29
12. 38-33 28x39
13. 43x1

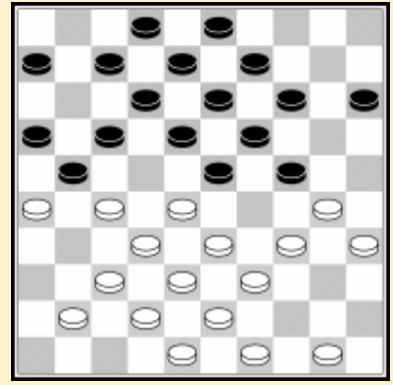
De keuzes voor de tegenstander maken de combinatie nog verrassender.



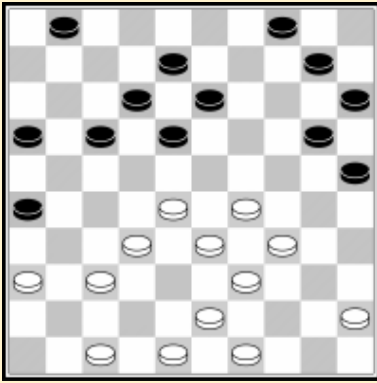
C 21.1



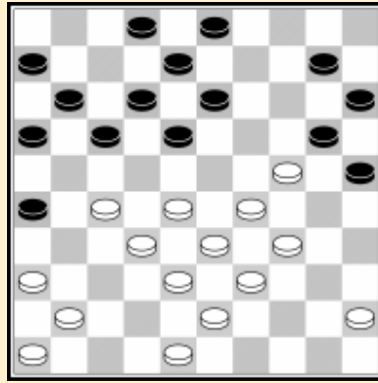
C 21.2



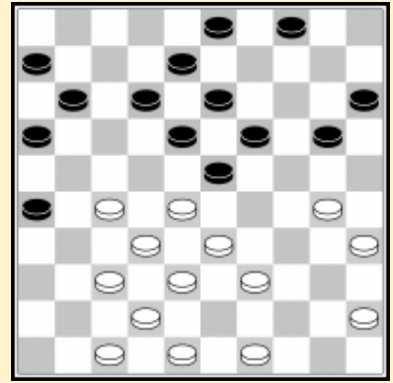
C 21.3



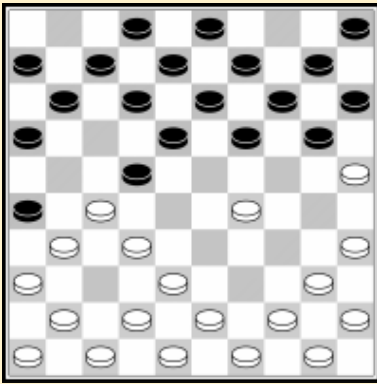
C 21.4



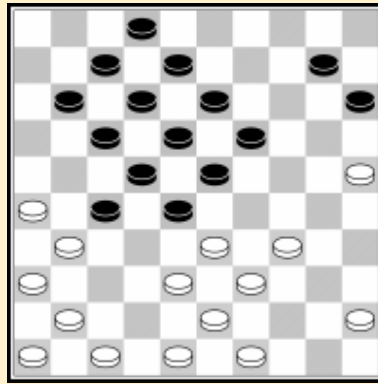
C 21.5



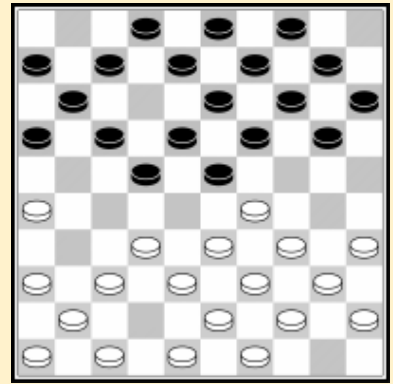
C 21.6



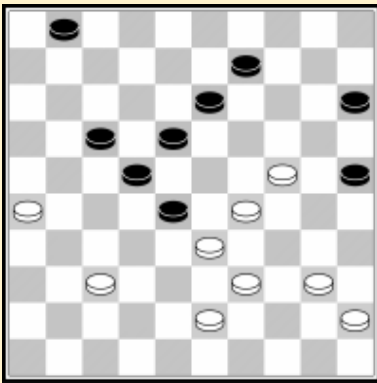
C 21.7



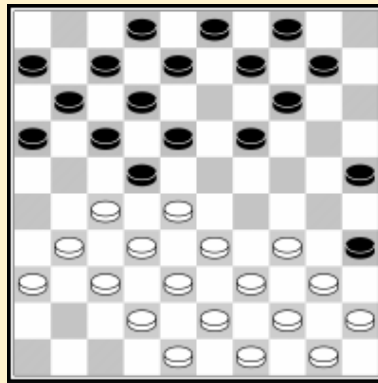
C 21.8



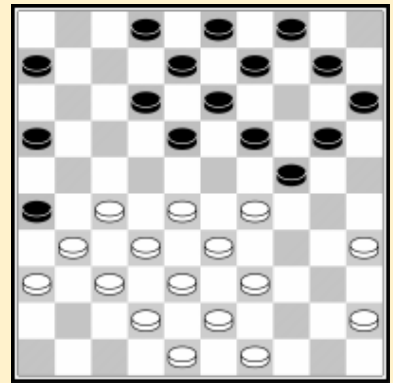
C 21.9



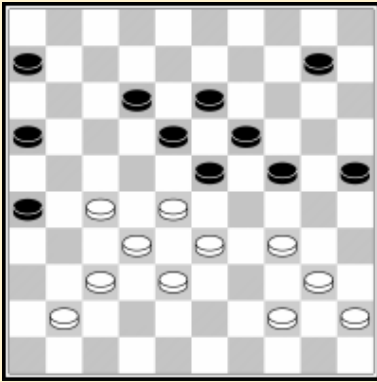
C 21.10



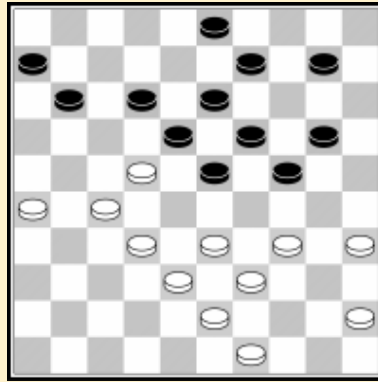
C 21.11



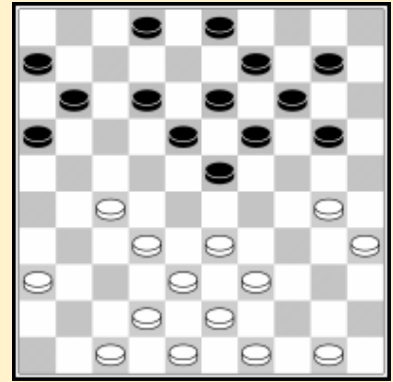
C 21.12



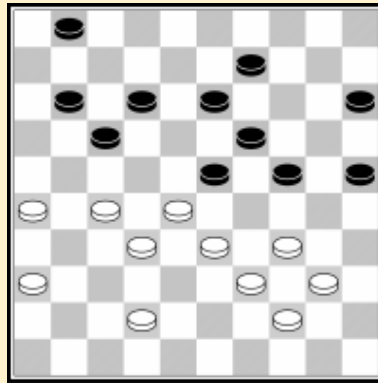
C 21.13



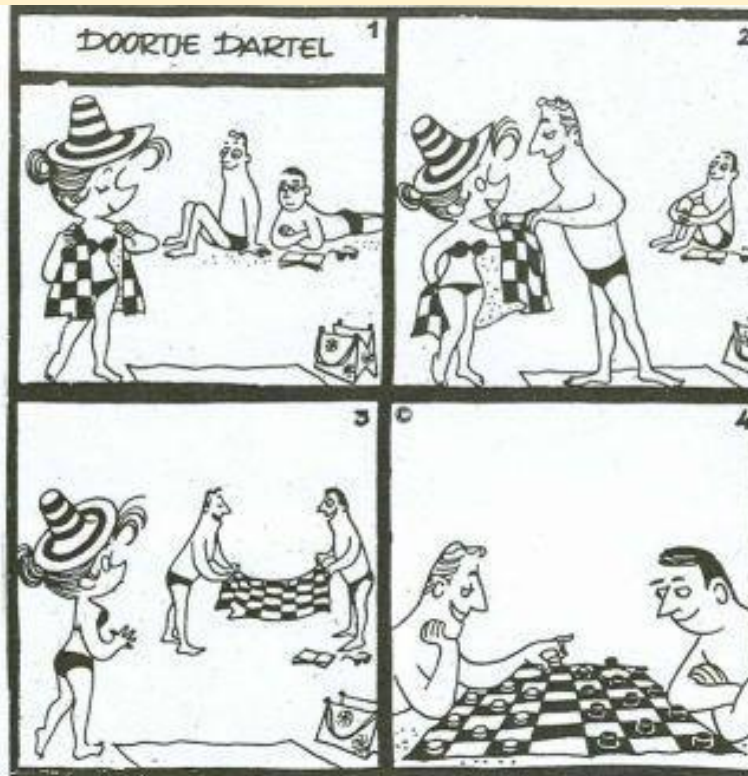
C 21.14



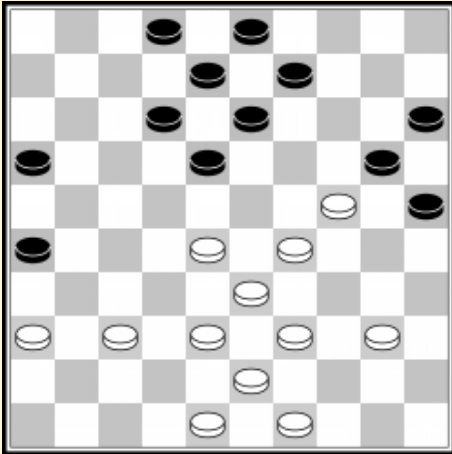
C 21.15



C 21.16



22. De dam wordt gevangen



Indien men een damzet ziet moet men overwegen of de tegenstander de dam kan vangen.

Wit kan een damzet uitvoeren. Voordat men de dam neemt moet men overwegen : kan zwart de dam vangen ? Dit is geen gemakkelijke opgave. Men moet de stand na de combinatie voor ogen halen. Dan, indien zwart de dam kan vangen, moet men kunnen beoordelen wat de stand waard is nadat de dam gevangen is.

In dit geval besloot wit de dam niet te nemen, maar 38-32 te spelen (en 43-38 om een sterk centrum te bouwen om de voorpost op 24 te ondersteunen).

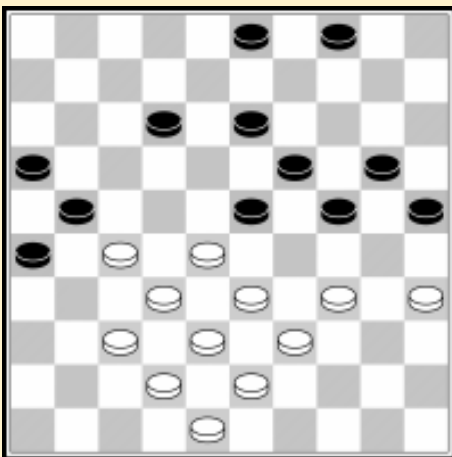
Wit deed deze berekening :

1. 24-19 13x24
2. 29-23 18x29
3. 28-23 29x18
4. 37-31 26x37
5. 38-32 37x28
6. 33x4

Na deze coup Weiss heeft wit een dam voor 2 schijven (we tellen de dam als 1 schijf). Zwart kan de dam vangen met gelijkheid van schijven.

6... 2-7!

Zwart dreigt 3-9 3x11 16x7. Indien wit naar de andere kant van de lijn 4/36 gaat, bijvoorbeeld 7. 4-31 vangt zwart de dam met 12-18 8.31x11 16x7. De stand na het vangen van de dam is nog steeds lichtjes beter voor wit, maar zwart kan gemakkelijk remise houden.



Indien men een doorbraak naar dam wil spelen dient dezelfde procedure afgehandeld te worden. Men moet nakijken of de tegenstander de doorbraak kan stoppen of de toekomstige dam kan afvangen.

In de partij miste wit de winnende doorbraakt met 1. 34 - 29!! 23x34 2. 39x30 25x34 3. 37-31 26x37 4. 32x41 21x23 5. 33-29 24x33 6. 38x7.

In plaats hiervan speelde wit :

1. 28-22? 12-18

Nu nam wit een combinatie naar veld 7, die hem twee schijven kostte. Dit blijkt verliezend te zijn.

2. 22-17? 21x12
3. 27-22 18x27
4. 32x21 16x27
5. 33-29 24x44
6. 43-39 44x33
7. 38x7

Zwart is twee schijven voor. En hij kan schijf 7 slaan.

7.... 27-32! 8. 37x28 19-23 9. 28x8 3x1 Met een schijf minder verloor wit.

Gantwarg - H. Jansen

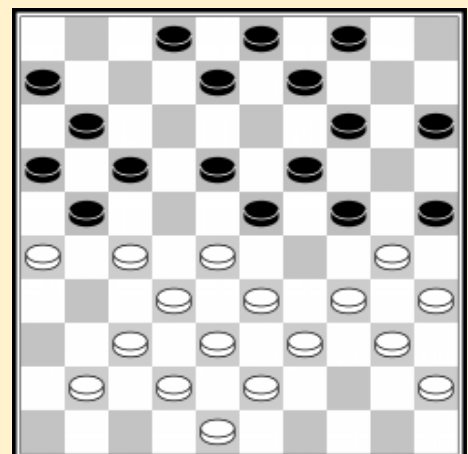
Dit is een stand uit een partij tijdens het wereldkampioenschap 1976. Zwart probeerde zijn tegenstander in de luren te leggen :

- 1... 4-10?

Zwart ontdekte een tegencombinatie na 2. 28-22 enz. maar wit's berekening was dieper en meer accuraat :

2. 28-22! 17x28
3. 33x4 3-9(!)

Zwart voert een semi-Turc uit, gevolgd door een damzet.



4. 4x20 15x24 5. 26x17 11x31 6. 37x26 24-29 7. 34x23 19x46

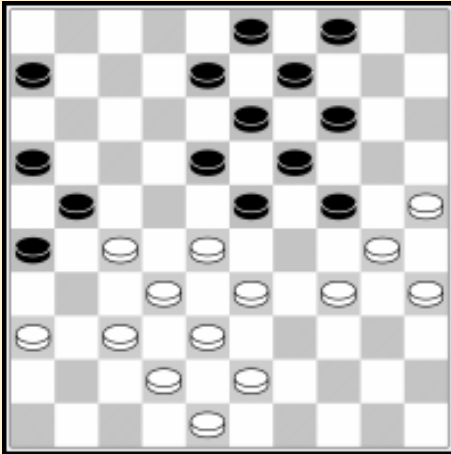
De zwarte dam kost twee schijven. Wit berekende dat hij de dam altijd kon afnemen voor slechts één schijf.

8. 38-33! 25x34 9. 40x29

Er is niets aan de dreiging 33-28 met damvangst te doen.

9... 46-32 10. 33-28

Zwart gaf op.



Het doen van efficiënte berekeningen is een moeilijk onderdeel van dammen ! In deze stand moest wit een diepe berekening maken om uit te zoeken of de ruil 27-22 18x27 37-31 26x37 42x22 goed is of niet. Wit moet de volgende variant duidelijk zien :

1. 27-22 18x27 2. 37-31 26x37 3. 42x22

Zwart kan een damzet uitvoeren. Indien schijf 34 op 40 stond, zoals in de partij Letsjinski - Gantwarg Wk 1980, zou de volgende combinatie winnend zijn.

3... 13-18? 4. 22x 2 21-27 5. 32x21 23x32 6. 38x27 14-20 7. 25x23 6-11 8. 30x19 3-8 9. 2x13 8x48

De dam kost zwart niet minder dan 3 schijven.

Omdat in de partij Letsjinski-Gantwarg schijf 34 zich op veld 40 bevond, was 11-17 een dodelijke dreiging. In dit geval heeft wit een sterk antwoord..

10.34-30!

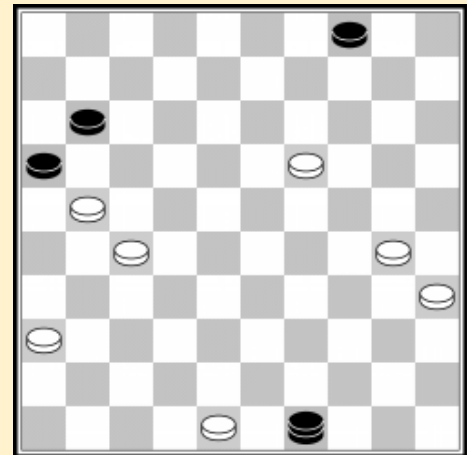
Nu werkt 11-17 niet meer. Meer nog, wit dreigt 21-17!! 49x24 30x19 W+.

10... 49-44

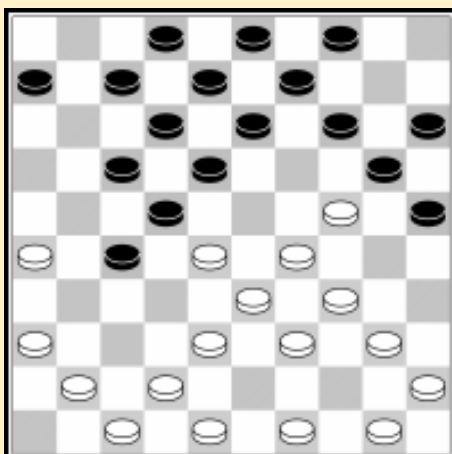
Wit kan de dan nu niet vangen, maar met 3 schijven meer is het voldoende om gewoon zelf naar dam te gaan.

11. 19-13!

Wit heeft een winnend voordeel in het eindspel



Voor men een damzet neemt moet men controleren of de dam kan gevangen worden en wat hiervan het resultaat is !



Andreiko-Sijbrands

Een beroemde partij waarin de legendarische Andris Andreiko een verliezende damzet uitvoerde, die uiteindelijk resulteerde in het verlies van zijn wereldtitel aan Sijbrands.

1... 14-19 2. 41-37 19x30 3. 38-32?

Wit had 3. 37-32 moeten spelen.

3... 27x38 4. 26-21 17x26 5. 28x17 12x21 6. 29-24 30x19 7. 36-31 38x29 8. 34x1 9-14!

Wit had enkel rekening gehouden met 8... 20-24? 9. 1-34 8-12 10. 34x1 19-23 11. 1x20 15x24 met gelijk aantal schijven

en een lichtjes betere stand voor wit.

Wit werd compleet verrast door 9-14. Hij verliest nu een schijf ! Zwart dreigt 8-12 en na 1-34 wordt de dam gevangen door 19-23.

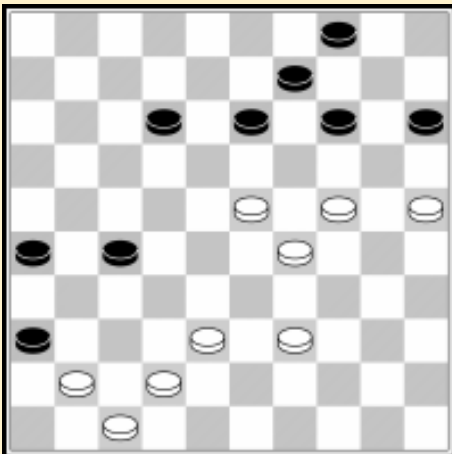
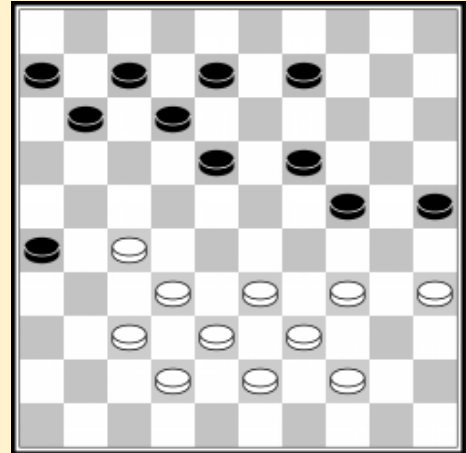
Tsjizjow's opponent Mol heeft net 1... 13-19? gespeeld. Tsjizjow kon nu een damzet uitvoeren maar hij berekende dat deze niet winnend was. Zijn berekening was echter fout !

**1. 37-31! 26x48 2. 33-29 24x42 3. 43-38 42x33
4. 39x28 48x30 5. 35x4 11-16 6. 4x22 7-11**

Het ziet er naar uit dat zwart de dam kan vangen en de partij remise houden. Wit miste echter het volgende damoffer dat partijwinst had opgeleverd.

7. 22-18!! 12x23 8. 28x19

Schijf 19 is nu op weg naar een nieuwe dam.



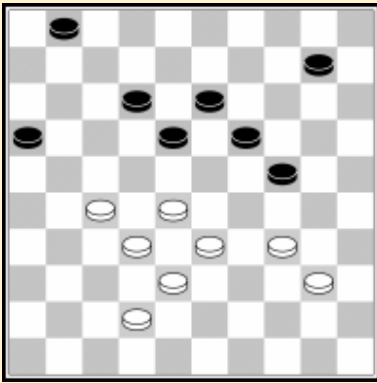
Deze partijstand (J. Lemstra-G. Postma) bevat een enorme verrassing. Zwart aan zet speelde een foutieve damzet die afgestraft werd door het opsluiten van de dam !

**1.... 15-20 2. 24x15 4-10 3. 15x4 13-18 4. 4x31 26x46
5. 23-19!! 14x32 6. 42-37 32x41 7. 25-20**

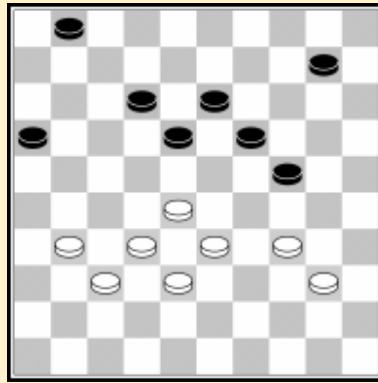
Schijf 12 wordt net op tijd gestopt door wit's toekomstige dam.

Ondanks de mooie manier waarop wit won, kon zwart de partij winnen door een andere damzet te nemen : de tegenstander een dam geven en dan een plakker spelen !

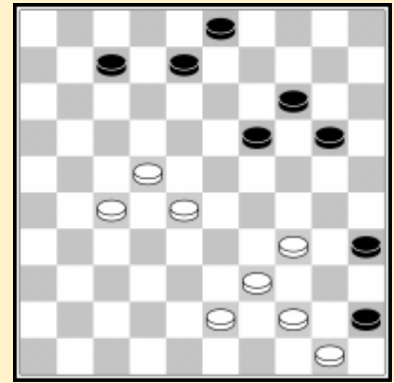
1.... 14-20!! 2. 25x3 13-19 3. 3x32 19x46 Z+.



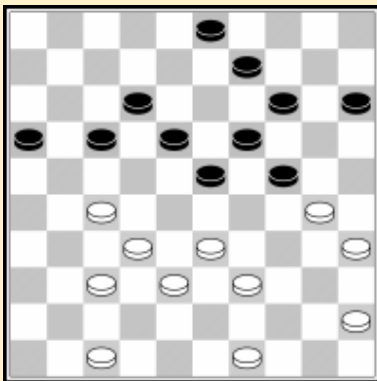
22.1 Is de damzet winnend ?



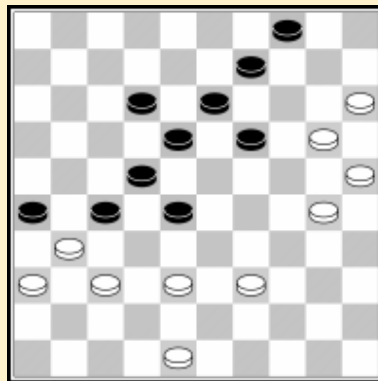
22.2 Is de damzet winnend ?



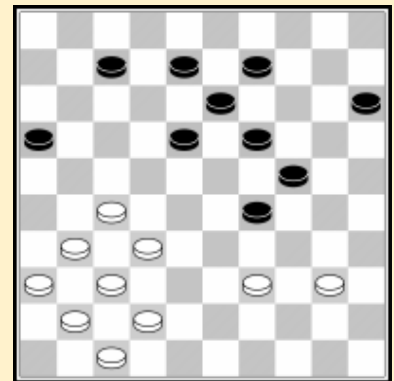
22.3 Kan wit een winnende slagzet naar 10 doen ?



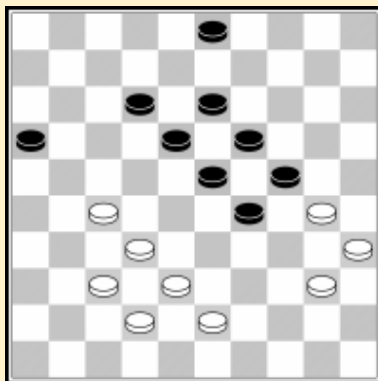
22.4 Is de damzet OK ?



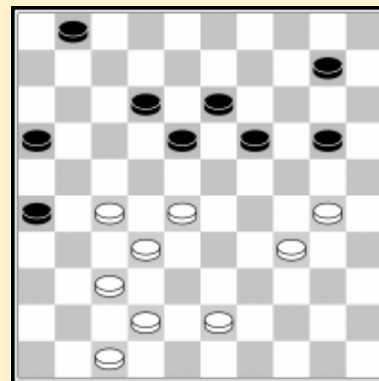
22.5 Is de damzet naar 5 OK?



22.6 Wit kan een slagzet naar veld forceren. Is deze OK?



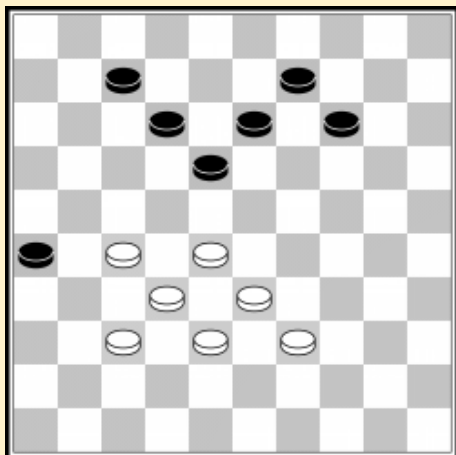
22.7 Is de coup Philippe goed ?



22.8 Bereken de slagzet naar 4 !

23. Formaties

Schijven die in contact staan met elkaar noemen we formaties. Het is goed als uw stand bestaat uit veel formaties.



Zwart aan zet

De witte schijven werken samen in het centrum. Alle witte schijven staan in contact met elkaar. De zwarte stand is niet zo sterk. Hoewel zwart slechts één schijf aan de rand van het bord heeft (26) heeft hij weinig controle over het centrum door een gebrek aan effectieve formaties.

Zwart heeft slechts één zet over in deze stand uit een partij Sijbrands-Andreiko.

Oef 23.1 Zoek uit hoe wit wint na de volgende zetten :

- | | |
|-------------|-------------|
| 1... 14-20? | 2... 14-19? |
| 3... 13-19? | 4... 12-17? |

Zwart speelde :

1... 7-11 2. 39-34

Speel de volgende variant op uw bord.

2... 11-16 2.33-29 14-20 3.34-30 13-19 4.28-23 19x28 5.32x23 9-13 6.30-24 20-25 7.38-32

Oef 23.2 Teken de stand op uw bord in het oefenboek.

Zwart is verloren. Hij kan enkel zetten doen waarbij hij schijven weggeeft.

Men moet weten dat de velden 23, 24 en 27 gewoonlijk sterke velden zijn om in bezit of onder controle te hebben.

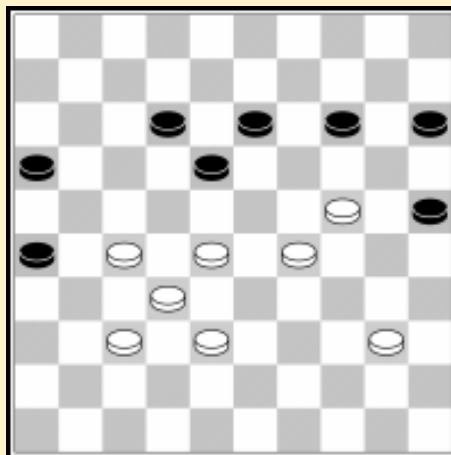
2... 13-19 3. 34-30

Oef 23.3 Noteer de combinatie voor wit na 3... 14-20

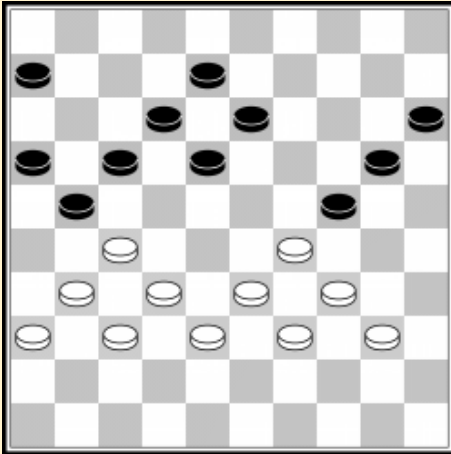
In de partij zag zwart geen betere zet dan **3... 18-23** en wit won het eindspel na **4.30-24 19x30 5.28x10** enz.

In deze stand is de voorpost op veld 24 gecombineerd met de kruis-formatie 27/28/32/37/38 zeer sterk. Zwart aan zet heeft een verloren stand. Nadat zwart de voorpost aanvalt met 1... 14-19 volgt 2. 40-35 19x30 3. 35x24 en daarna heeft hij geen goede zet meer.

De **strategische velden** voor wit zijn 24, 27 en 28 hier.



Velden 27, 28 en 24 zijn strategisch belangrijke velden voor wit !



Alle witte schijven staan in contact met elkaar. Wit heeft twee sterke driehoeken gebouwd met de punten op 27 en 29. De zwarte stand is veel zwakker. Hij heeft geen sterke formaties.

Wit kan winst forceren :

1. 31-26!

Dit minimaliseert het aantal mogelijke zetten voor zwart.

Na 1... 13-19 speelt wit 2. 29-23! +

Een zet als 1... 6-11 heeft geen zin omdat het de stand nog meer verzwakt. Schijf 17 wordt extreem kwetsbaar.

1... 20-25 2. 29x20 15x24 3. 33-28!

Met de sterke dreiging 28-22 17x28 26x17 12x21 32x3 +.

Zwart heeft geen goede verdediging meer.

De witte schijven werken samen in mooie formaties. Hij heeft een sterk centrum, met controle over de strategische velden 27 en 28.

Wit voert een mooie combinatie uit, gebruik makend van veel van zijn formaties.

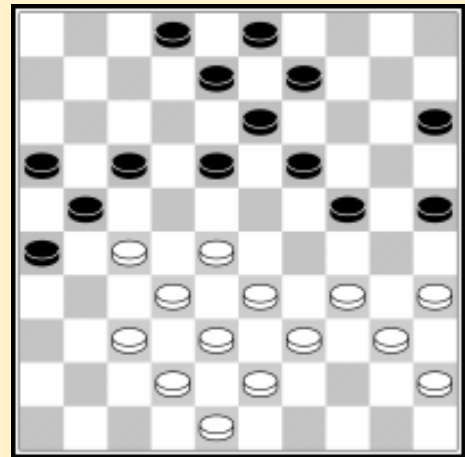
1. 34-30! 25x34 2. 40x20 15x24 3. 28-23! 18x29

Als zwart 3... 19x28 neemt wit een schijf : 4. 33x11 16x7 5. 27x16 W+1.

4. 27-22 17x28 5. 32x14 9x20 6. 35-30 24x35

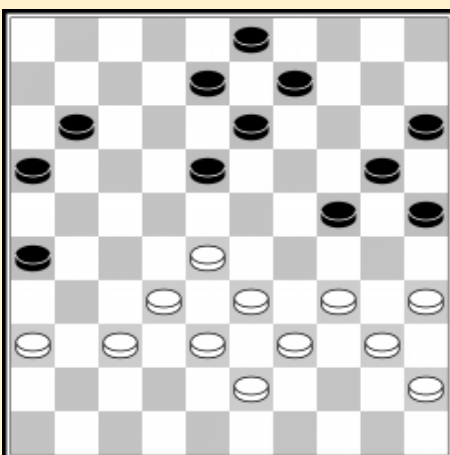
7. 33x15

De combinatie is nog niet gedaan. Zwart probeert zich te verdedigen tegen een doorbraak.



7... 3 - 9 8. 15-10 9-14 9. 10x19 13x24 10. 45-40! 35x33 11. 38x20

Het is pas op de 10^{de} zet dat het uiteindelijke doel van de combinatie tevoorschijn komt...



De witte schijven werken samen in het centrum. Zwart's zetkeuze is ernstig beperkt. Wit maakt gebruik van de zwakke schijf op veld 25 om combinaties uit te voeren.

1. 32-27!

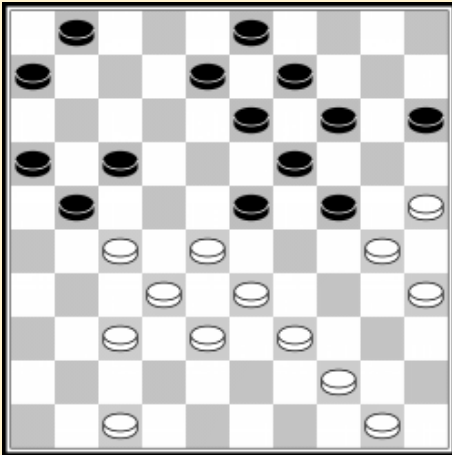
Laat zwart slechts één zet. Op 1... 8-12 of 1... 9-14 speelt wit 2. 34-30 enz.

Op 1... 13-19 volgt het zetje van Weiss 2. 27-22 18x27 3. 28-22 27x18 4. 37-31 26x37 5. 38-32 37x28 6.33x4 W+.

1... 11-17 2. 28-22 17x28 3. 33x22

Nu wit veld 22 heeft bezet wordt zwart geconfronteerd met de vervelende dreiging 34-30 enz.

Indien zwart ruilt met 3... 24-29 4.34x12 8x28 wint wit een schijf met 5. 38-33 (16-21 6. 33x22! 21x41 7.36x47 enz. +).



In de partij Wiersma-Bronstring (1997) is wit een sterke formatie op zijn rechtervleugel aan het opbouwen. De zwarte centrumschijf 23 wordt niet ondersteund door een schijf op veld 18, dus speelt zwart 1-7-12-18.

1. 44-40 1-7 2. 50-45 7-12 3. 39-34 12-18

Wit blaast de zwarte stand nu op.

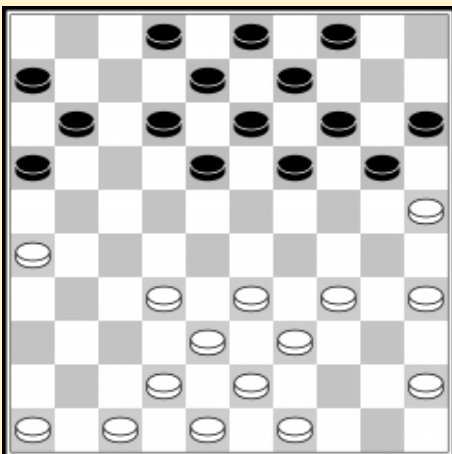
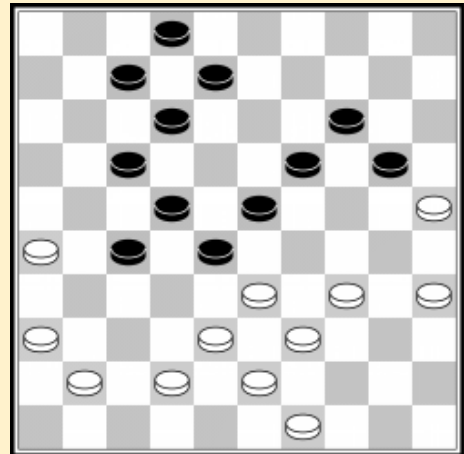
4. 34-29! 23x34 5. 40x20 15x24 6. 27-22!! 18x27 7. 45-40
 Het verwijderen van schijf 18 maakt het wit mogelijk schijf 24 opnieuw aan te vallen. Zwart gaf de schijf terug met 24-29 waarna wit naar veld 15 ging en uiteindelijk doorbrak naar dam.

7... 13-18 wordt beantwoord met 8. 28-23! +

In de partij Baljakin-Kalk had zwart een sterke aanval. Hij had de partij kunnen winnen door zijn aanval te versterken door de gaten te sluiten en meer formaties te bouwen. We tonen u de beste speelgang in deze stand :

1... 12-18!

- 1) 33. 49-44 7-12 34. 41-37 20-24 35. 37-31 en zwart neemt de combinatie 27-32 38x27 28-32 27x38 17-21 26x28 23x32 38x27 14-20 25x23 18x47 +
- 2) 33. 41-37 20-24 34. 37-31 7-12 35. 42-37 (49-44 resulteert in de eerste variant) 8-13 en wit heeft geen zetten meer omdat hij niet met 37-32x42 kan ruilen wegens de damzet met 27-32 !



De Nederlandse grootmeester Thijssen toonde de kracht van formaties met de zwarte schijven tegen Kosior (2002).

1... 16-21 2. 26x17 11x22 3. 46-41 12-17

4. 41-37 6-11 5. 34-29 8-12

Zwart bouwt de sterke driehoek 11/12/17/18/22.

6. 32-28 2-7! 7. 47-41 20-24! 8. 29x20 15x24

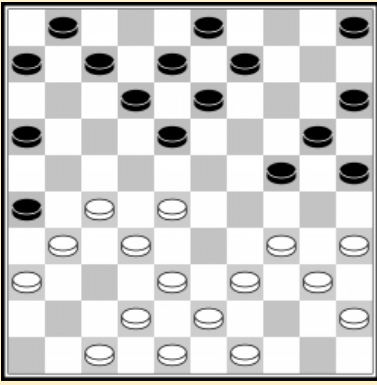
9. 49-44 11-16 10. 37-31

Op 10. 44-40 16-21 11. 39-34 22-27! kan wit niet 34-29 spelen wegens 27-32! 38x16 14-20 25x23 9-14! 29x9 18x36 9x18 12x41 +.

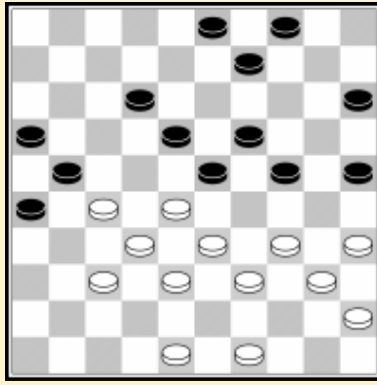
10... 16-21 11. 31-26 21-27 12. 44-40 4-10

13. 39-34 27-32!

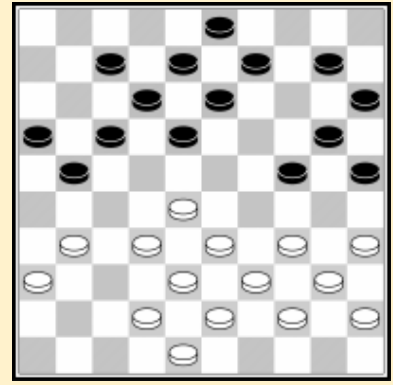
De beslissing. Zwart krijgt een doorbraak na 14. 38x27 22x31 15. 26x37 14-20 16. 25x5 17-21 5x23 18x36. Zwart won de partij.



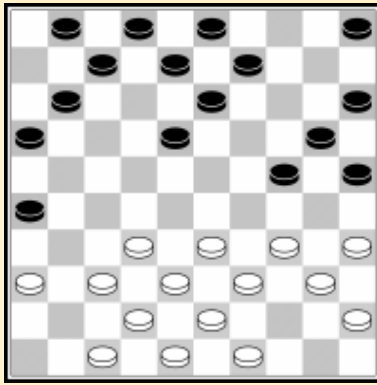
C 23.1



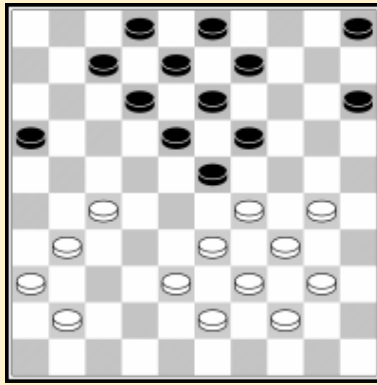
F 23.2 Forcing!



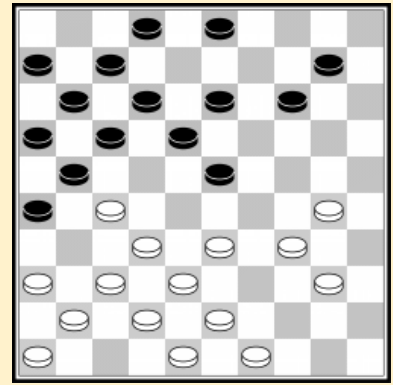
C 23.3



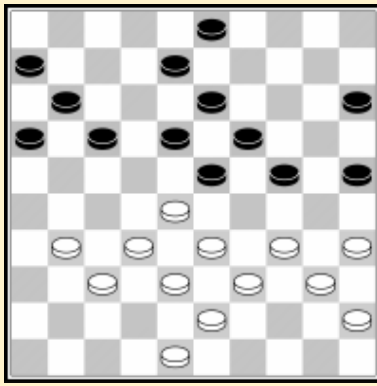
F 23.4



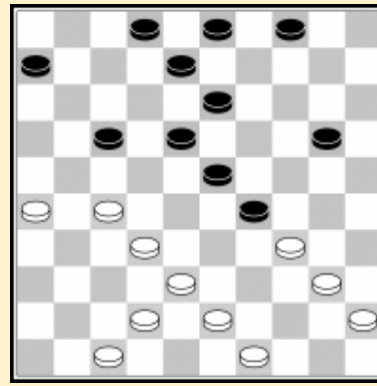
C 23.5



C 23.6

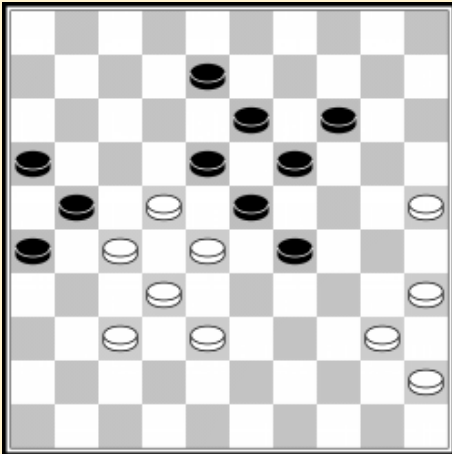


C 23.7



C 23.8

24. Vastzetten van de tegenstander



Een mooie en belangrijke manier om een partij te winnen is de tegenstander in zo'n positie te manoeuvreren dat hij geen goede zet meer heeft.

Wit heeft de mogelijkheid zijn tegenstander vast te zetten.

1. 40-34! 29x40 2. 45x34 8-12

De enige zet. Nu moet wit de ruil 23-29x29 vrijdelen.

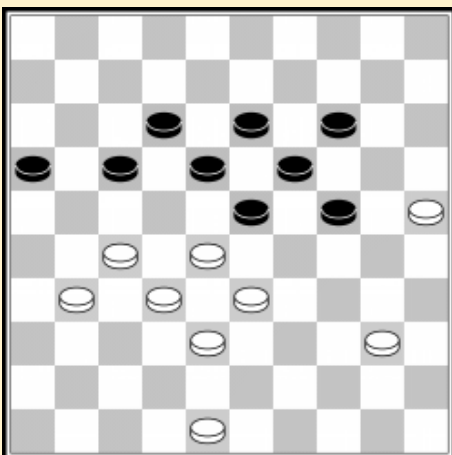
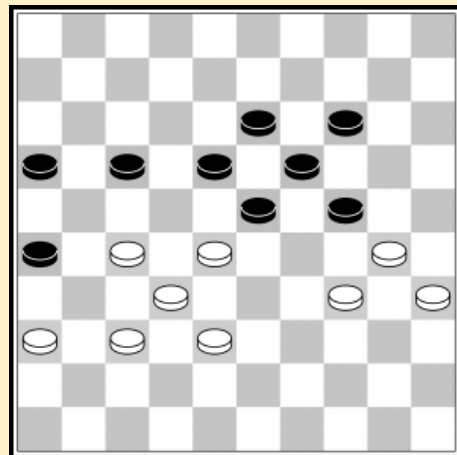
3. 25-20!! 14x25 4. 38-33

De oplossing voor wit is een offer ! Zwart staat volkomen vast. Het teruggeven van schijven verandert niets aan de situatie.

Ricou - Bonnard

Dit is een beroemde klassieke stand met zwart aan zet. Zwart wordt vastgezet. We kijken nu naar zijn mogelijkheden :

- 1) 1... 17-21 2. 38-33 en omdat 14-20 verliest na 30-25 heeft zwart geen zetten meer.
- 2) 1... 16-21 2. 27x16 18-22 het offer van Dussaut wordt afgestraft door 3. 34-29! 22x31 (24x31 is zelfs slechter) 4. 29x29 W+
- 3) 1... 24-29 2.30-25 29x40 3.35x44
3... 17-21 4.38-33 en zwart staat weer vast.
3... 16-21 2.27x16 18-22 3.25-20 22x31 4.20x29 W+



1. 31-26! 23-29

Wit neemt controle over beide vleugels in deze klassieke stand. Schijven 25 en 26 zijn hier zeer sterk. De bedoeling is de tegenstander vast te zetten, een belangrijk idee in laat klassieke standen.

Wit moet nu beslissen in welke richting hij schijf 48 wilt spelen. In de partij koos hij de verkeerde richting..

2. 48-42? 18-23 3. 42-37 12-18 4. 37 - 31

Wit heeft wat we noemen "het laatste tempo". Maar dit is vaak niet genoeg om te winnen wegens een reddend offer. In dit geval speelt zwart een dubbel offer en krijgt zelfs een betere stand !

4... 29-34!! 5. 40x9 13x4

Verbazend : wit heeft twee schijven meer maar heeft moeite om remise te maken. Hij zou moeten verdedigen met 6. 25-20 4 - 9 7. 20-15 9-14 8. 33 - 29 23x34 9. 26-21 17x37 10. 32x41 34-40 11. 28-22 enz.

Wit had gealarmeerd moeten zijn. De positie van schijf 31 is op het moment verschrikkelijk. Het is meer logisch de schijf in de andere richting te spelen, waar de strijd gaande is.

2. 48-43! 18-23 3. 43-39 13-18

Na 3... 12-18 4. 40-35 29-34 5. 39x30 heeft zwart geen zetten meer (23-29 27-21 enz.).

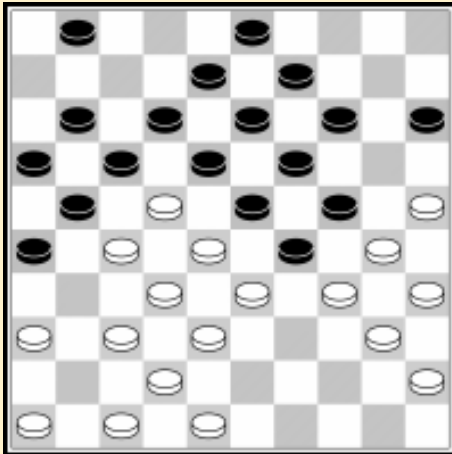
Na 3... 13-18 wint 4. 40-35 ook. Na 29-34 5. 39x30 23-29 6. 28-23! wint het eindspel, vooral door de zwakke positie van de schijven 12, 17 en 18.

Echter, wit heeft nog een snellere manier om de partij te winnen. Een 3. 39-34 wordt afgestraft door 17-22 4.28x8 18-22 5.27x18 23x3 6.34x23 19x37 Z+.

Maar wit bereidt de zet 39-34 voor.

4. 25-20!! 14x25 5. 39-34!

Zwart staat vast. Hij moet veel schijven teruggeven waarna wit de partij kan winnen.



In deze partijstand kan wit winnen door een ulciem vastzetten.

1. 25-20!! 14x25 2. 36-31

Wit heeft het laatste tempo. Bijvoorbeeld : 9-14 3. 46-41 14-20 4. 41-36 3-9 5. 47-41 9-14 6. 48-43 1-6 7. 43-39 W+.

Beide spelers hebben hetzelfde plan. Zwart probeert de witte aanval vast te laten lopen. Het lijkt erop dat deze strategie werkt. Bijvoorbeeld : 1. 40-35 12-17 2. 23-19 2-7 3. 28-23 7-12 4. 38-33 17-22 5. 35-30 13-18 en wit staat compleet vast.

Echter, wit doet een offer waarna zwart wordt vastgezet !

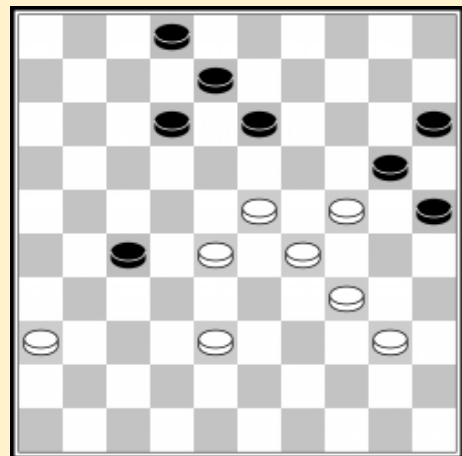
1. 28-22! 27x18

Zwart heeft nog slechts één schijf om te spelen. Het is gemakkelijk voor wit om het laatste zwarte stuk af te ruilen.

2. 38-32 2- 7 3. 36-31 7-11 4. 31-26 11-17

5. 32-27 17-22 6. 40-35 22x31 7. 26x37

Zwart heeft geen goede zet meer. Na 7... 18-22 8. 23-18 12x23 9. 29x9 20x40 10. 35x44 krijgt wit een dam en wint.

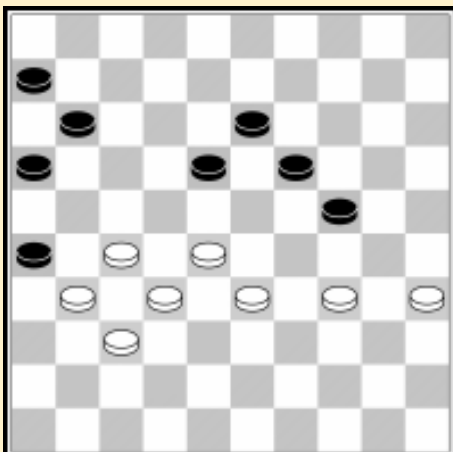


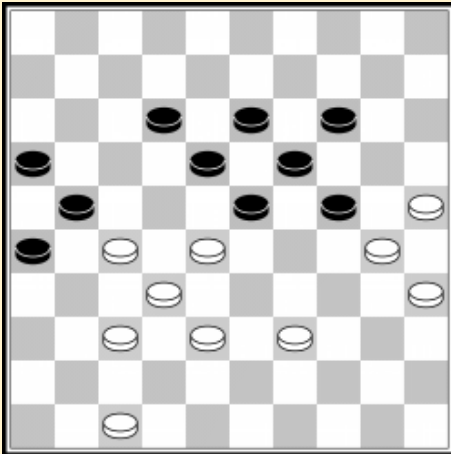
In de partij Schalley-Clerc Wk 2001 had wit het vastzetten kunnen forceren. In feite kon hij kiezen uit twee winnende offers om zijn tegenstander vast te zetten.

1. 34-29! 24-30 2. 35x24 19x30 3. 29-24! 30x19

4. 33-29

Wit had ook als volgt kunnen spelen : 1.35-30! 24x35 2. 33-29 +.





Het belangrijkste doel in laat klassieke standen is het vastzetten van de tegenstander. In de partij Baljakin-Ba game WK rapid 1999 zette wit zijn tegenstander vast.

1. 28-22!

Indien zwart de formatie 16/21/26 heeft kan wit deze sterke zet vaak spelen om ruimte te winnen en zwart enkele tempi te ontnemen. Na 28-22 kan schijf 12 niet meer spelen. Dit wordt de Ghestem doorstoot genoemd. Ghestem was een vroegere Franse wereldkampioen die dit soort spel ontwikkelde.

Indien zwart antwoordt met 1... 23-29 wordt hij simpel vastgezet : 2. 39-33 18-23 3. 33-28 12-18 4. 47-41 en zwart heeft geen zet meer.

1.... 24-29 2. 47-41! 29-34

2... 14-20 3. 25x14 19x10 wordt afgestraft door 4. 38-33 29x38 5. 32x43 21x32 6. 37x17 +.

3. 30-24! 19x30 4. 35x24 34x43 5. 38x49

Zwart heeft geen ernstige zet meer.

5... 13-19 4.22x13 19x8 5.24-19 W+

Zwart offerde een schijf (T. Kooistra-T. Goedemoed) daardoor wit zijn strategische schijf op 27 ontnemend. Wit is gedwongen een schijf terug te geven. Nadien wordt hij vastgezet.

1... 16-21! 2. 27x16 7-11 3. 16x7 12x1

4. 48-42 17-21

Wit moet een stuk teruggeven om de dreiging 21-27 te ontlopen. De zwarte schijf op 27 is erg sterk.

5. 28-22 18x27 6. 42-37 1-7 7. 50-44 7-11

8. 44-40 11-16 9. 40-34 13-18 10. 34-30 23-29

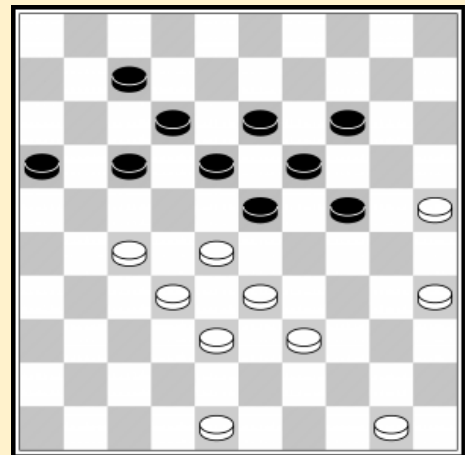
Wit heeft geen goede zetten meer over. Na 33-28 18-23 wordt wit geconfronteerd met de verschrikkelijke dreiging 21-26.

11. 37-31 27x36 12. 32-28 18-22 13. 28x26 36-41 14. 33-28 41-46 15. 28-22 46-41 1

6. 39-33

16. 22-18 wordt beantwoord met 14-20! 17. 25x34 41-47 18. 30x19 47x44

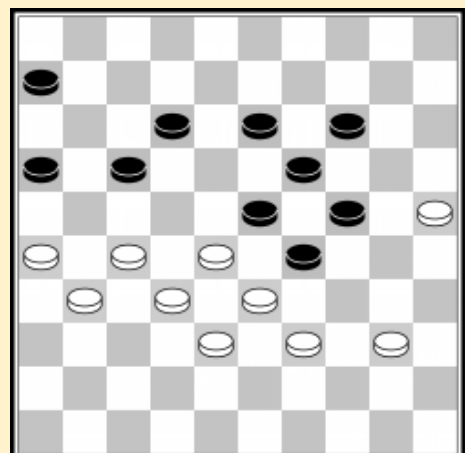
16... 14-20 17. 25x34 41-28 18. 30x19 28x43

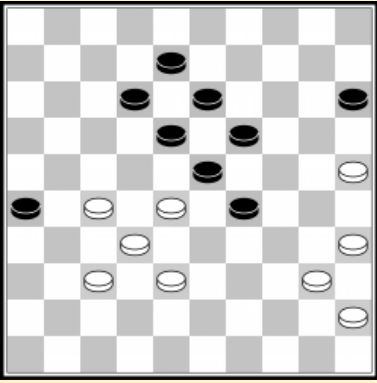


In deze stand won wit een schijf, maar verloor de partij.

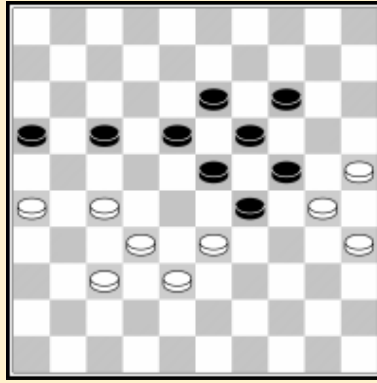
1. 40-35? 29-34! 2. 39x30 12-18

De witte situatie is hopeloos.

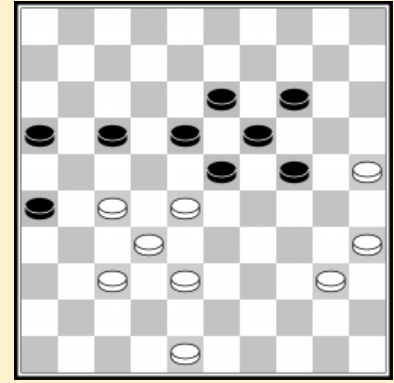




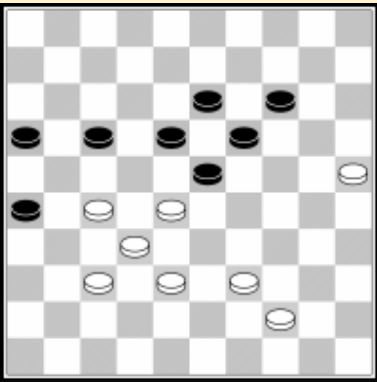
24.1



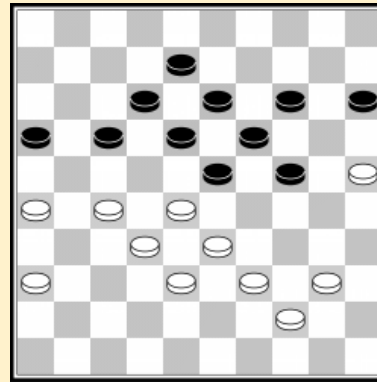
24.2



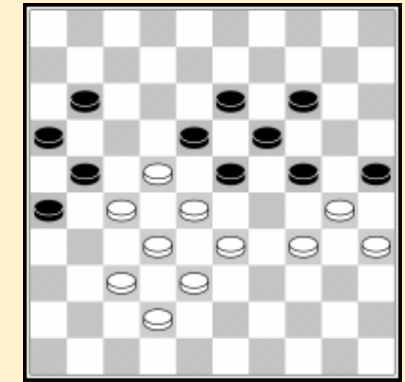
24.3



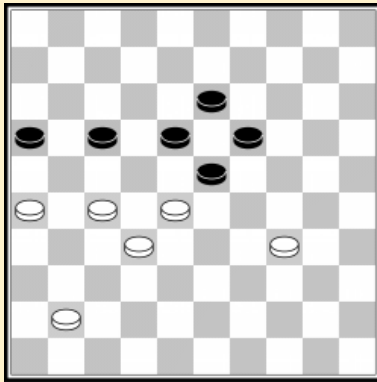
24.4



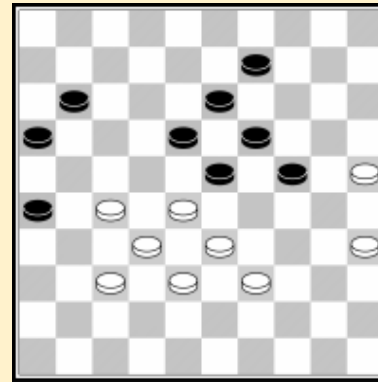
24.5



24.6

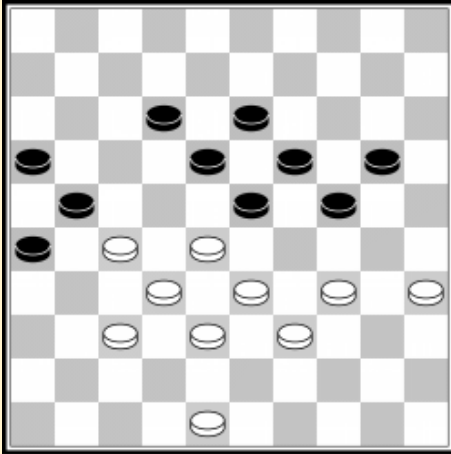


24.7



24.8

25. Tactisch vastlopen



Een mooie manier om een partij te winnen is een stand te krijgen waar alle zetten van de tegenstander tactisch worden afgestraft.

1. 34-30! 20-25 2. 39-34 12-17 3. 48-42!

Zwart staat tactisch vast. 17-22 wordt beantwoord door een coup Philippe. Zwart heeft dus geen goede zet meer.

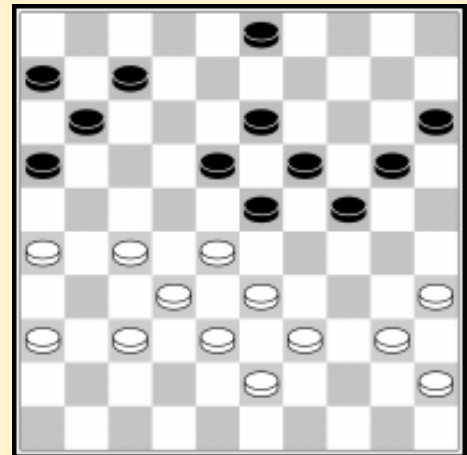
Mensonidus-Baba Sy

De beroemde speler uit Senegal speelde een erg slimme zet, gebaseerd op verschillende combinaties.

1... 3-9!!

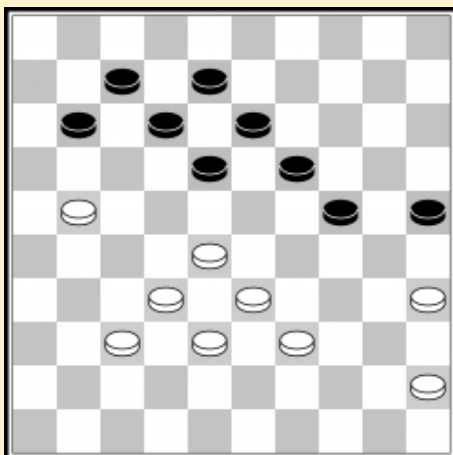
We bespreken nu alle mogelijke zetten voor wit :

- 1) 2. 39-34 24-29! 3. 33x24 19x48 4. 28x8 48x22 en zwart wint, bijvoorbeeld : 5. 8-3 22-31! 6. 3x25 15-20! 7. 25x22 31x45 Z+.
- 2) 2. 40-34 24-29! 3. 33x24 20x40 4. 35x44 18-22 5. 27x29 16-21 6. 26x17 11x31 7. 36x27 19-23 8. 29x18 13x31 (Coup Raichenbach) Z+.
- 3) 2. 26-21 24-30! 3. 35x24 20x29 (ook mogelijk is 19x30 28x8 7-12 8x17 11x42 38x47 16x49 Z+)
4. 33x24 19x30 5. 28x17 11x35 (Coup Royal) Z+.
- 4) 2. 37-31 24-30 3. 35x24 20x29 4. 28x8 9-13 8x19 18-22 27x18 30-34 39x30 (of 40x29) 16-21 26x17 11x44 Z+.



De beste zet is 2. 28-22 waarna zwart zal proberen voordeel te halen uit de zwakke positie van schijf 22.

2. 28-22 7-12 3. 37-31 9-14 4. 33-28 20-25 5. 40-34 23-29! 6. 34x23 18x29 7. 39-34 29x40 8. 35x44 12-17! 9. 43-39 (na 9. 38-33 24-29! 10. 33x24 19x30 11. 43-39 30-34 12. 39x30 25x34 loopt wit vast) 17-21 12. 26x17 13-18 13. 22x13 11x42 14. 13-8 42-48 en zwart zal het eindspel winnen.



Wit heeft een centrale driehoek maar belangrijker is dat zwart de vleugels controleert. Met de hulp van enkele combinaties kan zwart zijn tegenstander die aan zet is vastzetten.

In de partij speelde wit 37-31 hetgeen zijn tegenstander toeliet winst te forceren.

1. 37-31 11-16!

De ruil met 2. 31-26 16x27 3. 32x21 laat zwart toe een combinatie te nemen 19-23! 4. 28x30 25x32 Z+.

2. 31-27 18-22! 3. 27x 9 16x27 4. 32x21 8-13 5. 9x18 12x34

De andere mogelijke zet voor wit was 1. 21-16.
 Niet mogelijk is 1. 45-40 of 1. 32-27 wegens 19-23! enz. Z+.
 Na 1. 39-34 18-23 zit wit met de verschrikkelijke dreiging 24-29 +.

1. 21-16 18-23!

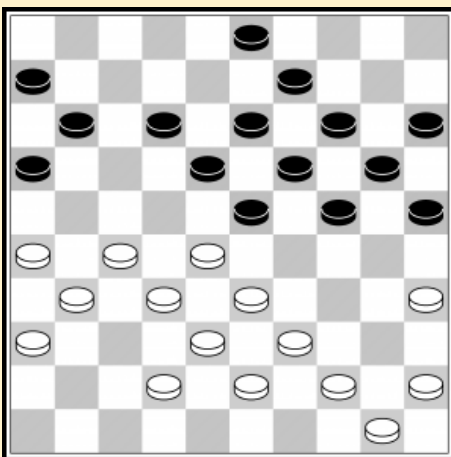
Nu wordt 2. 28-22 afgestraft door 12-18!! 3. 45-40 (3. 32-27 23-28 Z+1) 18x27 4. 32x21 23-28 5. 33x22 13-18 5. 22x2 19-23 6. 2x30 25x41 Z+.

2. 45-40 12-18

Nog steeds kan wit het klassieke patroon met 28-22x21 afbreken wegens dezelfde combinatie als voorheen.

3. 40-34 8-12 4. 37-31 11-17 5. 31-27 17-21 6. 28-22 21-26

Dit is tactische vastzetten. De enige witte zet 7. 33-28 wordt beantwoord door 26-31 27x36 18x27 32x21 23x43 39x48 24-30 35x24 19x39 Z+.



1... 24 - 29? 2. 33x24 20x29

Zwart ging naar het kerkhofveld (29). Met de volgende ruil neemt wit de controle over de situatie. >

3. 35-30! 25x34 4. 39x30

Zwart kan niet spelen op zijn linkervleugel. Na 14-20 of 15-20 speelt wit 30-24 +. Zwart moet het sterkste verdedigingsstuk opspelen.

4... 3-8 5. 44-40 11-17

Zwart kan niet 14-20 spelen wegens 6. 30-24! 19x30 7. 28x19 13x24 8. 27-21 16x27 9. 31x4 +. De volgende ruil verzwakt zwart's rechtervleugel.

6. 27-21! 16x27 7. 31x11 06x17 8. 36-31!

Zwart's zetten raken op. Op dit moment wordt 14-20 beantwoord door 9. 30-24 19x30 10. 28x19 13x24 11. 26-21! 17x39 12. 40-34 29x40 13. 45x3 (24-29 14. 3-25) +. Dus, zwart heeft geen goede zet meer over, omdat hetgeen zwart speelt geen oplossing is voor zijn problemen.

8... 17 - 21 9. 26x17 12x21 10. 31-26! 18-22 11. 28x17! 21x12 12. 26 - 21

Dreigt met 21-17 12x21 32-28 23x32 38x16 met doorbraak.

12... 12-18 13. 21-16 18-22 14. 32-28 22x33

15. 40-34 29x40 16. 38x18 13x22 17. 45x34

Schijf 16 wandelde naar dam en wit won.

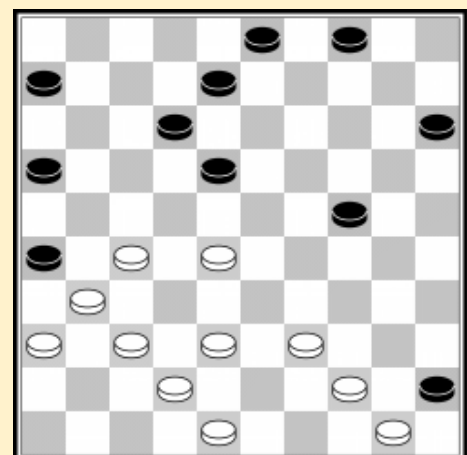
Zwart's laatste zet 10-15 was te langzaam. Hij vergat de opening op veld 13 te sluiten. Nu kan wit zijn tegenstander op een mooie manier vastzetten.

1. 37-32! 26x37 2. 42x31 8-13 3. 48-43!

Wit gebruikt schijf 45 om te dreigen met 44-40. De dreiging kan niet gepareerd worden met 3-8 wegens 44-40 en daarna 27-21 +.

3... 24-30 4. 39-33!

Dreigt zowel 28-23 als 44-40.



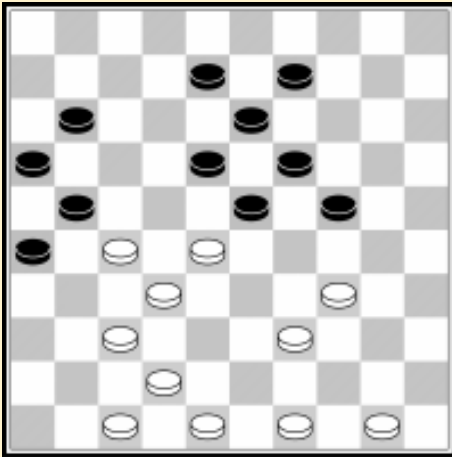
4... 30-35 5. 33-29! 3-8

5... 15-20 6.44-40! enz. +

6. 29-24!

Wit is geduldig. Hij neemt de damzet 44-40? 45x23 28x19 13x24 27-21 16x27 31x2 niet omdat de dam gevangen wordt : 15-20 2x30 35x24 =.

Na 29-24 loopt zwart tactisch vast. Hij heeft geen goed antwoord tegen de dreiging 24-19.



Tsjizjow - Keisels

Tsjizjow gebruikte een aantal combinaties om zijn tegenstander vast te zetten. Kijk eens naar de mooie basisschijven die wit nog bezit.

1. 39-33!

Zwart kan niet 1... 24-29 2. 33x24 19x39 3. 28x19 13x24 spelen wegens 4. 37-31! 26x28 5. 49-44 21x32 6. 44x4 + Op 1... 11-17 volgt 2. 34-30 24x35 3. 33-29 23x34 4. 28-22 17x28 5. 32x23 21x41 6. 47x36 W+1.

1... 9-14 2. 42-38!

Op 11-17 voert wit een coup Raphael uit : 3. 34-29! 23x34 4. 28-23 19x39 5. 37-31 26x28 6. 50-44 21x43 7. 50x11 16x7 8. 48x10 +.

Op 8-12 voert wit eveneens een coup Raphael uit.

2... 14-20 3.28-22!!

De Ghestem doorstoot voltrekt de opsluiting. Na 14-20 4. 33-28 zal zwart snel geen zetten meer hebben.

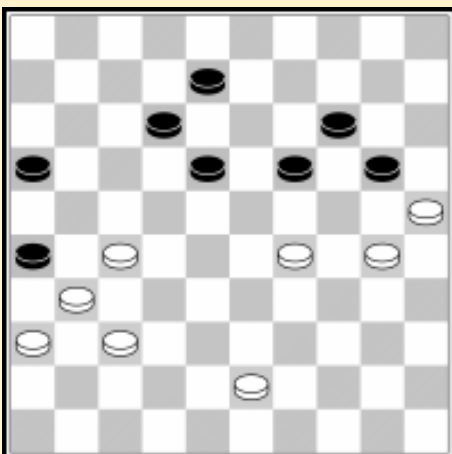
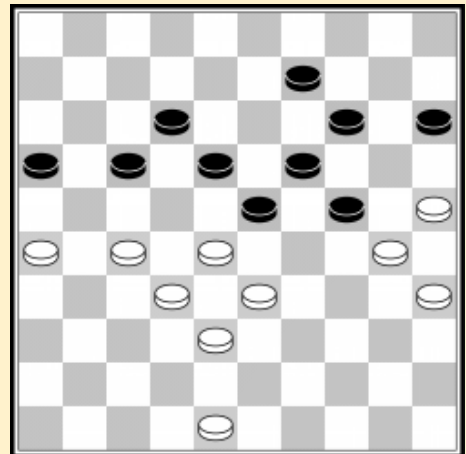
Zwart aan zet heeft de keuze tussen 9-13 en 23-29. Om te achterhalen welke zet het beste is moet zwart het volgende tactische vastzetten herkennen :

1... 9-13? 2. 48-43!

Op zwart's natuurlijke zet 23-29 volgt 3. 28-23! 19x48 4. 30x8 12x3 5. 27-21 16x27 6. 32x34 48x30 7. 35x24 W+. 2... 15-20 3. 27-21! 16x27 4. 32x21 23x32 5. 38x27 resulteert in een winnende opsluiting voor wit.

De beste verdediging is 2... 16-21 23-29 hoewel deze stand waarschijnlijk verloren is.

Om deze problemen te voorkomen moet zwart 1... 23-29! 2. 48-42 (2. 48-43 15-20!) 18-23 spelen.

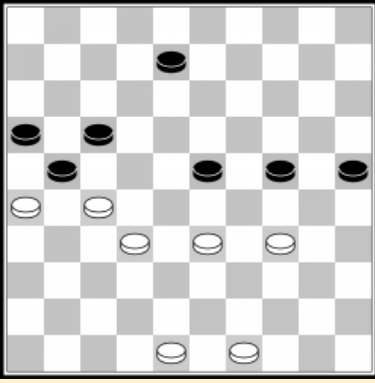


1. 43-39! 8-13

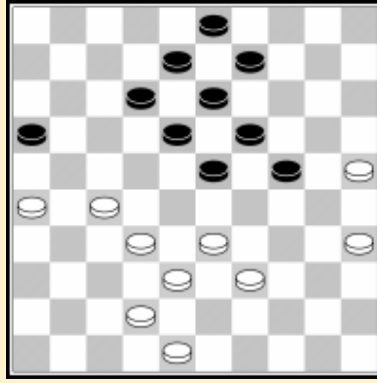
Op 1... 19-23 volgt de coup Ricou 2. 29-24! 20x29 3. 27-21 26x17 4. 39-33 29x38 5. 37-32 38x27 6. 31x2.

2. 39-34!

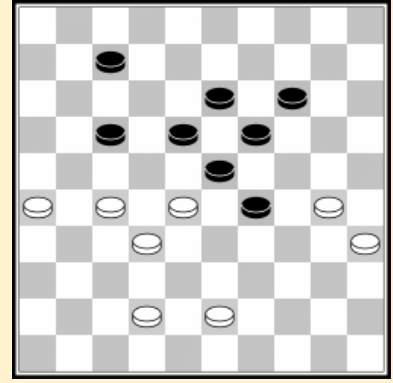
Zwart staat volkomen geblokkeerd.



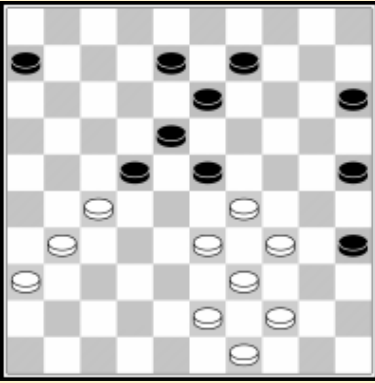
25.1



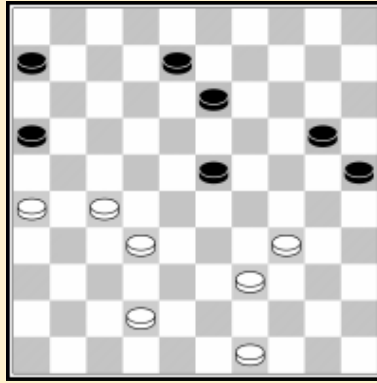
25.2



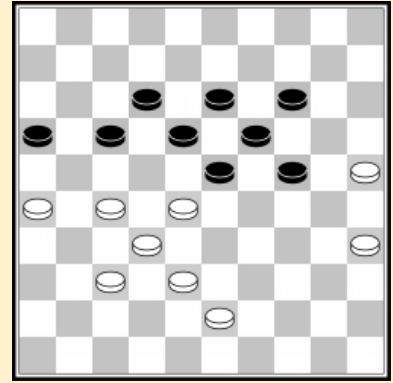
25.3



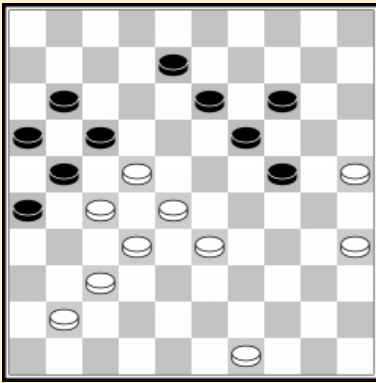
25.4



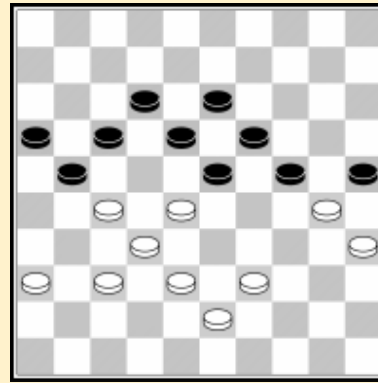
25.5



25.6

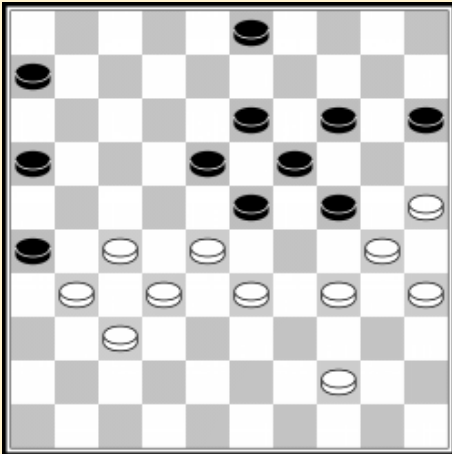


25.7



25.8

26. Uitbuiten van zwakke plekken



Wit is aan zet in deze klassieke stand.

Wit heeft een zwakke plek op veld 38. Er staat geen schijf op dit belangrijk veld en er kan ook geen schijf meer naar hier gebracht worden.

Schijven 31 en 44 zijn ook niet goed geplaatst. Zij maken geen onderdeel uit van enige formatie.

Meer nog, wit heeft slechts enkele zetten over. De enige redelijke zet die hij kan spelen is :

1. 34-29 23x34 2. 30x39

Zwart kan de zwakte op veld 38 uitbuiten met een knap klein plan. Hij brengt een schijf naar veld 12, waarna zwart dreigt met een combinatie.

2... 3-8 3. 44-40 8-12

De zwarte dreiging is 16-21 27x16 14-20 25x23 18x36. Wit heeft geen deugdelijke verdediging, daar 28-22 wordt afgestraft door 16-21 27x16 18x29 Z+2.

In deze stand ontbreekt weer een schijf op veld 13. Wit had niet genoeg geduld om deze enorme zwakte uit te buiten. De partij ging als volgt : 1. 28-22? 19-24 2. 22x13 23-29 3. 34x23 24-30 4. 35x24 20x9 =.

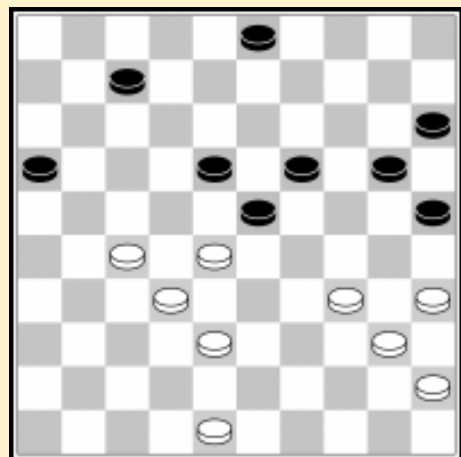
Wit had gewoon moeten spelen :

1. 48-42!

Meerdere zetten zijn nu niet mogelijk.

Op 1... 20-24 antwoord wit 28-22! En na het slaan (bijvoorbeeld 7-11 22x13 19x8) wint wit een schijf door 34-30 25x34 40x18.

Indien zwart speelt 3-8 (of 3-9) forceert wit een coup Philippe: 1... 3-8 2. 28-22! 8-13 3. 27-21! 16x27 (na 18x27 onmiddellijk 34-30 enz.) 4. 32x21 18x16 5. 34-30 25x34 6. 40x7 W+.

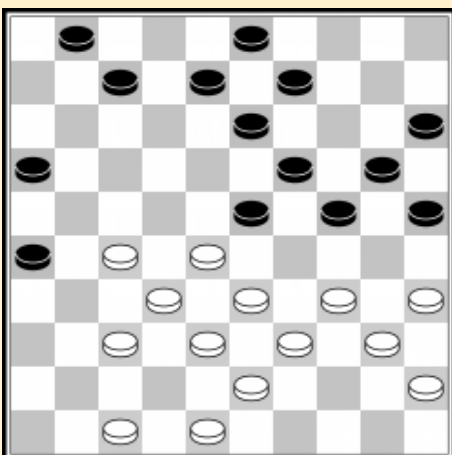


1... 7-11 2. 42-37!

Nu heeft zwart geen goede zet meer over.

2... 11-17 wordt afgestraft door een Haarlemmer zet 3. 28-22 17x28 4. 34-30 25x34 5. 40x29 23x34 6. 32x25 +, terwijl 20-24 en 3-8 en 3-9 worden gevolgd door dezelfde zetten als voorheen.

De zwarte stand is dus verloren.



Een klassieke stand met een schijf op 25 voor zwart, hetgeen wit extra mogelijkheden biedt. De witte schijven werken zeer goed samen. Het witte plan is de zwarte stand te beschadigen.

1. 27-22 8-12

Na 1 ... 16-21 2. 34-30 25x34 3. 40x18 8-12 heeft wit een combinatie met 4. 28-23! 19x17 5. 37-31 26x28 6. 33x2 13x22 7. 2x30 W+.

Zwart kan niet naar het kerkhofveld gaan (veld 29): 1 ... 24-29 2. 33x24 20x29 wegens 3. 37-31 26x37 4. 32x41 23x32 5. 34x14 9x20 6. 38x27 W+1.

Zwart kan een ruil naar veld 30 doen : 1... 24-30 2. 35x24 20x29 3. 33x24 19x30 4. 28x19 13x24 maar na 5. 32-27 kan wit een sterke centrale positie opbouwen, hoewel deze variant de beste keuze is voor zwart.

2. 22-18! 13x22 3. 28x8 3x12

Kijk wat er gebeurt met de zwarte stand ! Zijn verdediging wordt serieus verzwakt. De zwarte schijven zijn verspreid en kunnen dus niet samenwerken !

4. 47-42

Het is tevens goed om 4. 32-27 9-14 5. 34-30 25x34 6. 40x18 12x23 te spelen, omdat de zwarte stand eens en voor altijd gespeten blijft.

4... 16-21?

Na deze zet slaagt wit erin de zwarte stand gemakkelijk uit elkaar te drijven. Laat ons eens kijken naar de andere zetten.

Het is niet mogelijk om de twee zwarte groepen te verbinden met 4... 12-18? wegens de combinatie 37 - 31.

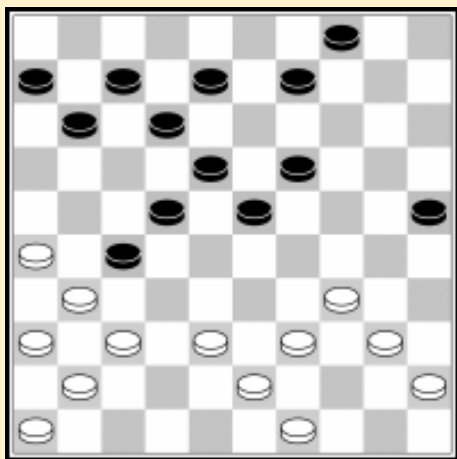
De enige overgebleven verdediging is 4... 9-14 5. 32-27 met een moeilijke stand. Na 5... 23-28 6. 33x22 24-29 7. 34x23 19x17 8. 37-32 blijft de zwarte stand gespleten.

5. 34-30! 25x34 6. 40x18 12x23 7. 39-34

Zwart heeft geen goed antwoord om 33-29 24x33 38x18 W+1 te voorkomen.

Wit won de partij.

Dit voorbeeld toont hoe belangrijk het is dat uw schijven in formaties worden opgesteld, zodat ze goed samenwerken.



Zwart speelde een zet die zijn positie verzwakte.

1... 8-13?

Nu haalt wit voordeel uit de opening op veld 8.

2. 40 - 35!

Wit dreigt 34-29 23x34 39x30 25x34 43-39 34x32 37x8 13x2 31x24. Indien zwart 2... 11-17 speelt geven dezelfde zetten wit een damzet naar veld 2.

De enige zet om de dreigende combinatie te voorkomen was 12-17 waarna wit kon aanvallen en de zwarte voorpost kon veroveren met 3. 37-32!

Wit heeft een zwakke plek : schijf 28 wordt niet ondersteund door een sterk centrum. In het bijzonder het gebrek aan controle over veld 42 maakt de witte stand kwetsbaar. Wit speelde 1. 43-39 zodat hij een offer kan doen na 18-22. Daarom speelde zwart niet 18-22 maar dit was een fout ! Hij overzag dat hij schijf 16 kon gebruiken voor een combinatie !

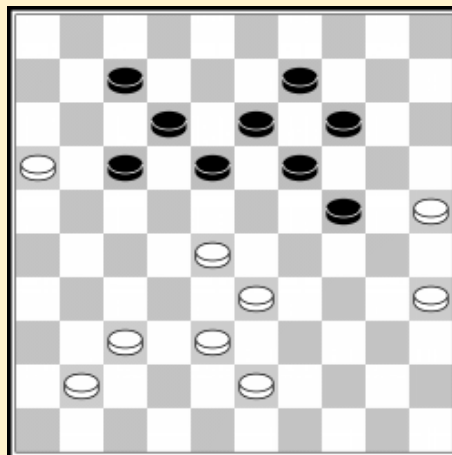
1. 43-39 18-22! 2. 28-23 19x28 3. 37-31

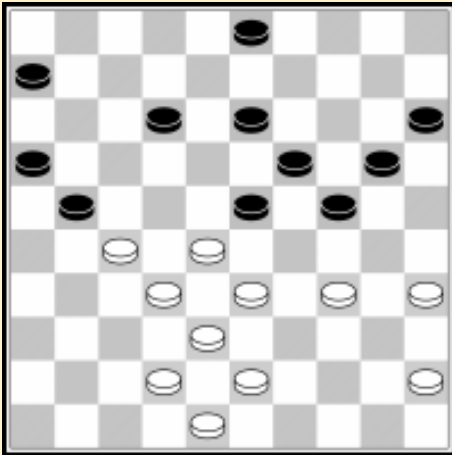
Het lijkt dat wit in orde is wegens de dreiging 31-27.

3... 24-29!! 4. 33x24 19x30 5. 35x24 28-33!

6. 38x29 17-21 7. 16x18 12x43

Met een winnende doorbraak.





Wit richt zijn pijlen op zwart's zwakke linkervleugel :

1. 34-30!

Zwart heeft veel gaten in zijn stand. Daarom kan hij 20-25? niet spelen wegens 2. 28-22 25x34 3. 33-29 24x33 4. 38x7 W+.

Na 1... 24-29 2. 33x24 20x29 wint wit de voorpost door 3. 43-39 & 4. 39-33.

1... 3-9 2. 27-22!

De witte voorpost op het kerkhofveld kan niet worden aangevallen (12-18 30-25 +).

2... 24-29 3. 33x24 20x29 wordt beantwoord met 4. 22-18 13x33 5. 30-24 etc. +

Het ruilen met 2... 12-17 3. 22x13 6x17 (of 16x7) bieden wit de mogelijkheid tot een forcing 4. 30-25! 9-14 5. 33-29 24x22 6. 32-28 ad lib 7. 38x9 13x4 8. 25x23 W+1.

De hangende schijf op veld 20 lijkt enkel tijdelijk te zijn, omdat de ruil 34-30x30 wordt beantwoord door 20-25. Echter, dit *lijkt* enkel het geval te zijn. Wegens de gaten op zijn andere vleugel, kan wit voordeel halen uit deze situatie, door :

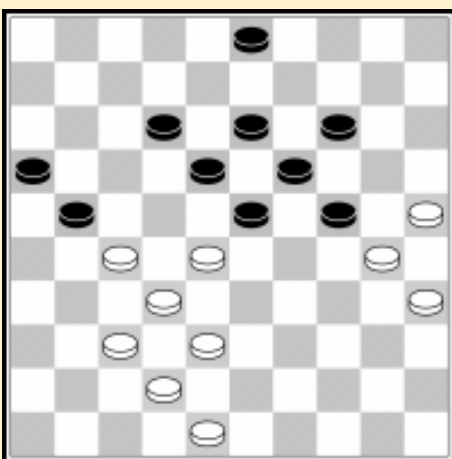
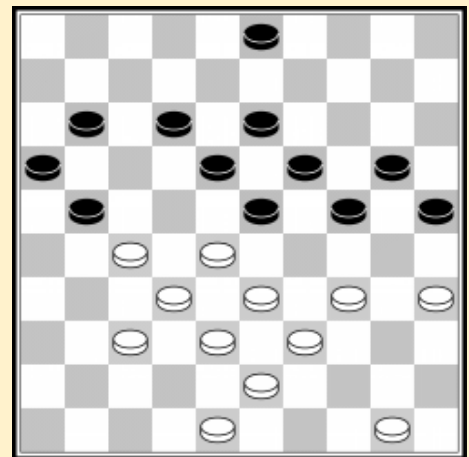
1. 34-30! 25x34 2. 39x30 3-9

2... 20-25 geeft wit een vrije zet die hij gebruikt voor een doorbraak combinatie 3. 48-42 25x34 4. 33-29 24x31 5. 37x6

3. 27-22! 18x27 4. 33-29 24x31 5. 30-25 27x49

6. 25x 3 23x32 7. 3x14

En de zwarte dam wordt gevangen bij de volgende zet !



De witte stand is verdeeld. Zwart isoleert de schijven 25/30/35.

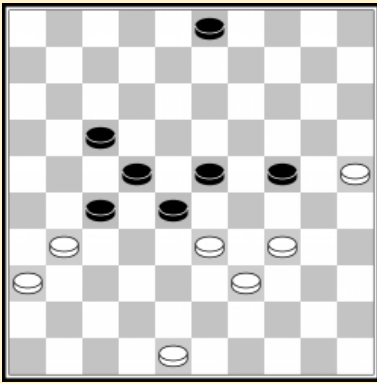
1... 24-29!

Na 2. 37-31 21-26 heeft wit geen tempo om de ruil uit te voeren, dus moet hij vervolgen met 3. 42-37 12-17 4. 48-43 3-8! En wit loopt vast (43-39 wordt beantwoord met 16-21 27x16 17-21 16x27 29-33 38x29 23x43 Z+).

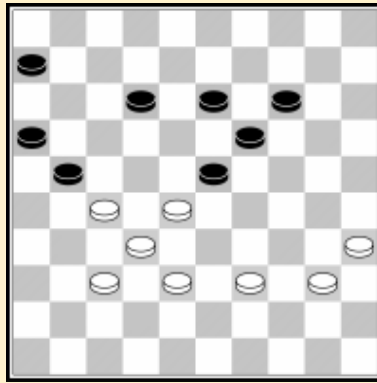
2. 48-43 21-26 3. 28-22 29-33

Zelfs 3-8 4. 43-39 29-33 5. 39x28 16-21 zou winnend zijn.

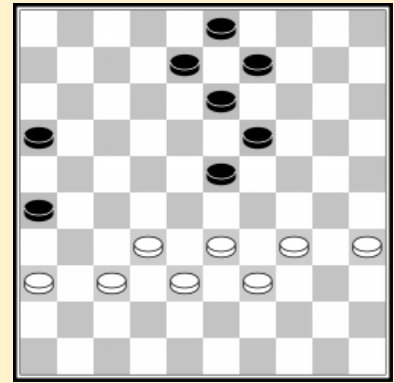
4. 38x29 23x34 5. 30x39 16-21 6. 27x16 18x47



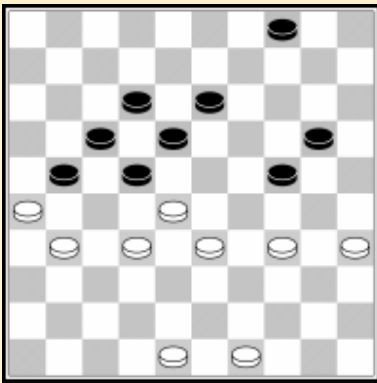
F 26.1



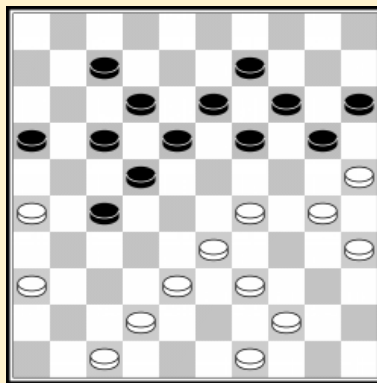
F 26.2



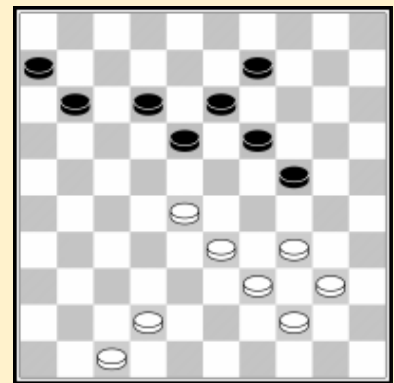
F 26.3



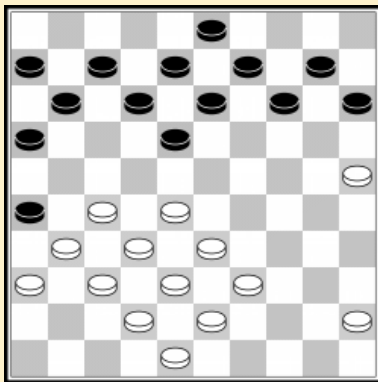
F 26.4



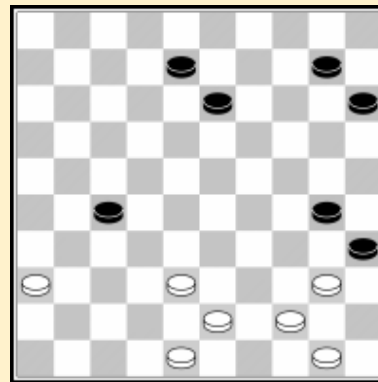
F 26.5



F 26.6



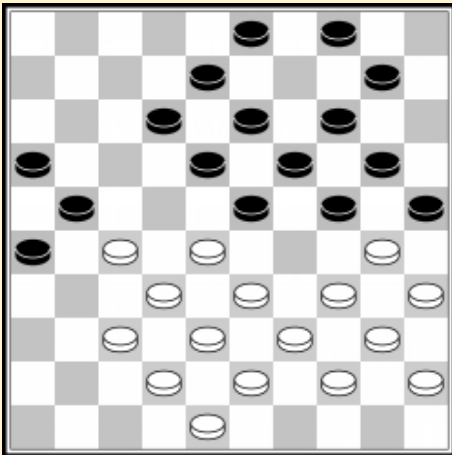
F 26.7



F 26.8

27. Opsluitingen

Indien een groep schijven niet kan spelen noemen we dit een opsluiting. Opsluitingen zijn zeer belangrijk in de strategie van dammen. Er zijn verschillende soorten opsluitingen. In deze les bespreken we verschillende soorten opsluitingen.



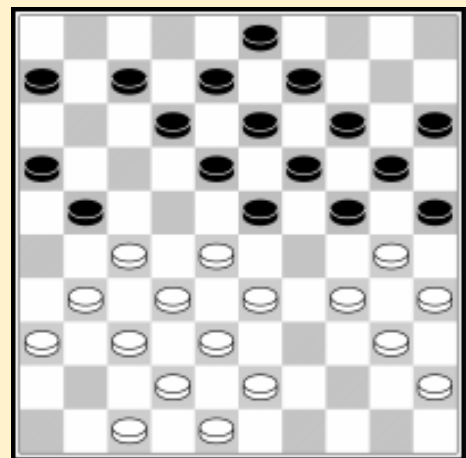
Rechtersvleugel opsluiting

De witte schijven op zijn rechtersvleugel zijn opgesloten. De zet 34-29 is niet mogelijk, dit verliest twee schijven. In dit geval is de opsluiting compleet dodelijk. Wit heeft geen ruimte om te spelen in het centrum en ook niet op zijn linkervleugel.

1. 34-29!

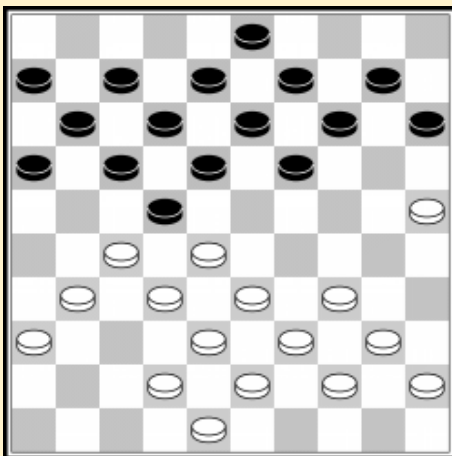
Wit ontsnapt uit de opsluiting. Zwart moet slaan met 23x34 30x39. Slaan met 25x34 wordt afgestraft door een combinatie.

- 1... 25x34? 2. 27-22 18x27 3. 29x18 12x23
4. 40x18 13x22 5. 28x26



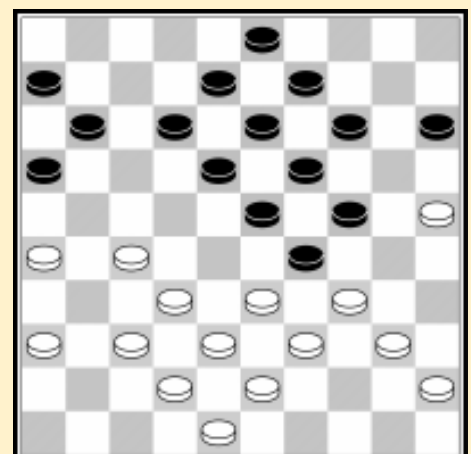
Kettingopsluiting

De groep schijven achter schijf 22 zijn opgesloten. De ketting wordt vormgegeven door de schijven 27/31 en 28/33 die de groep schijven 6/7/11/12/16/17/18/22 omarmen. Zwart kan de schijven 17 en 18 niet spelen. Indien zwart de kettingopsluiting probeert te verbreken met 1... 19-23 2. 28x19 14x23 wint wit een schijf met 3. 25-20! 15x24 4. 33-28 22x33 5. 39x30.



De kettingopsluiting kan ook voorkomen op andere plaatsen op het bord. De schijven 33/38/34/40 houden de groep zwarte schijven achter schijf 29 vast. Wit kan een coup Philippe uitvoeren.

1. 27-22 18x27 2. 32x21 16x27 3. 34-30 24x44
4. 33x24 19x30 5. 25x34 44x33 6. 38x16



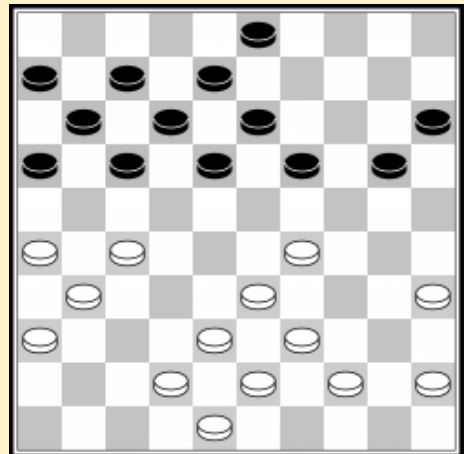
De vork 26/27/31/36 sluit de groep schijven 6/7/11/12/16/17/18/22 op.

Wit aan zet kan voordeel halen uit de opsluiting door te ruilen op de andere vleugel.

Hekstelling

1. 29-24! 20x29 2. 33x24 19x30 3. 35x24

Zwart kan schijf 24 niet verwijderen. De enige schijf die nog kan spelen is schijf 3. Na 3-9 45-40 9-14 42-37 14-19 40-35 19x30 35x24 loopt zwart vast.



Gantwarg - Andreiko

1. 32-28 19-23 2. 28x19 14x23 3. 37-32 10-14 4. 41-37 14-19 5. 46-41 5-10

6. 35-30 20-25 7. 33-29 10-14 8. 40-35 17-22 9. 44-40

Gewoonlijk wordt 9. 31-27 22x31 10. 36x27 gespeeld.

9... 11-17 10. 38-33 6-11 11. 32-28 23x32 12. 37x28 16-21 13. 41-37?

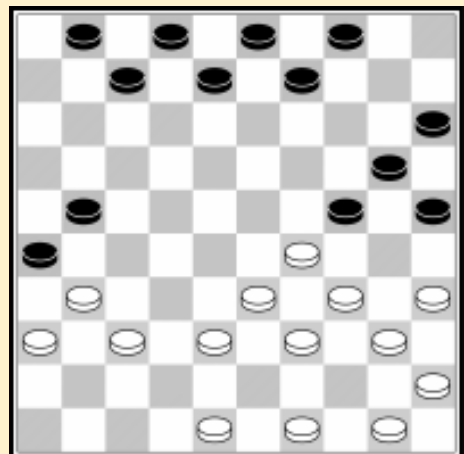
Wit had veld 38 moeten sluiten (42-38 of 43-38). Nu komt wit in een hekstelling terecht.

13... 11-16!

Dreigt 14-19 40-35 19x30 35x24 18-23 29x27 21x41.

14. 37-32 21-27! 15. 32x21 17x37 16. 42x31 14-20 17. 28x17 12x21 18. 43-38 19-24

Zwart kan ook 20-24x24 om de witte rechtervleugel op te sluiten, maar de hekstelling is zelfs sterker in dit geval.



19. 30x19 13x24 20. 47-42 21-26 21. 42-37 16-21!

In de partij werd 21... 8-13? gespeeld maar we tonen zwart's sterkste voortzetting.

De witte stand is verschrikkelijk. Hij kan nooit 38-32 spelen. Indien wit nu 22. 38-32 speelt, antwoordt zwart met 18-23 23. 29x18 24-30 24. 35x24 20x27 25. 31x22 9-13! (zwart ruilt schijf 18 om schijf 22 te winnen!) 26. 18x9 4x13 27. 49-43 en 7-12 & 12-18 winnen de schijf.

In plaats van 22. 38-32 24-30 kan zwart ook 22... 9-13 spelen en de hekstelling moet winnend zijn. Je kan de stand met iemand anders uitspelen. Zwart moet proberen de schijven op zijn rechtervleugel te ruilen om voordeel te halen uit de hekstelling !

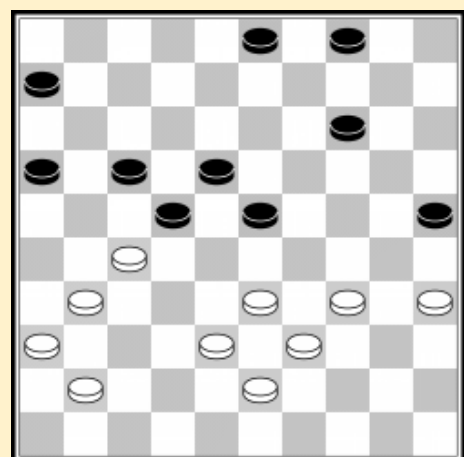
Halve hekstelling

Dit is een gedeeltelijke opsluiting, omdat zwart nog steeds 17-21 kan spelen en schijf 27 aanvallen. De halve hekstelling wordt vaak gebruikt om een omsingelende stand te verkrijgen. De bedoeling van omsingelingsspel is de centrumstand van de tegenstander vast te zetten of een tegenaanval te spelen.

Vaak is de halve hekstelling tijdelijk. Wit kan de halve hekstelling op elk moment verbreken met 31-26x27 of 31-26x37.

1. 31-26! 22x31 2. 36x27 6-11 3. 41-36 17-22

4. 35-30! 22x31 4. 36x27



Zwart kan de schijf op veld 30 niet stoppen bij het naar het sterke veld 24 gaan, omdat 14-19 wordt afgestraft door 32-28 23x21 26x6 W+.

4... 11-17 5. 30-24!

Er is geen verdediging tegen de dreiging 24-19 W+1. Wit won de partij.

Klaverbladopsluiting

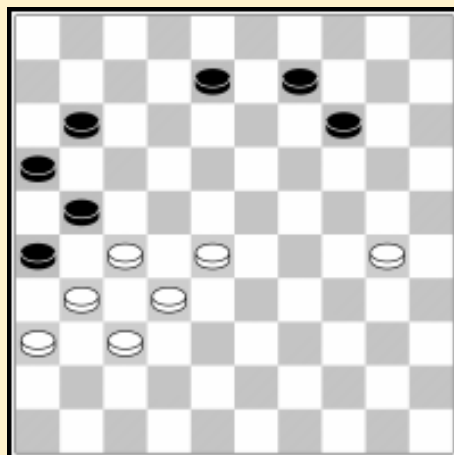
De witte schijven 27/31/32/36/37 worden opgesloten door de schijven 16/21/26. Dit betekent dat zwart een meerderheid heeft aan de andere kant van het bord.

In de partij maakte zwart een fout. Hij speelde 1... 14-19? waarna wit de opsluiting verbrak ten koste van een schijf : 2. 28-23! 19x28 3. 32x23 21x41 4. 36x47 26x37 5. 23-19 en de witte tegenaanval zorgde voor remise.

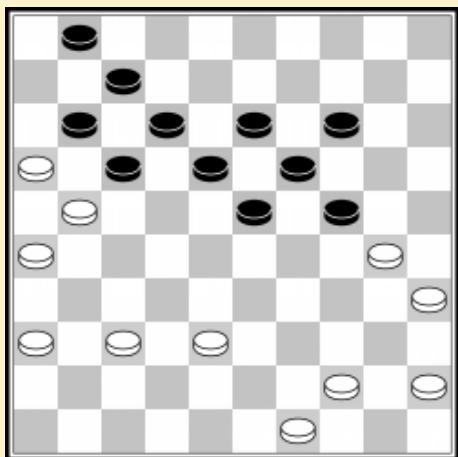
Zwart had zijn tegenstander echter kunnen vastzetten door :

1... 14-20! 2. 28-23 9-14 3. 23-18 8-12 4. 18x7 11x2

En wit heeft geen goede zet meer.



Een klaverbladopsluiting is ook mogelijk aan de andere zijde van het bord.



De schijven 16/21/26 sluiten de schijven 1/7/11/12/17 op. De opsluiting is niet definitief. Men moet ervoor zorgen schijf 14 op zijn plaats te houden. Indien wit 1. 44-39 speelt kan zwart antwoorden met 17-22 en uit de opsluiting geraken.

Wit kan niet 21-17 12x21 26x6 spelen wegens 7-11 6x28 23x25 +.

Linkervleugel opsluiting

Schijven 29 en 25 doen een uitstekend werk, ze sluiten de zwarte linkervleugel op.

Sijbrands won de partij na :

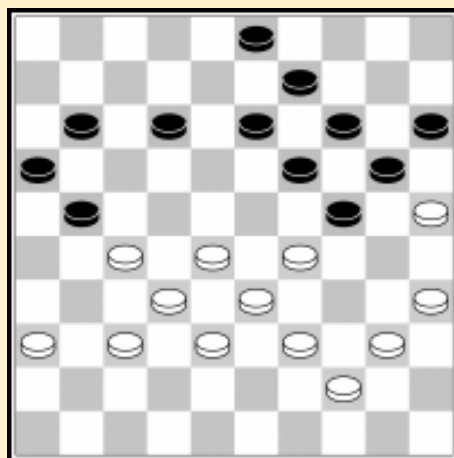
1... 12-18 2. 29-23! 18x29 3. 27-22 11-17

4. 22x11 16x7 5. 36-31

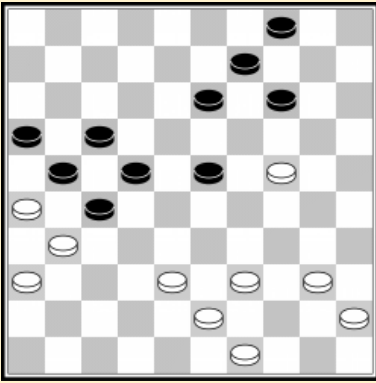
Zwart gaf hier al op. Na 7-11 6. 31-27 11-16 7. 27-22 is zwarts stand hopeloos ondanks een schijf meer.

7... 3-8 wordt afgestraft door 8. 22-18 13x22 9. 28x17 21x12 10. 35-30 24x35 11. 33x4 +.

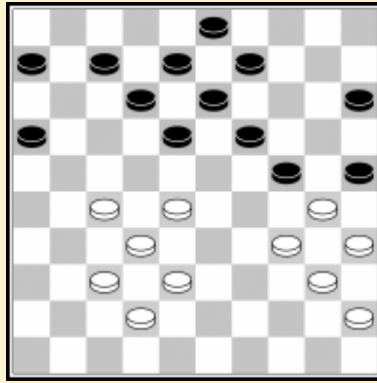
Een schijf teruggeven met 7... 29-34 8. 40x29 3-8 9. 29-23 helpt zwart totaal niet.



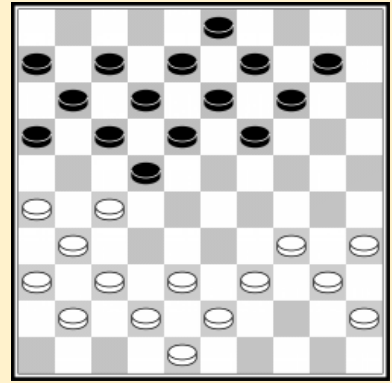
27.1-27.8 Noteer het type opsluiting dat wordt getoond.



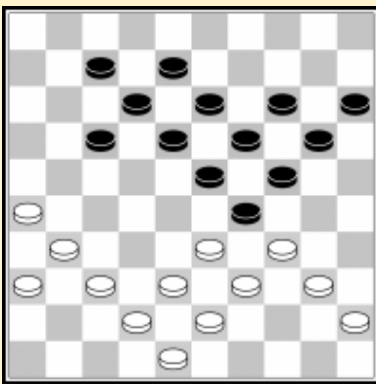
27.1



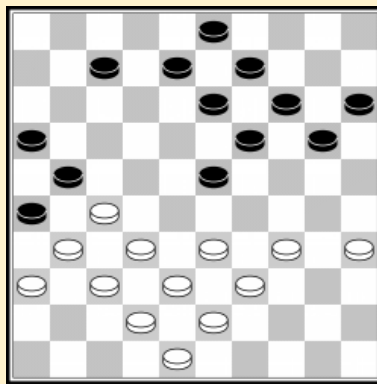
27.2



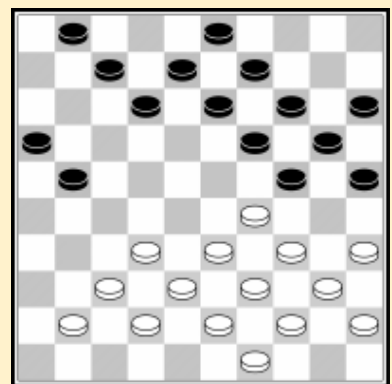
27.3



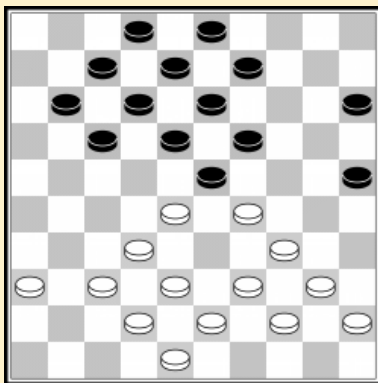
27.4



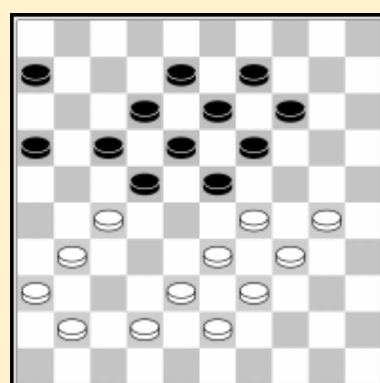
27.5



27.6

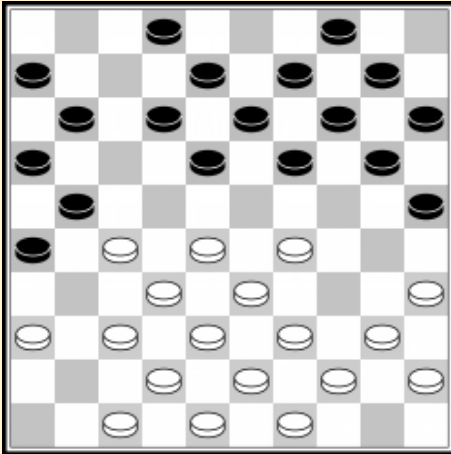


27.7



27.8

28. De hekstelling



In deze partijstand speelde wit 1. 40-34? en liet zijn tegenstander toe een zeer sterke hekstelling in te nemen. Het was beter geweest voor wit om aan te vallen met 29-24, en een voorpost op veld 24 in te nemen.

1. 40-34? 19-23! 2. 28x19 13x24

Deze ruil is veel sterker dan 1... 19-24, waarna wit kan ontsnappen uit de hekstelling met 2. 34-30 25x23 3. 28x30.

Nu vormen de schijven 27 en 29 een slechte combinatie. Wit kan niet meer naar het centrum. Wit is opgesloten aan de rechterkant, maar aan de ander kant van het bord heeft hij evenmin bewegingsruimte.

3. 44-40 12-17 4. 49-44

Wit dreigt nu met de standaard damzet 35-30 24x35 29-24 20x29 34x3.

4... 8-13 5. 47-41?

Nu heeft zwart een combinatie. Na 5. 36-31 14-19! 6. 47-41 (29-23 19x28 enz. Z+1) 10-14 7. 41-36 17-22 moet wit een schijf geven.

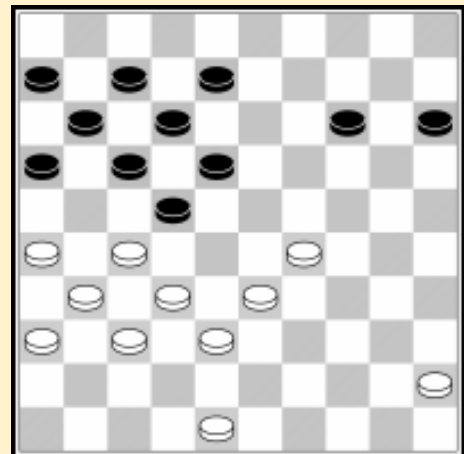
5... 26-31! 6. 37x26 24-30 7. 35x24 13-19 8. 24x22 17x46 9. 26x17 11x31 10. 36x27

Zwart won gemakkelijk.

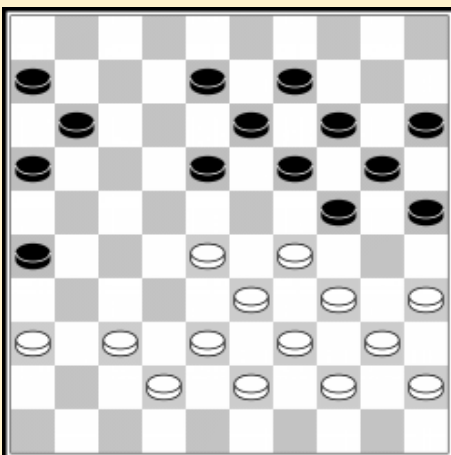
Wit kan zijn tegenstander tactisch vastzetten.

1. 48-42!

Activeert de dreiging 33-28 22x24 27-21 16x27 31x2 +. 1... 18-23 wordt beantwoord door 2. 27x18! 23x34 3. 31-27! 12x23 4. 27-21 16x27 5. 32x1 W+. Op 1... 8-13 2. 29-23 enz. W+1.



Zwart heeft formaties op zijn rechtervleugel opgebouwd om hier schijven te kunnen ruilen.



1. 38-32 18-22!! 2. 28x17 11x22

Na 3. 32-28 kan zwart de combinatie 26-31!! 4. 36x18 13x22 5. 28x17 19-23 6. 29x18 24-30 7. 35x24 20x47 met groot voordeel voor zwart.

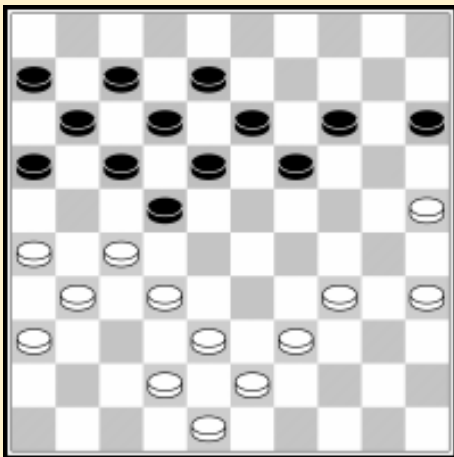
3. 43-38 16-21! 4. 32-28 21-27! 5. 28x17 26-31

6. 37x26 27-32 7. 38x27 19-23 8. 29x18 13x31

9. 36x27 24-30 10. 35x24 20x47

Na 11. 27-21 47-38! 12. 21-16 38-27 won zwart het eindspel.

In de diagramstand had wit moeten ruilen met 1. 28-22 18x27 2. 29-23 19x28 3. 33x31 met een lichtjes betere stand voor zwart.



Wit forceert winst :

1. 34-29! 19-23

1... 15-20 2. 38-33 19-23 3. 42-38 23x34 4. 39x30 en zwart heeft geen goede zet meer. (13-19 5. 30-24! W+)

2. 35-30 23x34 3. 25-20 15x35

4. 39x30 35x24 5. 32-28 22x33

6. 38x9 13x4 7. 27-21 16x27

8. 31x2

Sijbrands-Morsink

1. 34-30 18-22 2. 31-26 12-18 3. 37-31 7-12 4. 30-25 1-7

4... 22-27 biedt actiever spel.

5. 32-27 19-23 6. 33-29 23x34 7. 40x29 13-19

Een logische spelgang is 7... 20-24 8. 29x20 15x24 9. 45-40 13-19 10. 40-34 19-23 11. 34-29 23x34 12. 39x19 14x23 13. 38-33.

8. 39-34 8-13

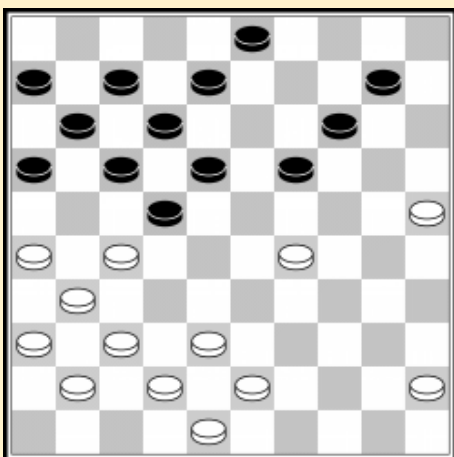
Zwart kan ontsnappen uit de hekstelling door de ruil 17-21 9. 26x28 19-23 10. 29x18 12x21 maar dit geeft zwart een onaangename stand door zijn onontwikkelde linkervleugel.

9. 34-30 2-8?

Zwart had absoluut 19-23 moeten spelen. Nu wordt hij tactisch vastgezet !

10. 30-24! 19x30 11. 35x24

Zwart offerde een schijf met 16-21 enz. omdat hij de geplande zet 11... 18-23 12. 29x18 20x29 niet kan spelen 13. 27-21! 16x27 14. 41-37 (of een ander tempo) 12x23 15. 38-33 29x38 16. 43x1+.



Tactiek beheerst deze stand. Wit kan niet 1. 45-40? spelen wegens 17-21 26x28 19-23 28x19 14x45 Z+.

Wit kan de opening in de zwarte stand op veld 13 gebruiken om zwart te verhinderen 19-23 te spelen. Het spelen van 1. 37-32 8-13 levert wit niets op. Daarom speelt wit een zet waardoor 8-13 niet mogelijk is.

1. 38- 32

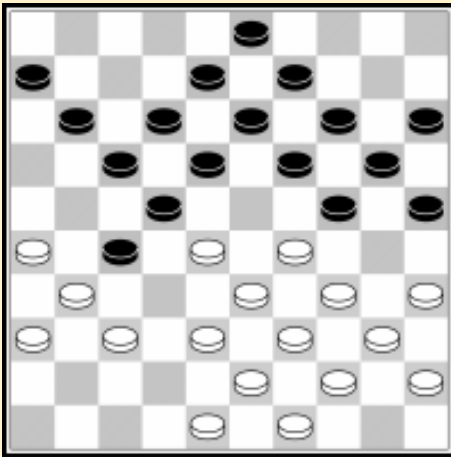
Niet het centrale 37-32 maar het lelijke 38-32 komt tegemoet aan wit's plannen. 1... 8-13 wordt beantwoord door 2. 29-23!

Indien zwart 1... 10-15 speelt mag wit de damzet met 2. 32-28 22x24 3. 27-21 16x27 31x2 niet nemen omdat de dam gevangen wordt met 3-8 =.

Wit moet de combinatie nemen gebruik makend van een gevangen schijf op veld 42. 2. 25-20!! 15x33 3. 42-38 33x42 4. 32-28 22x33 5. 27-21 16x27 6. 31x2 42x31 7. 2x47 +.

1... 19-23 2. 42-38 23x34 3. 32-28 22x42

4. 27-21 16x27 5. 31x2 42x31 6. 36x27



In het geval men een hekstelling heeft moet men in de mogelijkheid zijn schijven te ruilen aan de andere kant van het bord.

In dit geval heeft zwart een hekstelling, maar aan de andere vleugel heeft hij weinig ruimte om te spelen. In dat geval is een hekstelling gewoonlijk niet goed.

Wit aan zet kan een doorbraak forceren :

1. 37-32! 11-16 2. 32x21 16x27 3. 48-42 6-11
4. 42-37 11-16 5. 35-30! 24x35 6. 28-23 19x28
7. 29-24 20x29 8. 34x21 16x27 9. 33-28! 22x42
10. 31x11 42x31 11. 36x27 12-17 12. 11x22 8-12

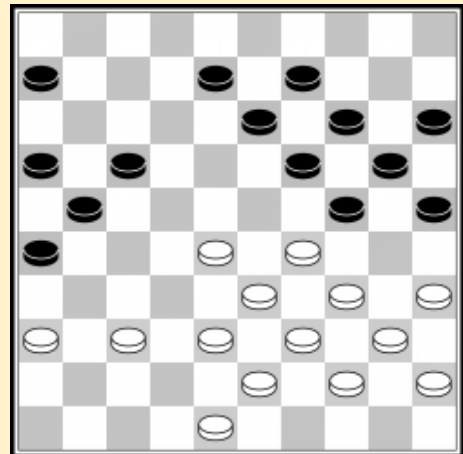
Wit kan doorbreken met 26-21-16 enz. of door 38-32-27 gevolgd door 22-17x16.

Wanneer men een hekstelling speelt, moet men ervoor zorgen dat men schijven kan ruilen aan de andere kant van het bord.

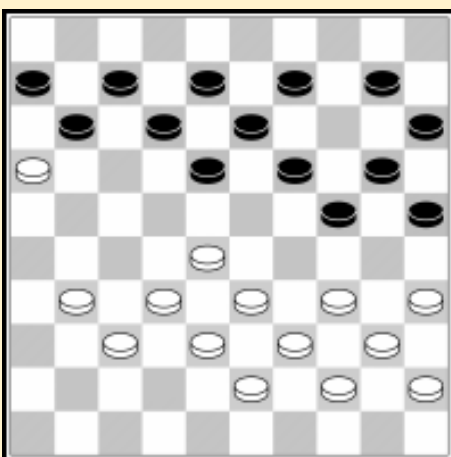
Gewoonlijk bouwt de speler die in de hekstelling zit een sterk centrum op. Zwart wil ruilen met 17-22 28x17 21x12 maar wit aan zet kan een prachtige combinatie uitvoeren.

1. 37-31! 26x37 2. 48-42 37x48 3. 28-22 17x28
4. 33x22 24x42 5. 22-18 13x22 6. 43-38 42x33
6. 39x26 48x30 7. 35x2

Dit is de hekstellingsvernietigingscombinatie !



Wit dacht dat zijn centrum sterk genoeg was om een hekstelling toe te laten. Maar de opening op veld 42 en zijn schijf op veld 16 laten zwart toe hem tactisch vast te zetten met behulp van zijn formaties.

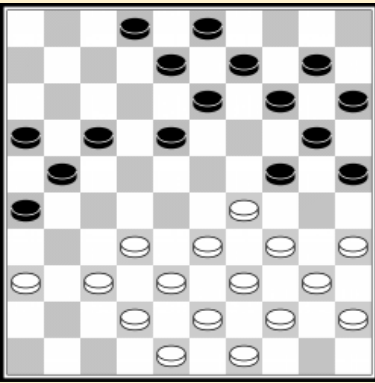


1. 34-29? 10-14

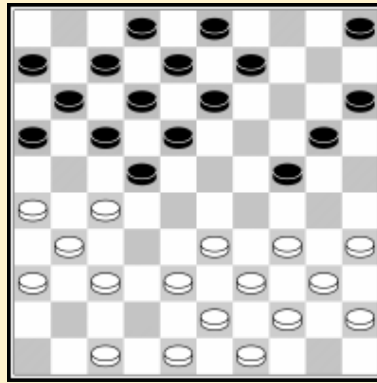
Na 2. 40-34 kan zwart schijf 29 verwijderen om een damzet uit te voeren : 18-22! 3. 28x17 12x21 4. 16x27 19-23 5. 29x18 13x22 6. 27x18 24-30 7. 35x24 20x49 +.
2. 28-23 19x28 3. 32x23 wordt beantwoord door 25-30 gevolgd door 20-25x24 met winst van schijf 23.

2. 31-26 18-22! 3. 28x17 12x21! 4. 26x17 11x22

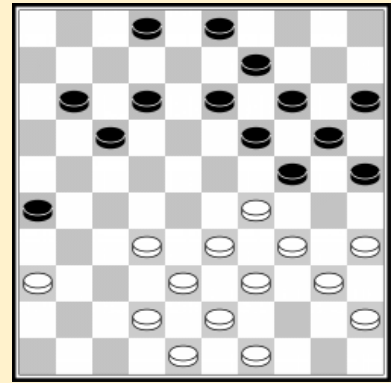
Na 4. 16x27 neemt zwart de combinatie 19-23 5. 29x18 13x42 6. 38x47 24-30 7. 35x24 20x49 +.
Maar nu heeft wit geen goed antwoord op de zwarte dreiging 22-28 enz. +.
Het feit is dat 5. 32-28 wordt afgestraft door 7-12! 6. 28x17 12x21 7. 16x27 19-23 8. 29x18 13x42 9. 38x47 24-30 10. 35x24 20x49 Z+.



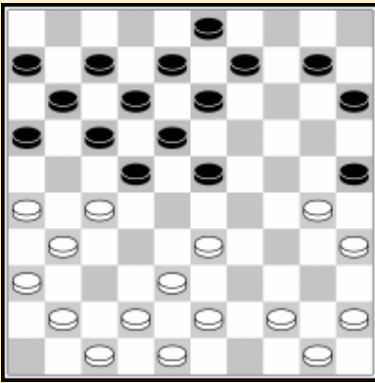
C 28.1



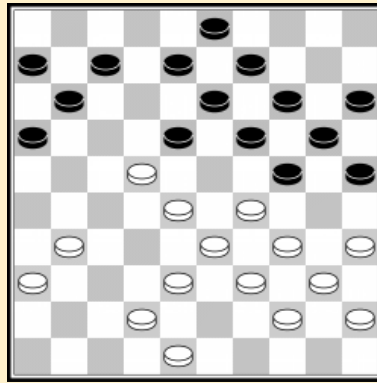
C 28.2



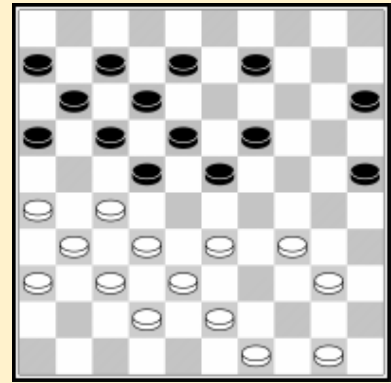
C 28.3



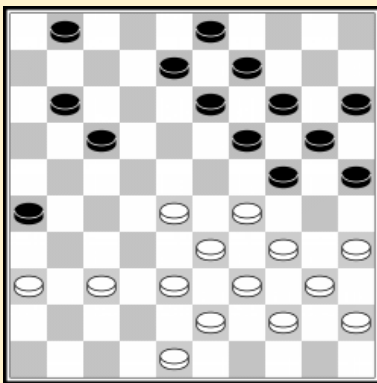
C 28.4



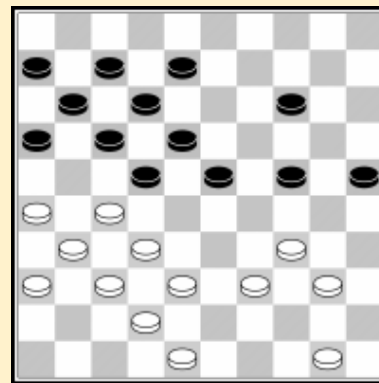
C 28.5



C 28.6

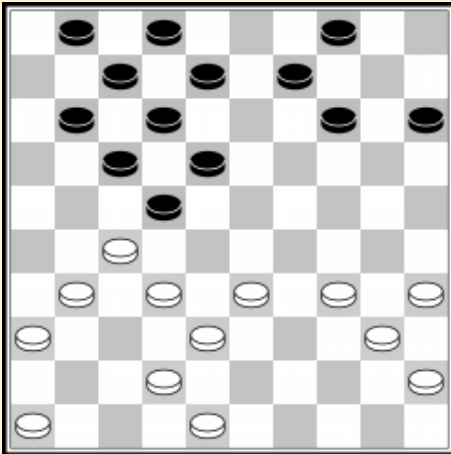


C 28.7



C 28.8

29. De kettingopsluiting



Lewina - Wanders

Wit heeft ideale condities om haar tegenstander vast te zetten in een kettingopsluiting. Er staan veel schijven achter schijf 22, die kan opgesloten worden. Zwart heeft geen formaties om de ketting te verbreken.

1. 32-28! 11-16

Zwart antwoord op de dreiging 27-21 17x37 28x6 W+1.

2. 38-32 9-13 3. 42-38 13-19

Zwart bouwt de formatie 10/14/19 om in de mogelijkheid te zijn schijf 28 weg te ruilen. Wit ziet dit en neemt zijn voorzorgen.

4. 35-30! 4-10 5. 30-25!

Met het idee om 19-23 6. 28x19 14x23 te beantwoorden met 7. 25-20 15x24 8. 34-29 23x34 9. 40x20. Wit krijgt een schijf op veld 15 die naar dam zal gaan met een beetje hulp van de andere schijven.

5 ... 1-6 6. 46-41 19-23

Zwart heeft geen echte keuze. Bijvoorbeeld : 6... 8-13 7. 34-29! Met de dodelijke dreiging 29-23 +.

7. 28x19 14x23 8. 25-20 15x24 9. 34-29 23x34 10. 40x20 8-13

11. 41-37 2-8 12. 33-29!

Met de dreiging 20 -15 10-14 29-23 18x29 27x20 +.

Zwart kan de schijf op 20 niet weggrijpen : 20: 12 ... 10-14 13. 20x9 13x4 wordt beantwoord door de combinatie 14. 29-23! 18x29 15. 27x18 12x23 16. 38-33 29x27 17. 31x13 +.

De volgende partij tussen twee jonge spelers toont aan dat in de opening van een partij de kettingstelling reeds gevaarlijk kan zijn.

1. 32-28 18-22 2. 37-32 13-18

Het is beter om naar het centrum te spelen met 12-18 7-12 en 1-7.

3. 41-37 9-13 4. 46-41 4-9 5. 34-30 20-24

Na 5 zetten is de zwarte stand al strategisch verloren ! Wit gebruikt de kettingstelling om zijn tegenstander te laten vastlopen.

6. 32-27! 14-20 7. 30-25

Wit controleerde of er geen combinatie was voor zwart, maar die is er niet.

7... 10-14

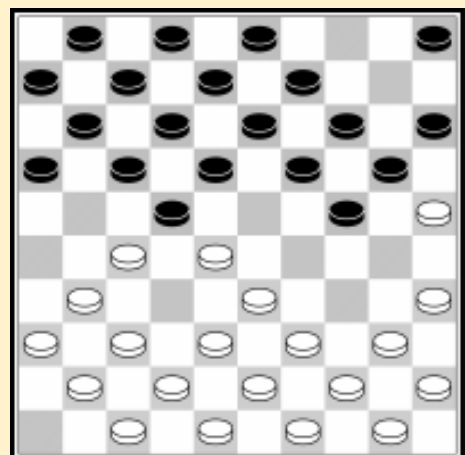
Wit moet anticiperen op zwart's volgende zet 24-29x29.

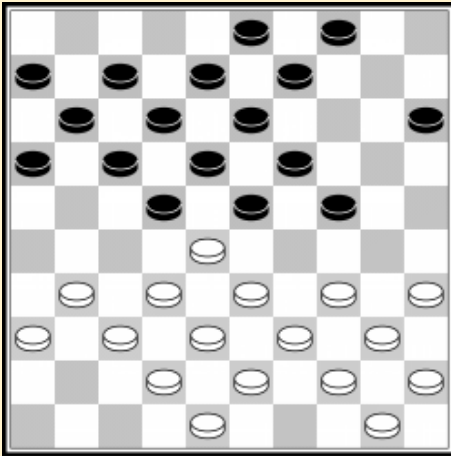
8. 38-32!

Wit bouwt de formatie 28/32/37 om de ruil 24-29x29 af te straffen. Wachten helpt zwart niet, want na 5-10 9. 43-38 is de situatie niet echt veranderd.

8... 24-29 9. 33x24 20x29 7. 28-23 19x28 8. 32x34

Wit won een schijf.





Zwart heeft het witte centrum opgesloten met de ketting 17/22/19/23. Wit wil van de kettingstelling af. Wit slaagt erin de zwarte kettingstelling af te breken en zwart zelf in een kettingstelling vast te zetten !

1. 34-29! 23x34 2. 40x20 15x24 3. 32-27!

Met een zeer goede stand voor wit.

Zwart ruilde :

1... 24-29 2. 33x24 20x40

Gewoonlijk is het verstandig om achteruit te slaan in een klassieke partij om genoeg tempi te houden (voor het laatste tempo). In deze situatie is voorwaarts slaan aanbevolen, omdat wit gebruik kan maken van de kettingstelling om controle te krijgen over de stand.

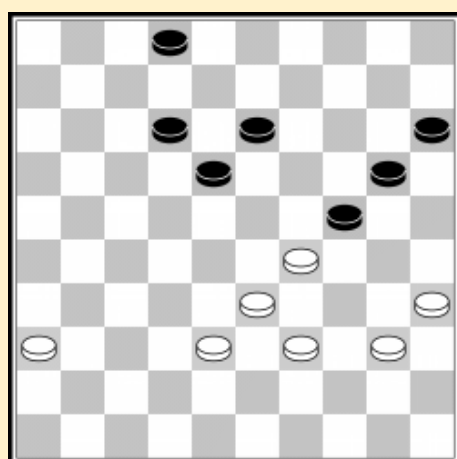
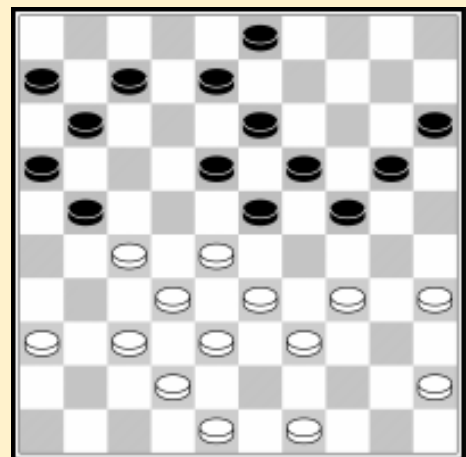
3. 45x34! 15-20 4. 39-33! 7-12

Zwart kon de natuurlijke zet 20-24 niet spelen, wegens een damzet : 34-29 23x34 28-23 19x39 38-33 39x28 32x1 21x41 36x47 W+.

5. 33-29!

Zwart's kettingstelling is zeer sterk. Bijvoorbeeld : 5... 20-25

6. 35-30 21-26 7. 37-31 26x37 8. 42x31 en 27-22 wint een schijf op de volgende zet.



Zwart aan zet heeft een halve kettingstelling. Hij ziet een mooi gelegenheid om zijn tegenstander in een kettingstelling te nemen.

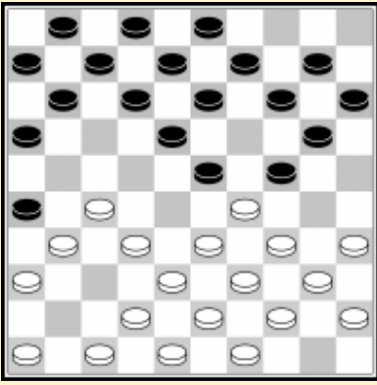
1... 13-19!!

De kettingstelling toelaten verliest na 2. 38-32 19-23 3. 40-34 2-7 4. 36-31 7-11 5. 31-26 12-17 6. 32-27 17-22 en wit wordt vastgezet.

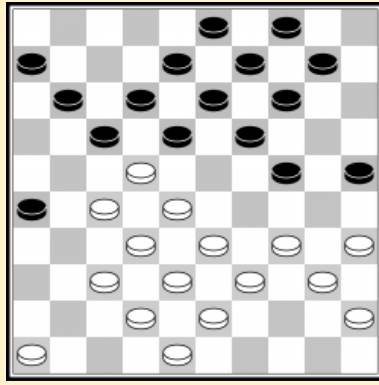
Wit dacht dat hij uit de opsluiting kon ontsnappen door 2. 29-23 18x29 3. 39-34 19-23 4. 34-30 = maar werd verrast door

2. 29-23 19x28 3. 33x13 2-8!! 4. 13x2 20-25 5. 2x30 25x32

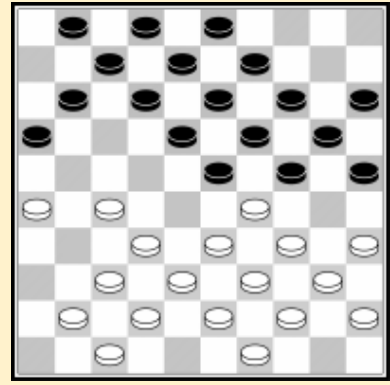
Wit gaf op.



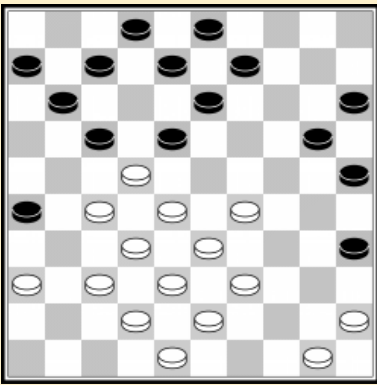
C 29.1



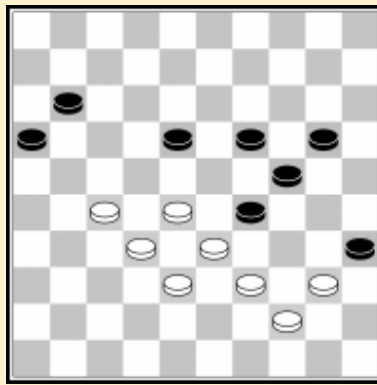
C 29.2



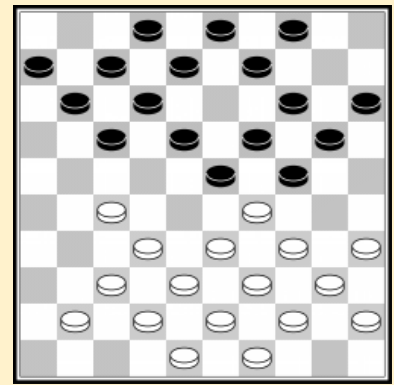
C 29.3



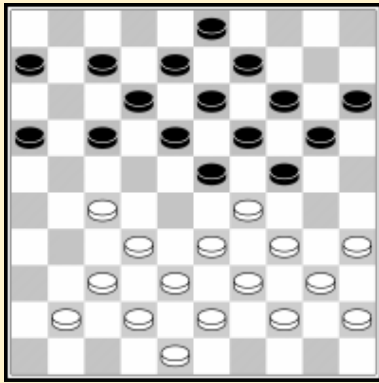
C 29.4



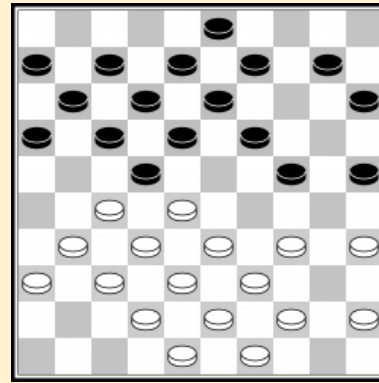
F 29.5



C 29.6

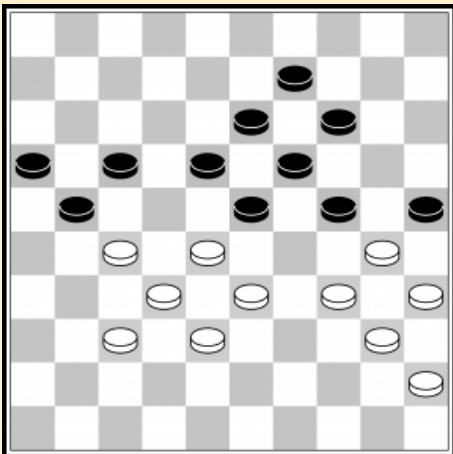


C 29.7



C 29.8

30. Rechtervleugel opsluiting



Wit's spel is ernstig beperkt door de rechtervleugelopsluiting. Hij kan proberen om uit de opsluiting te ontsnappen, maar zal toch worden vastgezet.

- 1. 34-29 25x34 2. 29x20 14x25 3. 40x29 23x34
4. 35-30 34-40! 5. 45x34 18-22!**

Zwart beperkt wit's spel op de juiste manier. Enkel schijf 37 kan spelen.

- 6. 27x18 13x22 7. 37-31 9-13 8. 31-26 13 - 18**

In deze partijstand vond zwart een sterke plan om een groep witte schijven op te sluiten.

- 1... 14-20! 2. 25x14 9x20**

Zwart gebruikt de bomzet om 30-25 af te straffen :

- 3. 30-24 24-30!!**

1) **4. 25x14 19x10 5. 28x17 30x37 Z+**

2) **4. 35x24 19x39 5. 28x17 39x37 6. 25x14 37-41 Z+**

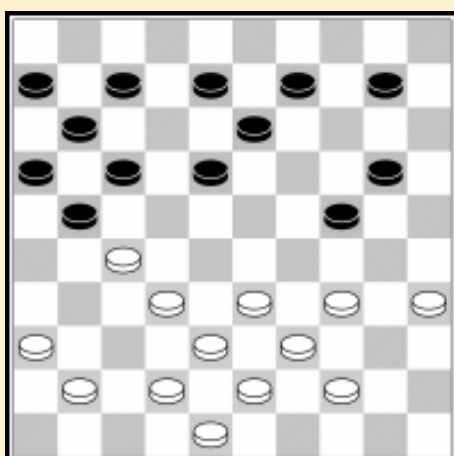
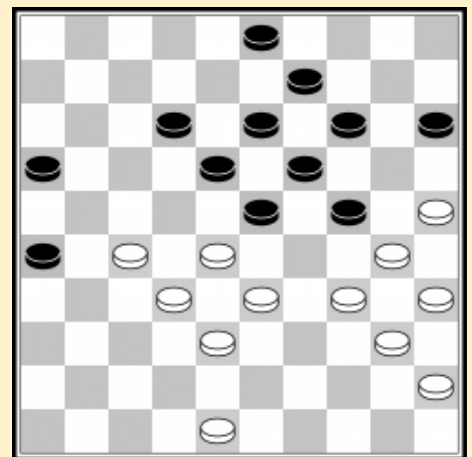
Omdat wit 30-25 niet kan spelen moet hij een rechtervleugelopsluiting aanvaarden, maar hij wordt vastgezet.

- 3. 48-42 20-25 4. 42-37 3-8 5. 28-22 15-20**

6. 33-28 wordt beantwoord door **16-21!** **7. 27x16 18x27 8. 32x21 23x41 Z+.**

Wit probeert een combinatie die echter niet goed is.

- 6. 34-29 25x34 7. 22-17 12x21 8. 27-22 18x27 9. 29x 9 34-39!
10. 33x44 8-13 11. 9x18 19-23 12. 18x29 24x31**



Grootmeester Podolski profiteerde van de zwakke punten in zwart's stand met behulp van een combinatie.

- 1. 36-31!!**

Een excellente zet ! Zwart kan niet 21-26 spelen wegens **2. 33-28! 26x46 3.35-30** (wit wil van schijf 34 af) **24x35 4. 34-30 35x24 5. 27-22 18x27 6. 32x5** en de zwarte dam wordt gevangen. Dus wordt zwart's rechtervleugel opgesloten.

- 1... 10-15 2. 31-26 13-19 3. 42-37 8-13
4. 41-36 20-25 5. 48-42 9-14?**

Wit zet zijn tegenstander nu tactisch vast :

- 6. 34-29! 14-20 7. 36-31!**

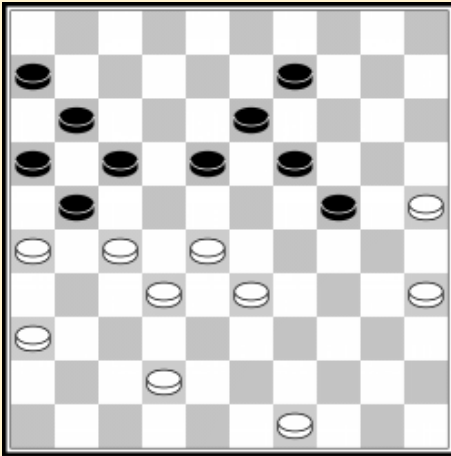
Alle zwarte zetten worden beantwoord met een combinatie :

1) **7... 19-23 8. 27-22 18x36 9. 29x9**

2) **7... 7-12 8. 27-22 18x36 9. 29-23 19x28 10. 33x22 17x28 11. 26x30 25x34 12. 39x30**

3) **7... 25-30 8. 29-23 18x29 9. 27-22 17x28 10. 32x23**

Zwart gaf op.



Wit heeft een goede stand maar verloor de partij.

1. 49-43? 18-23 2. 42-38 13-18 3. 43-39 9-13

Wit lukt er niet is zijn tegenstander vast te zetten, omdat 4. 36-31 wordt beantwoord met 17-22! met twee mogelijkheden :

- 1) 5. 26x17 24-29 6. 33x24 22x44 Z+
- 2) 6. 28x17 21x12 7. 33-28 12-17 8. 39-33 23-29! Z+ (Controleer dat 25-20 niet werkt voor wit !)

Wit had moeten spelen 4. 25-20! 24x15 5. 35-30 17-22 6. 26x17! 22x31 7. 36x27 11x31 8. 30-24 19x30 9. 28x8 =. Wit speelde 4. 35-30 24x35 5. 25-20 en verloor het eindspel na 23-29 enz.

1. 49-44! is een meer *flexibele zet* dan 1. 49-43? Dit betekent dat na 49-44 wit meer keuzes heeft voor het opbouwen van zijn stand. Schijf 44 kan niet enkel naar veld 39 gaan maar ook naar veld 40. In feite om de opsluiting effectief te gebruiken mag er geen schijf op 39 staan. We leggen uit waarom.

1. 49-44! 18-23 2. 42-38 13-18 3. 44-40! 9-13 4. 36-31!

Nu blijkt het grote verschil te zijn dat zwart de belangrijke zet 17-22 niet kan spelen.

4... 17-22 5. 26x17! 24-29 6. 33x24 22x42 7. 25-20! 19 x30

8. 35x24 11x22 9. 31-26! 22x31 10. 26x48

Zwart heeft nog één andere zet : 4... 23-29 waarna wit mooi wint na : 5. 25-20! 24x15 6. 33x24 19x30 7. 35x24 17-22 8. 28x17 21x12 9. 38-33 12-17 10. 33-29! En het spel is gedaan, daar spelen op veld 22 wordt beantwoord met 29-23 +.

In sommige situaties is de opsluiting beter voor de opgesloten speler. Dit is vooral het geval wanneer te veel schijven betrokken zijn in het opsluiten.

In dit geval gebruikt zwart 6 schijven om 5 schijven op te sluiten.

Wit aan zet kan winst forceren.

1. 48-43!

1. 48-42? geeft zwart de gelegenheid remise te maken met de combinatie 17-22! 2. 28x17 23-29 3. 34x12 25x34 4. 40x29 19-23 5. 29x18 24-30 6. 35x24 20x47. Deze combinatie verliest na 1. 48-43.

Of wit nu 1. 48-42 of 1.48-43 speelt, zwart mag de combinatie 17-21? 27x16 18-22 28x17 23-29 34x23 19x48 30x10 15x4 40-34! 48x30 35x15 W+ niet nemen.

1... 1-7 2. 43-38 7 - 11

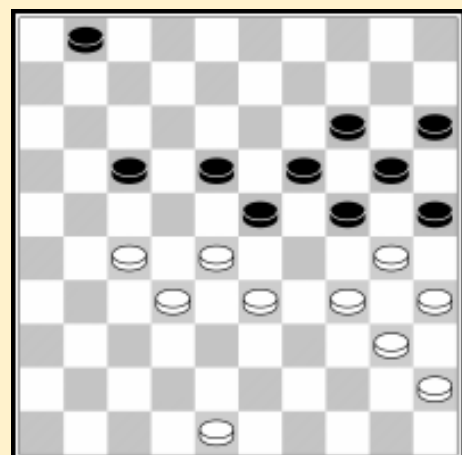
2... 7-12 3. 34-29! 23x34 (25x34 4. 27-22! +) 4. 30x39 18-23 5. 39-34 (ook 40-34 12-18 45-40 wint) 12-18 6.34-29 23x34 7.40x29 W+.

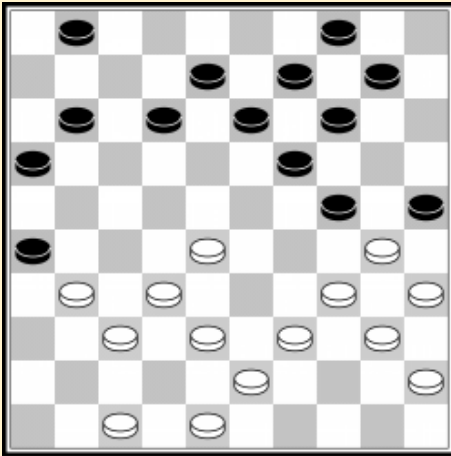
3. 34-29! 25x34

3... 23x34 4.30x39 18-23 5.39-34 W+

4. 27-22! 18x27 5. 32x12 23x43 6. 35-30!! 24x44 7. 29x38

De clou van de stand blijft verborgen tot de zet 35-30 wordt onderkend. Dit soort verrassingen maakt dit spel zo moeilijk en interessant.





Partijen met een kortevleugelopsluiting worden vaak gekarakteriseerd door combinatieve mogelijkheden.

1. 32-27!

Dreigt met de combinatie 27-21 16x36 47-41 36x47 38-33 47x29 34x23 25x34 40x20 14x25 23x5.

Na 1... 13-18 neemt wit deze combinatie op een andere manier : 27-22! 18x36 47-41 36x47 38-33 47x29 34x23 25x34 40x20 14x25 23x5 +.

1... 11-17!

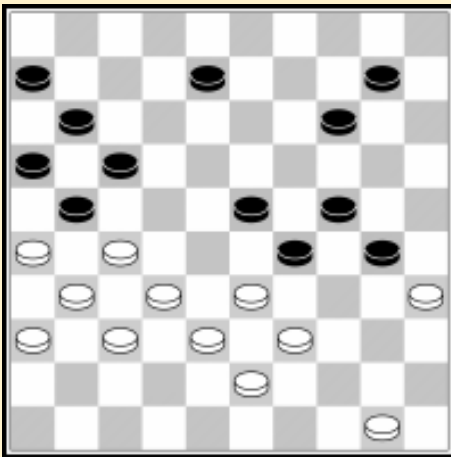
Het juiste antwoord. Na de damzet wordt de dam met gelijkheid gevangen..

2. 27-21 16x36 3. 47-41 36x47 4. 38-33 47x29

5. 34x23 25x34 6. 40x20 14x25 7. 23x 5

Na 6. 23x3? 10-14 7.3x20 25x14 Z+1.

7... 9-14 8. 5x7 1x12



In deze partijstand kon wit een winnende combinatie forceren.

1. 33-28! 29-34

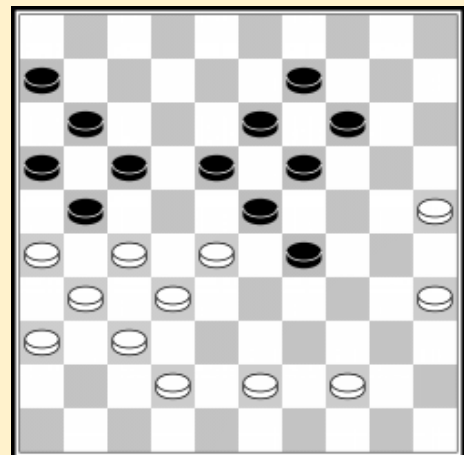
De enige zinnige zet, omdat 14-19 wordt afgestraft met 2. 28-22 17x28 3. 26x17 11x22 4. 27x18 23x12 5. 32x5 +.

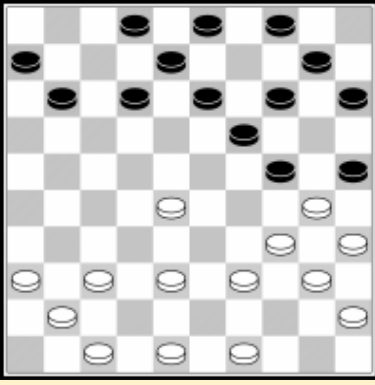
2. 28x19 14x23 3. 27-22! 17x28 4. 26x17 11x22

5. 39-33 28x48 6. 31-26 48x31 7. 36x20

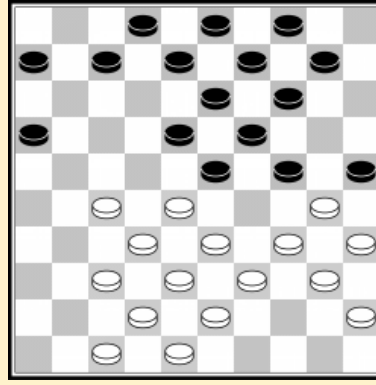
Zwart beschikt over formaties maar zijn stand is helemaal niet flexibel. Hij kan maar één kant op bij de volgende zet : 18-22. Wit anticipeert op een erg slimme manier :

- 1. 35-30! 18-22 2. 27x18 13x33 3. 31-27! 9-13
- 4. 27-22! 17x28 5. 26x17 11x22 6. 42-38 33x31
- 7. 36x20 28x37 8. 20-14 19x10 9. 30-24 29x20
- 10. 25x5

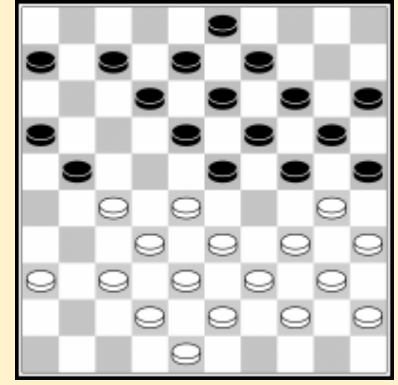




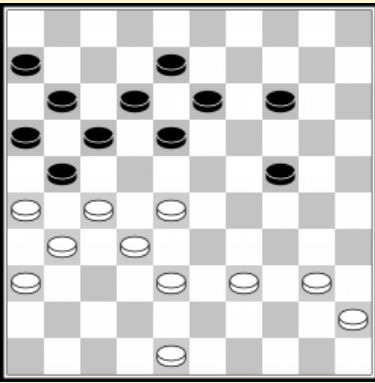
C 30.1



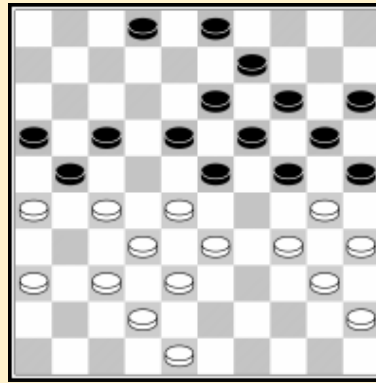
C 30.2



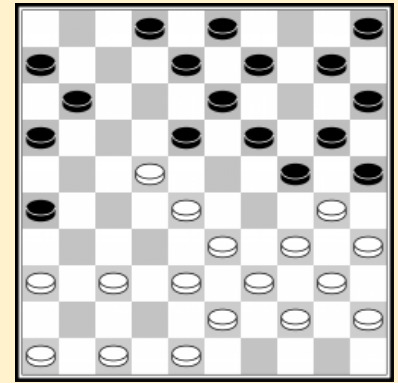
C 30.3



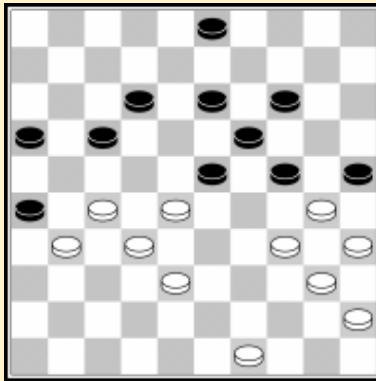
C 30.4



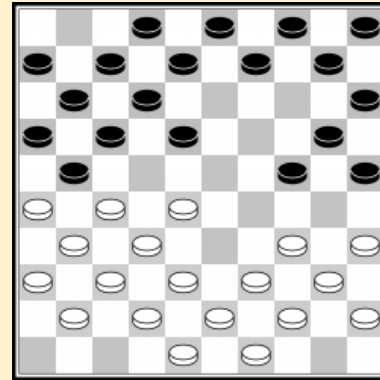
C 30.5



C 30.6



C 30.7



C 30.8

Oplossingen lessen 21-30

Les 21: Damzetten

- C 21.1** 27-21 16x27 32x21 17x26 37-31 26x37 38-32 37x28 33x4
C 21.2 34-30 24x35 33-29 23x34 39x30 35x24 27-22 17x28 37-31 26x37 41x5
C 21.3 34-29 23x25 28-22 17x28 26x17 12x21 32x1
C 21.4 34-30 25x23 28x19 13x24 37-31 26x28 33x2
C 21.5 36-31 26x37 24-19 13x24 34-30 25x23 28x30 37x28 33x13 8x19 27-22 17x28
30-24 ad lib 39-33 28x39 43x5
C 21.6 30-24 20x29 33x24 19x30 28x19 13x24 37-31 26x28 27-21 16x27 38-32 27x38
(of 28x37) 42x2
C 21.7 27-21 26x28 21-17 12x21 29-24 19x30 35x24 20x29 38-33 28x39 (of 29x38) 43x1
C 21.8 25-20 15x24 34-30 24x35 33-29 23x34 39x30 35x24 26-21 17x37 41x5
C 21.9 26-21 17x26 32-28 23x32 37x17 11x22 29-24 19x30 35x24 20x29 34x1
C 21.10 29-23 18x49 37-32 49 x19 32x3
C 21.11 33-29 22x24 34-30 25x34 40x20 14x25 27-22 18x27 31x22 17x28 32x5
C 21.12 27-21 16x27 (26x17 29-23 18x29 28-22 17x28 32x5 +) 32x21 26x17 29-23 18x29
35-30 24x35 33x24 choice 28-22 17x28 39-33 28x39 43x5
C 21.13 27-22 18x27 32x21 23x43 37-31 16x47 44-39 47x29 34x5 43x34 40x20 25x14 5x17
(Grand Prix combinatie)
C 21.14 32-28 23x21 26x8 3x12 45-40 18x27 38-32 27x29 34x5
C 21.15 27-22 18x27 32x21 16x27 38-32 27x29 30-24 19x30 35x4
C 21.16 28-22 17x48 33-29 24x33 39x28 23x21 26x8 13x2 40-35 48x30 35x4

Les 22: Vangen van de dam

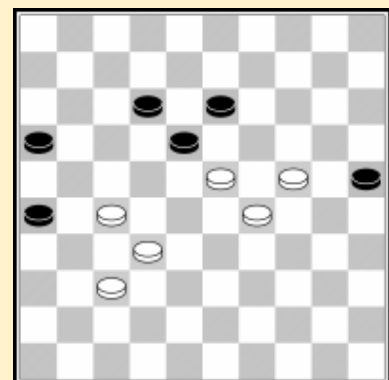
- 22.1** 27-22! 18x27 32x21 16x27 38-32 27x47 28-22 47x29 34x5 13-19 5x7 1x12 40-34
wint voor wit (dubbele oppositie).
22.2 28-22? 18x36 37-31 36x27 32x21 16x27 38-32 27x29 34x5 13-19 5x7 1x12
wint voor zwart.
22.3 28-23 19x17 34-30 35x24 44-40? 45x34 39x10 17-22! 27x18 8-13 18x9 3x5 is remise.
Maar 28-23 19x17 34-30 35x24 27-22! 17x28 44-40 45x34 39x10 wint voor wit.
22.4 27-21? 17x26 37-31 26x28 33x4 3-9! 4x20 14x32 wint voor zwart.
22.5 20-14? 19x10 38-32 27x38 48-42 38x47 30-24 47x20 25x5 28-33!! 39x19 9-14 19x10
18-22 Z+
22.6 39-34! 29-33 27-21 16x38 37-32 38x27 31x22 18x27 36-31 27x36 42-38 33x42 47x38
36x47 38-33 47x29 34x1 13-18 1x20 15x24 40-34 (oppositie) W+
22.7 27-22 18x27 32x21 16x27 40-34 29x40 35x44 24x35 44-40 35x44 43-39 44x33 38x7
27-32 37x28 19-23 28x8 3x1 42-38 = resulteert in remise.
22.8 30-24 19x48 28-23 18x29 27-21 16x38 42x4 48x31 4x36 26-31 36x7 1x12 47-42
oppositie) W+

Les 23: Formaties

Oef 23.1

- 1... 14-20 2.28-23 18x29 3.33x15 W+1
1... 14-19 2.27-22! 18x27 3.32x21 26x17 4.28-23 19x28 5.33x2 +
1... 13-19 2.28-23 18x29 (or 19x28) 3.33x4 +
1... 12-17 2.28-22 17x28 3.32x1

Oef 23.2



- Oef 23.3** 27-21 26x17 28-22 17x39 38-33 39x28 32x3
C 23.1 34-30 25x34 39x19 13x24 27-21 26x17 28-23 18x29 38-33 29x27 31x4
F 23.2 49-43 (of 48-43) 12-17 28-22 17x28 33x13 9x18 37-31 26x28 38-33 21x32 33x 13 19x8
 34-30 25x34 39x37
C 23.3 34-30 25x34 39x19 13x24 28-23 18x29 35-30 24x35 33x24 20x29 40-34 29x49 45-40
 35x44
 43-39 44x33 38x29 49x27 31x4
F 23.4 49-44! Bijvoorbeeld 7-12 34-30 25x34 39x19 13x24 35-30 24x35 44-39 35x44 37-31
 26x28 33x4 44x33 38x29
C 23.5 30-24 19x30 34x25 23x45 25-20 15x24 44-40 45x34 39x19 13x24 27-21 16x27 31x4
C 23.6 27-22 17x39 32-27 21x32 37x17 11x22 38-33 39x28 36-31 26x37 41x1
C 23.7 28-22 18x36 34-30 25x34 40x9 3x14 37-31 36x27 32x3
C 23.8 26-21 17x26 27-21 26x17 32-28 23x32 34x21

Les 24: Vastzetten van de tegenstander

- 24.1** 25-20! 15x24 28-22 +
24.2 26-21! 17x26 33 - 28
24.3 1. 48-42! (na 1.48-43? doet zwart het offer van Dussaut : 16-21 2. 27x16 18-22 3. 38-33
 22-27=) 24-29 (1... 17-21 2. 38-33 23-29 3. 42-38 18-23 4. 27-22 +) 2. 40-34 29x40
 3. 35x44 17-21 4. 38-33
 Zwart kan nog steeds verder spelen met 18-22 5. 27x20 21-27 6. 32x21 23x41 7. 42-37!
 41x32 8. 20-15 16x27 9. 15-10 maar de dam op veld 5 zal uiteindelijk het spel beslissen.
24.4 1.38-33 17-21 Nu moet wit 18-22 27x20 21-27 voorkomen : 2. 25-20 14x25 3. 39-34 W+.
24.5 36-31! 23-29 40-35 (18-23 35-30) +
24.6 33-29 24x33 38x29 14-20 42-38 20-24 29x20 25x14 30-25! (38-33? 26-31! 37x6 16-21
 enz.=)+
24.7 26-21 17x26 41-37
24.8 25-20 24x15 35-30 23-29 33x24 9-14 38-33 14-20 33-29 20-25 39-34 +

Les 25: Tactisch vastzetten

- 25.1** 48-43 24-30 (op 8-12 of 8-13 volgt 33-29 24x33 34-30 25x34 43-39 33x44 49x7/9) 43-39
 30-35 (8-13 33-28 13-19 27-22 W+) 49-44 8-13 44-40 35x44 39x50 13-19 33-28 +
25.2 48-43! 23-29 (op 9 - 14 27-22 coup Philippe, na 12-17 35-30 24x35 33-29 23x34 39x30
 35x24 27-21 16x27 32x14 9x20 25x14 +) 27-21 16x27 32x21 9-14 33-28 3-9 21-16! 12-17
 28-23! 19x28 38-32 28x48 39-34 48x30 25x3 +
25.3 27-21 7-12 (7-11 21x12 18x7 32-27 +) 21-16 18-22 43-38 22x33 30-24 19x30 35x24
 29x20 38x7 +
25.4 29-24! 8-12 (9-14 24-20 15x24 34-29 of 33-29+. Na 23-28 24-19 13x24 31-26 22x31
 33x4 +) 24-20! 25x14 34-30 35x24 33-29 23x34 39x28 +
25.5 42-38! 20-24 38-33 13-19 (24-30 49-44 30-35 33-29! 13-18* 29-24 +) 49-44 8-13 44-40!!
 24-30 40-35 19-24 33-28 13-19 28-22 +
25.6 38-33 23-29 35-30 29x49 25-20 14x34 28-22 17x28 32x14 49x21 26x39 +
25.7 41-36 8-12 37-31 26x37 32x41 21x23 25-20 17x39 20x20
25.8 39-34 24-29 (21-26 38-33 17-21 28-22 +) 36-31 29x40 35x44 25x34 31-26 +

Les 26: Uitbuiten van zwakke plekken

- 26.1** 25-20 24x15 33-29 +
26.2 35-30 14-20 30-24 20x29 39-33 +
26.3 33-29 (valt schijf 13 aan) 13-18 37-31 26x28 39-33 28x30 35x2 23x34 2-7 +
26.4 38-32! 27x38 30-24 19x30 35x24 en bij de volgende zet speelt wit 24-19 enz. +
26.5 34-29 24-30 42-38 30-35 39-34 9-14 28-22 18x27 34-30 35x24 29x16
26.6 34-30 13-19 32-27 21x23 30-25
26.7 28-22 15-20 27-21 26x28 32x23 18x29 33x4
26.8 48-42 8-12 42-37 12-17 37 - 32 17-21 43-39 15-20 38-33 27x29 39-34 30x39 44x4 35x44
 4x16 44-49 36-31 49-35 50-44 35x49 31-27 +

Les 27: Opsluitingen

27.1 Klaverbladopsluiting

27.2 Rechtervleugelopsluiting

27.3 Hekstelling

27.4 Kettingstelling

27.5 Klaverbladopsluiting

27.6 Hekstelling

27.7 Kettingstelling

27.8 Halve hekstelling

Les 28: De hekstelling

C 28.1 35-30 24x35 37-31 26x28 33x11 16x7 29-24 20x29 34x1

C 28.2 26-21 17x26 37-32 26x28 34-30 22x31 30x19 13x24 33x4

C 28.3 29-23 19x37 42x31 26x37 38-32 37x28 33x22 17x28 34-30 25x34 39x6

C 28.4 42-37 25x34 27-21 16x27 43-39 34x32 37x19 13x24 33-28 22x33 31x4 (of 31x2)

C 28.5 28-23 19x17 35-30 24x35 29-24 20x29 34x1

C 28.6 34-30 25x45 33-29 23x34 32-28 22x33 38x40 45x34 27-21 16x27 31x2

C 28.7 37-31 26x37 48-42 37x48 28-22 17x28 33x22 24x42 22-18 13x22 43-38 42x33 39 x6
48x30 35x2

C 28.8 34-30 24x33 38x29 23x34 32-28 22x33 27-21 16x27 31x2

Les 29: Kettingstelling

C 29.1 35-30 26x28 30x19 13x24 33x4

C 29.2 34-30 25x34 40x20 14x25 27-21 18x16 28-22 17x28 32x5

C 29.3 27-22 18x27 32x21 16x27 29x18 12x23 34-30 25x34 40x18 13x22 33-29 24x33 39 x6

C 29.4 45-40 35x44 29-24 20x29 33x24 44x33 28x39 17x28 32x1

F 29.5 28-22! 18-23 22-18 23x12 39-34 19-23 34-30 (of 33-28) W+1

C 29.6 35-30 24x35 27-22 18x27 (or 17x28 33x24 W+1) 29x18 12x23 32x1

C 29.7 32-28 23x21 29-23 18x29 34x23 19x28 33x2

C 29.8 35-30 24x35 33-29 22x24 27-22 18x27 31x22 17x28 32x5

Les 30: Rechtervleugelopsluiting

C 30.1 34-29 25x34 40x16

C 30.2 34-29 23x34 40x20 25x34 39x30 14x34 28-23 19x39 38-33 39x28 32x1

C 30.3 33-29 24x31 37x17 12x21 30-24 19x30 35x24 20x29 32-28 23x32 34x1
(Haarlemmer zet)

C 30.4 28-23 18x29 32-28 21x34 28-22 17x28 26-21 16x27 31x33 29x38 40x16 (coup Royal)

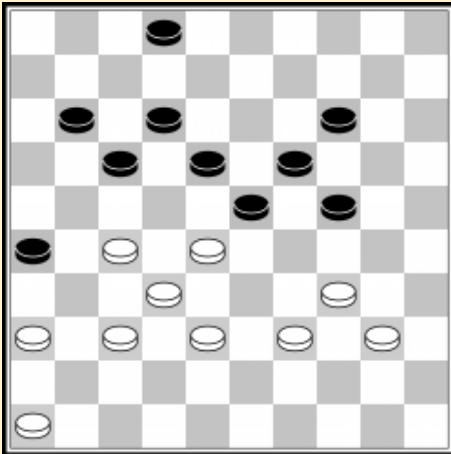
C 30.5 27-22 18x27 28-22 17x39 34x43 25x34 40x18 13x22 26x28

C 30.6 28-23 19x17 30x19 13x24 37-31 26x37 38-32 37x28 33x4 (Coup Weiss)

C 30.7 27-22 26x37 32x41 23x43 49x38 17x28 38-33 28x39 34x43 25x34 40x7

C 30.8 28-22 17x28 26x17 11x22 32x23 18x29 27x18 12x23 34-30 25x34 39x28

31. Andere opsluitingen



De witte linkervleugel is niet goed ontwikkeld. De schijven 36 en 46 zijn niet actief. Om deze te activeren speelde wit 46-41 36-31 41-36 de formatie 27/31/36 opbouwend. Zwart (Ainur Shaibakov) anticepeerde op dit plan door de witte linkervleugel op te sluiten.

1... 2-8! 2. 46-41 11-16 3. 36-31 17-21

4. 41-36 8-13 5. 40-35

Naar het kerkhofveld gaan met 27-22? 18x27 31x22 12-18 verliest gewoon een schijf. Nu doet zwart een sterke ruil om speelruimte te winnen. Hierna heeft zwart veel mogelijkheden, terwijl wit haast geen zetten meer heeft.

5... 23-29! 6. 34x23 18x29

Wit wordt vastgezet, bijvoorbeeld : 7. 39-34 29x40 8. 35x44 24-29 44-40 14-20 40-35 20-24 28-22 12-18 Z+

1. 45-40?

Wit speelde deze zet om de formatie 34/40 te vormen. Op 24-30 kan hij 27-22 18x29 34x14 13-19 14x23 8-13 40-34 12-17 34-29 spelen met de winnende dreiging 29-24 +. Zwart bereid een opsluiting voor.

1... 18-23

Wit heeft weinig speelruimte. Hij moet naar veld 22 uitwijken.

2. 28-22 24-29! 3. 33x24 19x30

Daar wit is opgesloten heeft hij slechts één speelbare schijf meer.

4. 47-42 12- 17 5. 22x11 16x7

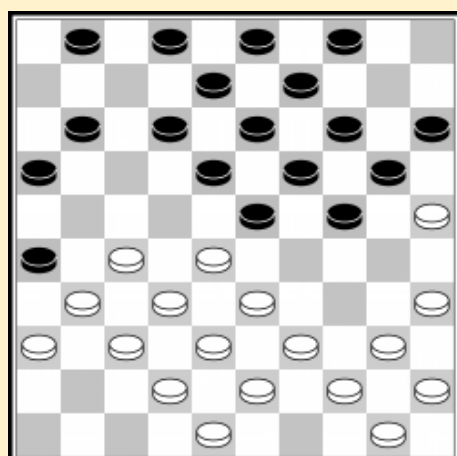
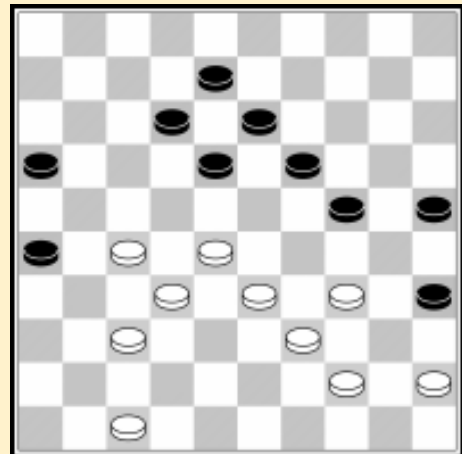
6. 27-22 verliest wegens 8-12 7. 42-38 (7. 32-27 7-11 8. 42-38 13-19 9. 38-33 12-17 enz. Z+) 12-17! 8. 22x2 26-31 9. 2x28 31x22 en zwart wint : 10.34-29 30-34 11.39x30 25x45 12.29-24 45-50 13.44-40 35x44 14.24-19 22-28! 15.32x23 44-49 16.23-18 50-17 17.19-14 49-27 +

6. 42-38

Zwart had nu winst kunnen forceren door 6... 13-18! 7.38-33 8-13

1) 8. 33-28 13-19 9. 28-22 26-31! (plakker) 10. 22x24 31x42 Z+

2) 8. 33-29 13-19 9. 29-24 26-31! (plakker) 10. 24x22 31x42 Z+



1. 39-34!

Zwart kan de bomzet niet nemen in deze situatie. Indien schijf 4 op veld 5 stond won de bomzet een schijf voor zwart. Zwart moet wit's volgende zet anticeperen : 34-29 23x34 40x29 en 2-7 spelen. Daarna is hij in de mogelijkheid de gevaarlijke schijf op veld 29 te verwijderen : 18-23 29x18 12x23.

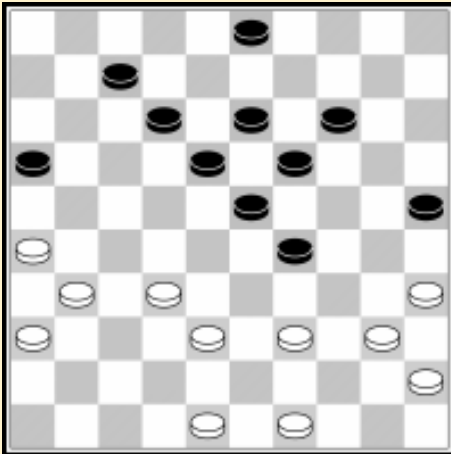
Na 1. 39-34 2-7 2. 44-39 (of 2. 34-30) kan zwart naar het kerkhofveld gaan zonder problemen : 24-29 33x24 20x29.

1... 1-6? 2. 34-29 23x34 3. 40x29 2-7

Het nu is te laat voor deze zet. Wit zet zijn tegenstander vast.

4. 28-22!

Zwart heeft enkel het zwakke 4... 4-9, maar na 5. 44-39 is 19-23? Niet goed en zwart moet offeren.



1. 39-34!

Wit neemt een hekstelling in op een andere plaats op het bord dan we gewoon zijn.

Wit dreigt de coup Philippe 34-30 25x34 38-33 29x27 31x22 18x27 40x20.

1... 19-24 wordt gevolgd door 34-30 25x34 32-28 23x43 48x17 +.

1... 3-9 2. 32-27! 14-20

2... 19-24 wordt beantwoord met 3. 38-33 29x38 4. 49-43 38x49 5. 48-32 49x21 6. 26x10 +.

Op 2... 7-11 kan wit de coup Philippe weer nemen.

3. 38-32!

De dreiging 32-28 wordt niet gestopt door 9-14 en 19-24 wordt bestraft met 32-28 +.

3... 18-22 4. 27x18 13x22 5. 31-27! 22x31 6. 36x27

De doodsteek. Er is geen antwoord tegen de dreiging 32-28.

Wit heeft een halve hekstelling die hier als een perfecte opsluiting werkt, omdat wit een combinatie voorbereidt op 17-21.

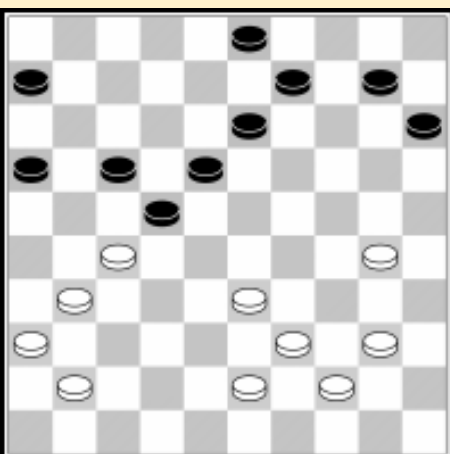
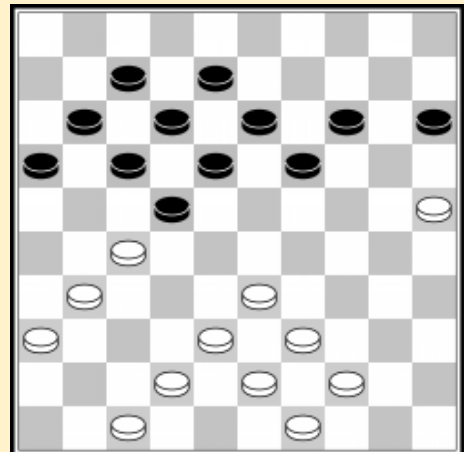
1. 33-29! 15-20

De enige zet. Zowel 17-21 als 19-23 worden beantwoord door 2. 25-20!!

2. 42-37!!

Zwart wordt tactisch vastgezet.

2... 19-23 3. 29-24! 20x29 4. 31-26 22x33 5. 39x10



Zwart heeft schijf 27 meerdere malen aangevallen met 17-21. Wit kan de aanval tactisch stoppen.

1. 41-37! 17-21? 2. 37-32 21-26 3. 30-24! 26x28

4. 24-19 22x31 5. 36x27 13x24 6. 33x 4

Zwart kan dus geen 17-21 spelen. Een logische variant is 1. 41-37 13-19 2. 37-32 9-14 waarna de witte stand veel beter is.

Gantwarg-Galkin

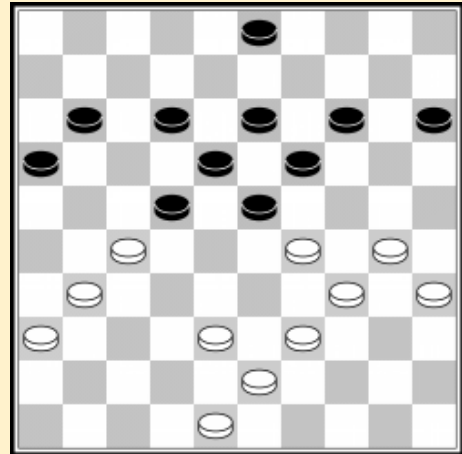
1. 30-24 19x30 2. 34x25 23x34 3. 39x30 11-17?

Te langzaam. De enige verdediging was 3... 13-19.

4. 30-24

De witte strategie wordt ondersteund met tactische middelen. Zwart kan niet 4... 17-21 spelen wegens de mooie combinatie 5. 38-33! 21x32 6. 24-20 15x24 7. 33-29 24x33 8. 43-38 ad lib 9. 48x10 +.

Op 4... 14-19 forceert wit winst met 5. 38-33! 19x30 6. 35x24 3-9 (op 17-21 volgt 33-29 24-20 43-38) 7. 33-29! Met de beslissende dreiging 29-23 +.



4... 3-8 5. 43-39 17-21 6. 48-43 21x32 7. 38x27 12-17 8. 39-34 8-12

Wit zou de vrije zet na 8... 17-21 gebruiken voor 9. 34-30 21x32 10. 24-20 15x24 11. 30x10 +.

9.34-29

Zwart kon de dreiging 29-23 niet pareren en gaf op.

Wit verbreekt de halve hekstelling om het zwarte centrum te kunnen omsingelen.

1. 31-26! 22x31 2. 36x27

Wit dreigt het centrum aan te vallen met 33-28. Op 23-29 valt wit aan met 28-23 en na 14-19 is 30-24 beslissend.

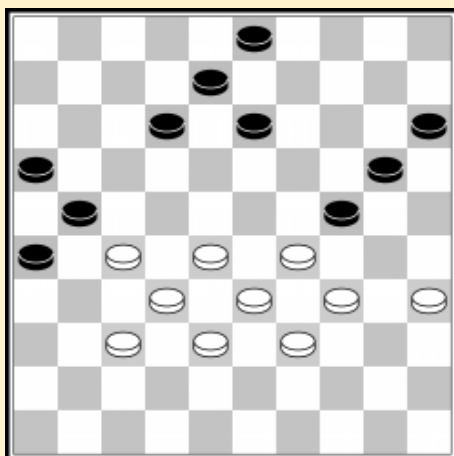
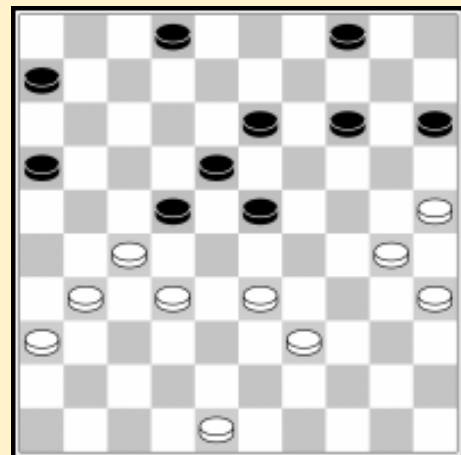
2... 2-8 3. 33-28! 4-10 4. 28x19 13x24

5. 30x19 14x23 6. 35-30!

Deze schijf is op weg naar het strategische veld 24. Zwart wordt vastgezet. Hij kan schijf 6 nooit spelen wegens 32-28 +.

6... 10-14 7. 30-24 8-13 8. 39-34 14-19 9. 34-30

De karwei is achter de rug. Zwart heeft geen zetten meer.

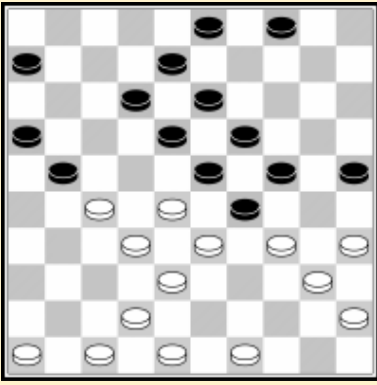


Wit zag geen moeilijkheden, maar na 1. 28-23? liep hij in en zeer mooie val :

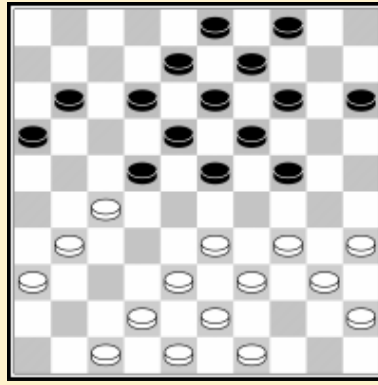
1. 28-23? 13-18 2. 34-30? 20-25! 3. 30x19 12-17!

4. 23x12 8-13 5. 19x8 17-22 6. 27x18 21-27

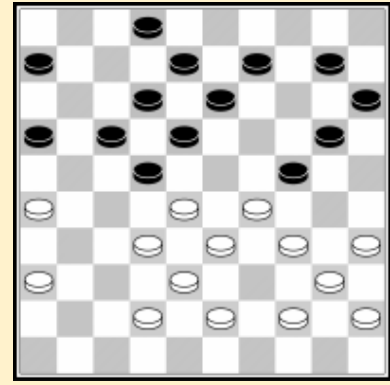
7. 32x21 26x17 8. 12x21 3x41



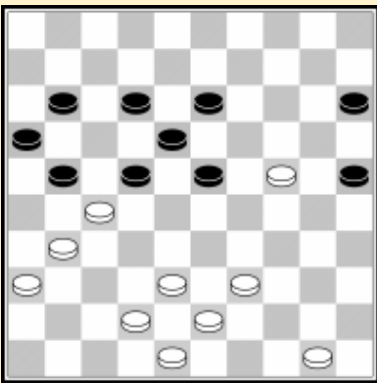
C 31.1



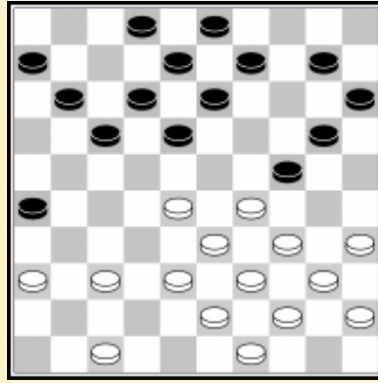
C 31.2



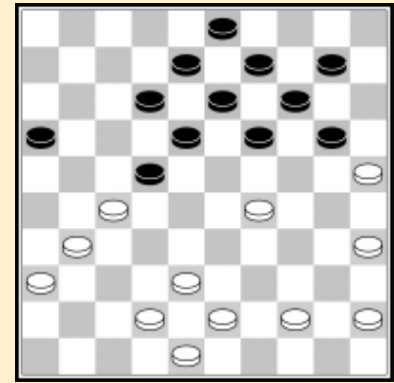
C 31.3



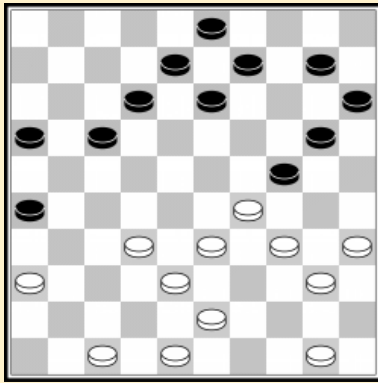
C 31.4



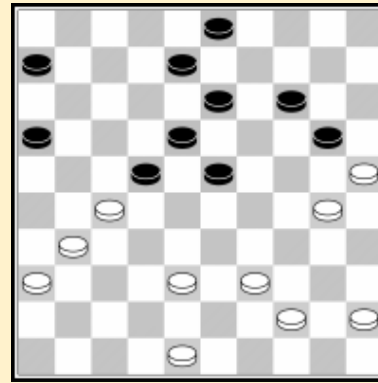
C 31.5



C 31.6



C 31.7



C 31.8

32. Het eindspel

Wanneer het aantal schijven vermindert en er komen dammen in het spel, wordt de partij gewoonlijk nog moeilijker dan ze reeds was.

Wanneer de tegenstander een dam heeft, en deze kan niet zo vlug gevangen worden, kan men de partij enkel winnen door een overmacht te hebben. Een overmacht is enkel mogelijk als men tenminste 4 schijven heeft.

Wit heeft de overmacht

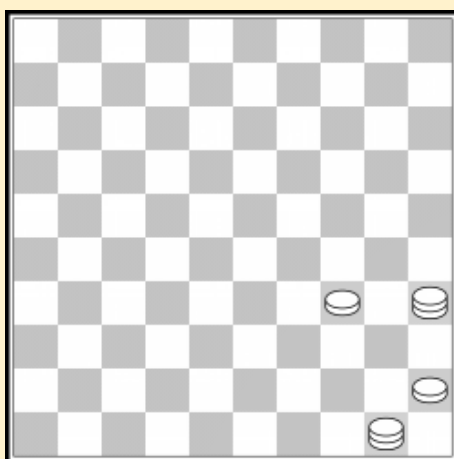
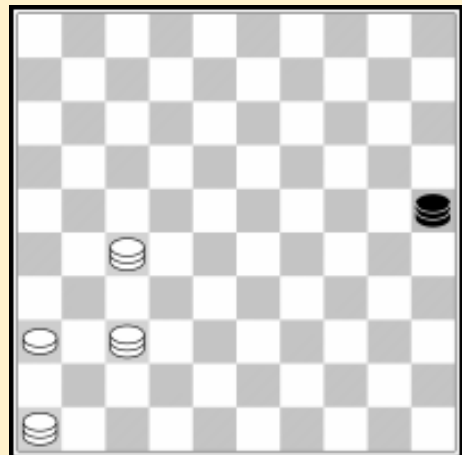
3 dammen en een schijf zijn altijd in staat een enkele dam te vangen. Het is niet noodzakelijk een 4^{de} dam te halen. Het spaart tijd onmiddellijk een vangstelling te maken. In deze stand is de zwarte dam niet veilig op eender welk veld.

Op 25 wordt ze gevangen door 37-14 25x31 36x27 +.

Op 3 wordt ze gevangen door 27-9 3x41 46x37 +.

Op 26 door 36-31 26-3 27-9 + (of 27-21 3x26 37-48 +).

Op 48 wordt ze gevangen door 37-26 (of 36-31) gevolgd door 27-43 46-37.



In het geval dat de witte schijven goed samenwerken is het voldoende om twee dammen te hebben om de dam van de tegenstander te vangen. De zwarte dam is nergens veilig. Op 48 wordt ze gevangen door 50-39 enz. op 25 door 35-30 enz.

De extra schijven van zwart helpen hem niet veel. Nadat de zwarte dam gevangen is houdt de overblijvende witte dam de zwarte schijven tegen.

Schijven 46 en 37 zijn erg sterk. Een beetje geduld is genoeg om deze dominante stand te winnen.

1. 36-4 6-11

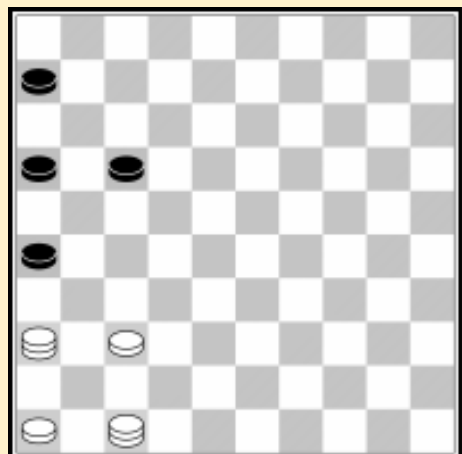
Indien zwart 1... 16-21 speelt kan wit de schijf aanvallen met 2. 47-38. Op 1-6 wordt de dam gevangen door 4-18 +.

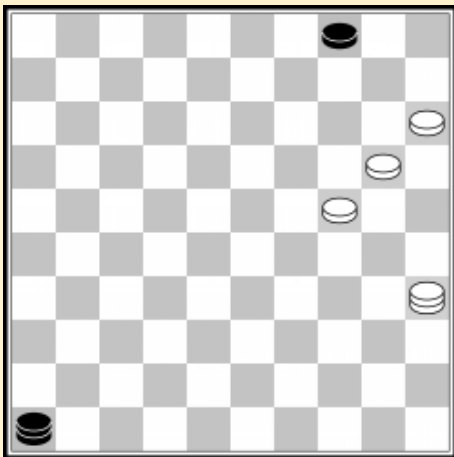
2. 47-33! 16-21

Op 2... 11-6 3. 33x11 moet zwart 6x41 4. 46x37 slaan W+.

3. 4 - 36

Zwart heeft geen serieuze verdediging meer.





Strategische remise

Indien zwart een dam en een schijf heeft worden de zaken meer complex. Zwart heeft de lange diagonaal 46/5. Wit moet deze diagonaal veroveren om in de mogelijkheid te zijn meer schijven naar dam te brengen. In deze stand kan wit dit niet waarmaken. Hij kan de zwarte dam niet van de lange diagonaal verjagen.

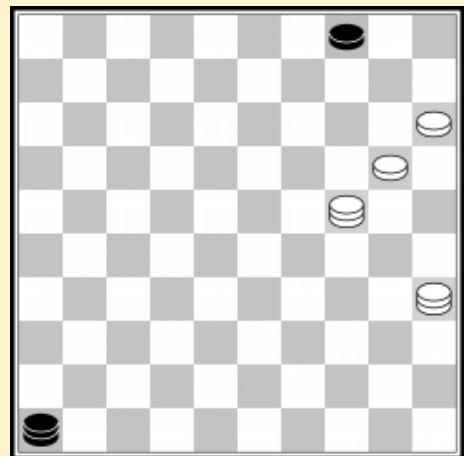
Het bezit van twee dammen resulteert in het met succes verjagen van de zwarte dam van de lange diagonaal.

Zwart aan zet heeft geen goede zet.

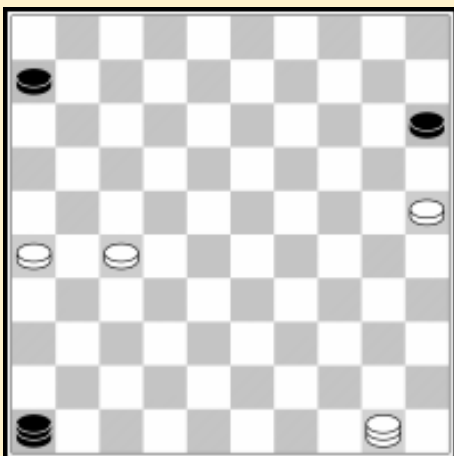
Op 41, 37, 32, 28 of 23 vangt wit de dam met 15-10! 4x15 (indien de dam slaat volgt 20-14 +) 24-30 15x24 35x46 +.

Velden zoals deze, niet aan de rand van het bord noemt men wilde velden voor de dam.

Indien wit aan zet is speelt hij 1. 15-10! 4x15* 2. 35-49 (zwart kan niet naar een wild veld wegens 24-35 +) 46-5 3. 49-44 5-46 4. 44-35 en zwart heeft geen veilig veld meer voor zijn dam.



Binding 15 / 25



Zwart kan deze stand remise maken indien hij erin slaagt één van zijn schijven te ruilen. Met slechts drie stukken over kan wit theoretisch niet meer winnen.

De zwarte schijf op 15 is een probleem voor wit. Ze staat tegenover schijf 25, zodat er de dreiging 15-20 25x14 46x5 is met remise.

Wit probeert de ruil 15-20 te voorkomen.

1. 50-33

Nu slaat wit op 15 - 20 met zijn dam 33x15.

1... 6-11! 2. 33x6 15-20 3. 25x14 46x5

Gewoonlijk wordt er remise overeengekomen in dergelijke standen.

Indien wit nog wil verder spelen op winst, moet men een belangrijke regel onthouden :

Wanneer men in een situatie zit waarbij me 3 schijven heeft waarvan er minstens één een dam is, is de partij remise na wederzijds 16 zetten.

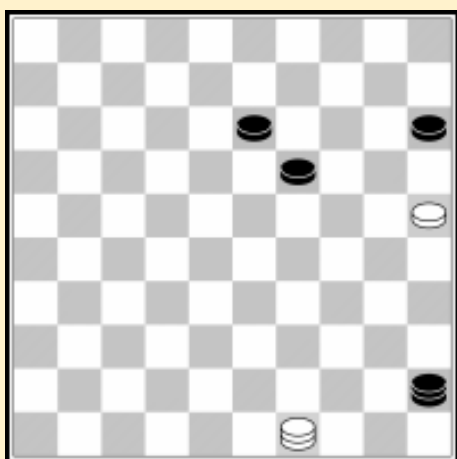
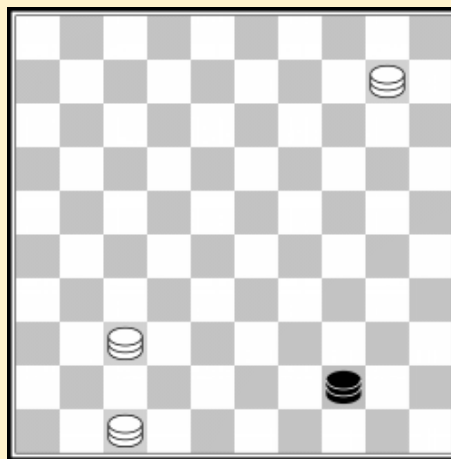
In dit geval heeft wit de hoofddiagonaal. In dergelijke gevallen is de kans op winst zeer klein.

Men moet op de hoogte zijn van enkele standaard tricks. Zwart aan zet zit met de dreiging 47-33!

- 1) 44x46 10-5 W+
- 2) 44x5 37-46 +

Zwart aan zet moet naar de andere kant van de lange diagonaal gaan, bijvoorbeeld naar veld 11. Echter in verschillende partijen liep zwart in een val :

1... 44-22? 2. 37-31! 22x36 3. 10-4 De zwarte dam staat vast !



Wit kan remise forceren.

Een onmiddellijke aanval met 49-27? verliest wegens is 15-20!! Z+.

1. 25-20 15x24
2. 49-27 45-22
3. 27-32 22-28
4. 32-27

Zwart kan niets anders doen dan de schijven verdedigen met zijn dam. Nadat de zetten drie maal herhaald werden kan wit remise claimen.

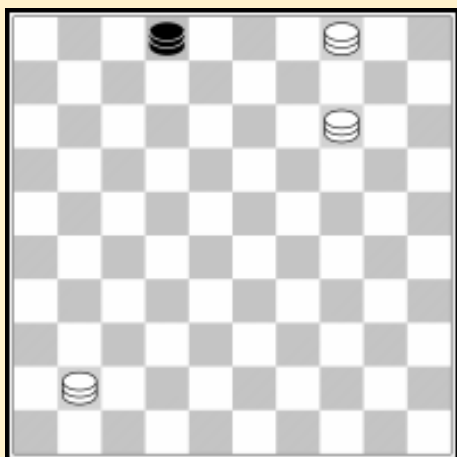
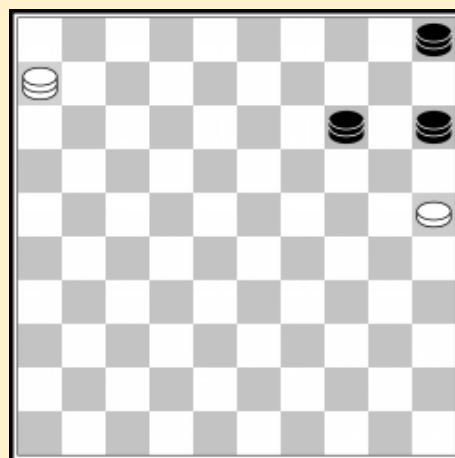
Wit heeft reeds enige tijd geweigerd de schijf op veld 25 te offeren. Dit is zeer gevaarlijk ! Nog steeds weigert wit zijn schijf op te geven.

1. 6-1 15-33

Nu is het offer van de schijf verplicht, maar wit doet dit nog niet.

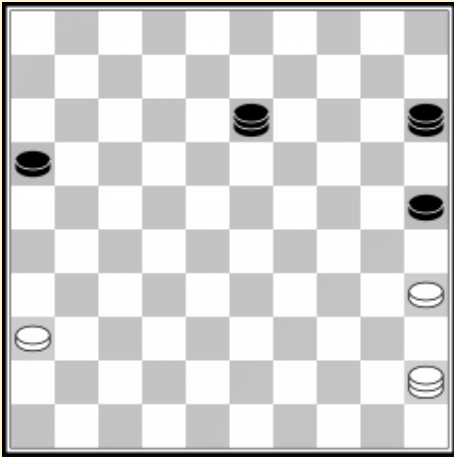
2. 1-6?? 33-22!

Wit gaf op.



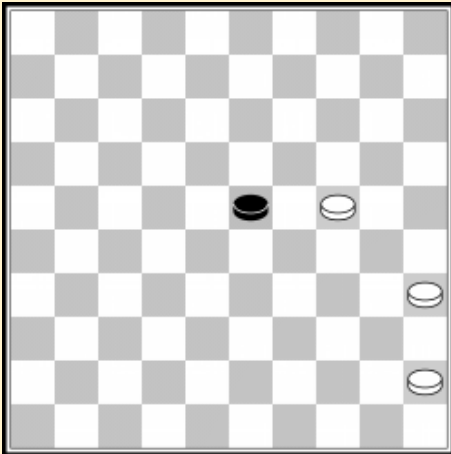
Oef 32.1 Wit aan zet wint !

Indien zwart aan zet speelt 2-24? Wint wit eveneens. Hoe ?



Oef 32.2 Wit aan zet forceert remise !

33. Oppositie



Wit kan oppositie forceren door een dubbel offer.

1. 24-19! 23x14 2. 35-30 14-19 3. 30-24 19x30
4. 45-40

Soms zien we een dubbele oppositie of oppositie van 3,4 of zelfs 5 schijven.

In het diagram werken de zwarte schijven nog samen, dit is dus nog niet het einde van de partij

- 1... 17-22 2. 27x18 19-23

Wit wint overeenkomstig de vierde-lijn-regel :

De vierde lijn bestaat uit de velden 16, 17, 18, 19 en 20. Indien wit het eerste op deze lijn is wint hij. Indien zwart het eerste is is het remise.

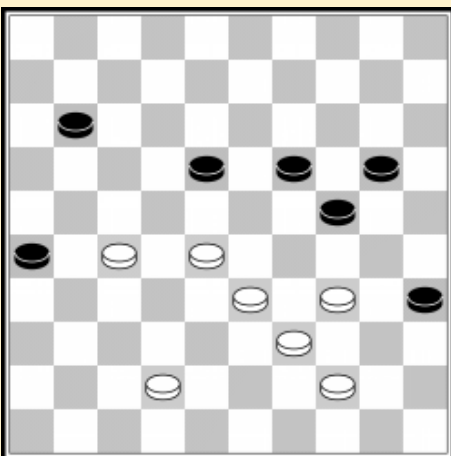
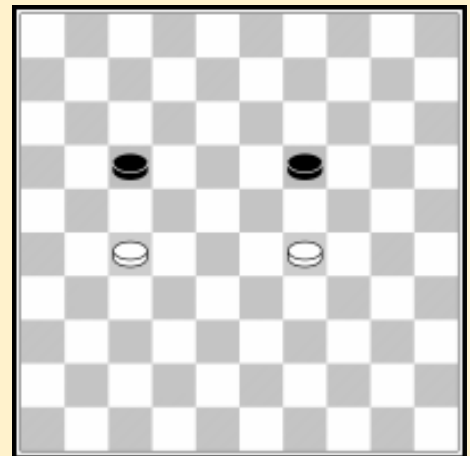
3. 29-24 23x12 4. 24-19

Zoek zelf uit hoe de zwarte schijf net op tijd gestopt wordt.

Indien wit aan zet is haalt hij remise door :

1. 27-22 17x28 2. 29-23

Het is ook mogelijk als volgt te spelen : 1. 29-23 19x28 2. 27-22 =.



1. 28-22!

Wit berekende dat na 1... 20-25 2. 22x13 19x8 3. 33-29! 24x33 4. 39x28 zwart zou verliezen na vijfvoudige oppositie.

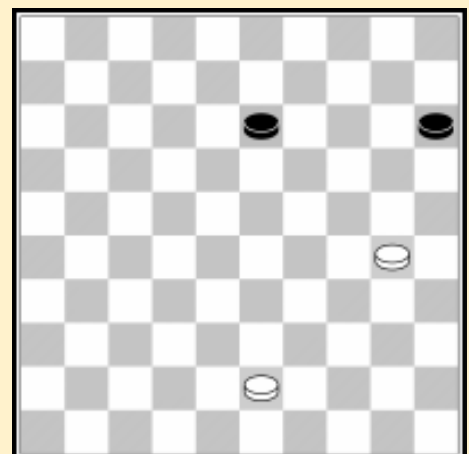
Bijvoorbeeld : 11-17 5. 28-23 8-13 6. 42-37 en zwart moet al zijn schijven afgeven (of opgeven).

Dit is een beroemde compositie van een zeer sterke oude Nederlandse meester Keller.

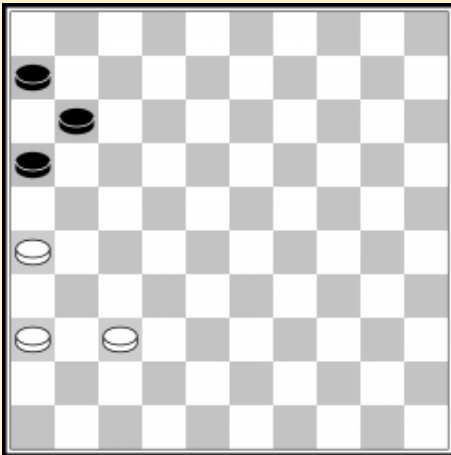
Wit kan winnen door dubbele oppositie. Haast iedereen die deze stand voor het eerst ziet is geneigd 1. 30-24? te spelen. Het lijkt een natuurlijke zet, maar zwart ontsnapt na 13-18 2. 43-38 18-23 34. 38-32 15-20 35. 24x15 23-29 =.

1. 30-25! 13-19 2. 43-39 19-24

Wit kan zwart's zetten niet mechanisch volgen : 3. 39-34? 24-30 en zwart ontsnapt.



3. 25-20! 24-30 4. 20-14 en wit heeft zijn benodigde dubbel oppositie.



Wit heeft slechts één winnende zet :

1. 36-31!

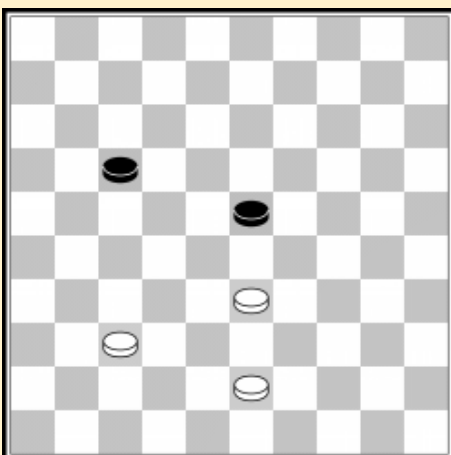
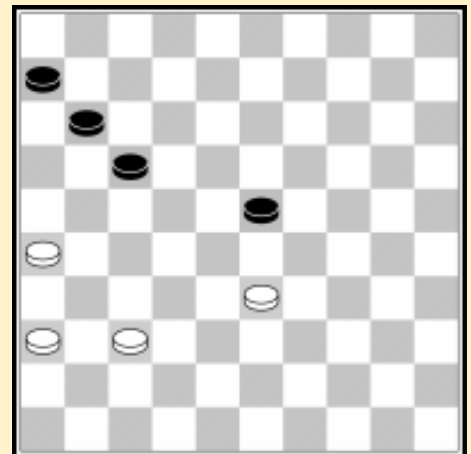
Zwart heeft twee verschillende antwoorden :

- 1) 1... 16-21 2. 26x17 11x22 3. 37-32 6-11 4. 31-26 11-17
5. 32-27 22x31 6.26x37 en wit wint door oppositie.
- 2) 1... 11-17 2. 31-27 en zwart loopt simpel vast.

1. 37-32!

Zwart kan verdedigen op drie manieren. In alle gevallen wint wit op een mooie manier.

- 1) 1... 17-21 2. 26x17 11x22 3. 32-27 22x31 4. 36x27 6-11 5. 27-21 dubbele oppositie.
- 2) 1... 11-16 2. 32-27 6-11 3. 36-31 23-28 4. 33x22 17x28 5. 27-22! 28x17 6. 31-27 en na 17-22 7. 27x18 11-17 8. 18-13 17-22 9. 13-9 22-28 10. 9-4 28-33 11. 4-27 33-39 12. 27-49 is wit net op tijd de zwarte schijf te stoppen.
- 3) 1... 17-22 2. 32-27 22x31 3. 36x27 11-17 4. 27-21 17-22 5. 21-17! 22x11 6. 16-11 11-16 7. 21-17 en 2 witte schijven zijn sterker dan de 3 van zwart.

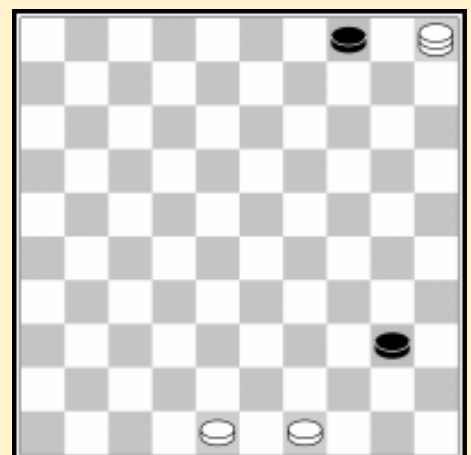


Met een schijf meer kan wit zoeken naar een offer om dubbele oppositie te forceren :

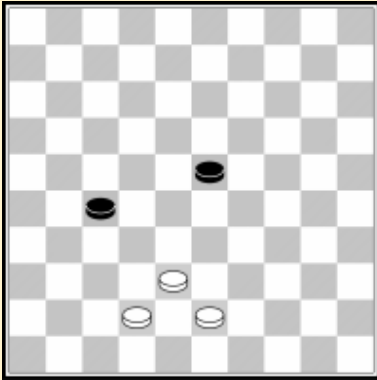
1. 43-39 17-22 2. 39-34 23-28 3. 33-29 22-27
4. 29-23! 28x19 5. 34-29

Wit voorkomt dat zwart naar dam gaat waarna hij oppositie forceert.

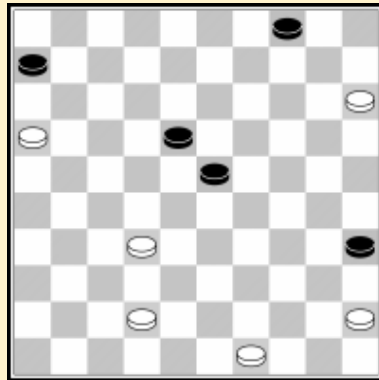
1. 5-23! 40-45 2. 23-40! 45x34 3. 49-44 4-9
4. 44-39 34x43 5. 48x39



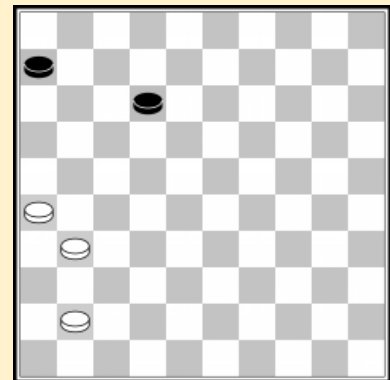
33.1 Uit een partij Tsjizjow-Schwarzman WK 2003. Hoe wint wit snel ?
 33.2-33.8 Wit speelt en wint !



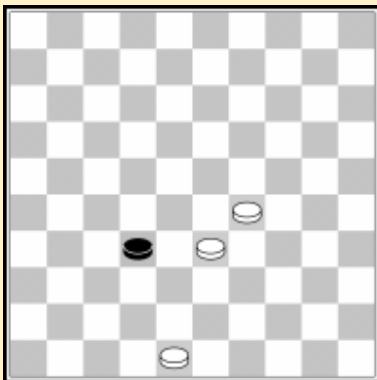
33.1



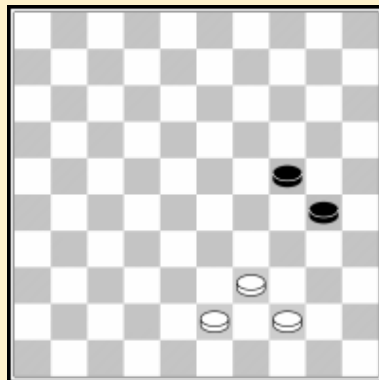
33.2



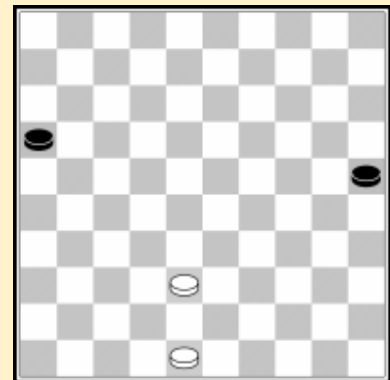
33.3



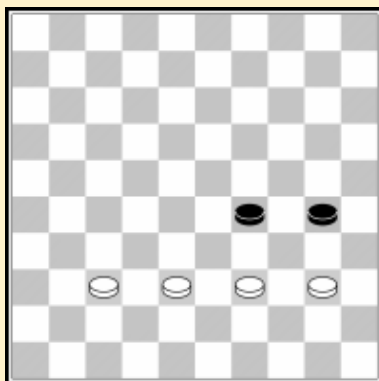
33.4



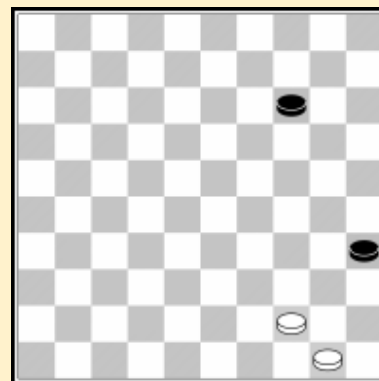
33.5



33.6



33.7



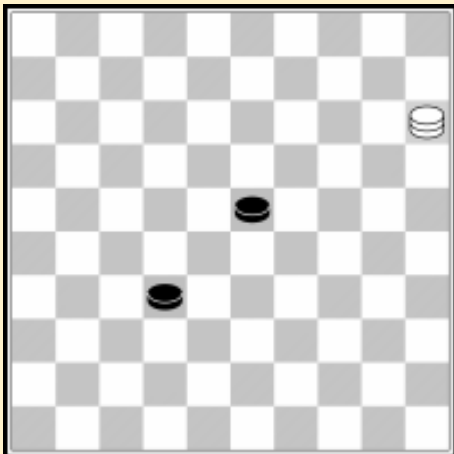
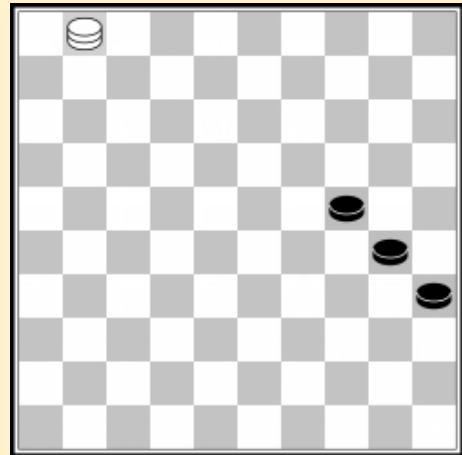
33.8

34. Dam tegen schijven

De witte dam controleert de diagonaal 1/45. Zwart aan zet moet twee schijven offeren om de lijn te passeren, maar hij verliest toch nog.

1... 24-29 2. 1x25 35-40 3. 25-39 40-45
4. 39-50

Indien wit aan zet is blijft hij gewoon op de lijn 1/45.



Indien de zwarte schijven zich in het midden van het bord bevinden moet de dam actief worden en een van de schijven vangen.

Indien zwart aan zet is zijn er twee varianten :

- 1) 1... 32-37 2. 15-10 +
- 2) 1... 23-28 2. 15-42 enz. +

Wit kan dus :

- 1 - de schijven van achter aanvallen
- 2 - de schijven blokkeren

Indien wit aan zet is, is geduld noodzakelijk. Een onmiddellijke aanval met 1. 15-10? 23-28 2. 10-14 faalt op 28-33 3. 14x37 33-39 met remise.

Wit mag eveneens niet onmiddellijk naar 42 gaan. Na

1. 15-42 23-28 moet wit zijn dam opnieuw verplaatsen. Wit lost dit probleem op door niets te doen, een tempo verliezen.

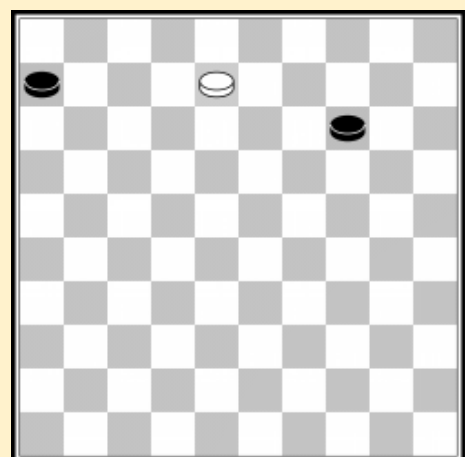
1. 15-20!

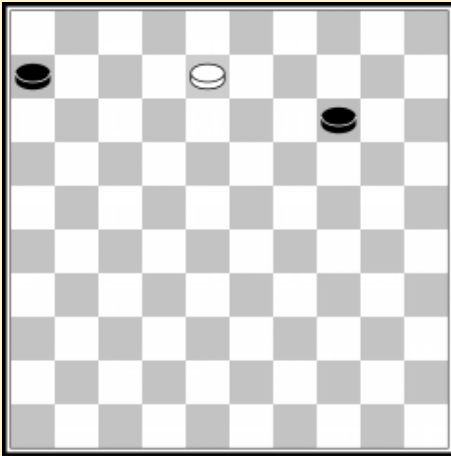
Nu op 32-37 valt wit vanachter aan 20-14 + en na 23-28 blokkeert hij zwart met 20-42 +.

Zwart aan zet

In dit eindspel zien we enkele belangrijke manieren om te winnen met een dam tegen twee schijven.

- 1) 1... 14-20 2. 8-2 20-25 3. 2-19 6-11 3. 19-28 11-16 4. 28-32 25-30 5. 32-43 30-35 6. 43-49 +
- 2) 1... 14-19 2. 8-3 19-24 (6-11 wordt besproken in de volgende variant) 3. 3-8 24-29 4. 8-17 29-34 5. 7-44 +
- 3) 1... 6-11 2. 8-3 14-19 3. 3-8 19-23 4. 8-24! (stille zet)
 - 3.1) 4... 11-17 5. 24-8 17-22 6. 8-13 22-28 7. 13-24 28-32 8. 24-15 + (zie diagram 2 van deze les.)
 - 3.2) 4... 23-28 5. 24-38 11-17 6. 38-16 28-33 7. 16-43 17-22 8. 43-16. Op 22-28 volgt 9. 16-43 + (blokkeren) en 33-39 wordt gevolgd door 9. 16-11 (aanval van achter) +.
 - 3.3) 4... 11-16 5. 24-38 23-28 6. 38-27 28-33 7. 27-43 +





1. 4-15! 12-17

Wit wil de zwarte schijven samenbrengen op dezelfde lijn. Andere zetten maken deze taak gemakkelijker.

Op 1... 12-18 speelt wit 2. 15-4 18-23 3. 4-15 23-28 4. 15-38 14-19 5. 38-15 +

Op 1.. 14-19 heeft wit meerdere keuzes, bijvoorbeeld : 2. 15-33 12-18 3. 33-11 19-24 4. 11-2 24-29 5. 2-7 18-23 6. 7-12 +

2. 15-42! 17-21

2... 17-22 3. 42-38 14-19 4. 38-15 22-27 5. 15-4 27-32 6. 4-10 +

3. 42-26! 21-27 4. 26-3 14-19 5. 3-9 27-32

Wit heeft zijn eerste doel bereikt. De zwarte schijven staan op de hoofddiagonaal. Nu moet wit de blokkeer en aanval van achteren methode gebruiken.

6. 9-4 19-23 7. 4-15

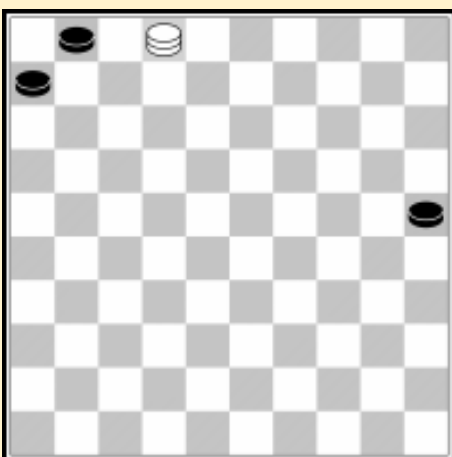
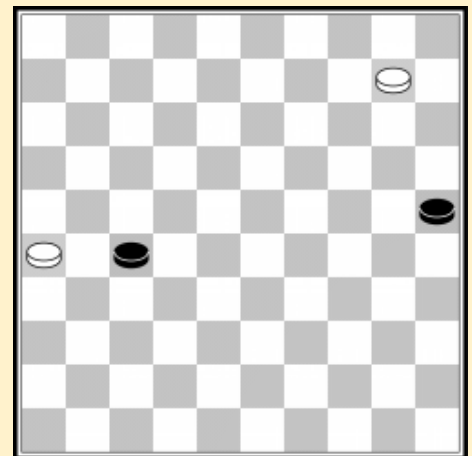
Met de aanval van achteren (32-37 15-10 +) of blokkering (23-28 15-42 +) op de volgende zet. De witte dam maakt een reis over het gehele bord : 4-15-42-26-3-9-4-15 eindigend waar ze begon !

Wit moet een schijf offeren op het juiste moment om te winnen.

1. 10-5 25-30 2. 5-23! 30-35 3. 26-21 27x16

4. 23-12!

Schijven 16 en 35 zijn beiden geblokkeerd.



Guerra (zwart aan zet)

Dit is een beroemd eindspel, dat reeds bekend was op het 8x8 bord. Dit kleiner bord algemeen tot de 17^{de} eeuw. Guerra was een Spaanse auteur die dit eindspel voor het eerst publiceerde. Er zijn twee varianten waarin wit beide zwarte schijven blokkeert.

- 1) 1... 1-7 2. 2x16 25-30 3. 16-43 30-35 4. 43-49 6-11 5. 49-44 11-16 6. 44-49 met blokkering.
- 2) 1... 6-11 2. 2x16 25-30 3. 16-43 30-35 4. 43-34 1-6 5. 34-7 met opnieuw blokkering.

Dit is een partijstand. Wit maakte een fout door zijn schijven op dezelfde lijn te plaatsen :

1. 33-28?

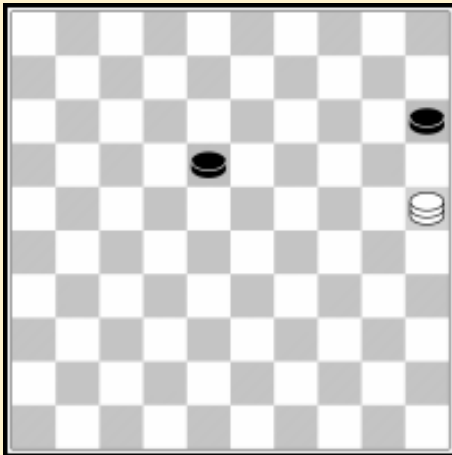
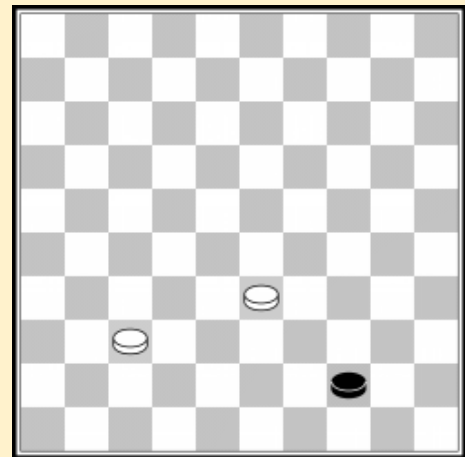
Wit had 33-29 of 37-31 moeten spelen, om de schijven van elkaar weg te spelen.

1... 44-50! 2. 28-23 50-22!

Houdt de schijven op dezelfde diagonaal.

3. 23-19 22-9 4. 37-32 9-36 5. 32-28 36-31!

Met winst zoals we voorheen zagen.



1. 25-39 15-20

1... 18-23 2. 38-33 +

2. 39-25! 20-24 3. 25-9 18-23 4. 9-13 24-29 5. 13-9!

De zwarte schijven worden samengedreven. Zwart speelt een zet die het hem mogelijk maakt de schijven van achteren aan te vallen.

5... 29-33 6. 9-14 23-29 7. 14-20 29-34 8. 20x38

De witte dam verslaat hier 3 schijven.

1. 15-4 21-26 2. 4-15 26-31

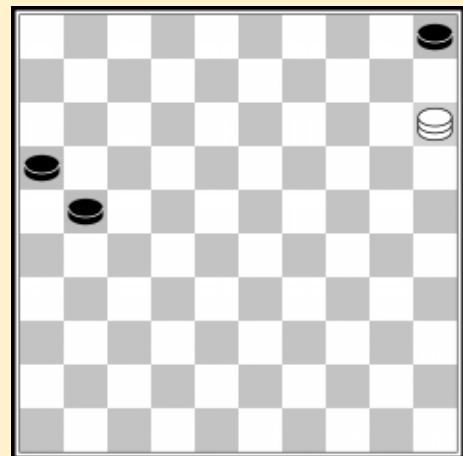
Na 2... 16-21 3. 15-4 zijn alle schijven geblokkeerd. Na 3... 26-31

4. 4x36 5-10 5. 36-41 10-15 6. 41-32 21-26 7. 32-37 15-20

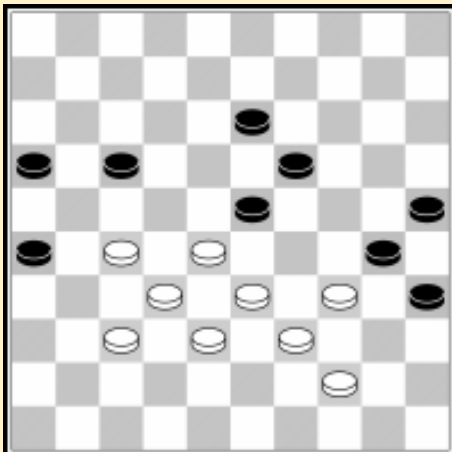
8. 37-42 20-25 9. 42-48 is zwart geblokkeerd.

3. 15-42 31-36 4. 42-37

Het behouden van de hoofdlijn is winnend omdat schijf 5 niet actief is.



Oef 34.1



In de partij ging het als volgt verder :

1. 33-29 26-31?

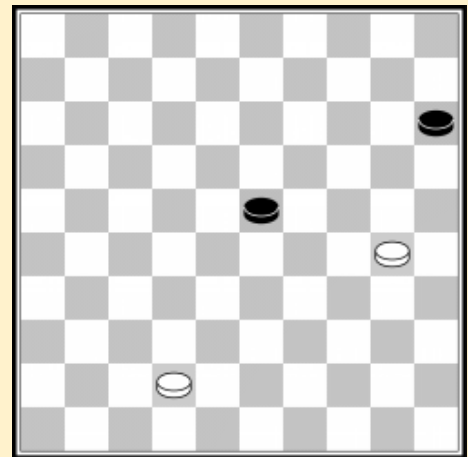
Zoek uit hoe wit won met een combinatie leidend tot een dam tegen twee schijven !

In de voorbeelden die we zagen, moest de witte dam de job alleen doen. Nu zullen we kijken naar methodes om te winnen met een dam die vergezeld is door een of meer schijven.

1. 30-24 15-20 2. 24x15 23-29 3. 15-10 29-34
4. 10-4!

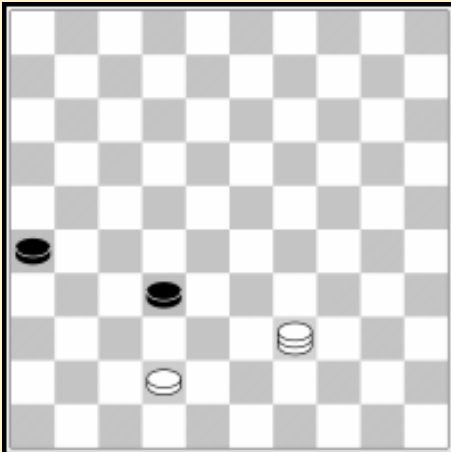
Nu zal schijf 42 de dam helpen.

- 4... 34-39 5. 4-22 39-43 6. 42-38 43x32
7. 22-33 32-37 8. 44-47



Oef 34.2

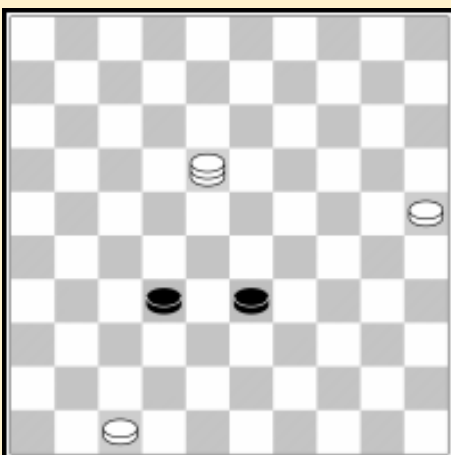
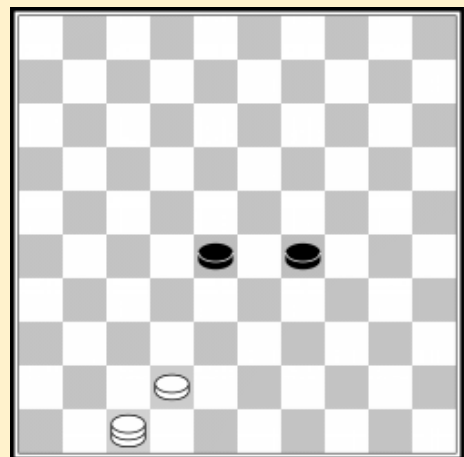
Zoek uit hoe wit wint met behulp van schijf 42.



De aanval van achteren is een gevaarlijk wapen in het eindspel.

1. 47-41! 28-33 2. 41-36! 33-39 3. 36-18 29-33
4. 18-22

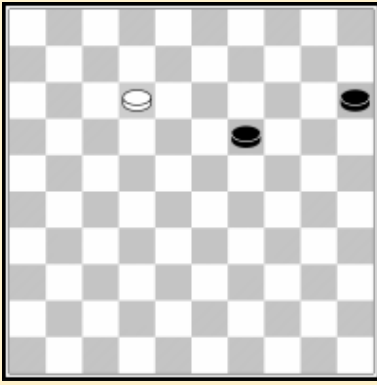
De dam en schijf 42 werken perfect samen om de zwarte schijven te stoppen !



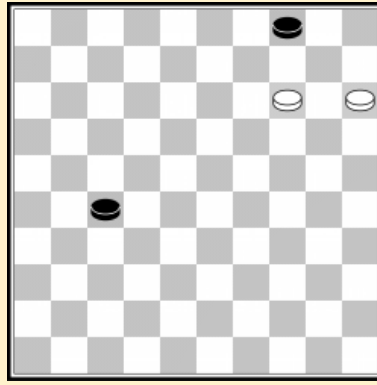
Wit dacht 20 minuten over zijn volgende zet maar kon de winnende voortzetting niet vinden. Hij kende het belang van het aanvallen van schijven van achteren niet. Hij keek enkel naar zetten als 18-34? of 18-31?

1. 18-12!

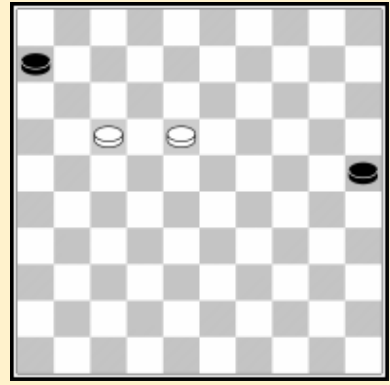
Wit kan ook 1. 18-7 spelen. Het punt is dat na 29-33 de schijven stopt door 12-21 32-37 21-49 +.
In feite kan wit het doen zonder schijf 25!



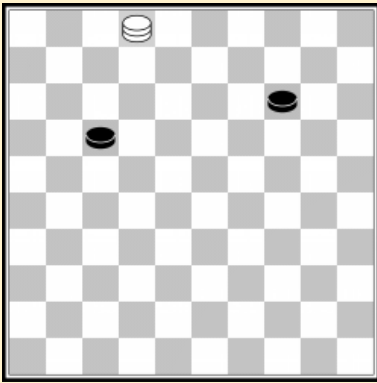
34.1



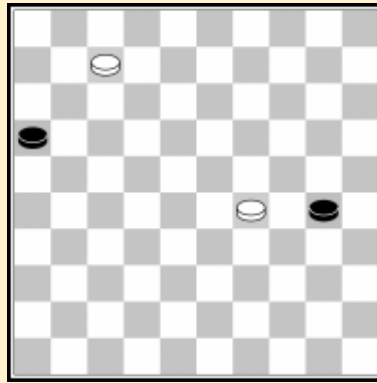
34.2



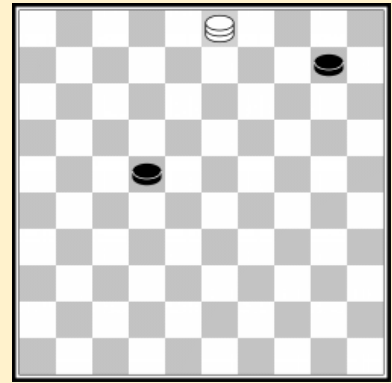
34.3



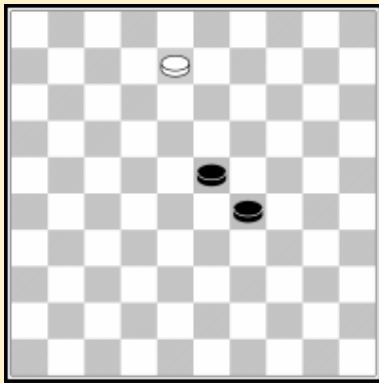
34.4



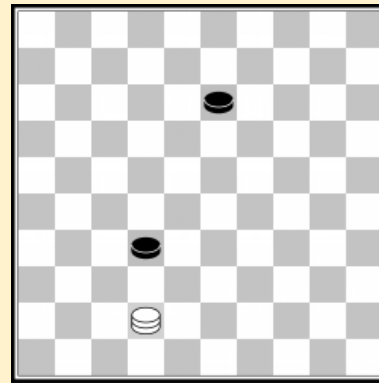
34.5



34.6

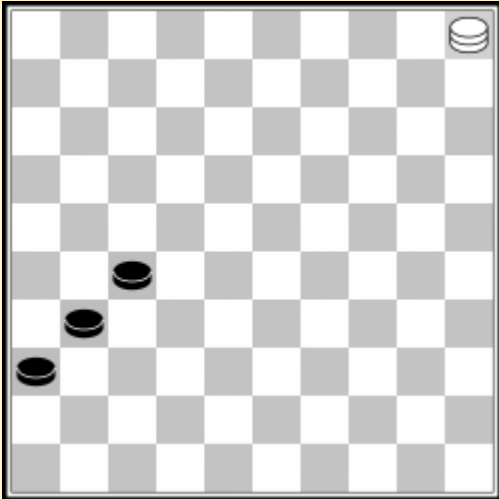


34.7



34.8

35. De hoofddiagonaal



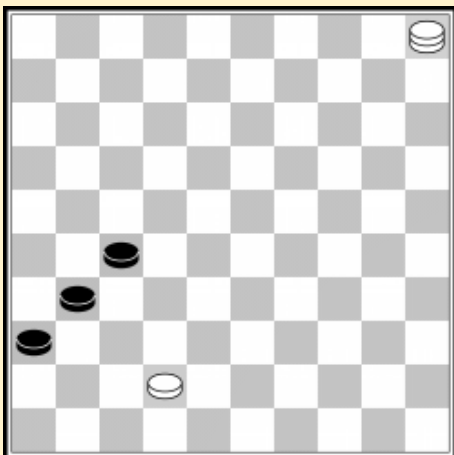
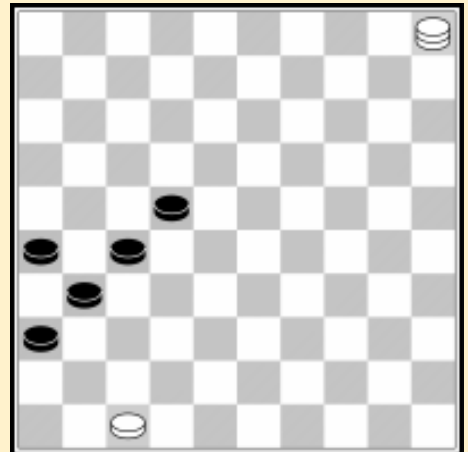
Wit heeft een extra schijf nodig om in de mogelijkheid te zijn dit eindspel te winnen.

Zwart aan zet kan de partij remise maken met 27-32 5x26 36-41 =.

Wit aan zet kan dit niet voorkomen (5-46 31-37 =).

Een schijf op veld 47 zou een grote hulp zijn.

1. 5-41! 27-32 2. 41x17 31-37 3. 17-28 36-41
4. 47x36 37-42 5. 28-37 42x31 6. 36x27



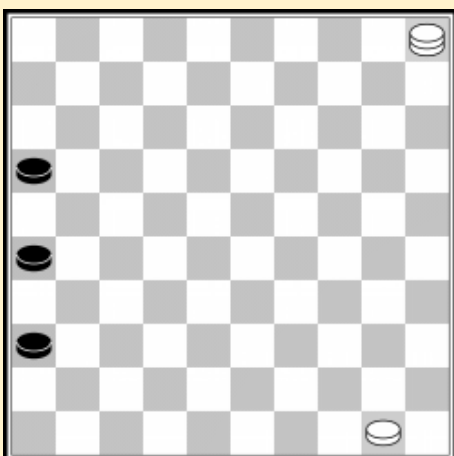
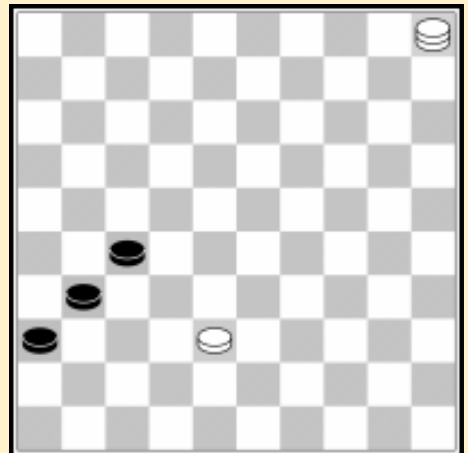
Met de hulp van schijf 42 is het een gemakkelijke winst.

- 1... 27-32 2. 5x26 36-41 3. 42-37 41x32
4. 26-42

Wit kan schijf 32 aanvallen omdat zwart geen vrij tempo heeft om de witte dam van de lange diagonaal te verdrijven.

1. 5-32!

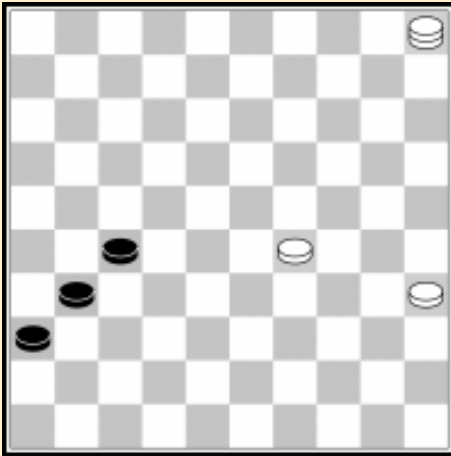
Op 31-37 of 36-41 slaat wit 32x46 +.



De witte schijf komt net op tijd om de dam te helpen.

1. 50-44 16-21 2. 44-39 21-27 3. 39-33 26-31
4. 33-28!

Op 31-37 of 36-41 speelt wit 28-22! 27x18 5x46 het aantal zwarte schijven reducerend tot twee.



Soms kan men de tegenstander toelaten een dam te halen waarna deze gevangen wordt.

1. 29-24! 27-32 2. 5x26 36-41 3. 26-12!

3... 41-46 wordt beantwoord met 4. 12-23 + terwijl 3... 41-47 wordt beantwoord met 4. 12-29! 47-36 5. 29-18 +.

Men kan zelf nagaan dat 3. 26-42 ook winnend is.

Wit won de partij door naar een eindspel te gaan waarin hij de hoofddiagonaal controleert.

1. 39-34! 22-27 2. 24-20 14x25 3. 34-30 25x34

4. 33-29 34x23 5. 28x 8 17-22

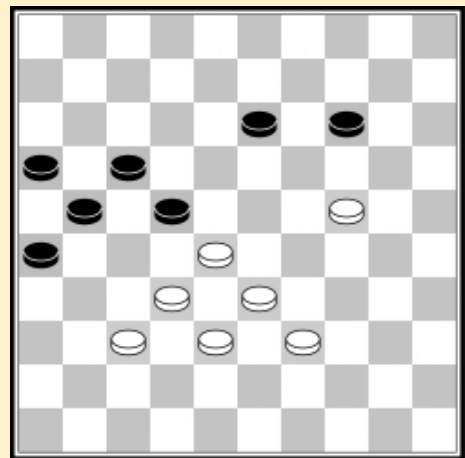
Na 5... 27-31 6. 8-3! 31x33 7. 32-27 21x32 8. 3x24 26-31 9. 24-19 +.

6. 8-3 27-31

Wit kan op twee verschillende manieren winnen. We tonen beide manieren.

1) 7. 32-28 22x42 (31x33 8. 28x17 21x12 9. 3x39 gevolgd door 39-28 +) 8. 37x48 31-36 (na 31-37 wordt schijf 37 gewonnen 3-14) 9. 3-14 31-36 10. 48-42 26-31 11. 14-46 enz. +

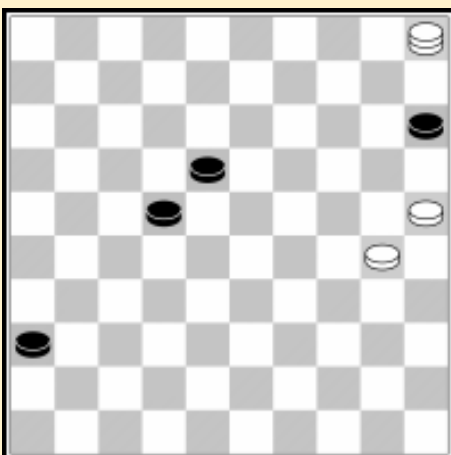
2) 7. 3-17 31x33 8. 17x39 26-31 9. 39-28 31-36 10. 28-5 21-26 11. 32-27! 26-31 12. 27-22 16-21 13. 5-23! 21-27 14. 23-1! 27x18 15. 1x23 +



In variant 2 is het ook mogelijk als volgt te spelen : 10. 28-23 21-26 11. 32-27 26-31 12. 27-22 16-21 13. 23-1! 21-26 14. 1-23 +

Wit won met behulp van enkele mogelijke damvangstellingen.

Op 1. 30-24? Kan zwart remise maken door 15-20! 24x15 18-23 5x17 36-41 =.



1. 5-19! 22-27

Na 1... 18-23 2. 19x17! Zowel 2... 36-41 17-28! + en 2... 15-20 3. 25x14 36-41 4. 30-24! 41-46 (41-47 17-3 +) 5. 24-19! gevolgd door 17-28 + verliezen.

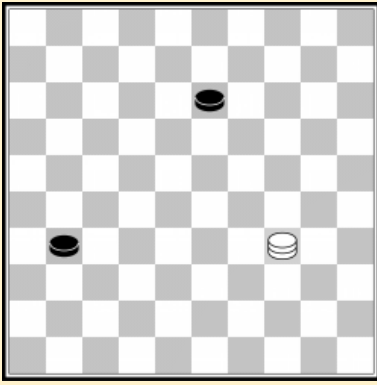
2. 30-24 27 - 31

Na 2... 18-23 3. 19x21 15-20 4. 25x14 36-41 zowel 5. 21-17 als 5. 21-8 (41-46 6.8-13) winnen.

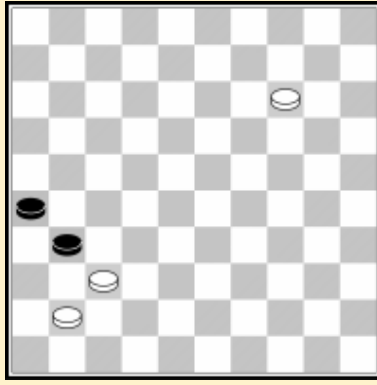
3. 19-32 18-22 4. 32-46 22-27 5. 25-20! 31-37

6. 46x21 36-41 7. 21-32 41-47 8. 32-10 15x 4

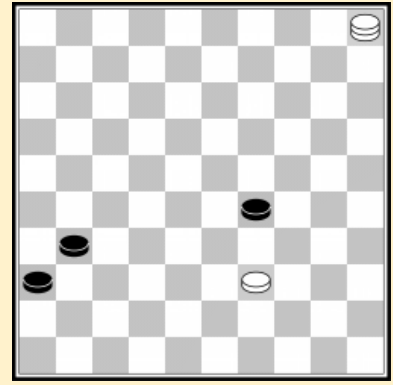
9. 20-15 47x20 10. 15x24



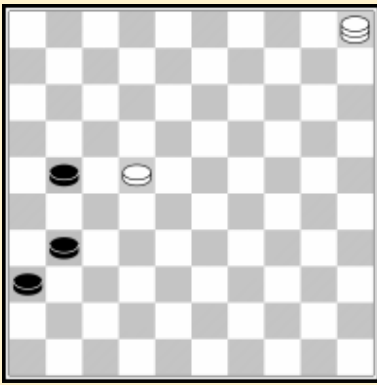
35.1



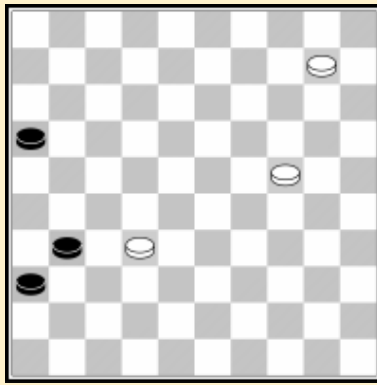
35.2



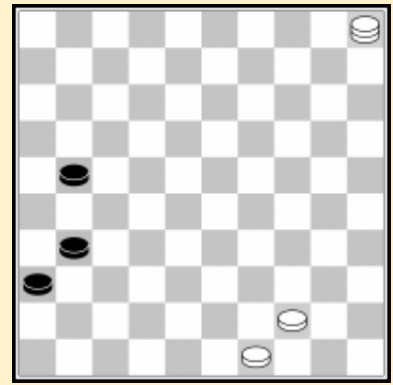
35.3



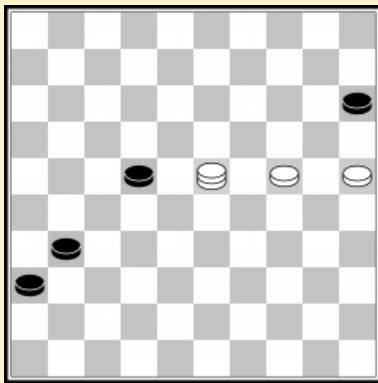
35.4



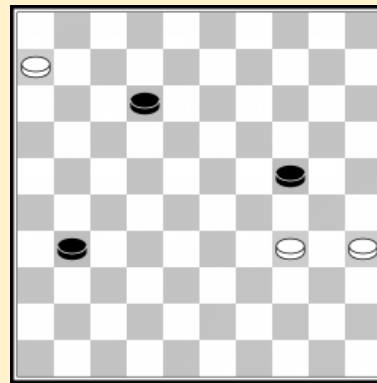
35.5



35.6

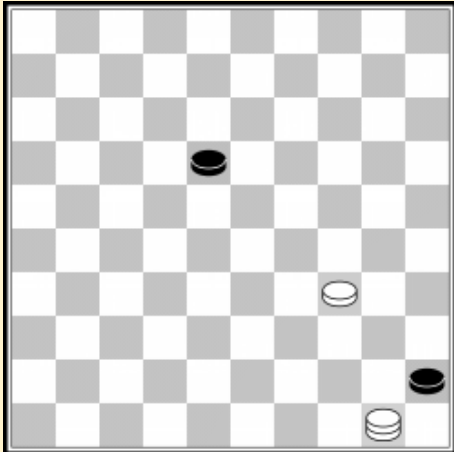


35.7



35.8

36. De trictrac lijnen



De lijnen 6/45 en 1/50 zijn zeer speciale lijnen in het eindspel. In het Frans worden ze **trictrac** genoemd. *En trictrac* betekent letterlijk elkaar in het gezicht kijken. Er zijn veel trucs mogelijk op de trictrac lijnen.

1. 18-12 25-30 2. 12-7 30-34 3. 7-1 34-39

Na 3... 34-40 4. 1-6 40-44 5. 50x39 44-50 6. 39-33 wordt de zwarte dam gevangen.

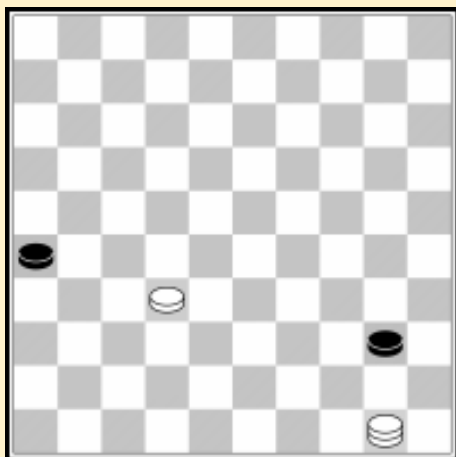
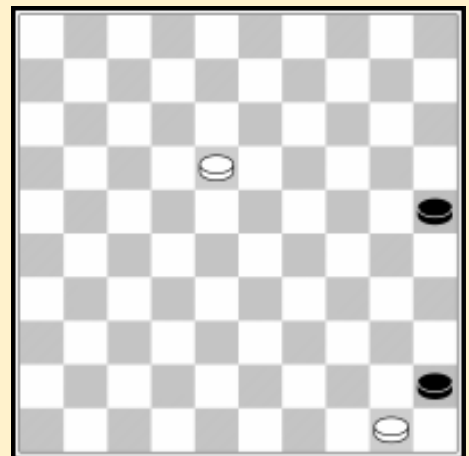
4. 50-44! 39x50 5. 1-6

Zwart moet men zijn dam spelen waarna wit veld 50 neemt en wint.

Wit's controle over de trictrac lijnen garandeert hem de winst.

1. 34-29 18-22 2. 50x6 45-50 3. 29-23

Na 50-45 4. 6-1 wordt de zwarte dam gevangen.



Wit moet een tempo verliezen om de winnende stand te bereiken.

1. 50-39! 40-45

1... 26-31 2. 32-27 31x22 4. 39x6 40-45 6. 6-50 +

2. 39-6!

Wit gaat op het juiste moment naar veld 6.

2... 26-31 3. 32-27 31x22 4. 6x50 + of

2... 45-50 3. 32-28 enz. +

In de partij maakte wit een fout waarna zwart een plakker kon doen en een beroemd eindspel ingaan.

1. 30-25?

Wit had simpel remise kunnen maken met 1. 30-24 19x30
2. 29-23 =.

1... 27-31 2. 25x23 31x42 3. 23-19 42-47

4. 29-23 47-41

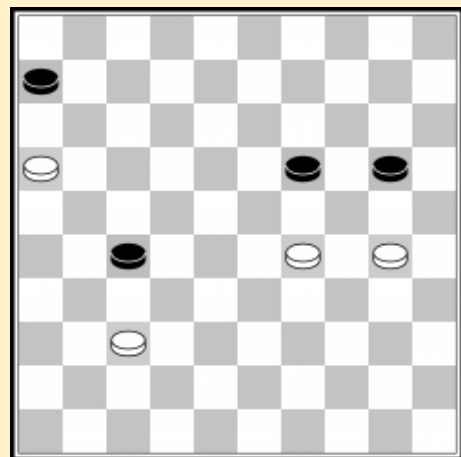
De witte schijven zijn geblokkeerd.

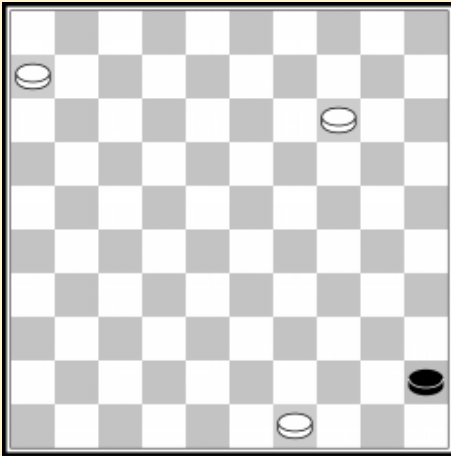
5. 23-18 41x14 6. 18-12 14-19!

Men dient dit beroemde eindspel te onthouden. Het is zeer praktisch.

7. 12-7 19-23!

8... 7-1 23-45 + / 8... 7-2 23 - 7 +





Schijven 6 en 49 geven wit controle over de trictrac lijnen. De andere schijf gaat ook naar de trictrac zone.

1. 14-9! 45-50 2. 9-3 50-45

Verplicht wegens 3-17 +.

3. 6-1 45-50 4. 3-12 50-28 5. 49-44! 28x50

6. 1-6

We zien de rol van schijf 49 : ze zorgt voor de terugkeer van de zwarte dam naar de hoek van de trictrac.

Een praktisch eindspel.

1. 36-31 9-14

Zwart moet de oppositie voorkomen na 9-13 2. 28-23 +.

2. 28-23 14-20 3. 23-19 20-25 4. 19-13 25-30

5. 13- 8 30-34

Zwart dreigt nu 34-39 50x26 45-50.

6. 31-26!!

6... 34-39 wordt beantwoord met 7. 50x6 45-50 8. 26x17 +.

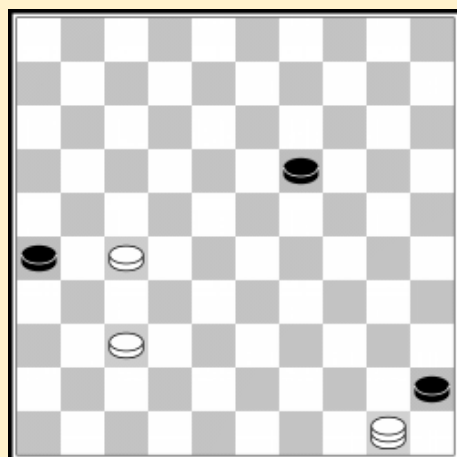
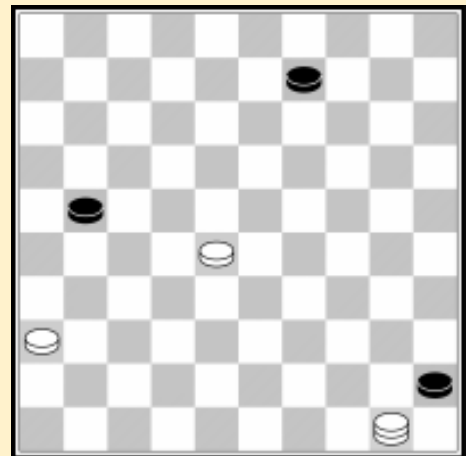
6... 21-27 7. 26-21 27x16 8. 8-3 +

6... 34-40 7. 26x17 40-44 8. 50x22 45-50 9. 8-2!

De dam op veld 2 helpt bij het terugwerpen van de zwarte dam naar de hoek van de trictrac.

9... 50-45 10. 22-50 45-23 11. 2-7! 23x1 12. 50-45

En zwart zit gevangen op de trictraclijnen.



In de partij speelde wit 37-32? en zwart gaf op! Maar in feite is 1. 37-32 19-23! remise. Wit heeft geen goed tempo over. Na 2. 50-6 volgt 26-31 3. 27x36 45-50 =.

1. 50-6!

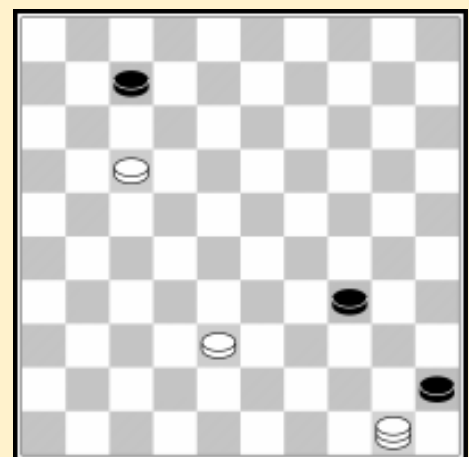
Wit moet enkel op een neer gaan met zijn dam. Op 26-31 kan hij altijd 37x26 slaan, zodat de toekomstige dam op 50 gevangen wordt.

In de partij speelde wit 1. 32-27? en na 34-39 2. 50x33 7-12 3. 17x8 45-50 is het remise.

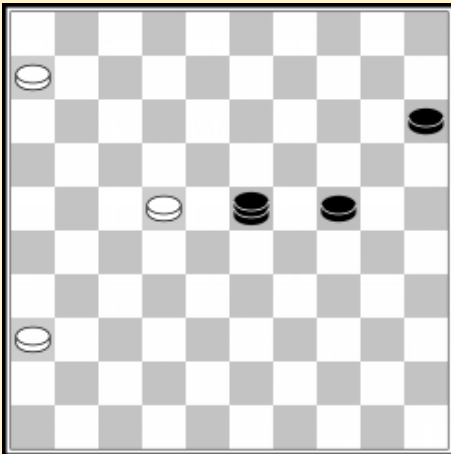
1. 32-28! 34-39 2. 50x33 7-12 3. 17x8 45-50

4. 8-2 50-45 5. 33-50 45-34 6. 2- 7! 34x 1

7. 50-45



Oef 36.1 Hoe wint wit na 1. 32-28 34-40 ?



Zwart's schijven 15 en 24 wachten om een toekomstige witte dam op veld 1 te vangen.

1... 23-1?

Wit had nu remise kunnen forceren : 1. 36-31 1-45 2. 31-26 45-1
3. 22-17! 1-45 4. 6-1!

Wit kan de vangstelling met de schijven 17 en 26 gebruiken! Om deze trick te voorkomen had zwart als volgt moeten spelen.

1... 23-45!

Na 1. 36-31 45-1 2. 31-26 1-45 3. 22-17 is zwart weer op veld 1 en gaat de trick niet op.

In een partij op het WK Meisjes speelde wit

1. 48-43?

Wit had moeten spelen 1. 48-42 20-24 2. 42-37 24-30 3. 37-32 30-35 en nu :

- 1) 4. 33-28? 23-29 en we hebben de stand die ook in de partij voorkomt.
- 2) 4. 32-28! 23x32 5. 33-29 =

1... 20-24 2. 43-38 24-30?

2. 43-39 is helemaal verloren. Na 2. 43-38 moet zwart spelen 2... 23-29! 3. 33-28 24-30! 4. 28-22 (of 4. 38-32 30-35 5. 28-22 35-40 met de partijstand) 29-33! Een belangrijke verandering ! 6. 38x28 1x45 en wit wint: 7. 22-17 45-1 8. 17-11 1-45 +

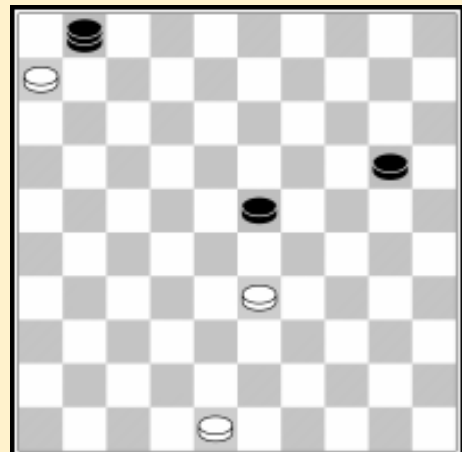
3. 38-32 30-35 4. 33-28?

Wit mist de ontsnapping met 4. 32-28 23x32 5. 33-29 =

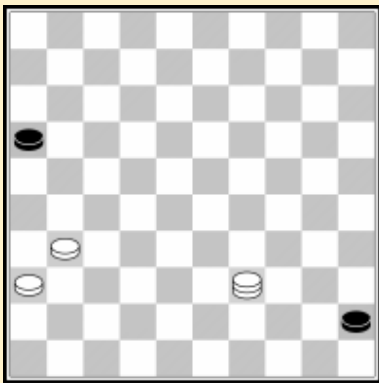
4... 23-29 5. 28-22 35-40 6. 22-18 1x37 7. 6-1 37-23!

8. 1-6 23-1! 9. 1-28 40-44! 10. 28x50 1-6

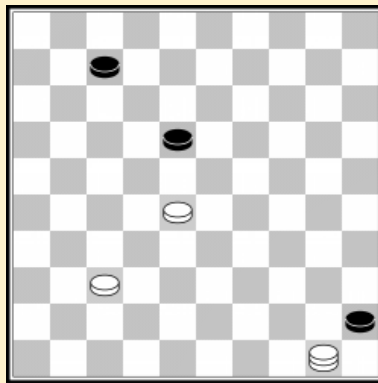
Een mooi einde !



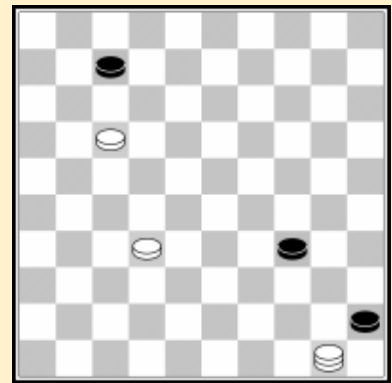
36.6 Kalmakov-Schwarzman WK 2001
Wit miste de winnende zet.



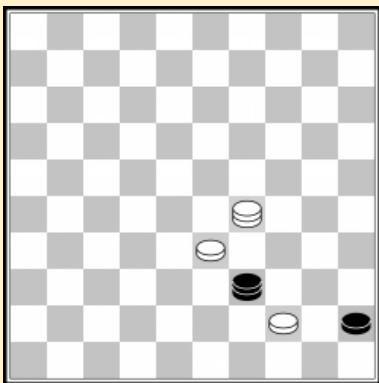
36.1



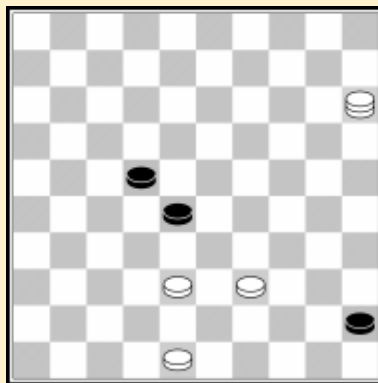
36.2



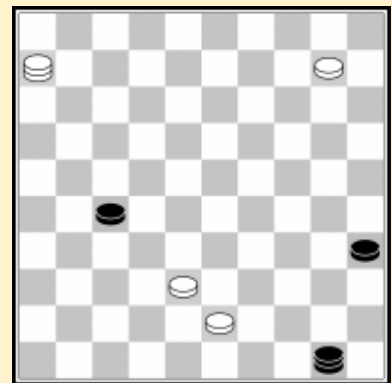
36.3



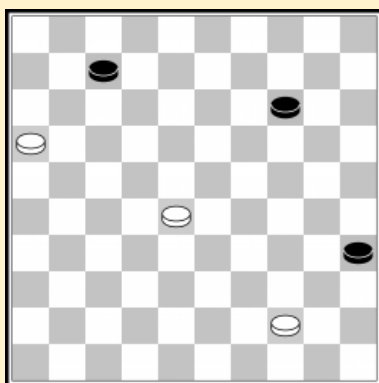
36.4



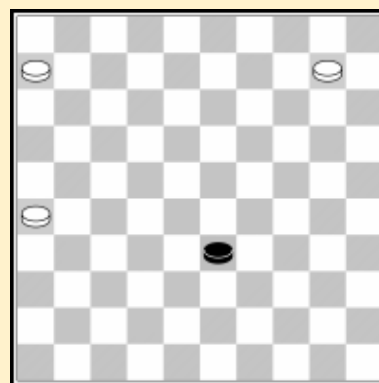
36.5



36.6

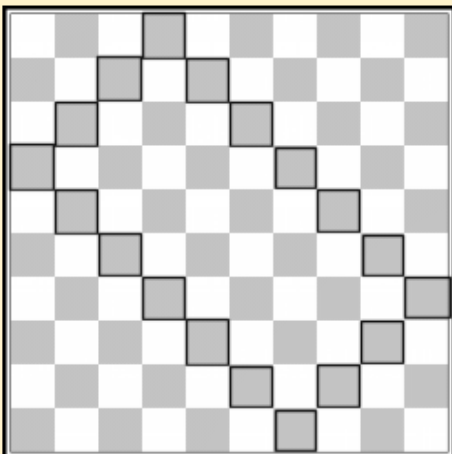


36.7



36.8

37. Kwadranten



Het bord is onderverdeeld in 5 kwadranten. Kwadranten worden vormgegeven door een rechthoek. In het diagram is kwadrant 2-35-49-16 gemarkeerd.

Het bord bestaat uit 5 kwadranten :

- De hoofd diagonaal (10 op 1)
- Trictrac zone (9 op 2)
- 4/15/47/36 (8 op 3)
- 2/35/49/16 (7 op 4)
- 3/25/48/26 (6 op 5)

Bij het spelen van een eindspel is het vaak nuttig rekening te houden met de kwadranten.

Twee van de witte schijven bevinden zich in kwadrant 2/35/49/16.

Schijf 26 heeft eveneens een functie in het kwadrant zoals we zullen zien. Wit wil zijn opponent vangen in kwadrant 2/35/49/16.

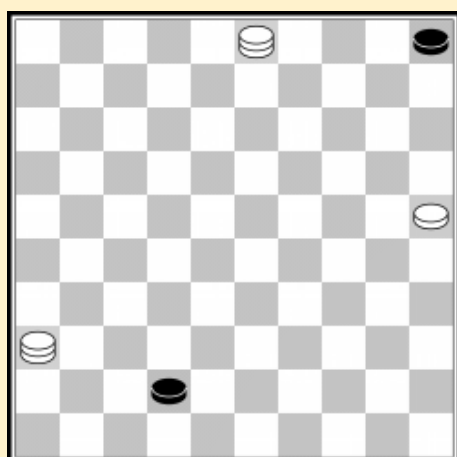
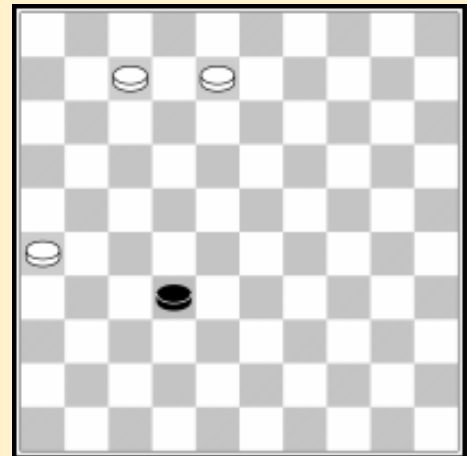
1. 8-2! 32-38

Zwart kan niet naar 37 gaan : 32-37 2. 2-19 37-42 3. 19-37! 42x31 4. 26x37 +.

2. 2-19 38-43 3. 7-2! 43-49

Wit voegt een tweede dam toe aan het kwadrant. Nu vangt hij de zwarte dam met behulp van schijf 26.

4. 19-35 49-32 5. 26-21! 32x16 6. 35-49



Meestal moet men zich afvragen hoe te spelen in twee kwadranten. Zwart zal hier een dam halen op 47 of 48.

1. 3-20!

Wit heeft twee dammen in het kwadrant 4/15/47/36. Na 1... 42-47 2. 20-15 5-10 3. 15x4 47-33 sluit wit zijn tegenstander op door 4. 25-20 33x15 5. 36-47 +

1... 42-48

Nu moet wit een vangstelling maken met schijf 25. Wit moet zowel 20-29 en 36-18 overwegen.

2. 36-18!

Zwart wordt gevangen in het kwadrant 3/25/48/26. Op 48-26 vangt wit de dam met 3. 20-42! 26x48 4. 18-34 48x30 5. 25x34 +

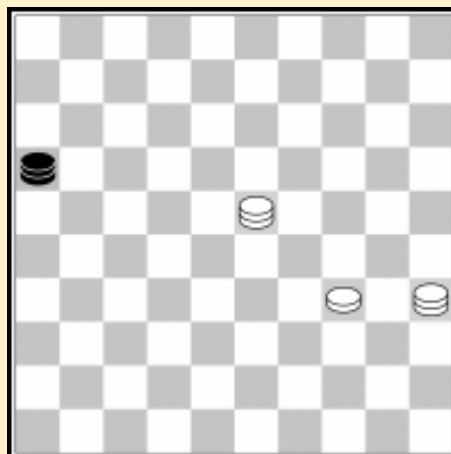
Het spel speelt zich af in twee kwadranten : kwadrant 2/35/49/16 en de trictrac zone.

1. 35-49! 16 - 11

Op 1... 16-2 wordt de dam gevangen door 2.34-30 2x35 2.23-40 +

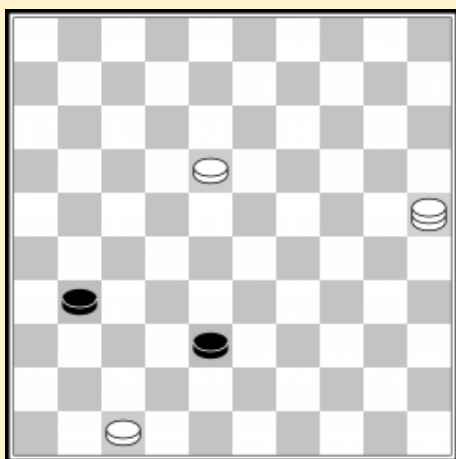
2. 23 - 1!

Een zeer belangrijke zet in dit type eindspelen. Dam 49 bewaakt de trictrac zone. Indien zwart op de trictrac blijft speelt wit 49-44 en 1-6 +. Zwart moet dus de trictrac lijnen verlaten.



2... 11-16 3. 34-29 16-2 3. 49-35 2-16

4. 1-7 16x2 5. 29-24 2x30 6. 35x24



Het is altijd verstandig te overwegen wat de tegenstander gaat doen. Zwart wil 31-37 spelen en daarna heeft hij twee manieren om naar dam te gaan (zwart kan niet 37-42 spelen wegens 25-48) :

- 1) 37-41 47x36 37-42
- 2) 38-42 47x38 37-41

Het is logisch een tweede dam te halen op veld 4 omdat men een dam nodig heeft in het kwadrant 4/15/47/36.

1. 18-13 31-37 2. 13-9 37-41

2... 38-42 3. 47x38 37-41 4. 25-14! 41-47 5. 9-3! +

3. 47x36 38-42 4. 25-48 42-47 5. 9-4 47-33

6. 48-42 33x47 7. 4-15

In het eindspel van drie dammen tegen een is het sterk aangewezen rekening te houden met de kwadranten! Het is gevaarlijk om de enkele dam te plaatsen in een kwadrant waarin zich vijandelijke dammen bevinden.

Zwart zal naar de 4/15/47/36 kwadrant of de 3/25/48/26 kwadrant gaan op de volgende zet. Daarom plaats wit twee dammen in beide kwadranten!

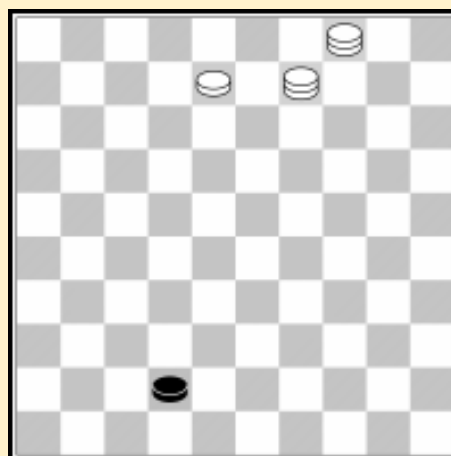
1. 8 - 3!

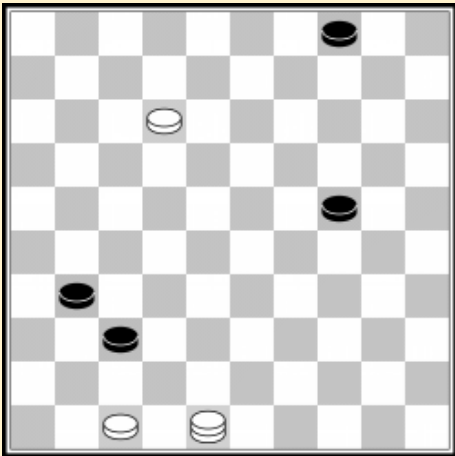
De dam op veld 9 is actief in beide kwadranten.

1... 42-47

1... 42-48 2. 9-25 48-37 3. 4-31 48x26 4. 25-48 +

2. 9-36 47-33 3. 3-20 33x15 4. 36-47





Een zeer interessante partijstand. Wit moet zwart's plan ontdekken : 24-30 48x25 31-36 35-14 37-42 47x38 4-9 14x3 36-41. Dit weten is behulpzaam bij de beslissing of 12-7 of 12-8 moet worden gespeeld. In de partij miste wit deze verdediging en speelde onzorgvuldig 12-7, waardoor de partij remise werd...

1. 12-8! 24-30 2. 48x25 31-36 3. 25-14 37-42
4. 47x38 4-9 5. 14x3 36-41 6. 3-14!

De clou van dit eindspel : op 41-47 wordt de zwarte dam gevangen door 8-3 +.

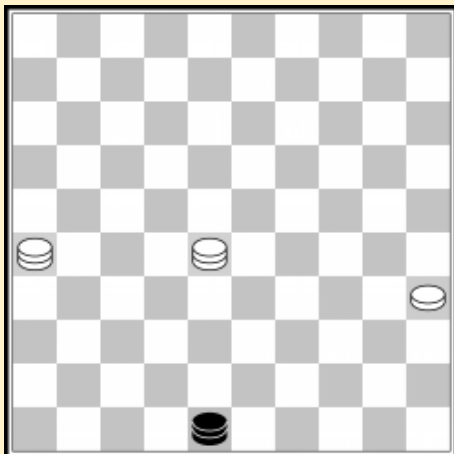
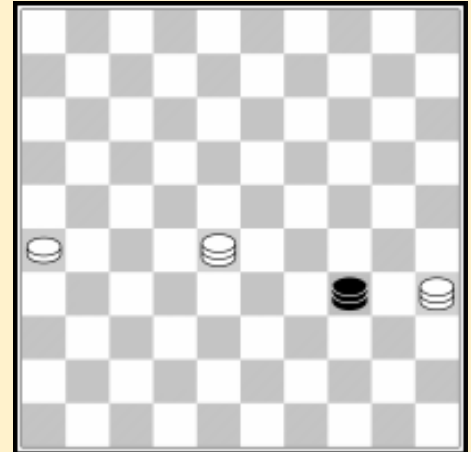
De stand is remise, maar zwart verdedigde niet goed.

1... 34-43?

Zwart is in dezelfde kwadrant als de dam op 35.

2. 35-49!

De dam wordt altijd gevangen. Op 43-16 speelt wit 28-32 +. Na 43-25 volgt 49-43! 25x43 28-37 +.



Oef 37.1

Zwart aan zet. Wat moet zwart spelen ?

In deze partijstand kon wit op een mooie manier winnen. Het lijkt dat de stand remise is, omdat wit schijf 11 verliest. Maar hij kan de dam van de tegenstander in het kwadrant 2/35/49/16 houden.

1. 50-45! 2x16 2. 6x44 16-2 3. 44-39!

Dreigt 39-30 45-40

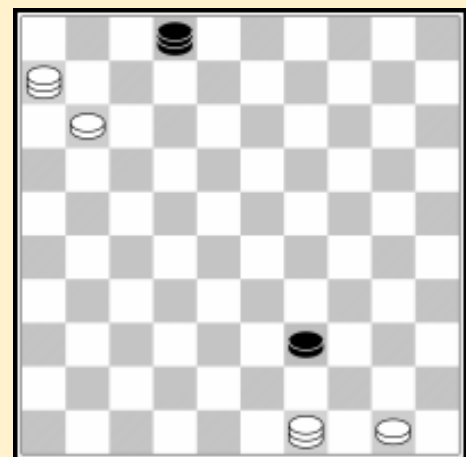
3... 2-16 4. 45-40! Schijf 45 gaat naar veld 29!

4.... 16-7 5. 39-34 7-11

Neemt controle over de tricaclijnen. Wit dreigt 49-44 1-6 +.

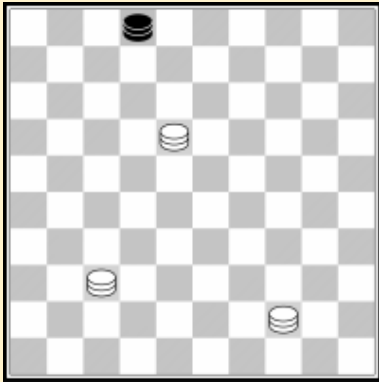
Indien zwart 5... 7-16 speelt is de snelste weg naar winst 6. 49-44! (dreigt 34-43 16x49 40-35 +) 16-2 7. 34-30 2x35 8. 44-49 +.

6. 34-1! 11-2 7. 40-34! 2-16 8. 34-29 16-2 9. 49-35

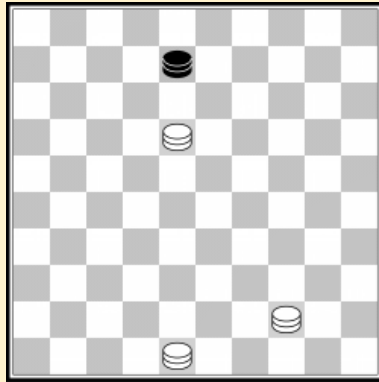


Oef 37.2 Geef de witte winst aan met behulp van dezelfde strategie nadat zwart 2... 16-7 speelt.

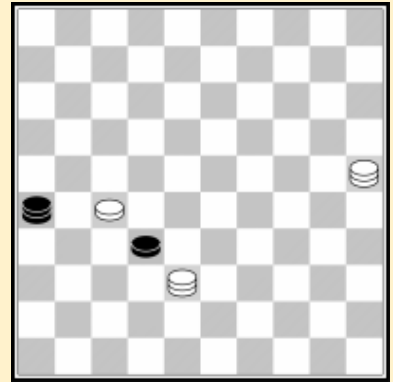
37.1-37.8 Wit wint het eindspel. Let op de kwadranten !



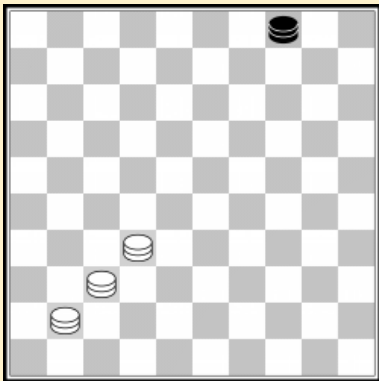
37.1



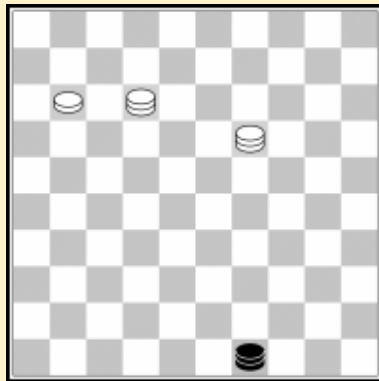
37.2



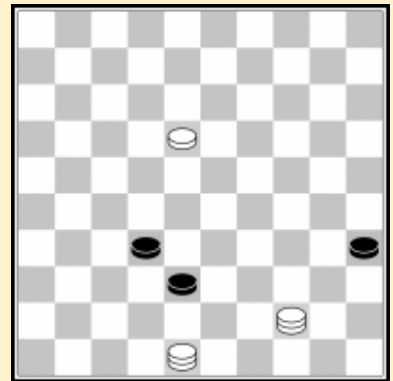
37.3



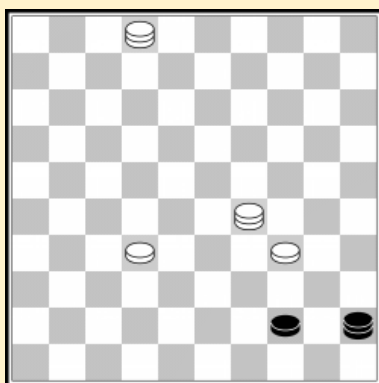
37.4



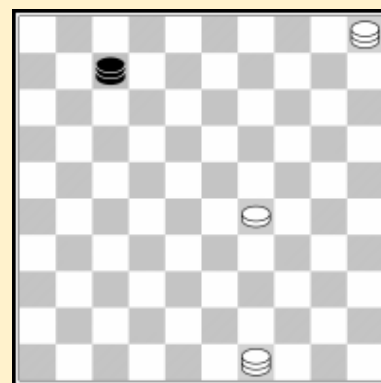
37.5



37.6

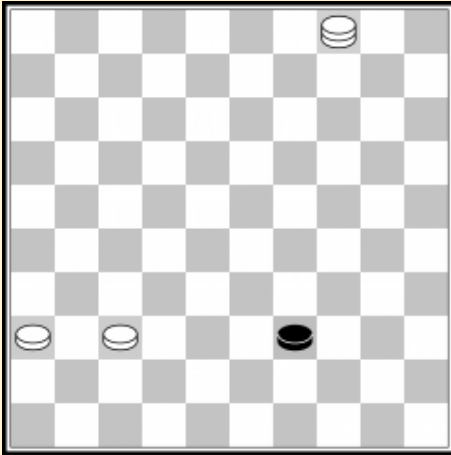


37.7



37.8

38. Het opzetten van een hinderlaag



Soms kan de tegenstander een dam halen maar kan men deze onmiddellijk vangen. Deze situatie noemen we een hinderlaag.

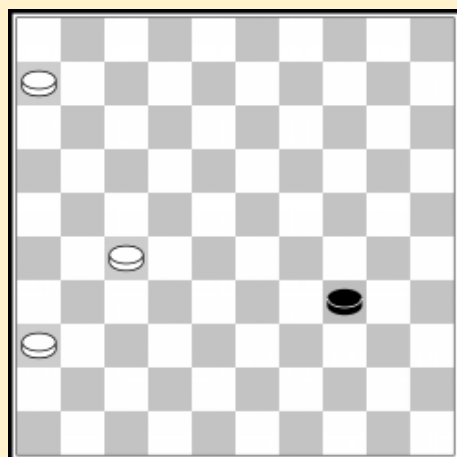
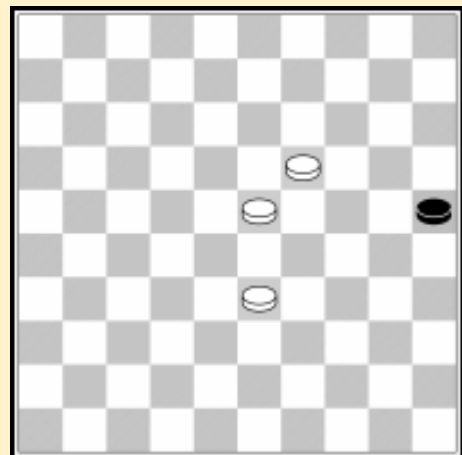
1. 4-27 39-44 2. 37-32

Zwart zit in een hinderlaag. Op 44-49 vangt wit de dam met 27-16+. Op 44-50 wordt de dam gevangen door 32-28 50x31 36x27.

Wit kan enkel een toekomstige dam op 50 vangen, hij moet dus voorkomen dat zwart naar veld 49 gaat.

**1. 19-13 25-30 2. 13-8 30-34 3. 8-2 34-40
4. 2-35! 40-45 5. 35-19 45-50 6. 23-5 50x19
7. 5x23**

Twee dingen zijn nodig om de dam van de tegenstander te kunnen vangen. Men moet de schijf naar het juiste veld leiden en men moet een hinderlaag klaar hebben.



Wit wil dat zwart naar veld 44 gaat. Het is noodzakelijk te voorkomen dat zwart naar 48 gaat. Wit legt een hinderlaag, en vangt de dam op 49 of 50.

1. 6-1 34-39 2. 1-29!

Voorkomt dat zwart naar 43 gaat, door 29-38! 43x21 36-31 met oppositie.

2... 39-44 3. 29-38 44-49

De vangstelling was klaar voor veld 50 (38-33) maar wanneer zwart naar veld 49 gaat wordt het vangen van de dam uitgesteld met één zet. De volgende situatie is belangrijk om te onthouden !

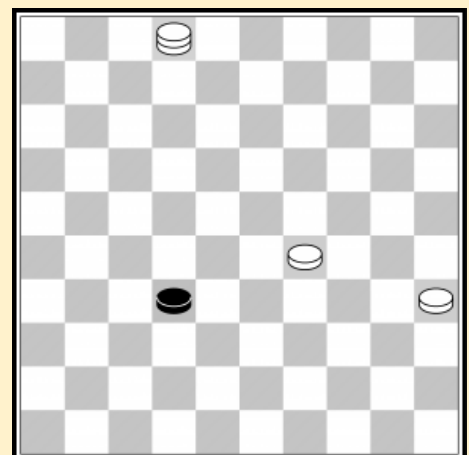
4.38-32!!

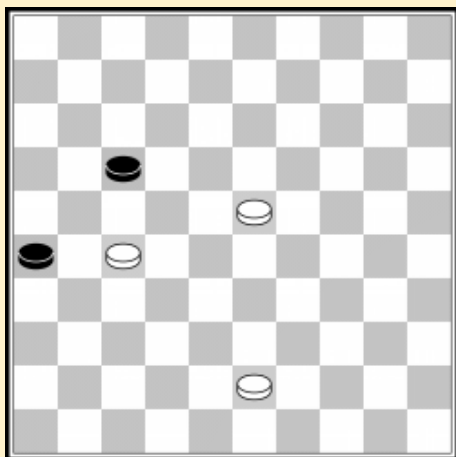
Op de volgende zet wordt de dam gevangen. Bijvoorbeeld 49-35 5. 32-19 +.

Een gelijkaardige situatie. Zwart wordt naar veld 41 geleid. Dan wordt de dam gevangen door een vertraagde hinderlaag.

**1. 2-16 32-37 2. 16-38 37-41 3. 29-24 41-47
4. 33-29**

En de dam wordt gevangen op de volgende zet.





Gewoonlijk ga je naar dam met de schijf die het kortst bij promotie is (= dam halen). Dit is niet altijd het beste. In dit geval moet men zich focussen op het creëren van een hinderlaag.

1. 43-38! 17-21 2. 27x16 26-31 3. 16-11 31-36
4. 11-7 36-41 5. 7-2!

Op 5... 41-46 6. 2-19 vangt wit de dam op de volgende zet met 19-5.

Op 5... 41-47 wordt de dam gevangen met 6. 23-19 +.

Dit is een zeer praktisch eindspel. Het is voorgekomen in tenminste 5 officiële partijen opgenomen in de database van Turbo Dabase. In 3 van de 5 gevallen ging wit in de fout en speelde 10-5? met remise als gevolg.

1. 10-4! 33-38

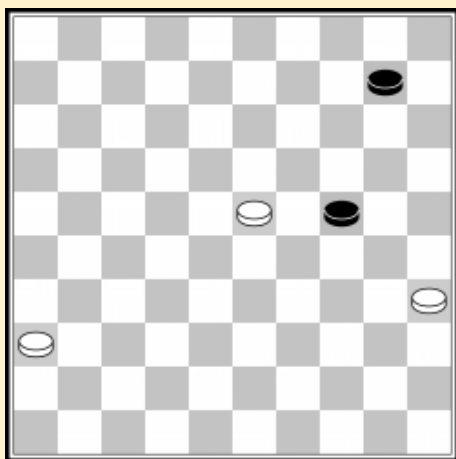
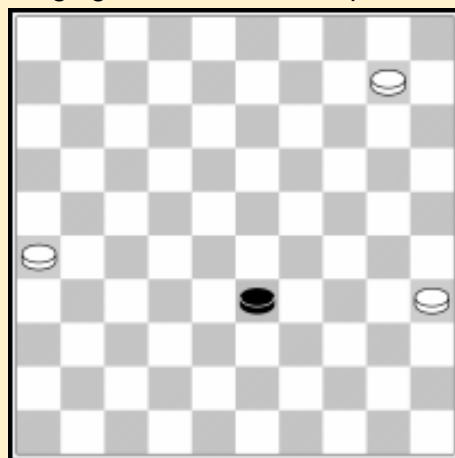
1... 33-39 2. 4-22 39-43 3. 22-28 met een perfecte hinderlaag.

2. 4-10! 38 - 43

Wit verliest een tempo, om de juiste positie op het juiste moment te bereiken. Zwart kan niet naar 42 gaan wegens 10-37 +.

3. 10-28

De hinderlaag is klaar.



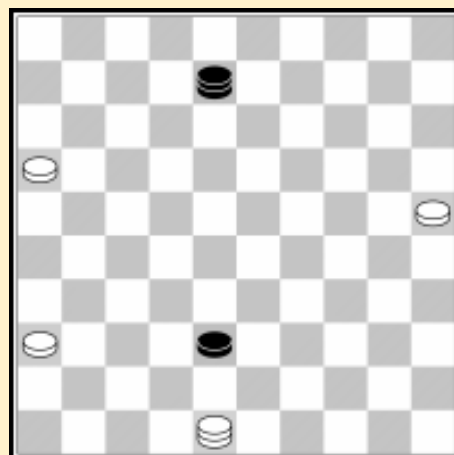
In deze partijstand haastte de jonge Ainur Shaibakov zich niet naar dam met schijf 23 maar speelde de winnende zet

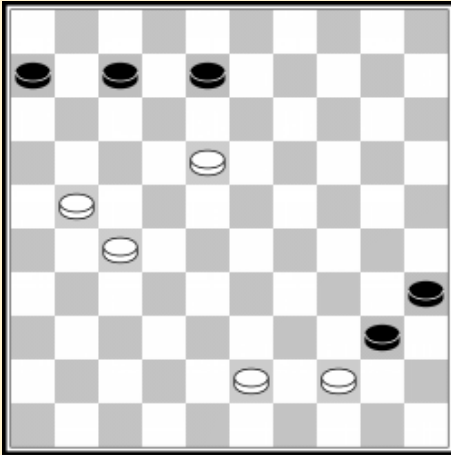
1. 36-31! 10-14 2. 31-26! 14-19 3. 23x14 24-29
4. 14-10 29-33 5. 10-5??

Wit was te ongeduldig. Hij had het eindspel moeten uitrekenen tot het einde voordat hij speelde. Zwart ontsnapte met een remise na 33-39! 6. 5-28 39-43 Wit is op de juiste plaats op het verkeerde moment !

Zwart aan zet wil een remise forceren, maar hij had geen geduld. Hij had moeten wachten tot schijf 16 of 25 is gespeeld voor hij naar veld 26 ging. Na onmiddellijk naar veld 26 te gaan liep hij in een hinderlaag.

- 1... 8-26? 2. 36-31! 26x37 3. 48x31 38-43
4. 31-18!





Wit was in tijdnood. Hij had geen tijd genoeg om dit te berekenen en gokte :

1. 18-13?

Wit had moeten verdedigen door 1. 44-39 40-45 2. 21-17 met plakkers na 45-50.

2... 40x38 2. 13x11 6x26

Wit had opnieuw tijd om te rekenen, maar het was te laat. Wit loopt in een hinderlaag.

3. 27-22 38-42 4. 22-18 42-47 5. 18-13 (5. 18-12 47-29 6. 12-8 29-33 +) 47-20 6. 13-8 20-33! +

Wit (J.P. Drost) maakte een goede berekening en won het eindspel op een mooie manier :

- 1. 16-11! 17x6 2. 26-21 27x16 3. 23-19 16-21
4. 19-14 21-27 5. 14-10**

Na 5... 27-32 6. 10-5 32-38 7. 29-24 heeft zwart geen verdediging tegen de dreiging 24-20 +. Daarom moest zwart twee schijven offeren.

- 5... 35-40 6. 44x35 25-30 7. 35x24 27-32 8. 10-4 32-37**

De formatie 24/29 helpt wit. Na 32-38 wordt de schijf geruild door 4-27 38-42 27-38 42x33 29x38 +.

- 9. 4-27 6-11**

9... 37-41 10. 27-32 +

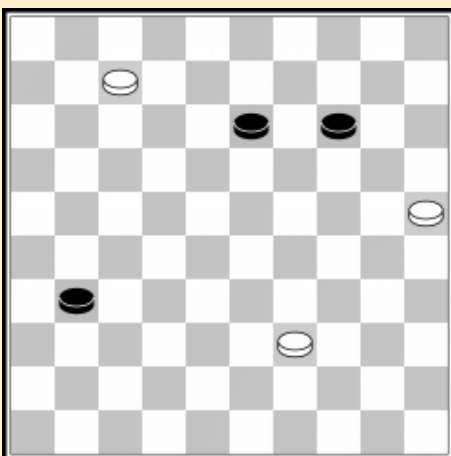
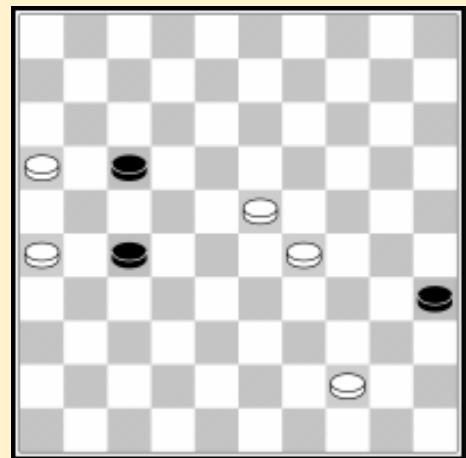
- 10. 27-38 11-17 11. 38-47 17-22 12. 24-20 22-28 13. 20-15
28-32 15. 15-10 37-41**

15... 37-42 16. 47x33 37-41 17. 33-47 41-46 18. 10-5 +.

Wit had ook kunnen spelen 15. 29-24 37-41 16. 47x36 32-38 17. 36-31 38-43 18. 16-49 43-49 19. 48-43 +.

- 16. 47x36 32-38 17. 36-27 38-42 18. 27-38 42x24**

Zwart gaf op.

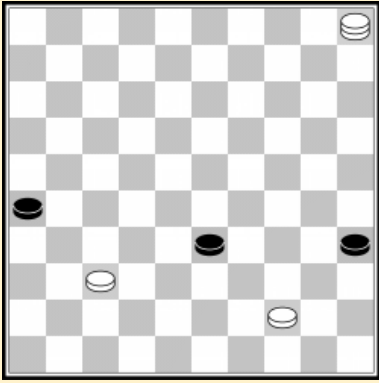


Wit had een hinderlaag kunnen forceren.

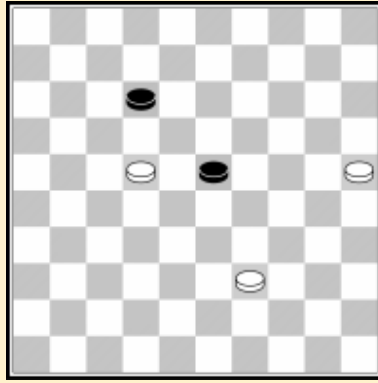
- 1. 7-2! 14-19 2. 25-20 19-24 3. 2x30 31-37
3. 20-15!**

Op 37-41 volgt 4. 30-19.

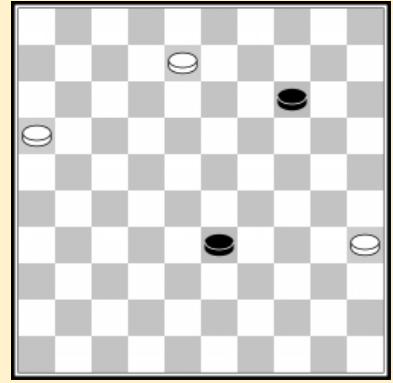
Op 37-42 volgt 4. 39-34 +.



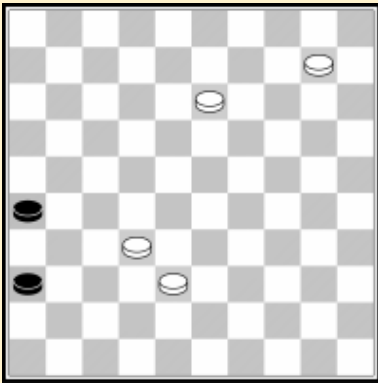
38.1



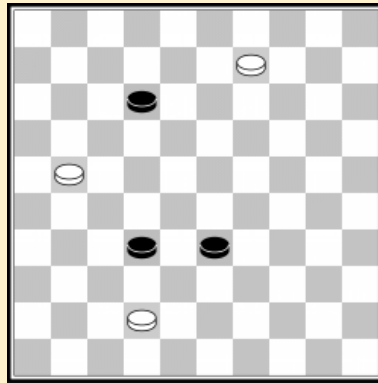
38.2



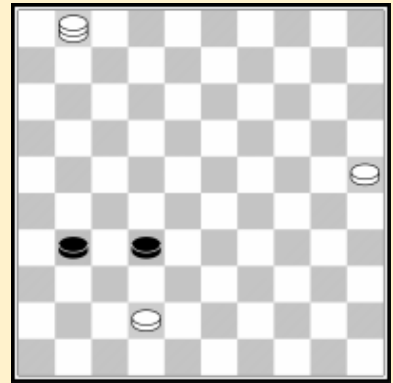
38.3



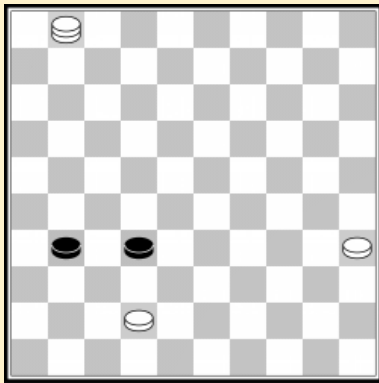
38.4



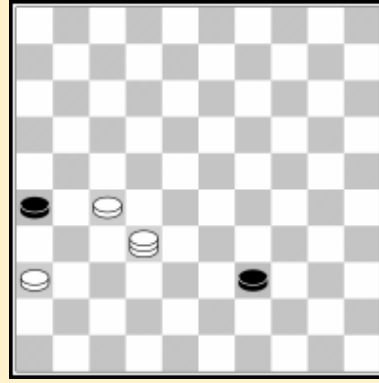
38.5



38.6

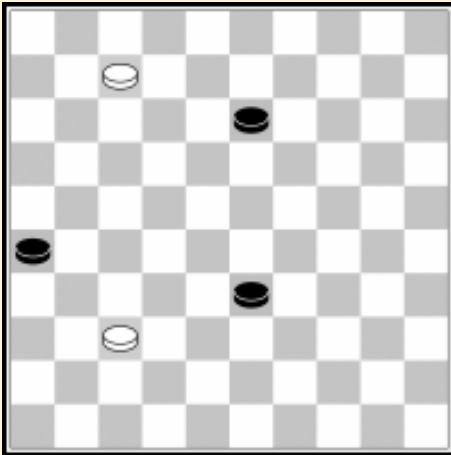


38.7



38.8

39. Tactiek in het eindspel



In het eindspel spelen combinaties, forcings en offers een belangrijke rol.

Wit valt beide zwarte schijven aan en eindigt de partij met een kleine combinatie.

1. 7-2! 13-18 2. 2-11 33-38 3. 11-7 18-22
4. 7-16! 26-31 5. 37x26 38-42 6. 16-27! 22x31
7. 26x48

Slechts twee schijven voor elke speler, maar toch wint wit met behulp van een combinatie !

1. 35-30 4-9

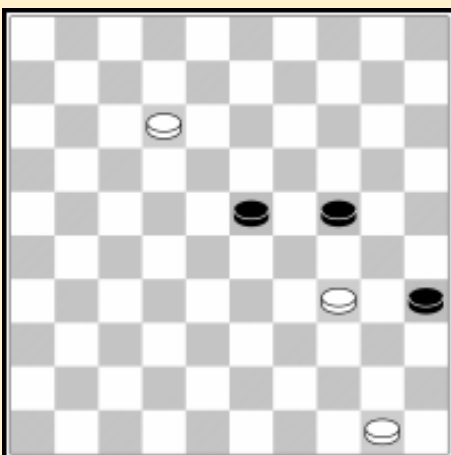
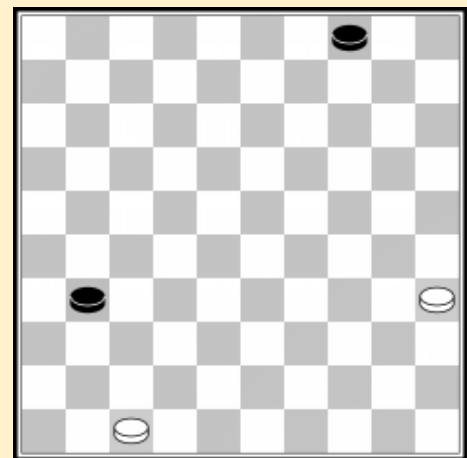
Zwart moet oppositie voorkomen (4-10 47-41 W+).

2. 30-24 9-13 3. 24-20 13-19 4. 20-15 19-23

5. 15-10 23-29 6. 10-5 29-34

Op 6... 29-33 speelt wit 7. 5-37 31x42 8. 47x29. Nu kan wit zijn tactische mogelijkheid forceren.

7. 5-23 34-39 8. 23-28 39-43 9. 28-37 31x42 10. 47x49



1. 12-7 23-28 2. 7 - 1

Zwart kan niet vervolgen met 2... 28-32 wegens de combinatie 3. 34-29 24x33 4. 1-40 35x44 5. 50x37 +.

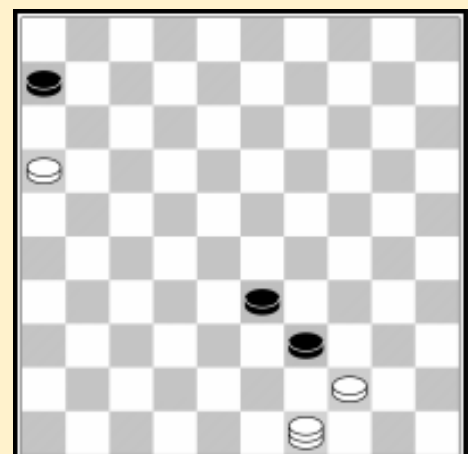
Op 2... 24-30 3. 34x25 28-32 wint wit door 4. 1-23 32-38 5. 23-29 38-43 6. 29-40 35x44 7. 50x48 +.

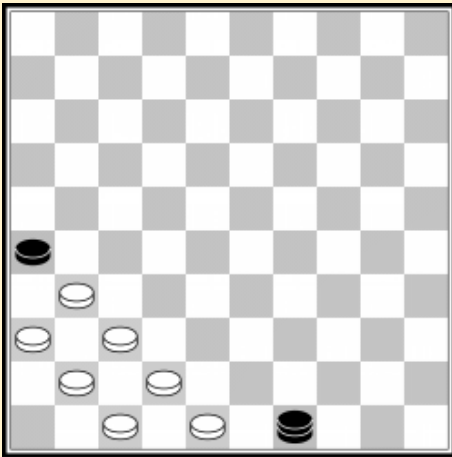
2... 35-40 3. 34x45 28-32 4. 1-23 32-38 5. 23-37 38-43 6. 37-48 43-49 7. 48-30! 24x35 8. 50-44 49x40 9. 45x34

1. 44-40 39-44 2. 49-21! 44x35 3. 21-17 33-38

4. 16-11!

Wit wil schijf 16 gebruiken voor een combinatie, terwijl zwart de schijf niet kan offeren !





Wit's positie lijkt verloren. Al zijn schijven bevinden zich achter de lijn 16/49 gecontroleerd door zwart's dam.
Maar wat een verrassing : wit kan de dam van zijn tegenstander opsluiten !

1. 31-27! 49x16 2. 37-32 16x49 3. 42-38 49x46
4. 36-31 26x37 5. 47-41 37-42 6. 48x37

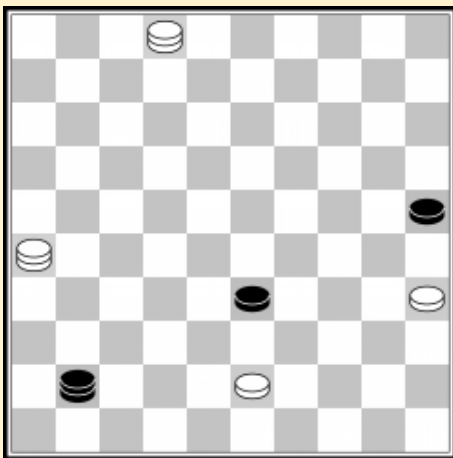
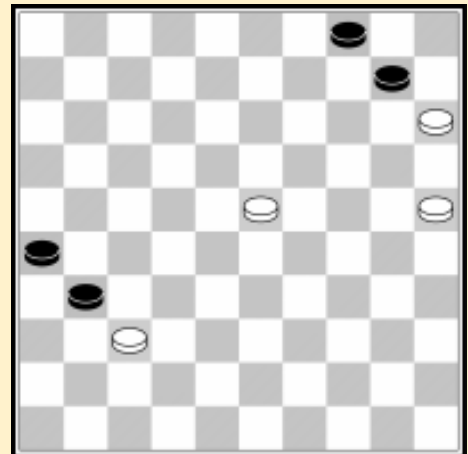
En de zwarte dam stikt....

Wit kon remise maken na 1. 37-32, maar hij dacht dat hij nog sneller remise kon forceren.

1. 23-19 31x42 2. 25-20?

Zwart zag een klassieke opsluiting om een eind te maken aan de partij.

- 2... 42-48 3. 20-14 48-25! 4. 14x5 25-14 5. 19x10 26-31



1. 26-42

Het lijkt erop dat zwart remise kan forceren, maar wit heeft nog een truc.

- 1... 41-32 2. 42x20!

Creëert een vrije zet om de zwarte dam te vangen.

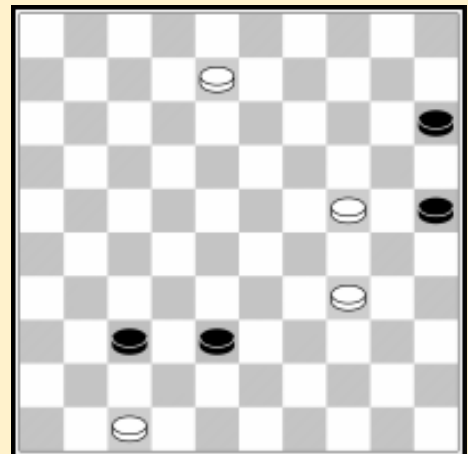
- 2... 32x49 3. 2-7 25x14 4. 7-44 49x40 5. 35x44

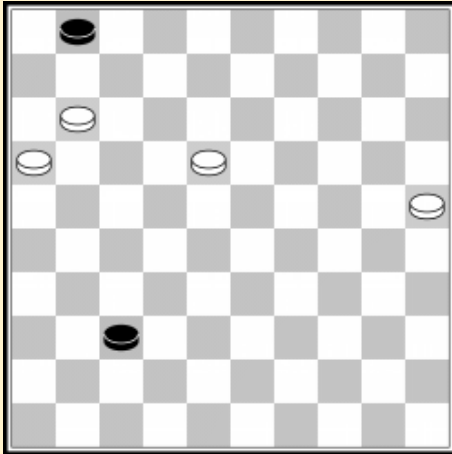
Wit doet een combinatie met slagkeuze voor zwart :

1. 47-42! 38x47

1... 37x48 wordt gevolgd door 2. 8-2 enz. +

2. 8-3 47x20 3. 34-30 25x34 4. 3x26





In deze compositie (Leo Springer) spant wit een valstrik voor de dam van zijn tegenstander op een verrassende manier.

1. 18-12 37-42 2. 11-7 42-48 3. 7-2 48-26

Zwart wil het aantal witte schijven reduceren tot drie om remise te maken. Nu heeft wit een truc voor zijn tegenstander.

4. 16-11! 26x3 5. 11-7! 1x12 6. 2-19

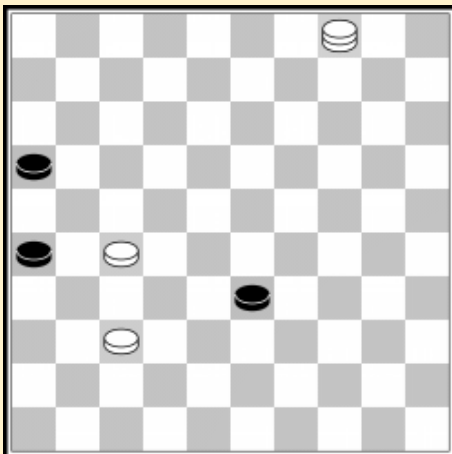
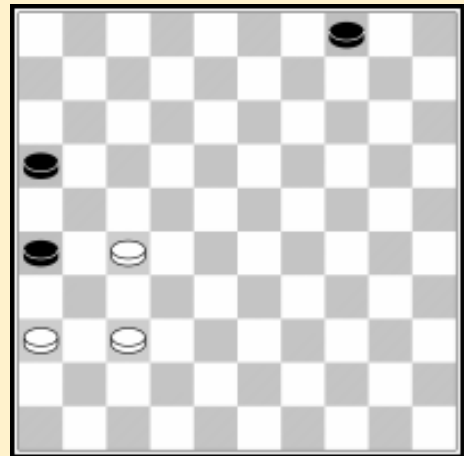
Schijf 12 blokkeert zijn eigen dam. Op de volgende zet wordt de dam gevangen.

Dit is een beroemde compositie van A. Molimard. De tricks die wit gebruikt om dit eindspel te winnen zijn zeer praktisch.

1. 36-31!

Indien wit zich haast met 1. 27-22? 16-21 2. 22-18 21-27 3. 18-12 26-31 37x26 27-32 is de partij remise.

**1... 4-9 2. 27-22 9-13 3. 31-27 13-19 4. 22-18 19-24
5. 18-13 24-29 6. 13-9 29-33 7. 9-4**



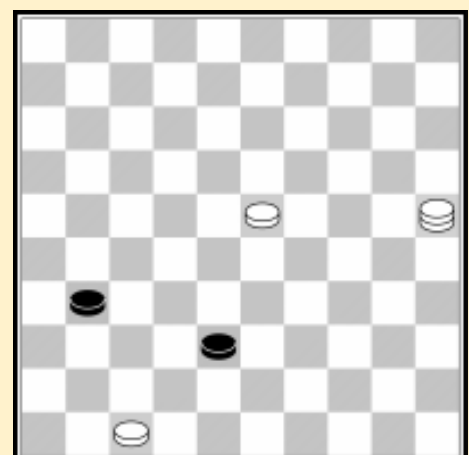
Wit dreigt met de combinatie 37-31 26x37 27-21 16x27 4x15, zwart moet offeren :

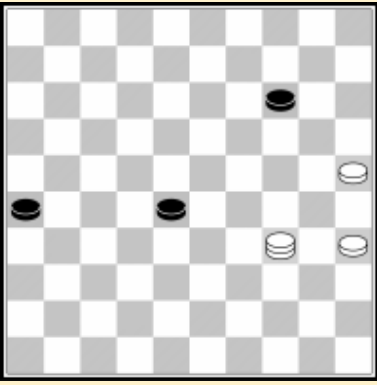
- 1) 7... 16-21 8. 27x16 33-39 9. 4-22 39-43 10. 22-31 en zwart zit in een hinderlaag +
- 2) 7... 26-31 8. 37x26 16-21 (anders speelt wit 26-21 met de dreiging 27-22 +) 9. 27x16 33-38 (33-39 4-22 39-43 22-31 +) 10. 4-10 38-43 (38-42 10-37 +) 11. 10-32 +.

De partij lijkt remise, maar wit heeft een mooie truc.

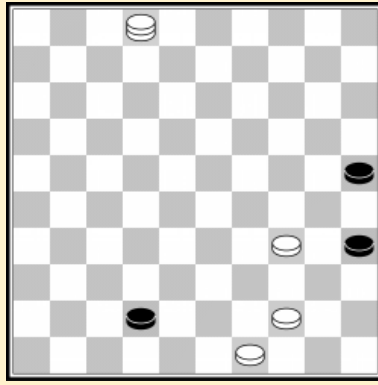
1. 25-30! 31-37 2. 47-41! 37x46 3. 30-19

Er is geen zinnig antwoord tegen 23-5 +.

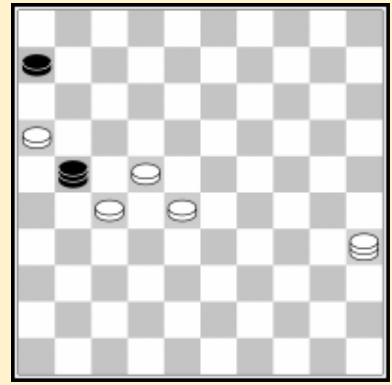




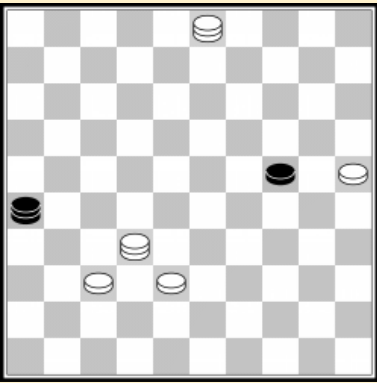
39.1



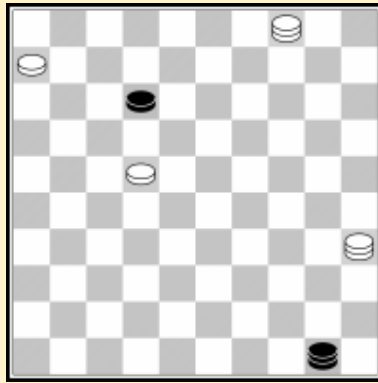
39.2



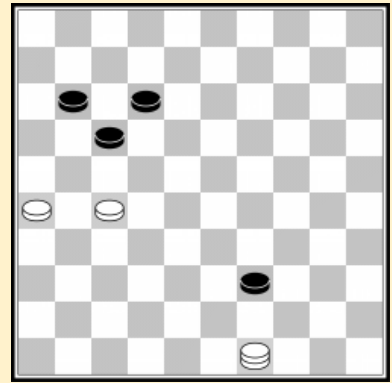
39.3



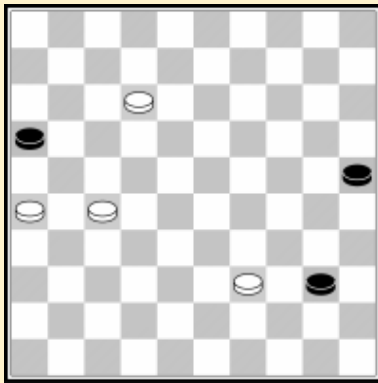
39.4



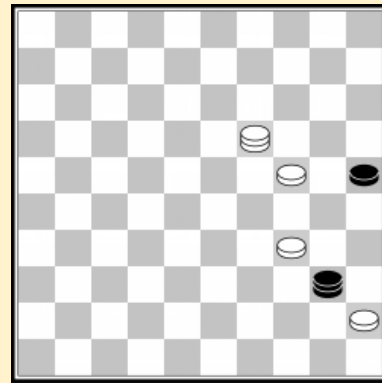
39.5



39.6

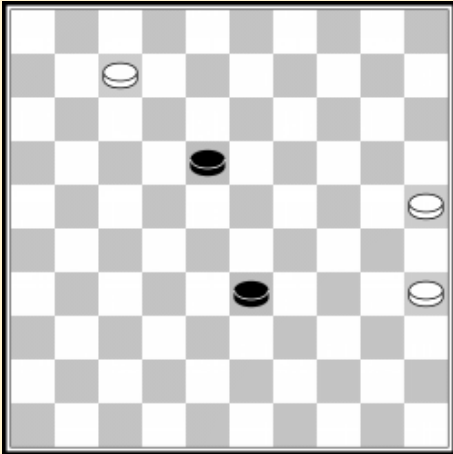


39.7



39.8

40. Praktische eindspelen



We tonen nu enkele mooie eindspelen die voorkwamen tijdens een partij.

G. Heerema-M. de Jong

Wit miste een mooie manier om zijn tegenstander in een hinderlaag te laten lopen.

1. 7-1! 18-22 2. 1-6 22-28 3. 25-20 28-32

4. 6x39 32-37 5. 35-30 37-42

5... 37-41 wordt beantwoord door 6. 39-28 41-47 7. 20-15 47-36

8. 28-41 36x47 9. 30-24 +.

6. 39-28! 42-48 7. 28-14 48x30 8. 14-3 +

Mironov-Tsjizjow

1. 38 - 33

1. 20-14 5x43 2. 15-10 wordt afgestraft door 43-32 3. 10-4 16-21

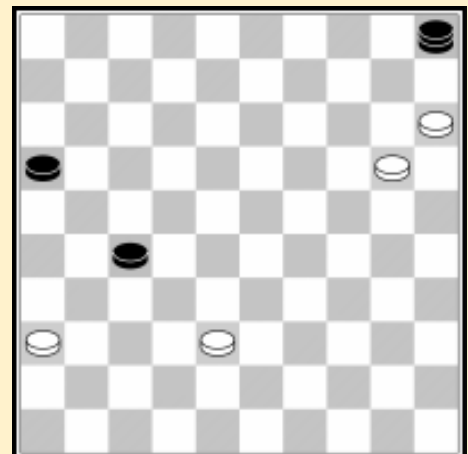
4. 4x31 21-26 +.

1... 16-21 2. 33 - 29?

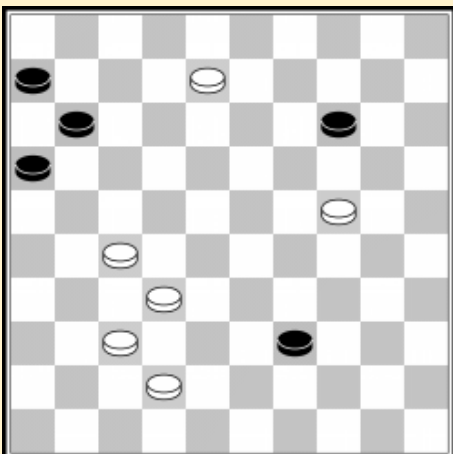
Het was niet gemakkelijk om de remise mogelijkheid te zien : 2. 36-31! 27x36 3. 33-29 21-27 4. 29-24 en zwart heeft geen goed plan om wit in een hinderlaag te laten lopen. Enkel indien wit aan zet was kon hij winnen.

2... 21-26! 3. 29-24

3. 20-14 5x34 4. 36-31 (15-10 34-23 +) 26x37 5. 15-10 wordt beantwoord met 6. 34-43! en wit zit in een hinderlaag.



Oef 40.1 Hoe won zwart ?



+

H. Meijer-W. Sjtsjogoljew

Wit heeft een aantal combinaties nodig om het eindspel te winnen.

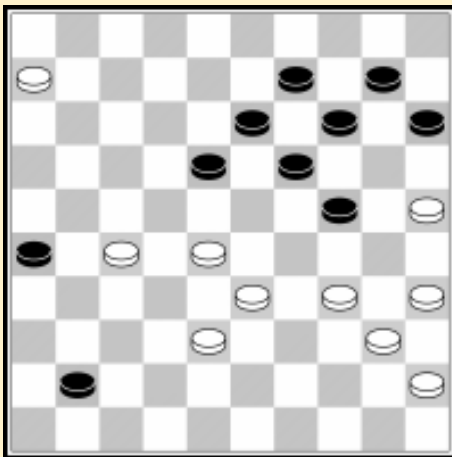
1. 8-3 39-44 2. 3x20!!

Na 2. 3x25 zou zwart later ontsnappen. Na 3x20 heeft zwart 3 mogelijkheden, alle verliezend door een combinatie.

1) 2... 44-50 3. 27-22 50x17 4. 32-28 17x47 5. 20-15 47x20 15x47 +

2) 2... 44-49 3. 32-28 49x21 4. 37-32 21x47 5. 20-15 +

3) 2... 11-17 3. 27-21 16x47 4. 20-15 47x20 5. 15x50



Baba Sy - Agafonow

Zwart geeft zijn tegenstander een vrije zet door aan te vallen met 18-23? Wit voert een spectaculaire combinatie uit !

- 1... 18-23 2. 27-21 23x43 3. 6-1 26x17
4. 25-20 14x25 5. 35-30 24x44 6. 34-30 25x34
7. 1x46

C. van Leeuwen-Sjtsjogoljew

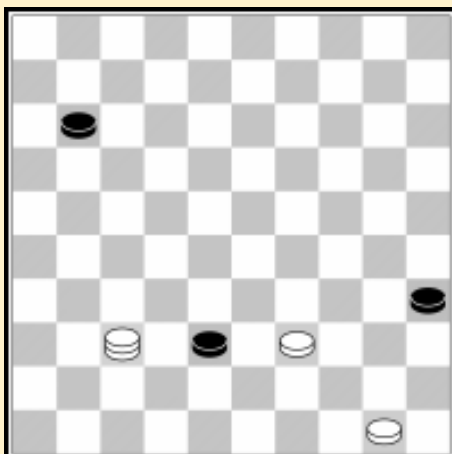
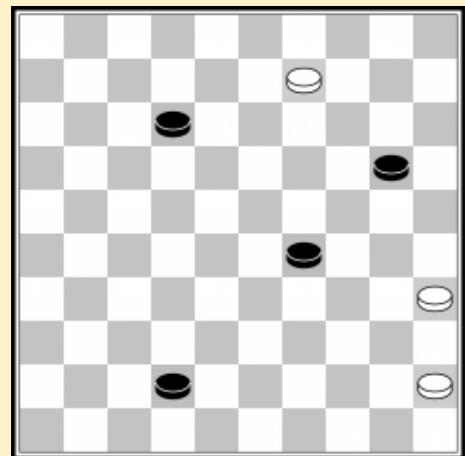
Wit dacht dat hij een remise kon forceren door zowel 12 en 20 aan te vallen.

1. 9-3?

Wit bekeek enkel zetten met zwart's meest geavanceerde schijf, 42.

1... 20-25! 2. 3x48 29-34 3. 48x30 25x34

Een zeer vervelende verrassing...



H. Jansen-A. Abidin

Wit had een mooie partij op een charmante manier kunnen beëindigen, maar miste deze mogelijkheid en zag de partij in remise eindigen.

1. 39-33! 38x29 2. 37-42 29-34 3. 42-48 34-40 4. 48-42!!

Wit voorkomt het offer 40-44 50x39 35-40, dat de partij remise zou laten worden op enkele andere zet, door 39-34 40x29 42x15 +.

4... 11-17 5. 42-38 40-45

Na 5... 17-22 consumeert wit schijf 40 door 6. 38-33! 22-27 7. 50-45 +.

Nu zwart een schijf heeft op veld 45 moet wit ervoor zorgen dat hij de controle blijft houden over veld 49, omdat 35-40 op elk moment moet kunnen beantwoord worden door een zet met de dam naar veld 49.

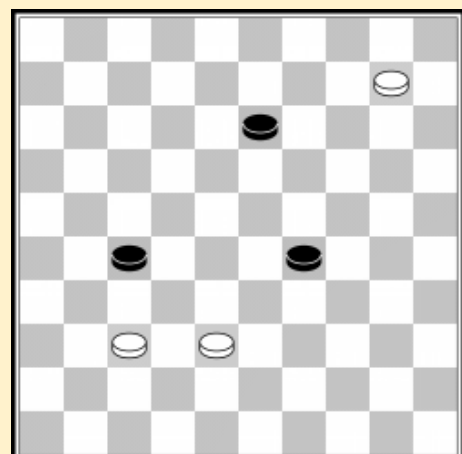
6. 38-27! 35-40 7. 27-49

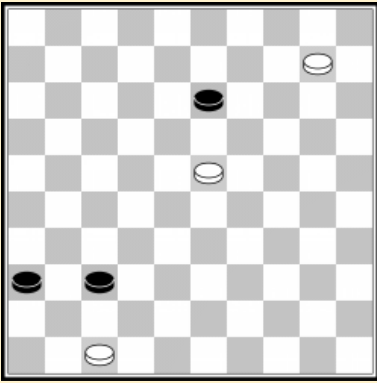
W. Leijenaar-J. Oost

Wit zal niet winnen door 1. 10-4? wegens de plakker 27-32! =. In de partij speelde wit 1. 10-5 waarna zwart had kunnen ontsnappen door 1... 29-34 2. 5-28 27-32! 3. 38x27 13-19 4. 32x14 34-39 =.

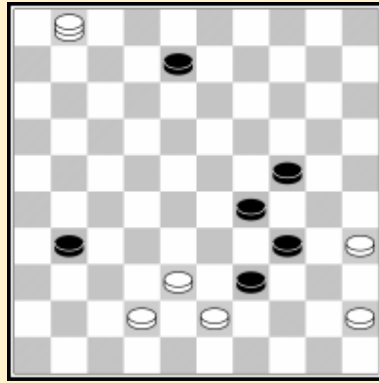
1. 38-32! 27x38 2. 10-4

Een offer is de oplossing ! 2... 13-19 3. 4-27 biedt wit een gemakkelijke winst.

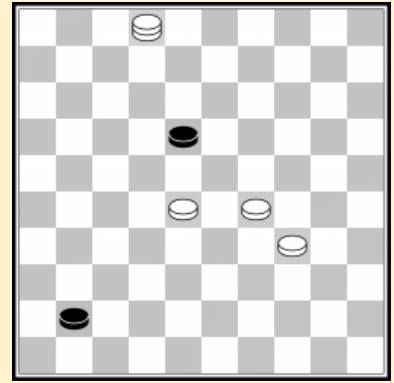




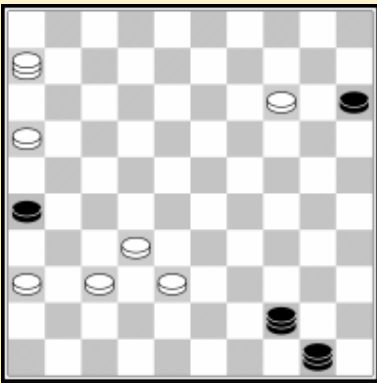
40.1



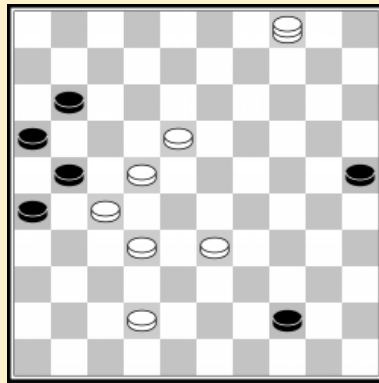
40.2



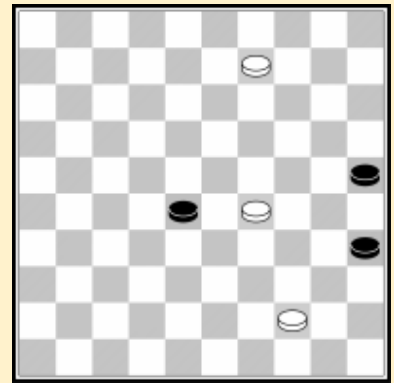
40.3



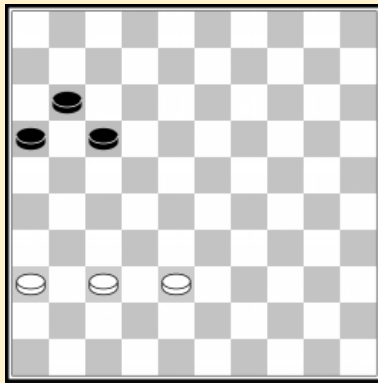
40.4



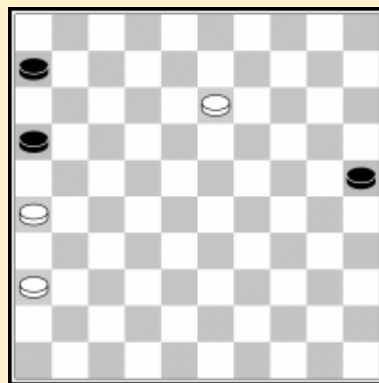
40.5



40.6



40.7



40.8

Oplossingen les 31 - 40

Les 31: Andere opsluitingen

- C 31.1** 27-22 18x27 34-30 25x34 35-30 24x44 33x24 19x30 49x7
C 31.2 27-21 16x27 33-28 22x44 31x22 18x27 43-39 44x33 38x16
C 31.3 26-21 16x27 32x21 17x26 28x17 12x21 35-30 24x35 29-24 20x29 34x5
C 31.4 38-33 21x32 33-29 23x34 39x30 25x34 24-20 15x24 43-38 32x43 48x6
C 31.5 35-30 24x35 37-31 26x37 47-41 37x46 29-24 46x30 34x5
C 31.6 29-24 20x29 25-20 14x25 27-21 16x27 38-32 27x40 45x5
C 31.7 36-31 26x30 40-34 24x42 34x5
C 31.8 30-24 20x29 39-34 29x49 31-26 49x21 26x10

Les 32: Het eindspel

- Oef 32.1** 4-13! ; 2 - 24? 14-20 24x15 41-47
Oef 32.2 36-31 13x36 35-30 25x34 45x23

Les 33: Oppositie

- 33.1** 32-28 23x32 42-38 32x43 49x38
33.2 38-33 27-32 43-39 32-38 42-37 38x29 37 - 32
33.3 41-37 12-18 37-32 18-23 32-28 23x32 31-27 32x21 26x17
33.4 48-42 32-38 29-23 38x18 42-38
33.5 44-40 24-29 40-35 29-34 35x24 34-40 39-34 40x20 43-39 20-24 39 - 34
33.6 48-43 25-30 43-39 16-21 38-32
33.7 38-32 30-35 39-33! 29x27 40 - 34
33.8 50-45 14-19 44-39 19-24 39-34 35-40 34-30 24x35 45x34

Les 34: Dam tegen schijven

- Oef 34.1** 33-29 26-31 29x9 31x31 44-40 35x33 32-28 30x39 9-3 33x22 3x27 25-30 27-43 30-35
43-49 +
Oef 34.2 39-48 26-31 48-43 32-37 43-48 37-41 42-37 41x32 48x26 32-38 26-48 +
34.1 12-7 19-23 7-1 23-28 1-29 32-38 29-42 enz. +
34.2 14-9 4x13 15-10 13-19 10-4 27-32 4-10 +
34.3 18-12 25-30 12-7 30-34 7-1 (of eerst 17-11) 34-39 17-11 6x17 1-6 +
34.4 2-8 17-22 8-13 (8-3 wint ook) 22-28 13-24 28-32 24-42 14-19 42-15 +
34.5 7-1 16-21 (30-35 29-24 16-21 1-18 etc. +) 1-12 21-27 (21-26 12-18 30-35 29-24 +) 12-18
27-32 29-24! 30x19 18-4 +
34.6 3-21 10-14 (10-15 21-38 22-28 38-24 28-32 24-42 +; 22-28 21-38 10-14 38-15 28-32
15-42 14-19 42-15 19-23 15-20 +) 21-38 14-19 38-15 22-27 15 - 4
34.7 9-3 29-34 (29-33 3-14 23-29 14-20 29-34 20x38 34-40 38-33 40-45 33-50; 23-28 3-14
28-33 14-20 +) 3-14 23-29 14-20 29-33 20x38 34-40 38-33 40-45 33-50
34.8 42-15 13-18 15-4 18-23 4-15 +

Les 35: De lange diagonaal

- 35.1** 34-48 31-36 48-37 +
35.2 14-10 31x42 41-37 42x31 10-5 +
35.3 5-32 +
35.4 5-23 21-27 23-1 27x18 1x23 +
35.5 10-4 16-21 4-10 21-26 10-4 +
35.6 44-39 21-27 39-33 27-32 5x26 36-41 26-37 41x32 28-23 32x23 48-43 +
35.7 23-46 22-27 (31-37 46x17 15-20 25x14 36-41 17-8 +) 25-20 31-37 46x21 36-41 21-32
41-47 32-10 15x4 30-25 47x30 35x24 +
35.8 35-30 (6-1? 24-30 =) 24x35 6-1 12-17 1-23 +

Les 36: De trictrac lijnen

- Oef 36.1** 28-22 40-44 50x28 7-12 17x8 45 - 50 8-2 50-45 28-50 45-23 2-7 23x1 50-45 +
36.1 39-33 (of een andere afwachtende zet : 39-28 of 29-44) 16-21 (45-50 31-27 +) 28-50
21-26 31-27 26-31 50-6 31x22 6x50
36.2 37-32 7-11 (7-12 32-27 12-17 28-23 18x29 50x6 +) 28-23 18x29 50x6 enz. +
36.3 32-28 34-39 50x33 7-12 17x8 45 -50 7-2 50-45 33-50 45-23 2-7 23x1 50-45 +
36.4 33-28 39x6 (39x50 29-33 +) 29-1 6x50 1-6 +
36.5 38-33 28-32 33-28 22x44 15-38 32x43 48x50
36.6 10-4 35-40 4x36 40-44 43-39 44x42 36-22 50x17 6x47
36.7 28-22 14-19 22-17 19-23 17-11 23-29 11x2 29-33 2-24 33-39 (35-40 24x38 40x49
38-27 +) 44x33 35-40 24-13 40-44 13-22 +
36.8 10-5 33-39 (33-38 5-32 38x27 26-21 27x16 6-1 +) 5-32 39-44 32-49 44-50 26-21 50-45
21-17 45-23 49-40 23x45 6-1 +

Les 37: Kwadranten

- Oef 37.1** Correct is 48-34! Niet goed zijn 1... 48-43? 2.26-48 43-16 3.48-43 16x49 4.28-44 + en
1... 48-25? 2.26-3 25-43 3.35-30 43x25 4.28-14 +
Oef 37.2 3.44-39 7-16 4.45-40 16-7 39-34 7-11 34-1 16-2 40-34 2-16 34-29 +
37.1 44-35 2-16 18-7 16x2 37-14 +
37.2 44-49 dreigt zowel 48-30 18-40 + als 49-21 18-31 +
37.3 38-29 32x21 29-12 +
37.4 41-36 4-15 32-27 15-47 27-4 47-29 37-42 39x47 4-15 +
37.5 19 -2 49-44 11-6 44-49 2-16 49-35 6-1 35-44 1-6 44-35 16-2 35-49 12-21 6-11 +
37.6 18-12 32-37 48x26 35-40 44x35 38-43 12-8
en nu : 1) 43-48 8-3 48-39 35-30 39x25 26-48
of 2) 43-49 8-2 49-38 26-21 38x16 35-49
37.7 2-11 45-50 11-16 44-49 (50-45 29-33 +) 29-1 49x27 16x49 50-28 49-44 28x50 1-6 +
37.8 5-23 7-11 29-1 11-16 29-23 16-2 49-35 2-16 1-7 16x2 23-19 +

Les 38: Vangen van de dam

- 38.1** 5-23 26-31 37x26 33-38 23-19 (of ergens anders op de lange diagonaal) 35-40 (38-43
44-39 43x34 19-28 enz. +) 44x35 38-43 19-28 +
38.2 25-20 12-17 22x11 23-28 20-15 28-32 11-7 32-37 7-2 37-42 (37-41 2-19) 2-30 +
38.3 8-3 14-19 3-21 33-39 21-49 19-23 16-11 23-28 11-6 28-32 49x27 (of 49x21) 39-44 27-22 +
38.4 13-9 36-41 9-4 41-47 4-36 47x4 32-27 +
38.5 9-3 12-17 21x12 29-33 (29-34 3-25 34-40 25-39 with a trictrac win) 38x29 28-32 3-25
32-37 12-8 37-42 (37-41 25-14 +) 8-3 42-48 (42-47 25-14 +) 3-26 +
38.6 1-34 32-38 (32-37 34-48 37-41 42-37 +) 42x33 31-37 34-23 37-42 23-29 +
38.7 1-23 31-37 42x31 32-38 31-26 38-43 23-28 +
38.8 32-38 39-44 (26-31 38-33 39x28 27-22 28x17 36x27) 38-49 44-50 49-44 +

Les 39: Tactiek in het eindspel

- 39.1** 25-20 14x25 35-30 +
39.2 34-30 35x24 2x30 25x34 44-39 34x43 49x47
39.3 16-11 21x5 (21x23 35-40 +) 35-19 6x28 19x46
39.4 3-20 26x29 32-19 24x15 19-24 29x20 25x14
39.5 35-8 50x17 4-22 17x50 8x17 +
39.6 26-21 17x26 27-21 26x17 49-16 +
39.7 39-34 40x29 26-21 29-34 12-7 34-40 7-1 40-45 1- 6 25-30 6-50 30-34 50-6 34-40 6-50 +
39.8 34-30 25x34 19 - 2

Les 40: Praktische eindspellen

- Oef 40.1** 3... 26-31 4.20-14 5x30 15-10 30-19 10-4 19-41 36x47 31-36 4x31 36x27
40.1 23-18 13x22 10-5 36-41 47x36 37-42 5-37 42x31 36x18
40.2 45-40 39x37 35-30 24x44 28-33 29x38 1x41 +
40.3 34-30 41-47 28-22 47x35 22x13 35x8 2x13
40.4 32-28 44x22 6x44 50x31 36x27 (gemist door Tsjizjow tegen Ba)

- 40.5** 18-13 8x19 32-28 21x23 33-28 23x32 22-17 11x22 4x13 + (gemist door Dibman tegen Presman)
- 40.6** 29-23 28x19 9-3 19-23 3-12! 23-28 12-21 28-33 21-43 +
- 40.7** 38-32 17-22 (16-21 32-28 21-26 36-31 17-21 28-23 11-17 23-18 +) 37-31 11-17 (22-28 32x23 16-21 23-18 11-17 18-13 17-22 13-8 22-28 8-2 28-33 2-11 33-38 11-16 +) 31-26 16-21 36-31 21-27 32x12 22-28 12-7 28-33 7-1 (or 7-2) 33-39 (33-38 1-29 38-43 29-38 43x32 31-27 +) 1-6 39-43 26-21 +
- 40.8** 13-8 25-30 8-2 30-34 2-35 34-39 35-49 6-11 36-31 11-17 31-27 16-21 27x16 17-22 26-21 22-28 16-11 28-33 11-6 39-44 49x40 33-38 40-49 38-42 21-17 + (gemist door Zimmerman tegen Balédent in 1899)